Triffidlerin Günü

Şüpheli erdemleriyle
birlikte kaybolup
gitmiş bir dünya.

John Wyndham

Türkçeleştiren
Niran Elçi

Deli Dolu

Triffidlerin Günü

John Wyndham

Bir biliminsanı olan Bill Masen triffid denen bitki türü üzerinde araştırmalar yapmaktadır. Triffidler, agresif halleri ve akıllı davranışları olduğu söylenen bir bitkidir. Bir triffidin saldırısı yüzünden yaralanan Masen, hastane odasında uyandığında, görebilen tek kişi olduğunu fark eder. İnsanlar bir meteor yağmuru sırasında kör olmuştur. Çok geçmeden "yürüme" yeteneğine sahip, geniş köklü, dev gibi zehirli bitkiler olan triffidlerin devri başlar. *Triffidlerin Günü*, Soğuk Savaş, biyolojik deneyler ve insanoğlunun dünyanın sonunu getirmesi gibi siyasi sorunları ele alıyor.

"*Triffidlerin Günü*, insanlığın kibrinin bir trajedisi."
Barry Langford

Delidolu

www.delidolu.com.tr
/delidolu @delidolukitap

ISBN 978-605-5060-38-1

John Wyndham

John Wyndham Parkes Lucas Benyon Harris, 1903'te doğdu. 1930-39 yılları arasında farklı isimlerle, farklı türlerde hikâyeler yazdı. 1946'da "mantıklı fantezi" adını verdiği, farklı bir biçimi denemeye karar verdi. *The Day of the Triffids* (Triffidlerin Günü), *The Kraken Wakes* (Kraken Uyanıyor), *The Crysalids* (Krizalitler), *The Midwich Cuckoos* (Midwich'in Delileri), *The Seeds of Time* (Zamanın Tohumları), *Trouble with Lichen* (Likenin Sorunu), *The Outward Urge* (Harici Dürtü), *Consider Her Ways and Others* (O Kadının Âdetlerini Düşün ve Diğerleri), *Web* (Ağ) ve *Chocky*, yapıtları arasındadır. Kitaplarıyla popüler kültürü de etkilemiş olan Wyndham'ın *Triffidlerin Günü* ve *The Midwich Cuckoos* adlı kitapları sinemaya da uyarlanmıştır.

Niran Elçi

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünü bitirdi. 2001 yılından beri çeviri yapan Niran Elçi, yüzden fazla eseri çevirdi. Bram Stoker, George Orwell, George Saunders ve Terry Pratchett, eserlerini çevirdiği yazarlar arasındadır. Aynı zamanda *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabiye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

© 1951, John Wyndham Estate Trust
© 2014, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51
Alsancak - Konak/İZMİR

İlk baskı 1951 yılında, İngiltere'de *The Day of the Triffids* adı ile
Michael Joseph tarafından yapılmıştır.

Bu kitabın telif hakları David Higham Associates Ltd ile anlaşmalı olarak
Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

ISBN: 978-605-5060-38-1

Birinci Baskı: Haziran 2016 (2000 adet)

Yayınevi sertifika no: 11945 Matbaa sertifika no: 26886

Türkçeleştiren: Niran Elçi
Editör: Ayşegül Utku Günaydın
Düzelti: Ümit Mutlu
Kapak Tasarım: Cemil Denizer

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy/Ankara
0 312 284 18 14

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A. Ş.nin
tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Triffidlerin Günü

John Wyndham

Barry Langford'un
Sunuşuyla

Deli

İÇİNDEKİLER

Sunuş 7

Sonun Başlangıcı 23

Triffidlerin Gelişi 45

Kör Şehir 77

Önceki Gölgeler 88

Gecenin İçinde Bir Işık 109

Randevu 131

Toplantı 152

Hayal Kırıklığı 167

Tahliye 196

Tynsham 214

Daha İleri 233

Çıkmaz 246

Umuda Yolculuk 267

Shirning Çiftliği 279

Dünya Daralırken 292

Temas 319

Stratejik Çekilme 331

Sunuş

Londra'nın göğü tuhaf yeşil ışıklarla aydınlanıyor. Atmosferdeki radyasyon, bir gecede insanlığı etkileyerek dünyayı körlük ve ölümcül bir salgınla baş başa bırakıyor. Hayatta kalmayı başarmış tek tük insan grupları ancak kıyamet sonrası görülebilecek bir kargaşanın içinde varlıklarını sürdürmeye çalışıyor. Bütün dünya üç metre boyunda, etobur, cani bitkilerle kaplı. *Triffidlerin Günü*'nü bu unsurlara indirgerseniz, John Wyndham'ın ünlü romanı 1950'lerin bilimkurgu edebiyatının en ucuz klişelerinin bir parodisi gibi gelebilir kulağa. *Triffidlerin Günü* ve yazarın o dönem kaleme aldığı diğer romanlar, "saygın" fantezinin bir örneği olarak görülse de, Wyndham 1951'de *Triffidlerin Günü*'nü yazarken bilimkurgu türünde zaten yirmi senelik başarılı bir kariyere sahipti ve bir hikâyeyi dehşet öğeleriyle dokumanın değerini biliyordu. Anlatıcısı Bill Masen felaketin ilk günü dehşete uyandığında hissettiklerini hatırlarken, "İçimde pis, boş bir his büyümeye başladı," der, "Çocukluğumda, yatak odamın karanlık köşelerinde korkunç şeyler olduğunu hayal ederken hissettiğim duygular... Zorluklarla karşılaştığımızda aslında hiç büyümediğimizi fark etmemiz şaşırtıcı." Wyndham burada, kendi hikâyesindeki benzer ilkel korkular hakkında düşünüyor olabilir. Wyndham'ın başat bir biçimde rasyonel bir toplumun baskıladığı veya yücelttiği

korkular ve endişelerle oynaması, nihayetinde Dickens'ın *The Pickwick Papers* (Bay Pikvik'in Serüvenleri) romanındaki Fat Boy'un dile getirdiği aynı geleneksel ve "tüyleri diken diken etme" hedefi, bu romanın kısa sürede elde ettiği popülerlikte ve başarıda etkili olmuştur, kuşkusuz.

Peki ama bu romanı bugün neden okuyalım? Hikâyenin geçtiği gösterişsiz ortama (Amersham'da Mahşer) tarihi bir merakla bakmak ya da sınıf ve cinsiyet konularının nasıl ele alındığını değerlendirmek dışında neden ilgimizi çeksin? *Triffidlerin Günü* yalnızca bir dönem romanı olsaydı, histerik bir devirde yazılan muhtelif, dünyanın sonu fantezilerinden bir farkı olmazdı. Kitabın dönemine işaret eden unsurları görmek kolay. Soğuk Savaş söylemleri, triffidlerin Sovyetlerin gizli biyolojik deneylerinin şeytani bir yan ürünü olması, körlük ve bunu takip eden salgın vb. Ama bu roman bir klişeler derlemesi değil, melodramatik veya gereksiz dehşet sahneleri içermiyor ve anlatımsal tesadüflerden yoksun olmasa da, fantezi türünün klasiklerinden biri sayılmasını sağlayan şey, temelde kitabın fikirsel ve söylemsel nitelikleri. Aslında, roman boyunca Wyndham'ın tarzı, hikâyenin potansiyel ucuz taraflarına nitelik kazandıran bir tutuma dayanıyor. Roman, "Çarşamba olduğunu düşündüğünüz bir gün pazar gibi başlamışsa ciddi bir sorunla karşı karşıyasınız demektir," cümlesiyle başlıyor. Bill'in pratik, saçmalık kabul etmeyen anlatımına kadar her şey, kıyamet hikâyesini ikna edici bir biçimde gündelik hayata dayandırıyor. Wyndham'ın felaket barometresi en baştan itibaren çalışma haftasının sıradan ayrımlarına ayarlanmış; bu da ardından gelen dönüşüm şokunu –şehirsel ve kırsal sıradanlık,

felaketin çökmesiyle kararıyor ve başkalaşıyor– daha da çarpıcı bir hale getiriyor.

Kendisinin "mantıklı fantezi" olarak nitelendirdiği eserlerini bu sağlam burjuva gerçekliğine dayandırması, Wyndham'ın edebi mirası için biraz karışık bir nimet. Onun kadar ölçülü olmayan rakiplerinin romanları reddedilirken onunkiler okulların okuma listelerine ve kütüphane raflarına girdi. Diğer yandan Wyndham bilimkurgu çevrelerinde biraz tenezzülkâr bir şekilde kabul ediliyor. Başka bir İngiliz bilimkurgu yazarı olan Brian Aldiss ona "*cosy catastrophe* (güvenli felaket) türünün ustası"[1] demiş, yapıtlarını "fazla sınırlanmış, terbiyeli davranmak konusunda fazla titiz, ayakları yere fazla basıyor," şeklinde nitelendirmiştir. Ama bu onun hak ettiği bir ün değil. Sıradan gerçekliği içeriden yabancılaştırmak, Wyndham'ın pek çok başka şeyle birlikte kârlı bir biçimde H.G. Wells'ten ödünç aldığı bir teknik. Örneğin, Wells, *Dünyaların Savaşı* (1898) romanında, Viktorya devri tarzında inşa edilmiş bir banliyönün uzaylı istilasının getirdiği yıkımla hayal edilemez bir biçimde dönüşmesini anlatır. Putney ve Pinner gibi rahat, gündelik isimler, gerçeküstü bir biçimde, "felakete uğramış şehir sahneleri" konusunda Viktorya devrinden kalma büyük bir kaynak kitap olarak görülen Bulwer Lytton'ın *The Last Days of Pompeii*'sinden fırlamış sahnelerle karışır!

"Geceyarısı çöktüğünde Richmond Park yamaçlarında yanan ağaçların ve Kingston Hill'in parıltısı, tüm Thames

1 İngilizcede "cosy catastrophe" olarak bilinen terim ilk defa Brian Aldiss tarafından kullanılmıştır. Kıyamet sonrası bilimkurgunun özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında yayılan bir alt türüne verilen isimdir.

Vadisi'ni kaplayan ve göz görebildiğince uzanan siyah bir duman tabakasına düşüyordu. Ve iki Marslı buharlarını bir o yana bir bu yana saçarak dumanların içinde yavaşça ilerliyordu."

Wyndham'ın Wells'ten ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında bilimkurgu yazan meslektaşlarından farkı, et yiyen jölemsi Marslıların yerine sunduğu olağanüstü rahatsız edici karakterleridir, yani sallana sallana gezinen, leş yiyen, şaşırtıcı biçimde hep tetikte olan triffidleri, başarıyla ele almasıdır. Wyndham kurnazca, onları bizim beklediğimiz gibi düşman işgalciler olarak değil, evrimsel oportünistler olarak işliyor. 1950'lerde bilimkurgu türünün hidrojen çağının korkularını yansıtmak için kullandığı kozmik saldırganlar ve mutasyon geçirmiş dev örümcekler, dinozorlar, mürekkep balıkları ve radyasyonun dönüştürdüğü diğer dünyevi varlıklar, tıpkı onlardan önce Wells'in Marslılarının yaptığı gibi, insan ırkını yok etmeye kararlı yok edici melekler olarak dünyaya geliyorlardı. Onlarla karşılaştırıldığında triffidler, doğru zaman gelene kadar aldatıcı ölçüde uysallar. Kolaylıkla ehlileştirilmiş, iğneleri budanmış, kıymetli bitki yağları kârlı bir küresel sanayinin merkezine oturmuş olan triffidler, yaratılmasında hiç rol oynamadıkları bir felaketin ardından doğru şartlar oluşana kadar herhangi bir tehdit oluşturmuyorlar. Ancak eski efendileri onlara karşı rekabet avantajlarını yani görme yetilerini kaybettikleri zaman triffidler bu doğal olmayan seçilimin onlara bahşettiği şansı kullanıyor. *Midwich'in Delileri* ve *Krizalitler* gibi diğer Wyndham romanlarında olduğu kadar, *Triffidlerin Günü* de özünde

katı bir Darwin meseli. İnsani zekâ veya fiziksel çeviklik gibi özelliklerden yoksun triffidler yalnızca, insanların göremediği bir ortamda hayatta kalmaya, avlanmaya ve sakatlanmış öncülleriyle beslenmeye uyum sağlayabilen bir tür olarak ortaya çıkıyor. *Triffidlerin Günü* bu anlamda insanlığın kibrinin bir trajedisi: Evrim sürecinin zirvesine ulaştığını ve "insanoğlunun yükselişi" ile tamamlandığını hayal eden insanların büyük kibri. Wyndham'ın çevresel tehlikelerin sonucuna dayandırarak ürettiği muazzam evrimsel değişim spekülasyonları (göktaşının çarpması sonucu yok olduğunu öne süren hipotezin öncüsüdür) bugün kulağa daha da doğru geliyor: "Zaman zaman oluyor işte... Bir türün sonsuza dek dünyaya hâkim olması düşüncesi doğal değil." Wyndham'ın evrime dair fikirleri, *Triffidlerin Günü*'nü İngiliz akademisyen ve insan coğrafyacısı Mike Davis'in "Kentsel kıyametbilim" adını verdiği öncüllerinden ayırıyor: Kıyamet gününü Yeşil Kuşak kentlerle birlikte düzdeğişmeceli bir biçimde ele alan romanlardan, ki bunlara Wells'in eserleri ve onun da öncülü olan Richard Jeffries'in (hem de 1885'te! yazdığı) ve kendi sürdürülemez gelişimi altında boğulan kenti anlatan *After London* da dahildir. *After London*, şaşırtıcı ölçüde öngörülü bir Londra vizyonu sunuyordu. Jeffries'in enerjik tasvirleri genel olarak salgın senesinin günlerine veya haftalarına odaklansa da, *Triffidlerin Günü*'nün on seneyi kapsayan zamansal çerçevesi ilk sosyal yıkımı takip eden entropik dönüşümü daha uzun, daha düşünsel bir şekilde yansıtıyor. Bill'in anlatımı onu Londra'nın kalabalık atmosferinin canlı bir hatıradan çok mite dönüşmüş olduğu bir geleceğe götürüyor: "Kendi

hafızamda bile gerçekliklerini yitirmişlerdi. Artık renksizdiler. Roma'daki Koleyzum'un seyircileri veya Asur ordusu gibi, tarihin fonuna dönüşmüşlerdi ve bir şekilde, onlar kadar uzak geliyorlardı."

İnsanlığın, kendi kudretinin mutlaklığına dair yersiz güveni, Wyndham'ın dünyaya musallat ettiği felaketi özellikle isabetli kılıyor. Körlük (ve ona eşlik eden içgörü), elbette bir metafor olarak, Oedipus mitine kadar giden bir gelenek. Bununla birlikte, Wyndham'ın, fiziksel körlüğün ruhani ve ahlaki içgörüye yol açtığı gibi geleneksel bir klişeyi tersine çevirmesi (Bill ve Josella yalnızca ve yalnızca görebildikleri için hayatta kalıyorlar ve başkalarının hayatta kalmasına yardımcı oluyorlar) romanın bir vaazdan çok alegori olarak okunmasını istediğini düşündürüyor. Körlük nedeniyle dünya uçuruma yuvarlanıyor ve yalnızca bir avuç kişi gözlerini açıp kendisini kurtarabiliyor. Bill ile Josella'nın terk ettikleri eski kimlikleri (araştırmacı biyolog ve çılgın parti kızı) gözlerindeki bağ çekilene kadar onların da dünyanın ölüm dileğine dahil olduklarını düşündürüyor. Felakete yol açacak şekilde sapkınlaşmış olan bilim, Bill'in, Frankenstein biliminin bir aracı olan triffidlerle ilişkisi ve Josella gibi ayrıcalıklı bir elitin dikkatsiz eğlence ve lüks merakı ile sembolize ediliyor...

Uygarlığın düşüşünün onun kendi hatası olduğu fikri, *Triffidlerin Günü*'ne hem mersiye hem de hiciv tadı veriyor:

"Böylece Westminster'a geldim.

Her şeyin ölümü, her şeyin sonu orada daha da vurgulanmıştı. Geri kalan her yer gibi burada da sokaklar terk

edilmiş araçlarla doluydu. Görünürde pek az insan vardı. Hareket eden yalnızca üç kişi gördüm. İkisi Whitehall'un olukları boyunca değneklerini tıkırdata tıkırdaya yürüyordu. Üçüncüsü Parliament Meydanı'ndaydı. Lincoln heykelinin dibine sokulup oturmuş, en değerli varlığına sarılıyordu; kör bir bıçakla bir dilim kesmeye çalıştığı tuzlanmış ete. Her şeyin üzerinde Parlamento binası yükseliyordu. Saatin ibreleri altıyı üç geçe durmuştu. Bütün bunların artık anlamı kalmadığına, koca binanın taştan oyulmuş gösterişli bir süsten başka bir şey olmadığına ve onun da zamanla, sessizlik içinde aşınıp gideceğine inanmak zordu. Ufalanan kulelerini taraçalara dilediği gibi döksün, diye düşündüm. Kıymetli canlarını riske atmasından yakınacak kızgın üyeleri olmayacaktı artık. Zamanında tüm dünyadan iyi niyetlerin ve üzücü menfaatlerin yankılandığı o salonların çatıları da sonunda çökecekti; durduracak, umursayacak kimse olmayacaktı."

Roman Wyndham'ın felakete zemin hazırlayan askeri maceracılığın, aslında son derece tehlikeli olarak nitelendirilebilecek ekolojik maceracılığın hizmetçisi olduğu iddiasıyla çağını yakalayabilmeyi başarıyor. "Bir şekilde bazılarımızın yarattığı, kalanların ise dikkatsiz bir hırsla bütün dünyada yetiştirdiği" triffidler, sömürülmüş, üzerinde hâkimiyet sağlanmış ama şimdi isyan etmiş ve fırsattan faydalanarak dünyayı insan işkencecilerinden ve sömürgecilerinden geri alan doğanın öncü ve militan kolu. Stalin'in en sevdiği genetikçi Trofim Lysenko'nun çatlak teorilerinin triffidler kadar sapkın bir pratik uygulamaya yol açabileceği iddiası bilimsel inanılırlığı zorluyor, ama doğru düzgün düşünülmemiş ve

yasalarla düzenlenmemiş tarımsal genetik deneylerin miyop bir teknokrasi tarafından kullanılması konusu, elbette 1951'den bu yana gittikçe daha da acil bir mesele haline dönüştü. Doğanın istismarının ve intikamının Wyndham'ın imgelemini ateşleyen bir tema olduğu açık (zamanın diğer büyük İngiliz bilimkurgu yazarı John Christopher'ın *The Death of Grass* (1956) romanında olduğu gibi) ve Triffidlerin en canlı ve en unutulmaz pasajlarından bazıları, şehirlerin, deniz kıyısındaki villaların, yol kenarındaki yerleşimlerin büyülü bir biçimde yeniden hâkim olan ilkel ormanların altında yavaş yavaş yok olmasını tasvir edenlerdir:

"Çatı oluklarını ot ve çimenler kaplamıştı ve tahliye borularını tıkıyordu. Çatıdan yere uzanan borular yapraklarla tıkanmıştı, bu yüzden çatıdaki oluklarda biriken toprak tabakasında ve çatlaklarda daha fazla çimen, hatta küçük çalılar yetişmişti. Hemen her bina yeşil bir peruk takmıştı. Ve bu peruğun altında, çatılar ıslak ıslak çürümekteydi. Pencereden içeri baktığınızda, çökmüş tavanlar, kıvrılarak soyulmuş duvar kâğıtları, nemle parlayan duvarlar görebiliyordunuz. Parklardaki ve meydanlardaki yeşillikler yabani çayırlara dönüşüyor, yanlarındaki sokaklara yayılıyordu. Gerçekten de, bitkiler her yeri ele geçiriyor gibiydi, kaldırım taşlarının arasındaki aralıklara kök salıyor, betondaki çatlaklardan çıkıyor, hatta terk edilmiş arabaların koltuklarına yerleşiyorlardı. İnsanların neden olduğu kıraç alanlarda yeniden hâkimiyet kuruyorlardı."

"Daha birkaç sene önce," dedi Josella düşünceli düşünceli, "insanlar bu bungalovların kırları yok etmesinden yakınıyordu. Bir de şimdi bak."

"Kırsal alan intikamını alıyor, gerçekten," dedim. "O zamanlar doğanın işi bitmiş gibi görünüyordu. İhtiyarın bu kadar kanlı canlı olduğu kimin aklına gelirdi?"

Çevreci alarmın çanlarını çalmak *Triffidlerin Günü*'ne öngörülü olmak konusunda bir özellik kazandırıyor. Aynı zamanda, tüm bilimkurgu eserleri gibi, yalnızca geleceği öngörmekle kalmıyor, aynı zamanda kaçınılmaz olarak türün karanlık aynasından kendi zamanını yansıtıyor. Bilimkurgunun yapmacık ve gelenekselleşmiş konuları ile tematik meşgaleleri belki de bizim "yüksek" edebiyatın mahcup ve kendine özgü metinlerinden daha doğrudan bir şekilde, onları üreten kültürün var olan temel endişelerini algılamamıza izin veriyor. Böylece, klasik Western türünün kimi basitliklerinin ardında, kaynaklandıkları geleneksel romans anlatımlarının sınırlarını seçebiliyoruz ve her ikisinde de billurlaşmış ya da çökelmiş bir biçimde, çağdaşlığa doğru evrimleşen bir toplumda kır ile şehir arasındaki ilişkinin temel endişelerini görebiliyoruz. Doğası gereği gerçekliğe titizlikle sadık kalma ihtiyacıyla o kadar sınırlanmamış, ütopya, distopya ve arada kalan her şeyi keşfetme geleneğine sahip olan bilimkurguda bu anlamlı sosyal ilişki, hâlâ çok daha kolay görülebiliyor.

Wells ve Jeffries ile başlayan "Londra'nın sonu" hikâyeleri İngiliz okuyucularına 75 senelik ağır jeopolitik düşüşe dair uyarı sinyalleri veriyordu; Britanya'nın üstünlük yanılsaması altında yaşayan imparatorluk kültürünün düşüşüne dair bir uyarı. Ta ki doğal, doğaüstü ve dünya dışı (süper) güçlerin hayal edilemez kudretlerinin karşısında ölümcül kudret

kibriyle ve kendi nihai zayıflığıyla yüzleşmek zorunda kalana kadar. Örneğin Wells'in fantezi hikâyeleri –salt *Dünyaların Savaşı* değil, özellikle Almanya'nın Yıldırım Savaşı harekâtını öngören fantezisi *The War in the Air* (1907)– Alman İmparatorluğu'nun Britanya'nın stratejik hegemonyasına karşı oluşturduğu tehdit nedeniyle halk arasında gittikçe büyüyen korkuyla ilişkiliydi. Elli sene sonra, İkinci Dünya Savaşı ile Britanya'nın imparatorluk iddiaları 1956'da, Suez'de nihai olarak sona ererken, Wyndham'ın endişeleri başta göreceli olarak dar görüşlü görünüyor. *Triffidlerin Günü*'nü zamanın felaket hikâyeleriyle ve daha sonra Nevil Shute'un *On the Beach* veya Walter Miller'ın *A Canticle for Leibowitz* eserleriyle karşılaştırdığınızda, İngiliz kıyamet hikâyelerinin sınırlarının ne kadar daralmış olduğu açıkça görülür. Felaketin dünya çapında olduğu üstünkörü biçimde söyleniyor bize; ama o küresellik daha sonra, çelişkili bir biçimde, mutlak sosyal yıkımın aniden (o dönemde zaten henüz doğmuş olan) küresel iletişim ağının bağlantılarını keserek ve kısa süre sonra Eisenhower'ın küçük düşürücü bir biçimde Suez üzerine yaratacağı Nasa'nın bağımlıklarını yok ederek Wyndham'ın dramatik odağını yerel sınırların içine çekmesine izin veriyor. Wyndham'ın Atlantikçi ya da Avrupamerkezci de olsa her tür uluslararası boş hayal için pek az sabrı var (Amerikalıların Hershey çikolataları, naylon çorapları ve teknik bilgileriyle gelip kendilerini kurtaracağına safça inanan kız ya da kendini Güneydoğu Bölgesi Acil Durum Kurulu'nun Başkanı ilan eden Torrence ve felaketi, Triffid sonrası *Wirtschaftswunder*[2] planlanlayabilecek

2 Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan çıkıp kısa sürede dünyanın kalkınmış ülkeleri arasına girmesi. Ekonomi mucizesi olarak da bilinir.

Johnnylere karşı kıymetli Britanya'nın kendi yeni düzenini dayatması için stratejik bir boşluk olarak gören pasaklı, dirimci Mosley gibi). Öyle ya da böyle, Wyndham kahramanlarının ufuklarını sınırlıyor; Bill ile Josella'yı kendi kendilerine yeterli olmaya, radikal bir şekilde küçük İngilterecilik oynamaya zorluyor. Romanın son satırlarında Bill işgalci triffidlerden ve temizlemesi gereken bir dünyadan değil, tek bir bölgeden söz ediyor ve Albion'un son umudu, gücünü, tahkim edilmiş Wight Adası'nda toparlıyor.

Bütün bunlar romanın katı Anglo-merkezci sınırlarla yorumlanması gerektiğini düşündürebilir. Örneğin, savaş sonrası İşçi Partisi idaresinin bunaltıcı günleri sırasında Britanya, sosyal devletine dair eleştirel bir fabl olarak okunabilir (Clemen Atlee 1951 seçimlerinde, Triffidler yayımlandıktan birkaç hafta sonra Toryler karşısında yenilecekti). Bill Masen felsefi düşüncelere nadiren eğilim gösteriyor, ama yıkıntıların arasında yaptığı yalnız yolculukların getirdiği bu nadir düşünceler genellikle bıkkınlık verici rutinlerin ve aşırı yasal düzenlemelerin yükünün yol açtığı kültürel yetersizliğe dönüyor. "Şimdi düşününce, o günlerdeki bakış açısını hatırlamak kolay değil. Artık kendi işimizi kendimiz halletmek zorundayız. Ama o zamanlar çok daha fazla rutin vardı ve her şey birbirine bağlıydı. Her birimiz doğru yerde, kendi küçük rolümüzü düzenli şekilde oynuyorduk ve alışkanlık ile geleneği doğa kanunu sanmak çok kolaydı..." Britanya'nın savaş sonrası bitmek tükenmek bilmez tutumluluk rejiminin sınırlamalarından bıkmış usanmış herkesin aklına bu tür temalar doğal olarak gelirdi. Zamane siyasetinin "bırakınız yapsınlar" sloganlarını akılda tutan

1990'ların okuyucusu burada yasal düzenleme ve rutinin uyuşturarak ölümcül bir rehavete kavuşturduğu bir dünya ile "kendine yeterlilik" fikrinin (muhafazakârların "aşırı korumacı ve müdahaleci devlet" eleştirilerinin ön yankısı) dinçleştirici çabaları arasındaki zıtlığı bile işitebilirdi. "Dünyanın sonu"nu konu alan pek çok bilimkurgu eserinin özünde, aslında kesinlikle özgürlükçü bir eğilim var. Kalanları kurtarma ve dünyayı yeniden inşa etme fikrindeki temel dirimsel düşünce göz önüne alınırsa, belki de anlaşılabilir bir şey (Amerikan bilimkurgu eserlerinde, örneğin Stephen King'in *The Stand*'inden ve onun sayısız taklitçisinden, çağdaş Amerikan milis hareketinin kutsal kitabı olan Neo-Nazi ırk savaşları fantezisi *The Turner Diaries*'ten bahsetmeye bile gerek yok). *Triffidlerin Günü*'nde, gören bir avuç insanın sayısız köre ne tür bir ahlaki görev borçlu olduğu sorusu acı verici söylentilere ve yumruklaşmalara yol açsa da, Wyndham sonunda, kültürü kurtarmak için görme yetisine sahip azınlığı korumanın tek gerçekçi yöntem olduğunu açıkça ifade diyor. Ama Amerikan dirimcilerin standartlarına göre (amansızca düşman bir çevrede kırılgan bir kendine yeterliliği sürdürmek için çabalayan küçük topluluklar imgesinin zaten var olan bireysel öncüler ve Göçmen Atalar mitolojileri ile doğal olarak birleştiği bir alan), Wyndham *Triffidlerin Günü*'nde sosyal organizasyon ve kolektif eylem biçimlerine daha az eğilimli görünüyor. Canlı bir geniş toplum olmadığında, kendine yeterlilik düzeyinde var oluş çabalarının küçük, yalıtılmış grupları nesiller geçtikçe kaçınılmaz olarak cehalete, barbarlığa ve triffidler karşısında nihai yenilgiye götüreceği defalarca ifade ediliyor. Neo-feodal

beyliği toplama kampıyla birleştiren türden bir sosyal organizasyonu tercih eden Torrence'ın beslediği faşist tetiktelik karşısındaki horgörüsü de açık.

Ama Wyndham'ın asıl hedefi tek bir siyasi idareden veya ulusal kültürden daha geniş.

"O zamanlar nasıl yaşadığımızı düşündüğüm zaman, gündelik hayatlarımızın öğeleri hakkında ne kadar çok şeyi bilmediğimizi ve bilmek de istemediğimizi görmek, gerçekten de şaşırtıcı. Örneğin ben, yemeklerimin masama nasıl ulaştığı, temiz suyun nereden geldiği, giydiğim giysilerin nasıl dikildiği ya da lağım kanallarının şehri nasıl sağlıklı tuttuğu hakkında hemen hiçbir şey bilmiyordum. Hayatımız, işlerini yeterli yetkinlikle yapan ve başkalarının da aynısını yapmasını bekleyen bir uzmanlar ağına dönüşmüştü."

Bu duygular, Max Weber'in ufuk açıcı anlatısına kadar giden bir sosyal eleştiri geleneğine ait. Weber, bu yüzyılın başlarında, modern teknokrasinin "çevrelerin farklılaşması" olgusuyla beslendiğini anlatmıştı. Kendi zamanında, Eisenhower devrinin bürokrasiyle güdülen, teknolojiye bağımlı, o kadar da cesur olmayan yeni dünyasını işleyen klasik Amerikan sosyolojik anlatılarıyla güçlü ilişkileri vardı: David Riesman'in *The Lonely Crowd*, William Whyte'ın *The Organisation Man* ve C. Wright Mills'in eserleri örnek verilebilir. *Triffidlerin Günü*'nde düşünce ürünü olmayan, anlamsızca işlevsel bir bilimin hüküm sürdüğü rutinleşmiş bir dünyanın ve Frankfurt Okulu'nun ünlü geç kapitalist modernliğinin yıkıcı sonuçlarına dair yankılar da var. Bu

ikincisi Wyndham'ın kitabını yazdığı dönemde pek az biliniyordu, ama daha sonra 1960'ların öğrenci protestolarını ve çevreci hareketlerini biçimlendirmekte kilit rol oynadı.

Çağdaşlarına bakılınca Wyndham'ın hiç de söz edildiği kadar eleştirileri hak eden bir yazar olmadığı görülüyor. Aksine çağdaş toplumun ahlaki ve entelektüel iflasını sertçe eleştirdiği ortaya çıkıyor. *Triffidlerin Günü* insanın kusursuzlaştırılabilirliği fikri karşısındaki derin şüpheciliğine karşın yine de muhafazakâr bir bakışa sahip. Ama genel olarak bilimkurgu ve özel olarak dirimci bakış açısına sahip alt tür, öteden beri doğal olarak eylemi ya da pratiği dikkate almayan kurgusal sosyal örgütlenmeye eğilim göstermiştir. Wyndham, distopik bir gelecekte yaşanan gerçeklikleri öyle canlı bir biçimde hayal eder ki ortaya çıkan birkaç ütopik alternatif, boş hayallerden ibaretmiş gibi görünür. Bill'in yavan dünya görüşüne müdahale eden reformcular (Kiralık seyyah Coker ve "erkekler çalışmalı, kadınlar doğurmalı" diyen, bunun yanı sıra çokeşliliği savunan bilgiç sosyolog) karşısında Wyndham, biliminsanlarının kuşkulu başarılarına karşı sabırlı tavrını korur. Belki de daha önemlisi, Josella'nın çocukları için ölü uygarlığın hem gücünü hem de yıkım gücünü özetleyen yeni bir kozmoloji, aynı anda hem açıklayıcı hem ilham verici hem de uyarı olan bir tür karşı-yaratım miti uydurma önerisini daha fazla ciddiye alır. Wyndham bundan dört sene sonra *Krizalitler*'de daha uzak bir kıyamet sonrası kültürünü ve bu kültürün felaket ölçüsünde katı dinini tasvir edecek olsa da, *Triffidlerin Günü*'nde en azından gerekli yanılsamaların insanlar için ne kadar hayırlı olursa olsun sosyal mühendislikten daha faydalı olduğunu ima ediyordu.

Romanın çabuk sonlanması ve Bill'in en sonda beslediği iyimser fikirlerin biraz zorlama gelmesi (Triffidlere karşı bakteriyel savaş) belki de Wyndham'ın kahramanına karşı tutumunu, yani onun yenilenme ve yeniden inşaya olan inancını paylaşamadığı içindi. Genetik olarak değiştirilmiş triffidlerle savaşmak için genetiği değiştirilmiş bakterilere güvenmek çok çarpıcı bir ironi. Wyndham bir savaş yaşamış ve kan banyosu karşısında dehşete düşmüştü; *Triffidlerin Günü*'nde, kendi neslinin gerçekleştirmek için savaştığı dünya karşısında uğradığı hayal kırıklığını kayda geçiriyor. Ana karakterlerinin kuvvetli sıhhatliliğine rağmen, romana işlemiş yerleşik bir kötümserlik var, şüpheli faziletleriyle birlikte kaybolup gitmiş bir dünya için nostalji ile onun yerini alacak olan dünya karşısında şüphecilik arasında kısılıp kalmış bir kötümserlik.

"Zaman zaman sessiz saatlerde üzerime çöken nostalji beni, bu ufalanmaya yüz tutmuş manzaradan daha fazla üzebiliyordu. Kırlarda yalnız başımayken, eski hayatımın ne kadar hoş olduğunu hatırlıyordum: Bu, yavaş yavaş yıkılan, yaralı binaların arasında ise yalnızca karmaşıklığı, kızgınlığı, hedefsiz bir güdüyü, boş araçların her yere yayılan şamatasını hatırlıyordum ve o kadar da çok şey kaybettiğimizden emin olamıyordum."

Zamanın geçişi ve hızlı kültürel değişim bazı açılardan Wyndham'ın eleştirdiği düzgün, sınıflı dünyayı *Triffidlerin Günü*'nde onu pençesine alan felaket kadar mutlak bir biçimde yok etti. Ama onun zamanıyla bizimkini birleştiren,

teknokrasinin çevreci eleştirisinin bile ötesinde bir nitelik varsa, o da bu tedirgin tefekkür ve sorgulama tınısı: Pek çok açıdan Wyndham'ı bilimkurgunun saygın olmayan edebiyatçıları arasına koyan ve burjuva ahlakının timsali gibi gösteren zorlama imajı ile çok uyumsuz bir tını. Şaşırtıcı olsa da –sözde vakur ellilerin pek çok diğer yazarı gibi– Wyndham en azından bu anlamda çağdaş olduğunu kanıtlıyor.

Barry Langford[3]

3 Londra Üniversitesi Medya ve Film Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesidir.

Sonun Başlangıcı

Çarşamba olduğunu düşündüğünüz bir gün pazar gibi başlamışsa ciddi bir sorunla karşı karşıyasınız demektir.

Uyandığım anda hissettim bunu. Biraz ayıldığımda ise kendimden şüphe ettim. Büyük olasılıkla ben yanılıyordum, başkaları değil; ama bunun nasıl mümkün olabileceğini aklım almıyordu. Kuşkuyla beklemeye devam ettim. İlk nesnel kanıt biraz sonra geldi, uzaklarda bir saat sekizi vuruyordu. Dikkatle ve şüpheyle dinledim. Kısa süre sonra bir başka saatin tiz ve kararlı sesi duyuldu. Hiç acele etmeden, tartışmaya yer bırakmayacak şekilde sekiz kere çaldı. İşte o zaman bir sorunumuz olduğunu anladım.

Neredeyse otuz senedir tanıdığım dünyanın sonunu kaçırmam tesadüf sonucu oldu, tıpkı hayatta kalmanın büyük oranda tesadüflere bağlı olması gibi. Normal koşullar altında hastanelerde her zaman bir sürü insan olur ve ortalamalar kanunu yaklaşık bir hafta önce beni de bu insanlardan biri olmaya mahkûm etmişti. Pekâlâ ondan önceki hafta da hastanelik olabilirdim ve öyle olsa bu yazıyı yazamazdım; çünkü yaşıyor olmazdım. Ama sırf tesadüf eseri o sırada hastanede yatmakla kalmıyordum; gözlerim, hatta kafam sargı bezleriyle kaplanmış durumdaydı. Ortalamalar kanununu her kim koymuşsa ona minnettar olmam lazım. O gün ise

yalnızca sinirliydim ve neler olup bittiğini merak ediyordum, çünkü hastanede başhemşireden sonra en kutsal şeyin saat olduğunu öğrenecek kadar uzun süredir yatıyordum.

Bir hastane saat olmadan işlemez. Doğumlar ve ölümler yaşanırken, ilaçlar ve yemekler dağıtılırken, ışıklar açılıp kapatılırken, insanlar konuşur, çalışır, uyur, dinlenir, yıkanır, giyinir veya viziteye çıkarken her saniye birileri saate danışmaktadır ve saat yediyi tam üç geçe beni temizleyip üstüme başıma çekidüzen vermek üzere birilerinin gelmiş olması gerekiyordu. Özel odada kalmaktan memnun olmamın nedenlerinden biri buydu. Hasta koğuşunda bu pis süreç bundan bir saat önce başlardı. Ama bugün, burada, dakiklik düzeyi değişen bir dizi saat, dört bir yanda sekizi çalmaktaydı ve kimse odama gelmemişti.

Süngerle temizlenmekten hoşlanmasam da birinin beni banyoya götürmesi gerektiği konusundaki isteğimin göz ardı edilmesi ve temizlenememek son derece huzursuz ediciydi. Dahası, normalde temizliğin ardından hemen kahvaltı gelirdi ve karnım acıkmaya başlamıştı.

Herhangi bir sabah canım sıkılırdı ama bugün yani 8 Mayıs Çarşamba, benim için önemli bir gündü. Tüm rutin işleri bitirmeye can atıyordum çünkü bugün sargılarımı çıkaracaklardı.

Yatak başındaki zilin düğmesini bulmak için el yordamıyla arandım ve beş saniye boyunca uzun uzun zili çaldım.

Dışarıdaki günün sandığımdan da tuhaf olduğunu fark etmeye başlamıştım. Duyduğum ya da duymadığım sesler pazar gününe özgüydü. Bugünün başına ne gelmiş olursa olsun *gerçekte* çarşamba olduğundan kesinlikle emindim.

St. Merryn Hastanesi kurucularının hastaneyi neden emlak değeri yüksek bir iş bölgesinde, büyük bir yol kavşağında kurdukları ve dolayısıyla hastalarının sinirleriyle oynadıkları, çözmeyi asla başaramadığım bir bilmece. Ama bitmek tükenmek bilmeyen trafiğin can sıkıcı gürültüsünden rahatsız olmayan talihli kişiler için yatakta yatarken, deyim yerindeyse, hayatın akışından kopmamak gibi bir avantajı vardı. Batıya giden otobüsler köşedeki trafik ışıkları kırmızıya dönmeden geçebilmek için gürleyerek yaklaşırdı; ciyak ciyak öten frenler ve egzozdan çıkan ses, başaramadıklarını anlatırdı. Sonra yandan gelen araçlar yeşili görerek gaz verir, kükreyerek yokuşu tırmanmaya başlardı. Arada bir sessizlik olurdu. Sağlam bir çarpışma ve ardından trafiğin tıkanması, kazanın şiddetini, küfürlerin düzeyine göre çıkarsamak zorunda kalan benim gibi biri için son derece baştan çıkarıcıydı. Sırf St. Merryn'in hastalarından biri bir süreliğine ıskartaya çıkmış diye kavşaktaki trafiğin ne gündüz ne de gece boyunca duracağını düşünmek abes olurdu.

Ama bu sabah durum farklıydı. Gizemli olduğu için rahatsız edici ölçüde farklıydı. Ne gürleyen tekerlekler ne kükreyen otobüsler vardı, aslında hiç araç sesi yoktu. Fren yoktu, klakson yoktu, hatta arada bir geçen atların nal takırtıları bile yoktu. Bu saatte duyulması olağan, işe giden yayaların ayak sesleri de öyle.

Ne kadar kulak kabarttıysam, o kadar tuhaf geldi ve durumdan bir o kadar rahatsız oldum. Yaklaşık on dakika boyunca dikkatle dinledim. Tereddütle ayak sürüyen beş kişi ile uzakta anlaşılmaz bir şekilde haykıran üç kişinin sesini ve bir kadının çılgınca ağlamasını duydum. Tek bir güvercin

kuğurdaması, tek bir serçe cıvıldaması yoktu. Rüzgârda uğuldayan tellerden başka hiçbir şey...

İçimde pis, boş bir his büyümeye başladı. Çocukluğumda yatak odamın karanlık köşelerinde korkunç şeyler olduğunu hayal ederken, yatağımın altında saklanan bir şey uzanıp kapacak diye ayağımı uzatmaya cesaret edemediğim ve kıpırdarsam o şeyin üzerime atlayacağından korktuğum için lambanın düğmesine bile uzanamadığım zamanlar hissettiğim duygular. Çocukken karanlıkta yaptığım gibi, bu duyguyu bastırmaya çalıştım. Bu yaşta bile kolay değildi. Zorluklarla karşılaştığımızda aslında hiç büyümediğimizi fark etmemiz şaşırtıcı. İlkel korkular hâlâ içimdeydi, fırsat kolluyordu ve o fırsatı yakalamak üzereydi, sırf gözlerim sargılı olduğu ve trafik durduğu için.

Biraz kendimi topladığımda mantıklı düşünmeye çalıştım. Trafik neden durur? Eh, genelde yol onarımı için kapatıldığında. Son derece basit. Acılı hastalar için bir başka işitsel zenginlik olarak darbeli matkapların zırıltısı birazdan başlardı. Ama mantıklı yaklaşımın sorunu, daha ileri gidememesiydi. Ne trafiğin uzaktan gelen uğultusu ne tren ıslıkları ne de mavna düdüklerinin sesi duyuluyordu. Hiç ses yoktu, ta ki, saatler sekizi çeyrek geçtiğini haber verene dek.

Neler olup bittiğini anlamak için içimde sargının altından bakmak gibi çok kuvvetli bir dürtü vardı. Ama bu dürtüyü bastırdım. Her şeyden önce, şöyle bir göz atmak o kadar da basit bir mesele değildi. Göz bağını kaldırmak kadar kolay olmayacaktı, pamuk ve sargı katmanları söz konusuydu. Daha da önemlisi, denemeye korkuyordum. Bir hafta süren mutlak körlük, gözlerinizle ilgili riske girme

konusunda sizi korkutur. Sargıları bugün açmayı planladıkları doğruydu ama bu özel, loş bir ışıkta yapılacaktı ve muayene sonuçları tatminkâr olmazsa sargılar tekrar sarılacaktı. Gözlerimin iyileştiğinden emin değildim. Kalıcı bir hasar oluşmuş olabilirdi. Ya da tamamen kör kalmış olabilirdim. Henüz bilmiyordum.

Bir küfür salladım ve yine zile asıldım. Bu, biraz rahatlamama yardımcı oluyordu.

Zille kimse ilgilenmiyordu. Endişelenmemin dışında sinirlenmeye de başlamıştım. Birilerine bağımlı olmak küçük düşürücüdür ama yanında bağımlı olabilecek kimse bulamamanın yanında hiçbir şeydir. Sabrım taşmak üzereydi. Bu konuda bir şeyler yapmam gerektiğine karar verdim.

Koridora çıkıp bağırıp çağırsam biri mutlaka gelir diye düşündüm. Örtüyü kaldırıp yataktan kalktım. Kaldığım odayı hiç görmemiştim, daha önce işittiklerimden kapının nerede olduğunu tahmin edebilsem de kapıyı bulmak hiç kolay olmadı. Pek çok şaşırtıcı ve gereksiz engel var gibiydi ama ayak parmaklarımı çarptıktan ve incik kemiğimi vurduktan sonra kapıya varmayı başardım. Başımı koridora uzattım.

"Hey!" diye bağırdım. "Kahvaltı istiyorum. Kırk sekiz numaralı oda!"

Önce herhangi bir kıpırtı olmadı. Sonra bir sürü ses aynı anda bağırmaya başladı. Sanki yüzlerce insanın sesini duyuyordum ama tek bir kelimeyi bile seçemiyordum. Kalabalıktan çıkan seslerin kaydını çalmak gibiydi, hem de huysuz bir kalabalığın. Bir anlığına, bunun St. Merryn Hastanesi olmadığını ve uyurken beni bir akıl hastanesine naklettiklerini

düşündüm. Sesler bana hiç normal gelmiyordu. Kapıyı telaşla gürültünün üzerine kapattım ve el yordamıyla yatağa döndüm. O anda yatak, bu kafa karıştırıcı ortamdaki tek güvenli ve rahatlatıcı yerdi. Bunu vurgularcasına öyle bir ses duydum ki örtüyü çekerken yerimde kalakaldım. Aşağıdaki sokaktan korkunç bir çığlık yükselmişti. Üç kez haykırdıktan sonra sustu ama tınısı havada asılı kaldı.

Ürperdim. Sargıların altında alnımın terlediğini hissedebiliyordum. Artık, dışarıda korkutucu bir şeyler olduğunu biliyordum. Yalnızlık ve çaresizlik dayanılmaz olmuştu. Çevremde neler olduğunu bilmek zorundaydım. Ellerimi sargılara götürdüm; sonra parmaklarım çengelli iğnelerin üzerindeyken durdum.

Ya tedavi başarısız olduysa? Ya sargıları çıkardığımda hâlâ göremediğimi anlarsam? Bu daha kötü olurdu, yüz kat kötü.

Gözlerimi kurtaramadıklarını yalnız başıma öğrenecek cesaretten yoksundum. Kurtarmışlarsa bile, gözlerimi açmam güvenli olur muydu?

Ellerimi indirdim ve yatağa uzandım. Kendime ve çevreme öfkeliydim. Cılız bir sesle, aptalca küfürler sıraladım.

Aklımı tekrar başıma toplayana kadar biraz zaman geçmiş olmalıydı. Sonunda yine olası bir açıklama aramaya başladım. Bulamadım. Ama dünya yıkılmış olsa da çarşamba olduğundan emindim. Çünkü önceki gün hatırlamaya değer bir gündü ve üzerinden fazla zaman geçmediğine yemin edebilirdim.

Kayıtlara bakarsanız, 7 Mayıs Salı günü bir kuyruklu yıldızın kalıntılarının Dünya'nın yörüngesinden geçtiğini

görürsünüz. Milyonlarca kişinin yaptığı gibi, buna inanabilirsiniz de. Belki doğrudur. Doğru olup olmadığını kanıtlayamam. Olanları görebilecek durumda değildim ama bu konuda kendi fikirlerim var. Olay hakkında tek bildiğim, geceyi yatağımda, tarihteki en olağanüstü semavi manzara olarak nitelenen şeyin görgü şahitlerini dinleyerek geçirdiğim.

Yine de, olay başlayana kadar kimse bu sözde kuyrukluyıldız ya da kalıntıları hakkında bir şey bilmiyordu.

Yürüyebilen herkes dışarıda ya da pencerede durup tarihteki en büyük beleş havai fişek gösterisini izleyebilirken neden olayı radyoda yayınlasınlar, bilmiyorum. Ama yayınladılar ve bu, körlüğün ne demek olduğunu daha da derinden hissetmeme sebep oldu. Tedavi başarısız olduysa, bu şekilde yaşamaktansa ölmeyi yeğleyeceğimi düşünmeye başladım.

Gündüz haberlerinde, önceki gece Kaliforniya göklerinde gizemli yeşil parıltılar görüldüğü aktarılmıştı. Kaliforniya'da o kadar çok şey oluyordu ki kimse buna fazla heyecanlanmadı, ama kuyrukluyıldız kalıntıları hakkında haberler gelmeye devam ettikçe, ilgi de yükseldi.

Pasifik Okyanusu'nun her yerinden, gecenin yeşil göktaşlarıyla aydınlandığına dair söylentiler geliyordu. "Bazen göktaşı yağmuru o kadar yoğun oluyor ki, tüm gökyüzü çevremizde fırıl fırıl dönüyormuş gibi görünüyor." Şimdi düşününce, aslında öyle de olmuştu.

Gece batıya doğru kaydıkça manzaranın görkemi hiçbir şekilde azalmadı. Zaman zaman yeşil ışıklar karanlık çökmeden görülebilecek kadar güçlüydü. Saat altı haberlerinde

olayı aktaran sunucu herkese bunun muhteşem bir manzara olduğunu ve kaçırmamak gerektiğini öğütledi. Aynı zamanda, uzun mesafede kısa dalga sinyallerini ciddi bir biçimde etkilediğini, ama haberlerin aktarıldığı orta dalganın ve televizyon sinyallerinin etkilenmediğini söyledi. Öğüt vermeye zahmet etmese de olurdu. Hastanedeki herkesin ne kadar heyecanlı olduğuna bakarak, kimsenin gösteriyi kaçıracağını sanmıyordum, kendim dışında.

Radyo sunucusu yetmiyormuş gibi, akşam yemeğimi getiren hemşirenin de ballandıra ballandıra anlatması gerekmişti.

"Tüm gökyüzü akanyıldızlarla dolu," dedi. "Hepsi parlak yeşil. İnsanların yüzlerini hayalete çeviriyor. Herkes dışarıda, manzarayı seyrediyor ve bazen ortalık gündüz gibi aydınlanıyor ama yanlış renkte. Arada içlerinden bir tanesi o kadar parlak görünüyor ki, bakınca gözlerin acıyor. Muhteşem bir manzara. Daha önce hiç böylesi görülmedi, diyorlar. Görememen ne yazık, değil mi?"

"Öyle," dedim kısaca.

"Herkes görebilsin diye koğuşlardaki perdeleri çektik," diye devam etti. "Gözlerin sargılı olmasa, buradan çok rahat izleyebilirdin."

"Hı," dedim.

"Ama dışarıda izlemek daha iyi olmalı. Binlerce kişinin parkları ve Heath'i doldurduğunu söylüyorlar. Ve bütün düz çatılarda insanların dikilmiş, gökyüzüne baktığını görebiliyorsun."

"Daha ne kadar süreceğini söylüyorlar?" diye sordum sabırla.

"Bilmiyorum, ama başka yerlerde artık solmaya başlamış, diyorlar. Yine de, sargılarını bugün çıkarsalar bile izlemene izin vereceklerini sanmıyorum. Başta, yavaştan alman lazım. O ışık çakmalarının bazıları gerçekten çok parlak. Onlar... Aaaa!"

"Aaaa ne?" diye sordum.

"Çok parlak bir tane geçti ve oda yeşile döndü. Görememen çok yazık."

"Değil mi?" diye onayladım. "Şimdi, lütfen git, çok teşekkür ederim."

Radyo dinlemeye çalıştım ama oradan da *ooo* ve *aaa* nidaları geliyordu. Radyo yorumcusu beyefendinin "muhteşem manzara" ve "benzersiz olay" hakkındaki gevezelikleri o kadar uzun sürdü ki, sonunda bütün dünyanın katıldığı, bir tek benim davet edilmediğim bir parti veriliyormuş gibi hissetmeye başladım.

Başka eğlence kaynağım yoktu çünkü hastanenin radyo sisteminde tek bir kanal vardı: Ya o, ya hiç. Bir süre sonra gösterinin yavaş yavaş etkisini yitirmeye başladığını anladım. Sunucu, henüz görmemiş olanlara bir an önce gidip görmelerini, yoksa kaçırdıkları için hayatlarının sonuna dek pişmanlık duyacaklarını söylüyordu.

Sanki herkes beni, görmek için doğduğum bir şeyi kaçırdığıma ikna etmeye çalışıyordu. Sonunda usandım ve radyoyu kapattım. İşittiğim son şey kuyrukluyıldız yağmurunun hızla azaldığı ve muhtemelen birkaç saat sonra göktaşı bulutundan çıkmış olacağımız idi.

Bütün bunların bir önceki gece olduğundan emindim. Daha uzun zaman geçmiş olsa şimdikinden çok daha fazla

acıkmış olurdum. Eh, o zaman *ne* olmuştu? Hastane ve şehir öyle bir gece yaşamıştı ki, etkisinden hâlâ kurtulamamış mıydı?

O sırada saatler dokuzu çalmaya başladı.

Zile üçüncü defa, uzun uzun bastım. Ben orada yatmış, beklerken, kapının arkasından bir uğultu duydum. İnilti, sürünme ve ayak sürüme karışımı bir şey gibiydi.

Hâlâ odama kimse uğramamıştı.

Yine korkuya kapılmaya başlamıştım. Kötücül, çocuksu hayaller üzerime üzerime geliyordu. Kendimi görünmez kapının açılıp korkunç şeylerin içeri doluşmasını beklerken buldum. Belki de aslında biri veya bir şey içeriye çoktan girmiş, gizli gizli odada dolanıyor olabilirdi.

Normalde bu tür korkular yaşadığımdan değil. Gözlerimi kaplayan lanet sargılar ve koridora çıktığımda bana karşılık veren ses kargaşası yüzündendi. Ama ürktüğüm kesindi ve bir kez ürkmüşseniz, duygu gittikçe büyür. Islık çalarak ya da kendi kendinize şarkı söyleyerek kovalayabildiğiniz aşamayı çoktan geçmiştir.

Sonunda şu soruya vardım: Sargıları çıkararak gözlerimi tehlikeye atma fikri mi beni daha çok korkutuyordu, yoksa ürküntüm her geçen dakika artarken karanlıkta kalma fikri mi?

Bir iki gün önce olsa ne yapardım, bilmiyorum. Büyük olasılıkla aynı şeyi yapardım ama bugün, en azından kendi kendime şunu söyleyebiliyordum:

"Aman boş ver, sağduyulu davranmanın zararı olmaz. Zaten sargıları bugün çıkaracaklardı. Bu riski alacağım."

Bir şeyi doğru yaptım ama. Sargıları çılgınca koparıp atacak kadar çılgın değildim. Çengelli iğneleri açmaya başlamadan önce yataktan kalkıp perdeyi indirecek sağduyuya ve öz kontrole hâlâ sahiptim.

Sargıları çıkardığım zaman loş ışıkta görebildiğimi fark ettim ve daha önce hiç hissetmediğim bir rahatlama hissettim. Yine de, yatağın altında veya odanın diğer köşelerinde kötücül kişiler ya da şeyler saklanmadığından emin olduktan sonra yaptığım ilk şey, kapı kolunun altına sandalye sıkıştırmak oldu. Ondan sonra kendimi toplamayı başardım. Gündüz ışığına alışmak için tam bir saat bekledim. Bir saatin sonunda, hızlı bir ilkyardım ve iyi bir doktor sayesinde, gözlerimin eskisi kadar sağlam kaldığını biliyordum.

Ama hâlâ gelen giden yoktu.

Komodinin alt rafında, ihtiyaç duymam ihtimaline karşı düşüncelilikle oraya bırakılmış bir güneş gözlüğü buldum. İhtiyatlı davranıp gözlüğü taktıktan sonra pencereye yaklaştım. Pencerenin alt paneli açılmıyordu, bu yüzden görebildiğim alan kısıtlıydı. Gözlerimi kısarak yana doğru baktığım zaman caddenin ilerisinde tuhaf, amaçsız adımlarla dolanıyormuş gibi görünen bir iki kişi fark ettim. Ama asıl çarpıcı olan, görüşümdeki keskinlik ve berraklıktı. Çatıların ardındaki uzak şehir manzarasını bile keskin bir şekilde görebiliyordum. Sonra, küçük ya da büyük, tek bir bacanın bile tütmediğini fark ettim...

Giysilerim düzgünce gardıroba asılmıştı. Giyindiğim zaman daha normal hissetmeye başladım. Sigara kutusunda hâlâ birkaç sigara vardı. Bir tane yaktım, hâlâ her şeyde inkâr edilemez bir tuhaflık olsa da, neden paniklediğimi artık anlayamadığım bir ruh haline kavuştum.

Şimdi düşününce, o günlerdeki bakış açısını hatırlamak kolay değil. Artık kendi işimizi kendimiz halletmek zorundayız. O zamanlar çok daha fazla rutin vardı ve her şey birbirine bağlıydı. Her birimiz doğru yerde, düzenli olarak kendi küçük rolümüzü oynuyorduk; alışkanlık ve geleneği doğa kanunu sanmak çok kolaydı. Rutinin herhangi bir biçimde bozulması bu yüzden daha rahatsız edici oldu.

İnsan, hayatının yarısını belli bir düzen anlayışı içinde geçirmişse, yeni bir düzene alışmak beş dakikada olacak iş değildir. O zamanlar nasıl yaşadığımızı düşündüğüm zaman, gündelik hayatlarımızın öğeleri hakkında ne kadar çok şeyi bilmediğimiz ve bilmek de istemediğimizi görmek çok şaşırtıcı. Örneğin ben, yemeklerimin masama nasıl ulaştığı, temiz suyun nereden geldiği, giysilerimin nasıl dikildiği, lağım kanallarının şehirleri nasıl sağlıklı tuttuğu hakkında hemen hiçbir şey bilmiyordum. Hayatımız, işlerini yeterli yetkinlikle yapan ve başkalarının da aynısını yapmasını bekleyen bir uzmanlar ağına dönüşmüştü. Bu yüzden, hastaneye mutlak kargaşanın hâkim olabileceğini düşünemiyordum. Bir yerlerde, birileri düzeni sürdürüyor olmalıydı, ne yazık ki, söz konusu birileri 48 numaralı odayı tamamen unutmuştu.

Yine de, bir kez daha kapıya gidip koridora baktığımda, her ne olmuşsa, 48 numaralı odanın tek sakininden çok daha fazlasını etkilediğini kabullenmek zorunda kaldım.

O anda görünürde kimse yoktu, ama uzaktan mırıltılar geliyordu. Ayak sürüyen birilerini de duyuyordum. Arada bir koridorlarda daha yüksek bir sesin boş yankıları duyuluyordu, ama öncesindeki gibi kapıyı üzerine kapattığım

telaşlı seslere benzemiyordu. Bu sefer bağırmadım. İhtiyatla odadan çıktım. Neden ihtiyatla? Bilmiyorum. Bir şey beni temkinli olmaya zorlamıştı.

O yankılı binada seslerin nereden geldiğini seçebilmek zordu, ama koridorun bir tarafı Fransız tipi pencereyle sona eriyordu ve pencereye balkon korkuluğunun gölgesi düşmüştü; bu yüzden diğer yöne yürüdüm. Köşeyi dönerek özel odaların bulunduğu kanattan çıktım ve kendimi daha geniş bir koridorda buldum.

Koridora ilk baktığımda boş olduğunu düşündüm, ama yürümeye başladığımda gölgelerin içinden bir adam çıktı. Üzerinde siyah bir ceket ve çizgili pantolon vardı ve takım elbisesinin üzerine beyaz, pamuklu önlük giymişti. Onun hastane doktorlarından biri olduğunu düşündüm ama duvarın dibine çömelip el yordamıyla ilerlemesi tuhaftı.

"Hey, selam," dedim.

Adam aniden durdu. Bana çevirdiği yüz solgun ve korkuluydu.

"Sen kimsin?" diye sordu kararsızca.

"Adım Masen," dedim ona. "William Masen. Hastayım, 48 numaralı odadan. Odamdan çıkmamın nedeni..."

"Görebiliyor musun?" diye sözümü kesti hemen.

"Elbette görebiliyorum. Eskisi kadar iyi," diye temin ettim onu. "Harika iş başardınız. Kimse gözlerimdeki sargıları çıkarmaya gelmedi, bu yüzden kendim çıkardım. Bir zararı dokunduğunu sanmıyorum. Kendim..."

Ama adam yine sözümü kesti.

"Beni ofisime götürür müsün? Hemen telefon etmem lazım."

Olanları kavramakta güçlük çekiyordum ama o sabah uyandığımdan beri olan her şey kafa karıştırıcıydı.

"Ofisiniz nerede?" diye sordum.

"Beşinci kat, batı kanadı. Adım kapıda yazılı: Doktor Soames."

"Tamam," diye onayladım, şaşırarak. "Şimdi neredeyiz?"

Adam, gergin ve çileden çıkmış bir ifadeyle başını iki yana salladı.

"Ben nereden bileyim?" dedi acı acı. "Gözleri gören sensin, lanet olası. Onları kullanıver bir zahmet. Kör olduğumu görmüyor musun?"

Adamın kör olduğunu gösteren hiçbir işaret yoktu. Gözlerini iri iri açmıştı ve bana bakıyormuş gibi görünüyordu.

"Bir dakika burada bekle," dedim. Çevreme bakındım. Asansör kapısının karşısındaki duvara kocaman bir "5" yazılmış olduğunu gördüm. Adamın yanına döndüm ve bunu söyledim.

"Güzel. Kolumu tut," dedi. "Asansöre sırtını vererek sağa dön. Sonra soldaki ilk koridora gir. Üçüncü kapı."

Talimatları izledim. Yolda kimseyle karşılaşmadık. Odaya girdiğimiz zaman adamı masasına götürdüm ve telefonu eline tutuşturdum. Birkaç saniye telefon almacını dinledi. Sonra el yordamıyla telefonu buldu ve sabırsızlıkla mandalı sarstı. Yüzündeki ifade yavaş yavaş değişti. Sinirli ve sıkkın çizgiler soldu. Şimdi yalnızca yorgun görünüyordu, çok yorgun. Almacı masaya bıraktı. Bir süre, karşısındaki duvara bakarmış gibi durdu. Sonra döndü.

"İşe yaramaz, ölmüş. *Sen* hâlâ burada mısın?" diye ekledi.

"Evet," dedim ona.

Parmaklarıyla masa boyunca arandı.

"Ne yöne bakıyorum? Kahrolası pencere nerede?" diye sordu, sinirli ruh haline geri dönerek.

"Hemen arkanda," dedim.

Adam döndü ve iki elini uzatarak pencereye yürüdü. Pencere pervazını ve kenarlarını dikkatle yokladı ve bir adım geriledi. Ben ne yaptığını anlayamadan hızla pencereye atıldı ve camı kırarak geçti...

Ne olduğuna bakmadım. Beşinci kattaydık.

Sonunda hareket edebildiğimde bir sandalyeye çöktüm. Masadaki kutudan bir sigara aldım ve titrek ellerle yaktım. Birkaç dakika oturup sinirlerimin yatışmasını ve mide bulantımın geçmesini bekledim. Sonra odadan çıktım ve adamı bulduğum yere döndüm. Oraya vardığımda hâlâ pek iyi hissetmiyordum.

Geniş koridorun uzak ucunda bir hasta koğuşunun çift kanatlı kapısı vardı. Pencere camları, yüz hizasındaki berrak ovaller dışında buzlu camdandı. Orada görevli birilerini bulabileceğimi ve doktorun yaptıklarını aktarabileceğimi düşündüm.

Kapıyı açtım. İçerisi epey karanlıktı. Perdeler bir önceki gece, gösteri bittikten sonra çekildiği haliyle kapalı duruyordu.

"Hemşire?" dedim.

"Burada değil," dedi bir erkek sesi. "Dahası," diye devam etti, "kaç saat oldu hâlâ gelmedi. Şu lanet perdeleri aç da azıcık ışık görelim, ahbap. Bu sabah şu içine tükürdüğüm yere ne oldu, hiç bilmiyorum."

"Tamam," dedim.

Hastane kargaşaya kapılmış olsa bile, zavallı hastaları karanlıkta bırakmak için sebep yoktu.

En yakındaki pencerenin perdelerini açtım ve içeriye parlak güneş ışığı doldu. Hepsi yatalak, yirmi kadar hastası olan bir ameliyat koğuşuydu. Görünüşe bakılırsa çoğu bacak yarasıydı ve pek çok kesilmiş bacak vardı.

"Oyalanmayı bırak, ahbap. Çeksene perdeleri," dedi aynı ses.

Döndüm ve konuşan adama baktım. Hava koşulları yüzünden teni aşınmış, esmer, iriyarı bir adamdı. Yatakta oturmuş, doğrudan bana bakıyordu. Ve ışığa. Gözlerini benimkilere dikmiş gibiydi, komşu yataktaki hasta da, bir sonraki adam da.

Birkaç saniye onlara bakakaldım. Kavramam o kadar zaman aldı. Sonra:

"Ben... perde... perdeler takılmış, açılmıyor," dedim. "İlgilenecek birilerini bulayım."

Sonra koğuştan kaçtım.

Yine titriyordum, sıkı bir içki iyi giderdi. Her şeyi anlamaya başlamıştım. Tıpkı doktor gibi koğuştaki adamların *tamamının* kör olduğuna inanmakta güçlük çekiyordum ama...

Asansör çalışmıyordu, bu yüzden merdivenlerden indim. Bir sonraki katta kendimi topladım ve bir başka koğuşa bakacak cesareti buldum. Buradaki yatakların hepsi dağınıktı. Başta koğuşun boş olduğunu düşündüm, ama değildi, yani tam olarak değil. Yerde gecelikli iki adam yatıyordu. Birinin kesiğinden kan sızıyordu. Diğeri bir tür spazm geçirmiş gibiydi. İkisi de ölmüştü. Kalanlar ise gitmişti.

Bir kez daha merdivenlere döndüğümde, bunca zamandır duyduğum uzak seslerin aşağıdan geldiğini fark ettim. Yaklaştıkça yükseliyorlardı. Bir an duraksadım, ama merdivenden inmeye devam etmekten başka yapacak şey yoktu.

Bir sonraki dönemeçte gölgede yatan bir adama takılıp düşecektim neredeyse. Merdivenin dibinde, o adama takılıp düşmüş biri yatıyordu. Düşerken kafasını taş basamaklara çarpıp kırmıştı.

Sonunda son dönemece ulaştım ve durup ana hole baktım. Hareket edebilen herkes ya yardım bulmak ya da dışarıya çıkmak için içgüdüyle oraya yönelmiş gibiydi. Belki bazıları dışarı çıkmıştı. Ana giriş kapılarından biri ardına dek açıktı ama içerideki insanların çoğu kapıyı bulamıyordu. Hepsi hastane geceliği giymiş, yoğun bir erkek ve kadın kalabalığı çaresizlik içinde, ağır ağır holde dolanıyordu. Hareketlilik, kalabalığın kenarında kalanları zalimce mermer köşelere veya süs çıkıntılarına çarpıyordu. Bazıları duvarla kalabalık arasında sıkışarak nefessiz kalıyordu. Arada sırada biri takılıp düşüyordu. Kalkabilecekleri ise şüpheliydi.

Mekân olarak... Doré'nin[4] cehennemdeki günahkârlar tablolarını görmüşsünüzdür. Ama Doré sesleri çizemezdi: hıçkırıklar, mırıltılı inlemeler, arada yükselen yaslı feryatlar...

Bir iki dakikadan fazla dayanamadım. Merdivenden yukarı doğru kaçtım.

Bir şeyler yapmam gerektiğini hissediyordum. Onları sokağa salıvermek, en azından o korkunç dolanma eylemine bir son vermek. Ama bir bakış, onlara yol göstermek için

4 Gustave Doré: 19. yüzyılda yaşamış, Fransız ressam, illüstratör ve baskı resim sanatçısı.

bile olsa kapıya ulaşamayacağımı anlamama yetmişti. Dahası, kapıya ulaşabilsem ve onları dışarı çıkartabilsem, sonra ne olacaktı?

Kendime gelmek için bir süreliğine basamakta oturdum ve başımı ellerime alarak o korkunç seslerin kulaklarımda yankılanmasını dinledim. Sonra bir başka merdiven aradım ve buldum. Bir servis merdiveniydi ve beni arka kapıdan bahçeye çıkardı.

Olayın belki bu kısmını çok iyi anlatamıyorum. Her şey o kadar beklenmedik bir şekilde gelişmişti, o kadar şaşırtıcıydı ki, bir süre ayrıntıları hatırlamamak için bilinçli çaba gösterdim. Olanlar o sırada, uyanıp da kurtulmak için çaresizce boşuna çaba gösterdiğim bir kâbus gibi geliyordu. Bahçeye çıktığımda gördüklerime inanmayı hâlâ reddediyordum.

Ama bir konudan kesinlikle emindim. Gerçek ya da kâbus, içkiye bu kadar ihtiyaç duyduğumu hatırlamıyordum.

Bahçe kapısının ardındaki dar sokakta kimse yoktu ama kapının tam karşısında bir bar vardı. Adını hatırlayabiliyorum: Alamein Arması. Demir bir direkten sarkan tabelasına Vikont Montgomery'nin ünlü portresi çizilmişti ve tabelanın altındaki kapı açık duruyordu.

Hemen oraya yöneldim.

Halka açık bir bara girerken bir anlığına rahatlatıcı bir normallik hissi yaşadım. Düzinelerce başka bar gibi sıradan ve tanıdıktı.

Bar kısmında kimse olmasa da, köşenin ardındaki kısımda bir şeyler olduğu kesindi. İnsanların kesif kokulu

nefeslerini duydum. Bir mantar, *pop* sesi eşliğinde şişesinden çıktı. Bir duraksama oldu. Sonra biri yorum yaptı:

"Cinmiş, kaaretsin! Ce'enneme kadar yolu var cinin!"

Bir şangırtı duyuldu. Ses sarhoş bir kahkaha kopardı.

"Aynaya geldi. Ne demeye ayna asarlar ki zaten?"

Bir mantar daha açıldı.

"Yine mi lanet cin," diye yakındı ses, gücenmiş gibi. "Cinin *ce'enneme* kadar yolu var!"

Bu sefer şişe yumuşak bir şeye çarptı, güm diye yere düştü ve içindekileri lıkır lıkır boşaltarak düştüğü yerde yattı.

"Hey!" diye seslendim. "İçki istiyorum."

Sessizlik oldu. Sonra:

"Sen kimsin?" diye sordu ses ihtiyatla.

"Hastaneden geldim," dedim. "İçki istiyorum."

"Sesini hatırlamıyom. Gözün görüyo mu?"

"Evet," dedim ona.

"O zaman, n'olur bara geç, Doktor. Bana bi şişe viski bul."

"Bunu yapabilecek kadar doktorluğum var," dedim.

O tarafa gittim ve köşeyi döndüm. Pos bıyıklarına kır düşmüş, koca göbekli, kırmızı suratlı bir adam, pantolonu ve yakasız gömleğiyle oracıkta dikiliyordu. Çok sarhoştu. Elindeki şişeyi açmakla silah olarak kullanmak arasında kararsız kalmış gibi görünüyordu.

"Doktor diilsen, nesin?" diye sordu kuşkuyla.

"Hastaydım ama bir içkiye doktorlar kadar ihtiyacım var," dedim. "Elindeki de cin," diye ekledim.

"Ah, öyle mi? S... cini," dedi ve şişeyi savurdu. Şişe şangur şungur pencereyi kırıp geçti.

"O tirbuşonu bana ver," dedim.

Raftan bir viski şişesi indirdim, açtım ve bir bardakla birlikte adama verdim. Kendime sert bir brendi ve azıcık soda doldurdum; sonra bir tane daha. İki içkiden sonra elim eskisi kadar titremiyordu.

Arkadaşıma baktım. Viskisini sek olarak şişeden içiyordu.

"Sarhoş olacaksın," dedim.

Adam durdu ve başını bana çevirdi. Gözlerinin beni gerçekten görebildiğine yemin edebilirdim.

"Saroş olmak mı! Kaaretsin, zaten saroşum!" dedi küçümsemeyle.

O kadar haklıydı ki, yorum yapmadım. Adam bir süre kara kara düşündükten sonra şöyle dedi:

"Daa da saroş olmam lazım. Çok daa saroş olmam lazım." Bana doğru eğildi. "Biliyo musun? Ben körüm. Böyleyim işte, yarasa kadar kör. Herkes yarasa kadar kör. Sen 'ariç. Sen neden yarasa kadar kör diilsin?"

"Bilmiyorum," dedim ona.

"O s...min kuyrukluyıldızı yüzünden! Onun yüzünden oldu. Yeşil göktaşları ve şimdi herkeş yarasa kadar kör. Sen yeşil göktaşlarını gördün mü?"

"Hayır," diye itiraf ettim.

"İşşte bu. Kanıtlıyo. Sen onları görmedin. Kör diilsin. Başka herkeş gördü." Kolunu geniş geniş salladı. "Herkeş yarasa kadar kör. S... kuyrukluyıldızları."

Kendime üçüncü kadeh brendiyi doldururken adamın söylediklerinde haklı bir taraf olup olmadığını düşündüm.

"*Herkes* mi kör oldu?" diye tekrarladım.

"Aynen. Herkeş. Muttemelen dünyadaki herkeş, sen hariş," diye ekledi, sonradan aklına gelmiş gibi.

"Nereden biliyorsun?" diye sordum.

"Kolay. Dinle!" dedi.

Yan yana loş bara yaslanıp dinledik. Çıt çıkmıyordu. Boş sokakta rüzgârla sürüklenen kirli bir gazetenin hışırtısı dışında hiç ses yoktu. Bu yörelerde bin senedir böyle bir sessizlik duyulmamıştır herhalde.

"Ne demek istediimi anlıyo musun? Çok açık," dedi adam.

"Evet," dedim yavaşça. "Evet, ne demek istediğini anlıyorum."

Gitmem gerektiğine karar verdim. Nereye gideceğimi bilmiyordum. Ama olanlar hakkında daha fazlasını öğrenmeliydim.

"Sen buranın sahibi misin?" diye sordum.

"N'olmuş?" diye sordu kendini savunurcasına.

"Üç duble brendinin parasını birine ödemem lazım da."

"Boş ver, ya!"

"Ama, bak..."

"Boş ver, dedim. Neden, biliyon mu? Çünkü ölü bi' adam parayı naapçak? Artık ölü sayılırım. Bi'kaç içki sonra."

Yaşına göre oldukça sağlam birine benziyordu. Kendisine de öyle söyledim.

"Yarasa kadar kör yaşamanın ne faydası var?" diye sordu saldırgan bir tavırla. "Karım ööle dedi. Haklıydı da ama o benden daha yürekli çıktı. Çocukların da kör olduunu anladığında ne yaptı dersin? Onlarla birlikte yataamıza girdi ve gazı aştı. Ööle yaptı işte. Bende yanlarında kalacak yürek

yoktu. Cesur kadın; benim karım, benden daha cesur. Ama ben de yakında gitçem. Birazdan ben de yukarı çıkçam, yeterince saroş olduğum zaman."

Ne diyebilirdim ki? Söylediklerim, adamın canını sıkmaktan başka bir işe yaramamıştı. Sonunda el yordamıyla merdiveni buldu ve elinde şişeyle gözden kayboldu. Onu durdurmaya ya da peşinden gitmeye kalkmadım. Uzaklaşmasını izledim. Sonra brendimi kafama diktim ve sessizliğe bürünmüş olan sokağa çıktım.

Triffidlerin Gelişi

Bu, kişisel bir kayıt. Sonsuza dek kaybolan pek çok şeyi içeriyor; ama artık var olmayan şeyleri, kullandığımız sözcükler olmadan anlatmam mümkün değil, bu yüzden o sözcükler kalmak zorunda. Ama anlatımımı anlaşılır kılmak için geriye gitmem gerekiyor:

Çocukken babam, annem ve ben Londra'nın güneyindeki bir banliyöde yaşıyorduk. Küçük bir evimiz vardı. Babam Kamu Gelirleri Dairesi'ndeki masasını her gün, görevbilirlikle ziyaret ederek geçindiriyordu bizi ve yazın küçük bahçemizde daha fazla çalışıyordu. Bizi, o günlerde Londra ve çevresinde yaşayan on-on iki milyon kişiden ayıran pek bir şey yoktu.

Babam bir sütun dolusu rakamı –o dönemde kullanılan saçma yerel para birimlerini içermesine rağmen– bir bakışta toplayabilen kişilerden biriydi, bu yüzden benim de muhasebeci olmam gerektiğini düşünmesi doğaldı. Buna karşın benim aynı rakam sırasını birkaç kez toplamaya çalıştığımda aynı sonuca ulaşamamam onun için hem bir gizem hem de hayal kırıklığı oldu. Ama durum buydu işte, kabullenmek zorunda olduğunuz şeylerden biri. Ve matematiksel yanıtların bir tür olağanüstü ilhamla değil, mantıksal bir işlemle hesaplandığını bana öğretmeye çalışan öğretmenler sonunda

sayılardan anlamadığımı kabullenip pes etmek zorunda kaldı. Babam karnelerimi, kasvetle okurdu. Sanırım şöyle düşünüyordu: Sayılardan anlamıyor = finanstan anlamayacak = para kazanamayacak.

"Seninle ne yapacağız, hiç bilemiyorum. Peki *sen* ne yapmak istiyorsun?" diye sorardı bana.

On üç on dört yaşıma gelene kadar, hüzün verici yetersizliğimin farkında olarak başımı iki yana sallar, bilmediğimi itiraf ederdim.

Bunun üzerine babam da kendi başını iki yana sallardı.

Onun için dünya, beyinlerini kullanarak çalışan ofis personeli ve beyinlerini kullanmayıp pis işler yaparak geçinmek zorunda kalan ofis dışı personel olarak keskin çizgilerle ikiye ayrılmıştı. Modası geçeli yüz sene olan bu görüşü hâlâ benimsemeyi nasıl başardığını bilmiyorum, ama çocukluğumda o kadar etkili olmuştu ki, sayılardan anlamamanın beni çöpçülük veya bulaşıkçılık yaparak geçineceğim bir hayata mahkûm etmediğini kavramam yıllarımı aldı. En çok ilgimi çeken dersin bir kariyere dönüşebileceği hiç aklıma gelmedi. Biyoloji notlarımın her zaman iyi olduğunu babam da fark etmedi ya da ettiyse de aldırış etmedi.

Bizim için asıl belirleyici olay, triffidlerin ortaya çıkması oldu. Benim için bundan daha fazlasını yaptılar. Bana bir iş verdiler ve rahat rahat geçinmemi sağladılar. Buna karşın pek çok defa beni canımdan ediyorlardı. Öte yandan, hayatımı kurtardıklarını da itiraf etmem lazım, çünkü "göktaşı yağmuru" sırasında hastanede olmamın sebebi triffid sokmasıydı.

Kitaplarda, triffidlerin aniden ortaya çıkışı hakkında bir sürü spekülasyon bulabilirsiniz. Bunların çoğu saçmalıktır. Triffidler, pek çok cahil kişinin inandığı gibi bir anda ortaya çıkmış değildir. Bir nevi ziyaretçi bir tür –insanlar alışkanlıklarını değiştirip terbiyesini takınmazsa dünyayı ele geçirecek daha kötü bir şeyin habercisi– oldukları teorisi de pek tutmamıştır. Diğer, daha zorlu dünyalarda gelişmiş dehşet verici yaşam biçimlerinin, uzayda süzülerek gelmiş tohumları da değildirler. En azından ben öyle olmadıklarından eminim.

Triffidler hakkında çoğu kişiden daha bilgiliyim, çünkü işim buydu ve çalıştığım firma onların halk arasında belirmesi ile yakından ilgiliydi. Yine de, gerçekte nereden geldikleri hâlâ bilinmiyor. Şahsen ben triffidlerin bir dizi dâhiyane biyolojik deneyin –büyük olasılıkla tesadüfi– sonucu olduğuna inanıyorum. Bulundukları bölgede değil de, bir başka yerde evrimleşmiş olsalar, kuşkusuz ataları hakkında daha fazla veri olurdu elimizde. Mevcut haliyle, bilebilmeleri en muhtemel kişiler tarafından herhangi kesin bir bilgi yayımlanmamıştı. Kuşkusuz bunun sebebi o sırada geçerli olan ilginç siyasi koşullardı.

O zamanlar engin bir dünyada yaşıyorduk ve bu dünyanın büyük kısmı bize sorun yaratmadan açılmıştı. Karayolları, demiryolları, deniz yolları dünyayı dantel gibi sarmıştı ve bizi binlerce kilometre öteye güven içinde ve rahatça taşımaya hazırdı. Daha da hızlı yolculuk etmek istesek ve paramız da varsa uçakla yolculuk ediyorduk. O günlerde kimsenin silah ya da herhangi bir önlem almasına gerek yoktu. Birtakım formlar ve kurallar dışında hiçbir engelle

karşılaşmadan nereye dilerseniz gidebiliyordunuz. Öyle ehlileşmiş bir dünya ki, şimdi düşününce hayal gibi geliyor. Yine de, yerkürenin altıda beşinden fazlası böyleydi; ama kalan altıda biri bambaşkaydı.

O dünyayı hiç tanımamış gençlerin hayal etmesi güç olmalı. Belki de kulağa altın çağ gibi geliyor ama içinde yaşayanlar için tam olarak öyle değildi. Ya da her köşesi işlenmiş, tertipli ve düzenli bir dünyanın sıkıcı olduğunu düşünebilirler ama öyle de değildi. Oldukça heyecanlı bir yerdi, en azından bir biyolog için. Her sene gıda olarak yetiştirdiğimiz bitkilerin tarlalarının sınırını biraz daha kuzeye kaydırıyorduk. Eskiden tundra ya da kıraç topraklar olan yerlerde açılan yeni tarlalarda ekinler hızla büyüyordu. Her mevsim kıraçlaşmış araziler ve çöller ele geçiriliyor ve tarım için kullanılıyordu. Çünkü o dönemde en acil sorunumuz gıdaydı ve arazilerinin geri kazanılması ve tarım sınırlarının genişletilmesi planlarının ilerleyişi haritalar üzerinde, eski nesillerin savaştaki cepheleri izlediği titizlikle takip ediliyordu.

İlginin bu şekilde kılıçtan sabana dönmesi sosyal açıdan olumlu bir gelişmeydi kuşkusuz, ama insan ruhundaki değişime işaret ettiği iddiası bir yanılsamaydı. İnsan ruhu öncekinden farksızdı. İnsanların yüzde doksan beşi barış içinde yaşamak istiyordu; kalan yüzde beşi ise herhangi bir savaşa girse şansının ne olacağını hesaplıyordu. Kimsenin şansı fazla yüksek görünmediğinden tesis edilen barış sürmekteydi.

Bu arada, her sene aramıza katılan yirmi beş milyon aç insan yüzünden gıda sorunu gittikçe ciddileşiyordu ve insanların durumun aciliyetini anlamasında seneler süren

etkisiz propaganda değil, peş peşe yaşanan birkaç kötü hasat etkili oldu.

Militan yüzde beşin bir süreliğine rahatlayıp savaş kışkırtıcılığına ara vermesinin sebebi uydulardı. Roketleri geliştirmek için yapılan araştırmalar sonunda hedeflerinden birine ulaşmıştı. Uzaya gönderilen roket orada kalmıştı. Aslında, yeryüzünün yörüngesine girmesine yetecek kadar yükseğe roket atmak artık mümkündü. Roket yörüngeye girdikten sonra minik bir uydu gibi, eylemsiz ve masumca orada dönmeye devam ediyordu, ta ki düğmeye basıp yıkıcı etkilerle yeryüzüne düşmesine karar verilene kadar.

Bir uydu silahını yörüngeye sokmayı başaran ilk ulus zaferini ilan ettiğinde halk arasında yükselen endişe ne kadar büyük olursa olsun, benzer başarılar elde ettikleri halde diğer ulusların böyle bir bildiride bulunmaması daha da büyük endişe yarattı. Başımızın üzerinde sessizce dönen, biri düşmesine karar verene kadar da dönmeye devam edecek olan sayısız tehdidin bulunduğunu fark etmek hiç hoş değildi –ama bu konuda yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Hayat devam ediyordu– ve yenilik kısa ömürlü bir şeydi. İnsan ister istemez fikre alışıyordu. Zaman zaman, atom başlıklı uyduların yanı sıra ekin ve sığır hastalıkları, radyoaktif toz, virüs, tanıdık enfeksiyonlar ile laboratuvarlarda üretilmiş yepyeni enfeksiyonlar taşıyan uyduların da göklerde yüzdüğüne dair raporlar dolaşmaya başlayınca panik dolu itirazlar yükseliyordu. Bu tür muğlak ve geri tepmesi olası silahların gerçekten de yörüngeye yerleştirilip yerleştirilmediğini bilmek zordu. Öte yandan, budalalığın –özellikle de korkudan beslenen budalalığın– sınırlarını tanımlamak kolay değildi.

Birkaç gün içinde zararsız hale gelebilecek kadar kararsız bir virüs (böyle bir virüsün üretilemeyeceğini kim söyleyebilirdi?) doğru noktalara bırakılırsa stratejik avantajlar yaratabilirdi.

En azından Amerika Birleşik Devletleri iddiaları ciddiye alarak, doğrudan biyolojik savaşta kullanılmak üzere tasarlanmış herhangi bir uydusu bulunmadığını, altını çizerek ilan etti. Herhangi bir uydusu olduğu zaten düşünülmeyen bir iki küçük ulus da hemen benzer demeçler verdi. Diğer büyük güçler açıklama yapmadı. Bu uğursuz ketumluk karşısında halk, başka ülkelerin kullanmaya dünden razı olduğu bir savaş biçimine hazırlanmak konusunda Amerika Birleşik Devletleri'nin neden ihmalkâr davrandığını sorgulamaya başladı. Hem "doğrudan" sözcüğüyle ne kastetmişlerdi? Bu noktada, sözsüz bir anlaşmayla, bütün ülkeler uydulara dair herhangi bir şeyi doğrulayıp inkâr etmekten tamamen vazgeçti ve halkın ilgisini en az o kadar önemli ama çok daha az şiddetli bir soruna, gıda yetersizliği konusuna çekmek için yoğun çaba gösterdiler.

Arz ve talep kanunu, göreceli olarak daha girişimci kişilerin mal tekelleri oluşturmasını mümkün kılmalıydı ama dünya tekellere düşman gözüyle bakıyordu. Bununla birlikte, şirketler ağı sistemi Federasyon Kanunu'yla herhangi bir sorun yaşamadan, tıkır tıkır işliyordu. Halk, arada bir çözülmesi gereken küçük güçlükler hakkında hiçbir şey işitmiyordu. Örneğin, Umberto Christoforo Palanguez'in varlığını hemen hemen kimse duymamıştı. Ben de seneler sonra, sırf işim dolayısıyla duymuştum.

Umberto Güney Amerika uluslarının birindendi. Tıkır tıkır işleyen sofralık yağ sektörü makinesini sarsabilecek bir

karakter olarak ilk ortaya çıkışı, Arktik ve Avrupa Balık Yağı Şirketi'nin ofisine girip dikkatleri soluk pembe yağla dolu bir şişeye çekmeye çalışmasıyla olmuştu.

Arktik ve Avrupa Balık Yağı Şirketi ilgi göstermemişti. İşleri zaten iyi gidiyordu. Ama bir süre sonra Umberto'nun bıraktığı yağ örneğini analiz ettiler.

Yağ hakkında keşfettikleri ilk şey, balık yağı olmadığıydı. Bitkiseldi ama kaynağını belirleyememişlerdi. Öğrendikleri ikinci şey, bu örneğin yanında kendi en iyi balık yağlarının bile motor yağı gibi kalmasıydı. Korkuya kapılan Arktik ve Avrupa Balık Yağı Şirketi, örnekten kalanları daha ayrıntılı analize yolladı ve telaş içinde, Bay Palanguez'in başka kimlerle görüştüğünü öğrenmeye çalıştı.

Umberto bir daha uğradığında, şirketin genel müdürü insanın koltuklarını kabartan bir ihtimamla karşıladı onu.

"Bize getirdiğiniz son derece olağanüstü bir yağ, Bay Palanguez," dedi.

Umberto zarif, esmer başını salladı. Bu gerçeğin farkındaydı.

"Daha önce hiç böylesini görmemiştim," diye itiraf etti genel müdür.

Umberto yine başını salladı.

"Öyle mi?" dedi nazikçe. Sonradan aklına gelmiş gibi ekledi: "Ama bence göreceksiniz, sinyor. Hem de bol bol göreceksiniz." Düşünür görünüyordu. "Bundan yedi, belki sekiz sene sonra pazara sürüleceğine inanıyorum." Gülümsedi.

Genel müdür bunun mümkün olduğunu düşünmüyordu. Dürüstlükle, "Bizim balık yağlarımızdan daha iyi," dedi.

"Öyle diyorlar, sinyor," diye onayladı Umberto.

"Ürünü kendinizin mi pazarlayacağını söylüyorsunuz, Bay Palanguez?"

Umberto yine gülümsedi.

"Öyle bir düşüncem olsa onu size gösterir miydim?"

"Yağlarımızdan birini sentetik olarak güçlendirebiliriz," dedi genel müdür düşünceli düşünceli.

"Vitaminler ekleyebilirsiniz ama hepsini birden güçlendirmeniz pahalıya patlar. O da, yapabilirseniz tabii," dedi Umberto nazikçe. "Dahası," diye ekledi, "bana bu yağın sizin en iyi balık yağlarınızdan daha ucuza geleceği söylendi."

"Hım," dedi genel müdür. "Eh, sanırım bize bir teklifiniz var, Bay Palanguez. Sadede gelelim mi?"

Umberto açıkladı: "Böyle talihsiz bir meseleyle başa çıkmak için iki yol var. Olağan yol, meselenin ortaya çıkmasını engellemek. En azından mevcut ekipmana yatırılan para geri dönene kadar geciktirmek. Elbette, en arzu edilir yol bu."

Genel müdür başını salladı. Bu konuyu çok iyi biliyordu.

"Ama mevcut durumda, sizin için çok üzgünüm, çünkü bu çözüm mümkün değil."

Genel müdür bundan kuşkuluydu. İçinden, "Duysanız şaşardınız," demek geçti, ama dürtüye direndi ve yorumsuz bir şekilde, "Öyle mi?" demekle yetindi.

"Diğer yol," dedi Umberto, "sorun başlamadan önce ürünü kendinizin üretmesi."

"Ah!" dedi genel müdür.

"Sanıyorum," dedi Umberto ona. "Sanıyorum bu bitkinin tohumlarını size altı ay içinde sağlayabilirim. O zaman

ekerseniz, beş sene içinde yağ üretimine başlayabilirsiniz. Tam randıman için altı sene gerekebilir."

"Tam zamanında, yani," diye yorum yaptı genel müdür.

Umberto başını salladı.

"Diğer yol daha kolay olurdu," dedi genel müdür.

"Eğer mümkün olsaydı," diye onayladı Umberto. "Ama ne yazık ki, rakiplerinizle anlaşmanız mümkün değil, onları baskılamanız da."

Bu cümleyi öyle bir özgüvenle söylemişti ki, genel müdür bir süre düşünceli onu inceledi.

"Anlıyorum," dedi sonunda. "Acaba, eee... Sovyet vatandaşı olma ihtimaliniz var mı, Bay Palanguez?"

"Hayır," dedi Umberto. "Genel olarak talihli bir yaşam sürdüm ama muhtelif bağlantılarım vardır..."

Bu bizi dünyanın geri kalan altıda birine getiriyor, diğer yerler kadar kolay ziyaret edilemeyen kısmına. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni ziyaret etmek için gereken izni almak neredeyse imkânsızdı ve almayı başaranların hareketleri de sıkı kontrol altındaydı. SSCB kendini bilinçli olarak gizemli bir dünyaya dönüştürmüştü. Bölgede neredeyse patolojik olan sır perdesinin ardında neler olup bittiğine dair pek az şey dış dünyaya sızıyordu. Sızan bilgiler de genellikle şüpheliydi. Gülünç başarıların reklamını yapan, ama en ufak önem taşıyabilecek her şeyi gizleyen ilginç propagandanın ardında, pek çok alanda ilerlemelerin sürdüğü kuşkusuzdu. Rusya'nın başarılarından biri biyolojiydi. Dünyanın geri kalanı gibi, gıda arzı sorunu yaşayan Rusya'nın, çölleri, stepleri ve kuzeydeki tundraları tarım toprağına dönüştürmeye çalıştığı biliniyordu. Bilgi değiş

tokuşunun sürdüğü günlerde bazı başarılar raporlamıştı. Ama daha sonra Sovyet biyolojisi Lysenko adlı bir adam yönetiminde, birtakım aykırı yöntem ve görüşlerle farklı bir yöne dönmüştü. Ve sonra bu alan da ülkenin karakteri olan sır perdesine bürünmüştü. Sovyet biyolojisinin saptığı yol bilinmiyordu ve sağlıksız olduğu düşünülüyordu ama yürütülen çalışmaların başarılı mı, aptalca mı, yoksa acayip mi olduğunu kimse bilmiyordu; tabii üçü birden değilse.

"Ayçiçekleri," dedi genel müdür, düşüncelerinden sıyrılıp dalgın dalgın konuşarak. "Ayçiçeği yağında verimi arttırmak için yeni bir deneme yaptıklarını biliyorum. Ama bu değil."

"Hayır," diye onayladı Umberto. "Bu değil."

Genel müdür bir şeyler çiziktirdi.

"Tohum var, dediniz. Yeni bir tür olduğunu mu kastediyorsunuz? Çünkü yalnızca daha kolay işlenen geliştirilmiş bir türse..."

"Yeni bir tür olduğunu düşünüyorum, yepyeni bir şey."

"O zaman onu kendi gözlerinizle görmediniz, öyle mi? Aslında, bir tür değiştirilmiş ayçiçeği olabilir."

"Resmini gördüm, sinyor. Ayçiçeğinin hiç söz konusu olmadığını söylemiyorum. Şalgam olmadığını da söylemiyorum. Isırgan, hatta orkide olmadığını söylemiyorum. Hepsi bu ürünün babası olsa, hiçbirinin çocuklarını tanıyamayacağını söylüyorum. Çocuklarından pek memnun kalmayacaklarını da söylüyorum."

"Anlıyorum. Bu şeyin tohumlarını bize tedarik etmek için aklınızda olan rakam nedir?"

Umberto'nun söylediği, genel müdürün defterine bir şeyler çiziktirirken durmasına neden oldu. Gözlüklerini

çıkarıp Umberto'ya daha dikkatli baktı. Umberto aldırışsızca onu izliyordu.

"Düşünün, sinyor," dedi, parmaklarıyla sayarak. "Bu iş zor. Ve tehlikeli, çok tehlikeli. Ben korkmuyorum ama sırf eğlencesine kendimi tehlikeye de atmam. Başka bir adam var, bir Rus. Onu kaçırmam ve ona iyi para ödemem lazım. Ama önce onun başkalarına para ödemesi lazım. Aynı zamanda bir uçak satın almalıyım, bir jet mesela, çok hızlı. Bütün bunlar para demek."

"Ve size bu işin kolay olmadığını söylüyorum. Aldığınız tohumlar iyi olmalı. Bu bitkinin tohumlarının büyük kısmı kısır. Emin olmak için size seçilmiş tohumlar getirmeliyim. Değerli tohumlar. Rusya'da her şey devlet sırrıdır ve korunmaktadır. Kesinlikle kolay olmayacak."

"Buna inanıyorum. Yine de..."

"O kadar çok mu, sinyor? Birkaç sene sonra, Ruslar yağlarını dünyanın her yerine satarken ne diyeceksiniz? Sizin şirketinizin işi bittiği zaman?"

"Düşünmemiz gerek, Bay Palanguez."

"Elbette, sinyor!" diye onayladı Umberto gülümseyerek. "Bekleyebilirim, birazcık. Ama korkarım fiyatımı düşüremem."

Düşürmedi de.

Kâşifler ve mucitler iş dünyasının baş belasıdır. Makinede bir parça kum bir şey değildir; parça değiştirir, yolunuza devam edersiniz. Ama siz her şeyi düzenlemiş, tıkır tıkır çalışırken yeni bir süreç, yeni bir madde icat edilmesi her şeyi berbat eder. Bazen bundan da kötüsü olur, yeniliğe asla izin

verilmemelidir. Çok fazla şey tehlikeye girer. Yasal yöntemler kullanamıyorsanız başka yöntemleri denemelisiniz.

Çünkü Umberto durumu hafife almıştı. Yeni ucuz yağ Arktik ve Avrupa Balık Yağı Şirketi'ni ve ortaklarını iflas ettirmekle kalmayacaktı. Etkisi geniş olacaktı. Yerfıstığı, zeytin, balina ve bazı diğer yağ sanayileri için ölümcül olmayabilirdi, ama yine de kötü bir darbe vuracaktı. Dahası, margarinden sabuna, yüz kreminden duvar boyasına kadar yüzden fazla ürün üreten bağımlı sanayilerde şiddetli yankıları görülecekti. Gerçekten de tehdidin büyüklüğünü ilgili taraflardan birkaç nüfuzlu kişi daha gördüğü zaman, Umberto'nun talepleri neredeyse mütevazı gelmeye başladı.

Umberto istediği anlaşmayı yaptı, çünkü geri kalan her şey muğlak olsa da, sağladığı örnek ikna ediciydi.

Gerçek şuydu ki, tohumların edinilmesi ilgili kişilere, ödemeyi kabul ettikleri paradan çok daha azına mal oldu, çünkü Umberto avansını alıp uçağına atlayıp gittikten sonra bir daha görülmedi.

Ama bu, ondan asla haber alınamadığı anlamına gelmiyor.

Birkaç sene sonra yalnızca Fedor ismini kullanan, kimliği belirsiz biri Arktik ve Avrupa Yağları Şirketi'nin (artık "Balık" sözcüğünü isimlerinden ve aktiviteleri arasından çıkarmışlardı) ofisine geldi. Rus olduğunu söyledi. Nazik kapitalistler biraz ayırabilecekse, para istediğini belirtti.

Kamçatka'daki Elovsk bölgesinde bulunan ilk deneysel triffid istasyonunda çalıştığını anlattı. İstasyon ıssız bir yerdeydi ve Fedor oradan hiç hoşlanmamıştı. İstasyondan

kaçmayı arzuladığından bir başka çalışanın, Tovariç Nikolay Alexandroviç Baltinoff adlı birinin önerisine kulak vermişti. Öneriye binlerce ruble eşlik ediyordu.

Bu parayı kazanmak için çok şey yapması da gerekmiyordu. Verimli triffid tohumlarıyla dolu bir kutuyu rafından alması ve yerine ona benzeyen, kısır tohumlarla dolu bir kutu koyması yeterli olacaktı. Aşırdığı kutuyu belli bir zamanda, belli bir yere bırakacaktı. Neredeyse hiç risk yoktu. Sahte kutunun fark edilmesi seneler alırdı.

Ama ikinci şart biraz daha zordu. Plantasyondan birkaç kilometre uzağa belli bir düzende lambalar yerleştirecekti. Belli bir gece orada bulunacaktı. Başının tam üzerinden bir uçağın geçtiğini duyacaktı. Lambaları yakacaktı. Uçak inecekti. Ondan sonra yapabileceği en iyi şey, birileri soruşturmaya gelmeden o bölgeden hızla ayrılmak olacaktı.

Bu hizmetler karşılığında yalnızca büyük bir ruble tomarı almakla kalmayacak, aynı zamanda, eğer Rusya'dan ayrılmayı başarırsa, İngiltere'deki Arktik ve Avrupa Yağları Şirketi'nin ofisinde onu daha fazla paranın beklediğini görecekti.

Fedor'un anlatımına göre operasyon tam olarak planlandığı gibi gitmişti. Uçak indikten sonra orada oyalanmamıştı. Lambaları kapatıp kaçmıştı.

Uçak çok kısa bir süreliğine durmuştu, belki on dakika ve sonra yine havalanmıştı. Jet motorların sesine bakarak hızla tırmandığını düşünmüştü. Yaklaşık bir dakika sonra, gürültü azaldığında yine motor sesi duymuştu. İlkinin peşinden doğuya giden başka uçaklar vardı. İki veya daha fazla

olabilirlerdi, tam olarak seçememişti. Ama motorlarını bağırtarak, çok hızlı uçuyorlardı.

Ertesi gün Yoldaş Baltinoff sırra kadem basmıştı. Çok sorun çıkmıştı, ama sonunda Baltinoff'un yalnız çalıştığı sonucuna varılmıştı. Bu yüzden Fedor olayı sağ salim atlatmıştı.

Bir sene ihtiyatla bekledikten sonra hamlesini yapmıştı. Son engelleri de aşmayı başardığında rubleleri tükenmek üzereydi. Sonra geçinmek için muhtelif işlerde çalışmak zorunda kalmıştı, bu yüzden İngiltere'ye gelmesi uzun sürmüştü. Ama artık ulaştığına göre, biraz para alabilir miydi, lütfen?

O zamana dek Elovsk hakkında bir şeyler duymuşlardı. Ve uçağın indiğini söylediği günün tarihi olasılıklar dahilindeydi. Bu yüzden parayı ona verdiler. Ona bir iş de verdiler ve çenesini kapalı tutmasını söylediler. Çünkü malları Umberto şahsen teslim etmiş olmasa da, en azından onları yayarak durumu kurtardığı açıktı.

Arktik Avrupa ilk başta triffidlerin ortaya çıkmasını Umberto ile ilişkilendirememişti ve pek çok ülkenin polis teşkilatı şirket adına Umberto'ya karşı gözlerini açık tutmaya devam etti. Ancak bir araştırmacı triffid yağı örneği getirdiği zaman onun Umberto'nun getirdiği örnekle tıpatıp aynı olduğunu ve Umberto'nun triffid tohumu getirmeyi planladığını fark ettiler.

Umberto'nun başına ne geldiğini asla bilemeyeceğiz. Şahsen ben, Umberto ile Yoldaş Baltinoff'un Pasifik Okyanusu'nun üzerinde, stratosferde bir yerde, Fedor'un sesini duyduğu uçakların saldırısına uğradıklarını tahmin

ediyorum. Peşlerinde başka uçaklar olduğunu ilk kez Rus savaş uçaklarının top mermileri kendi uçaklarını vurmaya başladığında fark etmiş olmalılar.

Aynı zamanda o mermilerden birinin, bir kenarı otuz santim uzunluğunda, küp şeklinde bir kontrplak kutuyu – Fedor'a göre küçük bir çay kutusuna benzeyen, tohumların saklandığı kutu– paramparça ettiğini de düşünüyorum.

Belki Umberto'nun uçağı patladı, belki yalnızca parçalandı. Hangisi olduysa, parçalar denize doğru uzun, çok uzun düşüşlerine başladıklarında geride, ilk başta beyaz buhara benzeyen bir bulut bıraktılar.

Bu bir buhar bulutu değildi. Bir tohum bulutuydu ve havanın seyrekliğine rağmen tohumlar o kadar hafifti ki düşmek yerine süzüldüler. Tüysü kanatlarının ucunda milyonlarca triffid tohumu, dünyanın rüzgârları onları nereye götürüyorsa artık oraya uçmaya hazırdı.

Sonunda yeryüzüne düşmeleri haftalar, belki aylar aldı. Çoğu ilk dağıldıkları yerden binlerce kilometre uzağa sürüklendi.

Bunun yalnızca bir tahmin olduğunu tekrar etmek isterim. Ama gizli tutulmaya çalışılan bir bitkinin aniden dünyanın her köşesine yayılması için başka açıklama bulamıyorum.

Benim triffidlerle tanışmam erken oldu. Tesadüf eseri, ilk triffidlerden biri kendi bahçemizde yetişti. İçimizden biri görene kadar bitki epey gelişmişti, çünkü çöp yığınını perdeleyen çalı çitin arkasındaki diğer yaban otlarının arasında kök salmıştı. Orada kimseye bir zararı yoktu ve kimsenin

yoluna çıkmıyordu. Bu yüzden, sonunda fark ettikten sonra, arada bir nasıl geliştiğine bakmak dışında onu kendi haline bıraktık.

Bununla birlikte, triffid kesinlikle nevi şahsına münhasır bir bitkidir ve bir süre sonra meraklanmaktan kendimizi alamadık. Yoğun olmasa da her zaman bahçenin bakımsız köşelerine yerleşen birkaç yabancı bitki vardır. Biz de birbirimize, bu bitkinin oldukça garip bir şeye benzemeye başladığından söz edecek kadar meraklanmıştık.

Bir triffidin neye benzediğini herkesin çok iyi bildiği bu günlerde, gördüğümüz ilk örneklerin bize ne kadar tuhaf ve *yabancı* geldiğini hatırlamak zor. Bildiğim kadarıyla kimse onları görünce evhamlanmadı veya korkmadı. Çoğu kişinin onlar hakkında babamla aynı şeyi düşündüğünü sanıyorum, tabii üzerine düşündülerse.

Bizim bitki yaklaşık bir yaşındayken babamın onu incelediğini ve ne olduğunu çözmeye çalıştığını hatırlıyorum. Yetişkin bir triffidin yarı boyunda, her açıdan bir kopyasıydı. Yalnız, henüz bir adı yoktu ve kimse tam olarak büyümüş bir triffid görmemişti. Babam ona doğru eğilip gözlüklerinin ardından baktı, sapına dokundu ve düşünürken hep yaptığı gibi kızıl bıyığının içine doğru üfledi. Düz sapı ve sapın çıktığı odunsu kütüğü inceledi. Sapın yanında yetişen üç küçük çubuğa çok dikkatli olmasa da merakla baktı. Dokusu ona bir şey anlatabilirmiş gibi kısa, yeşil, derimsi yapraklarını baş ve işaret parmakları arasında ovaladı. Sonra düşünceli ama şaşkın bir biçimde bıyıklarına doğru üfleyerek sapın tepesindeki huniye benzeyen ilginç şeklin içine baktı. Babamın huninin içini görebilmem için beni havaya

kaldırdığını ve bitkinin içindeki sımsıkı sarmalı gördüğümü hatırlıyorum. Birkaç santim uzunluğundaki organ taze eğreltiotu yaprağını andıran bir biçimde kendi üzerine sarılmıştı ve huninin dibindeki yapış yapış maddenin içinden çıkıyordu. Ona dokunmadım, ama maddenin yapış yapış olduğunu biliyordum, çünkü içinde sinekler ve başka küçük böcekler debeleniyordu.

Babam birkaç kez, bu tuhaf bitkinin neyin nesi olduğunu gerçekten öğrenmek gerektiği yorumunu yaptı. Ama bunun için çaba gösterdiğini sanmıyorum. O aşamada istese de pek bir şey öğrenemezdi.

O sırada bitki yüz yirmi santim uzunluğundaydı. Çevrede kimsenin fark etmediği, sessizce, zararsızca büyüyen pek çok triffid olmalıydı. En azından öyle görünüyordu, çünkü biyoloji ve botanik uzmanlarını heyecanlandırmışlarsa da, haber duyulduğunda halk aynı ilgiyi paylaşmadı. Böylece, tıpkı dünyanın dört bir köşesinde, gizli saklı köşelerde kök salmış binlercesi gibi, bahçemizdeki triffid de sessiz sakin büyümeye devam etti.

Triffidin köklerini kaldırıp yürümeye başlaması için biraz daha zaman gerekti.

Bu imkânsız başarı Rusya'da bir süredir biliniyor olmalıydı, elbette. Kuşkusuz devlet sırrı olarak sınıflandırılmıştı. Ama doğrulayabildiğim kadarıyla ilk defa Hindiçin'de bir yerde gerçekleşti –bu da, insanların ilgi göstermeyi bıraktığı anlamına geliyordu. Hindiçin, ilginç ve olasılık dışı hikâyeler beklenen yerlerden biriydi ve bu tür hikâyeler sık sık duyuluyordu. Olaysız günlerde bir gazete editörünün kullanabileceği, gazeteyi canlandıracak "gizemli Doğu"

hikâyeleri gibiydi. Ama ne olursa olsun, Hindiçin'de bulunan örnek diğerlerinden çok önce yürümüş olamaz. Birkaç hafta içinde Sumatra, Borneo, Belçika Kongosu, Kolombiya, Brezilya ve ekvator civarındaki pek çok başka bölgeden yürüyen bitkilere dair haberler akmaya başladı.

Bu sefer haberler gazetelere çıktı. Ama en çok öne çıkan hikâyeler bile basının deniz canavarları, doğanın güçleri, telepati ya da başka doğaüstü olguları aktarırken kendilerini sağlama almak için kullandığı aynı ihtiyatlı havailikle ele alınmıştı ve bu yüzden bu becerikli bitkilerin çöp yığınımızın yanında yetişen o sessiz, saygın yabani ota benzediğini kimse fark etmedi. Büyüklükleri dışında tıpatıp aynı olduklarını ancak resimler basılmaya başladığında fark ettik.

Televizyon habercileri ilgilerini çabucak yitirdiler. Yabancı diyarlara uçma zahmetine katlandıkları zaman muhtemelen ilginç ve güzel görüntüler çekmişlerdi, ama o dönemde boks maçları dışında herhangi bir haber birkaç saniyeden fazla verilirse seyircinin sıkıntıdan öleceği gibi bir inanış yaygındı. Bu yüzden benimle birlikte başka pek çok insanın geleceğinde önemli bir rol oynayacak bu gelişmeyi ilk defa televizyonda, Honolulu'da düzenlenen bir hula yarışması ile Başkan'ın eşinin bir savaş gemisini denize indirmesi haberi arasında gördüm. (Kronolojide bir hata yok. Hâlâ savaş gemisi yapıyorlardı; amirallerin bile bir geçim kaynağına ihtiyacı var.) Sinema izleyicilerinin aşina olduğu türden bir anlatım eşliğinde, ekranda birkaç triffidin ileri geri sallanmasını izleme olanağı buldum:

"Ve şimdi, sayın seyirciler, kameramanımızın Ekvador'da çektiği görüntülere iyi bakın. Tatile çıkmış sebzeler! Böyle

bir manzarayı siz ancak bir partide görmüş olabilirsiniz, ama güneşli Ekvador'da insanlar her gün görebiliyor, üstelik akşamdan kalma hissetmeden! Ayaklanmış, yürüyen canavar bitkiler! Bakın aklıma ne geldi! Belki patateslerimizi iyi eğitebilirsek onlara tencereye kendi ayaklarıyla girmelerini öğretebiliriz. Ne dersiniz, anneler?"

Haberi gösterdikleri kısa süre içinde, büyülenmiş gibi bakakaldım. Bizim çöp yığını dibindeki gizemli bitkimizin boyu iki metreyi bulmuş versiyonunu izliyordum. Görmemek imkânsızdı, yürüyordu!

İlk defa gördüğüm kütüğü, kılı andıran küçük kökçüklerle kaplıydı. Alt kısmındaki üç küt çıkıntı dışında neredeyse küre şeklindeydi. Bitki gövdesini bu çıkıntılar üzerinde yerden otuz santim kadar kaldırabiliyordu.

"Yürüdüğü" zaman, daha çok koltuk değnekli bir adam gibi hareket ediyordu. Güdük "bacak"larının ikisi öne kayıyor, sonra bitki öne atılarak arka bacağını öndekilerle aynı hizaya getiriyordu ve ilk ikisi yine öne kayıyordu. Her "adım"da uzun bitki sapı şiddetle öne arkaya savruluyordu. İzlerken insanın içi bulanmaya başlıyordu. Bir ilerleme yöntemi olarak zor ve zahmetli görünüyordu, oyun oynayan genç filleri hatırlatıyordu biraz. Uzun süre bu şekilde savrula savrula yürümeye devam ederse ya sapını kıracağını ya da tüm yapraklarını kaybedeceğini hissediyordunuz. Ne kadar hantal görünürse görünsün, ortalama yürüyüş hızında ilerlemeyi başarıyordu.

Savaş gemisinin denize indirilmesi haberinden önce ancak bu kadarını görebildim. Çok değildi, ama bir oğlan çocuğunun araştırmacı ruhunu uyandırmaya yetmişti. Çünkü, Ekvador'daki o şey böyle bir numara yapabiliyorsa, bizim

bahçemizdeki neden yapamasındı? Bizimkinin çok daha küçük olduğu doğruydu ama kesinlikle aynı görünüyordu.

Eve döndükten on dakika sonra bizim triffidin çevresini kazıyor, "yürümeye" cesaretlendirmek için yakınındaki toprak tabakasını gevşetiyordum.

Ne yazık ki bu, kendi kendine hareket eden yeni bitkinin, habercilerin tanık olmadığı ya da kendilerine has bir sebepten dolayı açıklamamayı seçtikleri bir başka özelliği vardı. Herhangi bir uyarı da gelmedi. Bitkiye zarar vermeden toprağı temizlemek için eğilmiştim ki, hiç yoktan sert bir darbe aldım ve bayıldım.

Kendime geldiğimde yatağımda yatıyordum; annem, babam ve doktor endişe içinde beni izliyordu. Başım yarılmış gibi hissediyordum, her yanım ağrıyordu ve daha sonra keşfettiğim gibi, yüzümün bir yanında kırbaç izine benzeyen kırmızı bir kabarıklık vardı. Nasıl olup da bahçede bayılıp kaldığıma dair sorular faydasızdı; bana neyin vurduğunu hiç bilmiyordum. Bir süre sonra, İngiltere'de bir triffid tarafından sokulan ve canlı kurtulan ilk insanlardan biri olduğumu öğrendim. Triffid henüz olgunlaşmamıştı elbette. Ama ben henüz iyileşmeden babam başıma ne geldiğini tahmin etmiş ve ben tekrar bahçeye çıkamadan triffidden intikamımı almış, kalanları da yakmıştı.

Yürüyen bitkilerin hikâye değil, gerçek olduğu kesin olarak anlaşıldıktan sonra basın önceki çekingenliğini üzerinden attı ve tüm spot ışıklarını onlara doğrulttu. Onlar için bir isim bulunması gerekiyordu. Botanistler her zamanki alışkanlıklarıyla çok heceli, Latinceye ve Yunancaya benzer

isimler denemeye başlamış, *ambulans* ve *pseudopodia* gibi öneriler öne sürmüştü ama gazeteler ve halk kolay söylenebilen ve manşetlerde fazla yer kaplamayan bir şey istiyordu. Zamanın gazetelerinde şu tür isimler bulabilirdiniz ve "*tri*" ile başlamayan başka bir dizi gizemli isim ama hepsi üç çıkıntılı, hareketli bir kökle ilgiliydi:

Trichot	*Tricusp*
Trigenate	*Trigon*
Tridentate	*Trinit*
Tripedal	*Triped*
Triquet	*Tripod*
Trippet	

Terimler halk arasında, evlerde, barlarda yarı bilimsel, yarı etimolojik ve bir dizi başka dayanak gösterilerek hararetli bir tarafgirlikle savunuluyordu ama bu filolojik savaşta sonunda bir terim baskın çıkmaya başladı. İlk biçimi pek kabul edilebilir değildi ama kullanıla kullanıla ilk "i" kısaldı ve herhangi bir kuşkuya yer kalmasın diye ikinci bir "f" eklendi. Standart terim bu şekilde ortaya çıktı. Bir gazetenin ofisinde, tuhaf bir varlık için kullanışlı bir etiket olarak yaratılan ama bir gün acı, korku ve sefaletle bağdaştırılacak olan, akılda kalıcı küçük bir isim: Triffid.

Kısa süre sonra halkın ilgisi azaldı. Triffidlerin biraz garip olduğunu itiraf etmek gerekirdi ama sırf yürüyen bitki yeni bir kavram olduğundan. İnsanlar eski günlerin yenilikleri hakkında da böyle hissetmişti: kangurular, dev kertenkeleler, siyah kuğular. Aslında düşününce, triffidler

çamurbalıklarından, devekuşlarından, iribaşlardan ve başka yüz ayrı şeyden daha mı tuhaftı gerçekten? Yarasa, uçmayı öğrenmiş bir memeliydi. Eh, burada da yürümeyi öğrenmiş bir bitki vardı, ne olmuş?

Ama o kadar da kayıtsız kalınamayacak başka özellikleri vardı. Ruslar bitkinin nereden geldiği konusunda sessiz kalmış, dikkat çekmemişlerdi. Umberto'dan haberi olanlar bile henüz bitkiyi onunla bağdaştırmamıştı. Bitkinin aniden ortaya çıkması ve dahası, geniş bir alana yayılmış olması tartışmalara yol açıyordu. Çünkü tropik kuşakta daha hızlı olgunlaşıyor olsalar da, kutup daireleri ve çöller dışında her bölgede, farklı gelişim aşamalarında triffidler görülmüştü.

İnsanlar bitkinin etobur olduğunu ve çiçeğinde kısılıp kalan sineklerin ve başka böceklerin oradaki yapış yapış madde tarafından sindirildiğini öğrendiklerinde şaşırdılar ve biraz da tiksindiler. Biz, ılıman iklim kuşağında yaşayanlar böcek yiyen bitkilerden haberdardık ama onları özel seraların dışında görmeye alışık değildik ve genellikle onları biraz aykırı ya da en azından uygunsuz buluyorduk. Ama asıl korkutucu olan, triffidin sapının tepesindeki ince, kıvrık organın açıldığı zaman üç metre uzunluğunda, sokucu bir silaha dönüşebildiğini ve korunaksız deriye denk geldiğinde bir insanı öldürebilecek kadar zehir zerk edebildiğini keşfetmekti.

Bu tehlike fark edildikten sonra herkes korkuya kapılıp triffidleri ezmeye veya kesmeye başladı; ta ki biri bitkiyi zararsız hale getirmek için iğnesini kesmenin yeterli olacağını akıl edene kadar. Bunun üzerine histerik saldırılar azaldı ama bitki nüfusu da epey azalmıştı zaten. Bundan kısa süre

sonra, bahçelerde iğnesi kesilerek güvenli hale getirilmiş bir iki triffid yetiştirmek moda oldu. Kesilen iğnenin yerine yenisinin çıkması iki sene alıyordu, bu yüzden her sene budayarak güvenli bir halde tutulabiliyorlar ve çocuklar için sonsuz bir eğlence kaynağı olabiliyorlardı.

Ilıman iklime sahip, insan ırkının kendisi hariç hemen hemen tüm canlıları kontrol altına aldığı ülkelerde, triffidlerin durumu bu şekilde açıklığa kavuşturuldu. Ama tropiklerde, özellikle de yoğun ormanlık alanlarda, hızla baş belasına dönüştüler.

Yolcular normal çalıların ve yabani otların arasında onları göremiyordu ve yolcu menzile girer girmez zehirli iğne savruluyordu. Bu bölgelerin normal sakinleri bile, orman patikasının yanında sinsice bekleyen kıpırtısız bir triffidi fark edemiyordu. Yakınlarındaki her tür harekete karşı tekinsiz bir hassaslıkları vardı ve onları hazırlıksız yakalamak zordu.

Bu bölgelerde triffidlerle başa çıkmak ciddi bir soruna dönüştü. En çok tercih edilen yöntem sapın ucunu ve onunla birlikte iğneyi vurmaktı. Orman yerlileri, ucuna kanca bıçaklar takılmış uzun, hafif sırıklar taşımaya başladılar. İlk vuran oldukları takdirde etkili silahlardı ama triffid öne doğru salınıp menzilini bir bir buçuk metre arttırma şansı bulursa o kadar etkili olmuyorlardı. Ama fazla zaman geçmeden kargıların yerini muhtelif yaylı tabancalar aldı. Çoğu ince çelikten döner diskler, haçlar veya küçük bumeranglar fırlatıyordu. Genellikle, mesafe on iki metreyi aştığında hedefi tutturma olasılığı azalıyordu, ama tuttuğu sürece, yirmi beş metre uzaktan bile bir triffid sapını

biçebiliyorlardı. Bu silahların icadı hem yetkilileri hem de kullanıcıları memnun etti. Yetkililer önlerine gelen herkesin tüfek taşımasından hoşlanmıyordu ve kullanıcılar da ustura kadar keskin çelik okları mermilerden daha ucuz ve hafif, üstelik sessiz haydutluk için hayranlık verici ölçüde uygun bulmuşlardı.

Triffidlerin doğası, alışkanlıkları ve mizacı hakkında yoğun araştırmalar sürüyordu. Ciddi araştırmacılar, bilim adına, onların ne kadar uzağa ve ne kadar uzun süre yürüyebildiklerini belirlemek üzere çalışmaya başladılar. Bitkinin bir önü, bir arkası olduğu söylenebilir miydi? Yoksa her yönde, aynı hantallıkla yürüyebiliyor muydu? Kökleri ne kadar uzun süre toprakta kalmak zorundaydı? Topraktaki belli kimyasallara karşı ne tür tepkiler veriyordu? Ve faydalı, faydasız, pek çok başka soru.

Tropiklerde bulunan en büyük örnek neredeyse üç metre boyundaydı. Avrupa'da boyu iki buçuk metreyi geçen örnek görülmemişti ve ortalama boy iki metre kadardı. Farklı iklimlere ve topraklara kolaylıkla uyum sağlayabiliyorlarmış gibi görünüyordu. İnsan dışında doğal düşmanı yoktu.

Ama bir süre daha dikkatlerden kaçan, o kadar da aşikâr olmayan bir özellikleri vardı. Örneğin, ne kadar tekinsiz bir nişancılıkla soktuklarının ve hemen her zaman başı hedeflediklerinin anlaşılması epey zaman aldı. İlk başta, soktukları kurbanın yakınında oyalandıklarını da kimse fark etmedi. Bunun sebebi ancak, böceklerin dışında et de yedikleri gözlemlendiği zaman anlaşıldı. Sokucu iğne sert eti koparacak kas gücünden yoksundu ama çürümeye yüz tutmuş bir bedenden et parçaları koparıp çiçeğe kaldıracak kadar güçlüydü.

Sapın dibindeki üç küçük, yapraksız çubuk da fazla ilgi çekmemişti. Üreme sistemiyle ilgisi olduğu gibi zayıf bir görüş vardı; öte yandan, araştırana ve amacını kesin olarak belirleyene kadar, işlevini bilmediğimiz bütün organları üreme sistemiyle ilişkilendiriyorduk. Sonuç olarak, aniden kıpırtısız hale gelmeleri ve bitkinin sapına bir dizi hızlı darbe indirmeleri bir tür çiftleşme işareti olarak görüldü.

Muhtemelen triffid devri daha başlarken sokulmak gibi rahatsızlık verici bir ayrıcalığa kavuşmuş olmam onlara duyduğum ilgiyi canlandırmıştı çünkü o günden sonra triffidlerle aramda bir tür bağ gelişti. Zamanımın büyük kısmını büyülenmiş gibi onları izleyerek geçiriyordum, babamın bakışına göre ise harcıyordum.

Bunu faydasız bir çaba olarak gördüğü için onu suçlamak zor ama daha sonra, zamanımı sandığımızdan daha akıllıca kullandığım ortaya çıktı çünkü ben okuldan mezun olmadan kısa süre önce Arktik ve Avrupa Balık Yağı Şirketi, "Balık" sözcüğünü adından çıkararak yeniden yapılandı. Halk, Arktik-Avrupa ve başka pek çok benzer şirketin, yağından ve özünden faydalanmak ve küspesini besleyici bir hayvan yemi olarak kullanmak üzere geniş ölçekli triffid tarımına başlayacağını öğrendi. Sonuç olarak, triffidler bir gecede büyük şirketlerin alanına girdi.

Bunu öğrenir öğrenmez kariyerime karar verdim. Arktik ve Avrupa Yağları Şirketi'ne başvurdum. Eğitimim sayesinde üretimde iş buldum. Maaşım babamın hoşnutsuzluğunu biraz dindirdi çünkü yaşıma göre gayet iyiydi. Ama hevesle gelecekten bahsettiğimde hâlâ kuşkuyla bıyıklarına doğru üflüyordu. Uzun bir geleneğin istikrara kavuşturduğu tek

bir mesleğe inanç duyuyor olsa da, istediğimi yapmama izin verdi. "Her durumda, eğer bu şey başarılı olmazsa, bunu daha gençken öğreneceksin ve sağlam bir mesleğe geçmek için zamanın olacak," dedi.

Buna gerek olmadığı ortaya çıktı. Annem ve babam bundan beş sene sonra, bir uçak kazasında ölmeden önce, yeni şirketlerin tüm rakip yağları pazardan sildiklerini ve benim gibi sektöre erken girenlerin geleceğinin garanti olduğunu görmüşlerdi.

Sektöre ilk girenlerden biri de arkadaşım Walter Lucknor'du.

Başta, Walter'ı işe almak konusunda kuşkular yaşanmıştı. Tarım hakkında pek az bilgisi vardı, iş dünyası hakkında ise daha az. Laboratuvarda çalışmak için gereken niteliklerden yoksundu. Diğer yandan, triffidler hakkında çok şey biliyordu; onları anlamak konusunda doğal bir yeteneği vardı.

Seneler sonra, o ölümcül mayısta Walter'ın başına ne geldiğini bilmiyorum ama tahmin edebiliyorum. Kurtulamamış olması yazık. Daha sonraki senelerde bize çok faydası dokunabilirdi. Kimsenin triffidleri gerçekten anladığını ya da anlayacağını sanmıyorum ama Walter onları anlamaya en çok yaklaşan insandı. Belki de onlar hakkında bazı sezgileri olduğunu söylemeliyim.

Beni ilk defa, işe başladıktan bir iki sene sonra şaşırttı.

Güneş batmak üzereydi. O günlük çalışmamız bitmişti ve tatmin duygusu içinde, üç tarla dolusu tamamen büyümüş triffide bakıyorduk. O günlerde onları, daha sonra yapacağımız gibi duvarlar arasına hapsetmiyorduk. Tarlalarda kaba sıralar halinde dizilmişlerdi, en azından bitkileri

zincirlediğimiz çelik kazıklar sıralar halinde dizilmişti ama bitkilerin kendilerinde herhangi bir düzen yoktu. Bir ay kadar sonra musluk takıp özsuyu elde etmeye başlayabileceğimizi hesaplıyorduk. Huzurlu bir geceydi ve huzuru bozan tek şey triffidlerin saplarına çarptıkları küçük değneklerin tıkırtısıydı. Walter başını hafifçe bir yana eğerek onlara baktı. Piposunu ağzından çıkardı.

"Bu gece pek konuşkanlar," dedi.

Bunu, herhangi birinde yapacağı gibi, mecazi bir yorum olarak kabul ettim.

"Belki de havadandır," dedim. "Hava kuruyken daha fazla yapıyorlar, sanırım."

Walter gülümseyerek, yan yan bana baktı.

"Sen hava kuruyken daha mı çok konuşursun?"

"Ben neden..." diye başladım ama sonra sustum. "Gerçekten de konuştuklarını düşünmüyorsun, değil mi?" dedim, yüzündeki ifadeyi fark ederek.

"Eh, neden olmasın?"

"Ama çok saçma. Bitkilerin konuşması!"

"Bitkilerin yürümesinden daha mı saçma?" diye sordu.

Triffidlere, sonra Walter'a baktım.

"Hiç aklıma gelmemişti," dedim kuşkuyla.

"Bir süre üzerinde düşün ve izle, ne sonuçlara varacağını merak ediyorum," dedi.

Bunca zaman triffidlerle çalışmama rağmen böyle bir olasılığın aklıma hiç gelmemiş olması ilginçti. Sanırım aşk çağrısı teorisi yüzünden önyargılıydım. Ama fikir bir daha çıkmadı. Gerçekten de birbirlerine gizli mesajlar tıkırdatıyor olabilecekleri hissinden kurtulamıyordum.

O zamana dek, triffidleri yakından incelediğimi sanıyordum ama Walter onlardan bahsederken hemen hiçbir şey bilmediğimi hissediyordum. Walter, eğer havasındaysa, saatlerce triffidler hakkında konuşabilir, bazen çılgınca bazen de hiç imkânsız gelmeyen teoriler öne sürerdi.

Halk artık triffidlere alışmış, onları acayip olarak görmekten vazgeçmişti. Triffidler hantal ve eğlenceliydi ama çok da ilginç değildi. Şirket ise onları ilginç buluyordu. Varlıklarının herkesin hayrına olduğunu düşünüyorlardı, özellikle de Şirket'in hayrına. Walter bu görüşlerin ikisine de karşıydı. Bazen onu dinlerken ben de evhama kapılıyordum.

Walter onların "konuştuğundan" emindi.

"Ve bu," diyordu, "içlerinde bir yerde zekâ olduğu anlamına geliyor. Zekâları bir beyinden ileri geliyor olamaz çünkü bitkiyi kestiğimiz zaman beyne benzeyen bir organ bulamadık ama bu, bitkide beynin işlevini yerine getiren başka bir şey olmadığını kanıtlamaz.

"Ve onda kesinlikle bir tür zekâ var. Saldırırken her zaman korumasız yerleri hedef aldıkları dikkatini çekti mi? Hemen her zaman kafaya saldırıyorlar, bazen de ellere. Bir şey daha: Yaralanma istatistiklerine baktığında, gözlerinden sokulup kör kalanların istatistiklerine dikkat et. Olağanüstü ve çok anlamlı."

"Bu ne anlama geliyor?" diye sordum.

"Bir insanı zararsız hale getirmenin en iyi yolunu bildikleri anlamına geliyor. Başka bir deyişle, ne yaptıklarını biliyorlar. Şu şekilde düşün. Zeki olduklarını kabul edelim; bu durumda bize tek bir önemli üstünlük kalıyor: görme duyumuz. Biz görebiliyoruz, onlar ise göremiyor. Gözlerimiz

olmazsa üstünlüğümüzü kaybediyoruz. Daha da kötüsü, onlar üstünlüğü ele geçiriyor çünkü onlar körlüğe alışık ama biz değiliz."

"Öyle olsa bile, hiçbir şey yapamıyorlar. Elleriyle iş göremiyorlar. O iğneli kamçıda pek az kas gücü var," diye işaret ettim.

"Doğru, ama ne yapacağımızı göremezsek ellerimizi kullanabilmemizin ne faydası var? Zaten onların elleriyle iş görmesi gerekmiyor, bizim yaptığımız gibi değil. Onlar doğrudan topraktan, böceklerle veya çiğ et parçalarıyla beslenebiliyor. Gıda yetiştirmek, nakletmek ve pişirmek gibi karmaşık şeylerle uğraşmaları gerekmiyor. Aslında, bir triffidle kör bir adamın hayatta kalma yeteneklerini karşılaştıracak olsak, ben kimin üzerine bahse gireceğimi biliyorum."

"Zekâlarımızın denk olduğunu varsayıyorsun," dedim.

"Hiç de değil. Böyle bir varsayımda bulunmama gerek yok. Sırf çok daha basit ihtiyaçları olduğuna bakarak, onlarda bambaşka türden bir zekâ olduğunu tahmin ediyorum. Bir triffidden sindirilebilir öz elde etmek için ne kadar karmaşık süreçlere ihtiyaç olduğunu düşün. Buna karşın bir triffidin ne yapması gerekiyor? Sadece bizi sokması, birkaç gün beklemesi ve sonra bizi sindirmeye başlaması gerekiyor. Basit, doğal bir yol."

Bu şekilde saatlerce, pireyi deve yaparak konuşabiliyordu ve sonunda triffidleri bir tür rakip gibi görmeye başlıyordum. Walter başka türlü düşünmüyordu zaten. Bir ara, daha fazla malzeme topladığında bu konuda bir kitap yazmayı planladığını itiraf etmişti. "Bir ara mı?" diye tekrarladım. "Seni durduran ne?"

"Yalnızca bu." Elini, genel olarak çiftliği kapsayacak şekilde salladı. "Artık burada menfaatimiz var. Triffidler hakkında rahatsız edici fikirler yaymanın kimseye faydası olmaz. Hem, triffidleri yeterince kontrol altına aldık, bu yüzden bahse bile değmeyen, akademik bir mesele bu."

"Söz konusu sen olduğunda bir şeyden asla tam olarak emin olamıyorum," dedim ona. "Ne kadar ciddi olduğunu, hayal gücünün gerçeklerin ne kadar ötesine geçtiğini asla bilemiyorum. Gerçekten de bu şeylerin tehlikeli olduğunu mu düşünüyorsun?"

Walter piposundan çektikten sonra yanıt verdi.

"Haklısın," diye itiraf etti, "çünkü, ben de hiçbir şekilde emin değilim. Ama emin olduğum bir şey var ve o da, triffidlerin *tehlikeli* olabileceği. Tıkırtılarının ne anlama geldiği hakkında bir fikrim olsaydı sana gerçek bir yanıt verebilirdim belki. Nedense, tıkırtılarından hiç hoşlanmıyorum. İnsanlar onları bir tarla dolusu garip lahanadan farksız görürken onlar orada oturuyorlar ve zamanlarının yarısını kendi aralarında bir şeyler konuşarak geçiriyorlar. Neden? Ne hakkında konuşuyorlar? Benim bilmek istediğim bu."

Sanırım Walter fikirlerini nadiren başkalarına açıklıyordu ve ben bu söylediklerini kendime sakladım. Bunun sebebi kısmen başkalarının Walter'ın görüşlerine daha büyük bir kuşkuyla bakacağını bilmemden, kısmen de şirkette çatlak olarak tanınmamızın ikimiz için de çok hoş olmayacağı gerçeğinden kaynaklanıyordu.

Yaklaşık bir sene daha birlikte çalıştık. Ama yeni seralar açıldı, yurtdışında kullanılan yöntemleri incelemem gerekti ve sık sık yolculuğa çıkmaya başladım. Saha çalışmalarını

bıraktım ve araştırma bölümüne geçtim. Saha çalışması Walter'a uyuyordu; şirketinkilere ek olarak kendi araştırmalarını yürütüyordu. Arada bir onu görmek için uğruyordum. Devamlı triffidlerle deney yapıyordu ama genel fikirlerini umduğu ölçekte açıklığa kavuşturamamıştı. Gelişmiş bir zekâları olduğunu, en azından kendini tatmin edecek kadar kanıtlamıştı. Elde ettiği sonuçların içgüdüden daha fazlasını gösterdiğini benim bile itiraf etmem gerekirdi. Walter hâlâ çubuklarını tıkırdatarak iletişim kurduklarını düşünüyordu. Halka sunulacak bir bilgi olarak, çubukların göründüklerinden daha fazlası olduğunu, çubuksuz kalan triffidlerin zamanla solduğunu göstermişti. Aynı zamanda triffid tohumlarının kısırlık oranının yüzde doksan beşe yakın olduğunu kanıtlamıştı.

"Bu da son derece iyi bir şey," diye yorum yaptı. "Hepsi verimli olsa bu gezegende triffidlerden başka hiçbir şeye yer kalmaz."

Buna da katılıyordum. O zamanlar triffid tohumları görülecek manzaraydı. Çiçeğin hemen altında şişkin, parlak, koyu yeşil bir kese vardı ve iri bir elmanın yarısı kadardı. Patladığı zaman çıkardığı *pof* sesi yirmi metre uzaktan duyulabiliyordu. Beyaz tohumlar buhar gibi havaya saçılıyor, en hafif rüzgârla sürüklenmeye başlıyordu. Ağustos sonunda bir triffid tarlasına bakarken, tarlanın bombardımana uğradığını düşünebilirdiniz.

Walter, iğneleri kesilmeyen bitkilerin özsuyu kalitesinin daha yüksek olduğunu da göstermişti. Sonuç olarak, her yerde iğne kesme uygulamasına son verildi ve bitkilerle çalışırken koruyucu önlemler almak zorunda kaldık.

Beni hastanelik eden kaza olduğunda, aslında Walter'la birlikteydim. Sıradışı sapmalar gösteren örnekleri inceliyorduk. İkimiz de tel kafesten maskeler takmıştık. Ne olduğunu tam olarak göremedim. Tek bildiğim ben öne eğildiğimde bir iğnenin sertçe yüzüme doğru savrulduğu ve maskeye çarptığıydı. Maske bu tür saldırıların yüzde doksan dokuzunu zararsızca savuşturuyordu; görevi buydu. Ama bu saldırı öyle kuvvetliydi ki, küçük zehir keselerinden biri patlayıp açıldı ve birkaç damla zehir gözüme kaçtı.

Walter birkaç saniye içinde beni laboratuvarına götürdü ve panzehir verdi. Gözlerimi sırf onun çabukluğu sayesinde kurtarabildiler. Yine de, bir hafta boyunca hastanede, karanlıkta yatmam gerekti.

Orada yatarken, gözlerim iyileştiğinde triffid işinin bir başka alanına nakil istemeye karar verdim. Olmazsa şirketten istifa edecektim.

Bahçede ilk defa sokulmamdan bu yana triffid zehrine karşı epey direnç kazanmıştım. Deneyimsiz birini kendinden geçirecek şiddetlerde sokulmuş ve zarar görmeden kurtulmuştum. Ama çekirge bir sıçrar, iki sıçrardı. Beklediğim uyarıyı almıştım.

Zoraki karanlık saatlerimin büyük kısmını, nakil talebimi kabul etmezlerse ne iş yapacağıma karar vermeye çalışarak geçirmiştim.

Bizi nelerin beklediği düşünülürse, zaman geçirmek için bundan daha gereksiz düşünceler bulamazmışım.

Kör Şehir

Barın kapısı arkamdan salınırken ana caddenin köşesine yollandım. Varınca biraz duraksadım.

Solda, kilometrelerce uzanan banliyö sokaklarını kuşatan açık kırlar vardı; sağda, Londra'nın Batı Ucu bölgesi ve ötesinde de şehir merkezi. Biraz kendime gelmiştim ama şimdi tuhaf bir biçimde duygusuz ve amaçsız hissediyordum. En ufak planım yoktu. Yerel olmadığına kanaat getirdiğim, engin bir felaketle karşı karşıyaydım ve plan yapamayacak kadar sersemlemiştim. Böyle bir şeyle başa çıkmak için nasıl bir plan yapılabilirdi ki? Sahipsiz ve ümitsiz hissediyordum, yaşadıklarım gerçekdışı geliyordu, tam olarak burada ve şu anda değildim.

Hiçbir yerde trafik sesi yoktu. Tek yaşam işareti orada burada, dükkân vitrinleri boyunca el yordamıyla ilerleyen insanlardı.

Yaz başlarında, kusursuz bir gündü. Güneş, pamuk kümelerine benzeyen beyaz bulutlarla bezenmiş masmavi bir gökyüzünden dökülüyordu. Kuzeyde, evlerin ardında bir yerden yükselen tek bir yağlı duman bulutu dışında her şey temiz ve tazeydi.

Birkaç dakika kararsızlık içinde orada durdum. Sonra doğuya, Londra'ya doğru döndüm.

Nedenini bugün bile söyleyemem. Belki de aşina yerler arama içgüdüm yüzündendi ya da herhangi bir yerde otorite varsa, ancak o yönde bulunabileceğini hissettiğimden.

Brendi karnımı feci acıktırmıştı ama beslenme sorunuyla başa çıkmayı, düşünebileceğinizden daha zor buldum. Yine de, vitrinlerinde gıda maddelerinin teşhir edildiği sahipsiz, korunaksız dükkânlar çoktu –ve benim karnım aç, ödeyecek param vardı– para ödemek istemesem, bir vitrini kırıp istediğimi alabilirdim.

Ama kendimi bunu yapmaya ikna etmek zordu. Otuz sene boyunca haklara ve kanunlara saygılı bir yaşam yaşadıktan sonra her şeyin temelden değiştiğini itiraf etmeye hazır değildim. Aynı zamanda, ben normal halimi korumayı başarırsam, başka her şeyin anlaşılmaz bir biçimde normale dönebileceğini hissediyordum. Ne kadar saçma olursa olsun, ben o vitrin camlarından birini indirdiğim anda eski düzenin sonsuza dek yok olacağını düşünüyordum: Beni besleyen sistemin cesedini yağmalayan düşük bir leşçile dönüşecektim. Allak bullak olmuş bir dünyada ne kadar aptalca bir nezaket duygusu! Ama uygarlığımı hemen kaybetmediğimi, bir süreliğine de olsa, modası geçmiş âdetlerim yüzünden açlık içinde, ağzım sulanarak o vitrinlerin önünde yürüdüğümü hatırlamak beni mutlu ediyor.

Sorun, yaklaşık bir kilometre sonra, incelikli bir biçimde kendiliğinden çözüldü. Bir taksi kaldırıma çıkmış, radyatörünü bir şarküteriye gömerek durabilmişti. Bu, vitrini benim kırmamdan farklıydı. Taksinin üzerinden tırmanıp içeri girdim ve kendime güzel bir öğün toparladım. Buna rağmen eski geleneklere hâlâ bağlıydım. Aldıklarımın karşılığında tezgâha iyi bir bedel bıraktım.

Yolun karşısında bir bahçe vardı. Eskiden burada yükselen ama artık yok olmuş bir kilisenin mezarlığı gibi. Eski mezar taşları kaldırılıp bahçeyi çeviren tuğla duvara yaslanmıştı. Açık alana çimen döşenmiş, çakıl patikalar serilmişti. Taze yapraklarla kaplanmış ağaçların altı hoş görünüyordu ve öğle yemeğimi oradaki banklardan birinde yedim.

Sakin, huzurlu bir yerdi. Kimse bahçeye girmedi ama arada sırada biri bahçe çiti boyunca ayak sürüyerek geçiyordu. Birkaç serçeye kırıntı attım, o gün gördüğüm ilk kuşlardı. Onların tehlikeye karşı çevik kayıtsızlıklarını izlerken kendimi daha iyi hissettim. Yemeğim bittiği zaman bir sigara yaktım. Orada oturmuş sigaramı içerken ve bir yandan nereye gidip ne yapmam gerektiğini merak ederken, bahçeye bakan apartmandan gelen piyano sesi, sessizliği bozdu. Sonra bir kız şarkı söylemeye başladı. Byron'un balladıydı:

Artık dolaşmayacağız demek
Gece geç saatlere dek
Hâlâ sevse de yürek
Ve parlak olsa da ay

Kılıç kınını yıpratır
Ruh bağrı aşındırır
Yürek durmalıdır nefeslenmek için,
Aşk bile dinlenmelidir soluklanmak için.

Gece aşk için olsa da,
Ve gün çok çabuk gelse de,
Artık dolaşmayacağız
Ay ışığında.

Genç, taze dalların ve yaprakların masmavi gökyüzünde oluşturduğu deseni seyrederek şarkıyı dinledim. Şarkı bitti. Piyanonun notaları solup gitti. Sonra hıçkırıklar yükseldi. Tutkusuz, yumuşak, savunmasız, kimsesiz, kalbi kırık hıçkırıklar. Kız kimdi? Şarkıyı söyleyen miydi, yoksa gözyaşlarıyla umutlarını döken bir başkası mı, bilmiyorum. Ama daha fazla dinlemeye dayanamadım. Sessizce sokağa döndüm ve oraya bir süre daha buğulu gözlerle baktım.

Hyde Park Corner'a vardığım zaman, orasının bile ıssız olduğunu gördüm. Yollarda birkaç terk edilmiş otomobil ve kamyon duruyordu. Hareket halindeyken kontrolden çıkmış pek az araç var gibiydi. Bir otobüs, yolu aşıp Green Park'ta durmuştu. Kaçak bir at, Topçu Birliği Anıtı'na kafasını çarpmış, bir arabanın yanında yatıyordu. Korkuluk olan yerlerde el ve ayak yordamıyla, olmayan yerlerde kollarını öne uzatarak, yavaş yavaş yürüyen birkaç adam ve kadından başka hareket eden hiçbir şey yoktu. Aynı zamanda ve beklenmedik bir biçimde, gözleri sağlam görünen bir iki kedi de vardı ve kedilere has bir sakinlikle bakıyorlardı çevrelerine. Tekinsiz sessizlikte av şansları düşüktü, serçelerin sayısı azdı ve güvercinler ortadan kaybolmuştu.

Görünmez bir güç tarafından çekiliyormuş gibi eski şehir merkezine doğru ilerlemeye devam ettim ve yolu aşıp Piccadilly'ye yöneldim. Tam Piccadilly'de yürümeye başlayacaktım ki uzaktan yeni, keskin bir ses ve gittikçe yaklaşan, düzenli aralıklarla çıkan tıkırtılar duydum. Park Lane'e baktığım zaman tıkırtının kaynağını keşfettim. O sabah gördüğüm herkesten daha düzgün giyinmiş bir adam, beyaz

bir değnekle yanındaki duvara dokuna dokuna, hızla bana doğru geliyordu. Ayak seslerimi duyduğunda durdu ve dikkatle dinledi.

"Sorun yok," dedim. "Gel."

Onu görünce rahatlamıştım. Deyim yerindeyse, "normal" bir kördü. Koyu renk gözlükleri, diğerlerinin önlerine diktikleri, göremeyen gözler kadar huzursuz edici değildi.

"O zaman yerinde kal," dedi. "Bugün kim bilir kaç budalaya çarptım zaten. Ne haltlar dönüyor? Neden ortalık bu kadar sessiz? Gece olmadığını biliyorum, güneş ışığını hissedebiliyorum. Her şeyi altüst eden ne?"

Ona bildiğim kadarını anlattım.

Bitirdiğim zaman neredeyse bir dakika boyunca hiçbir şey söylemedi ve sonra kısa, acı bir kahkaha patlattı.

"İşte bu çok ilginç," dedi. "Artık kahrolası küçümsemelerini kendilerine saklamaları gerekecek."

Ardından, bir parça meydan okumayla sırtını dikleştirdi.

"Teşekkür ederim. İyi şanslar," dedi ve abartılı bir bağımsızlık havasıyla batıya doğru yürümeye başladı.

Ben Piccadilly'de yürümeye devam ederken adamın hızlı, güvenli tıkırtıları giderek silikleşti.

Şimdi daha fazla insan görüyordum. Yolda kalmış araçların arasından geçtim. Yolda yürürken binaların ön cephelerine tutuna tutuna ilerleyen insanları rahatsız etmiyordum, çünkü ne zaman birinin yaklaştığını işitseler durup çarpışmaya hazırlanıyorlardı. Bu tür çarpışmalar sokak boyunca sık sık yaşanıyordu, ama ben bir tanesini özellikle dikkat çekici buldum. İki kişi bir dükkânın vitrini önünde, el yordamıyla karşı yönlerden gelip birbirlerine tosladı. Biri

şık bir takım elbise giymiş, ama kravatını el yordamıyla seçtiği belli olan genç bir adamdı. Diğeri ise kucağında küçük bir çocuk taşıyan bir kadındı. Çocuk duyulmayacak şekilde sızlanarak bir şeyler söyledi. Genç adam kadının yanından sıyrılıp geçecekken aniden durdu.

"Bir dakika," dedi. "Çocuğunuz görebiliyor mu?"

"Evet," dedi kadın. "Ama ben göremiyorum."

Genç adam döndü. Bir parmağını vitrin camına dayadı ve işaret etti.

"Şuraya bak, oğlum, orada ne var?" diye sordu.

"Ben oğlan değilim," diye itiraz etti çocuk.

"Hadi, Mary. Beyefendiye söyle," diye cesaretlendirdi annesi.

"Güzel hanımlar var," dedi çocuk.

Adam kadının kolunu tuttu ve el yordamıyla bir sonraki vitrine götürdü.

"Peki, orada ne var?" diye sordu yine.

"Elmalar falan," dedi çocuk ona.

"Güzel!" dedi genç adam.

Ayakkabısını çıkardı ve topuğuyla sertçe cama vurdu. Deneyimsizdi: İlk darbe iş görmedi ama ikincisi gördü. Şangırtı sokakta yankılandı. Adam ayakkabısını giydi, kolunu ihtiyatla kırık camdan içeri soktu ve iki portakal bulana kadar arandı. Birini kadına, birini çocuğa verdi. Yine el yordamıyla arandı, kendine de bir tane buldu ve soymaya başladı. Kadın kendininkini yokladı.

"Ama..." diye başladı.

"Sorun ne? Portakal sevmez misin?" diye sordu adam.

"Ama bu doğru değil," dedi kadın. "Onları almamalıyız. Bu şekilde değil."

"Başka nasıl yiyecek bulacaksın?" diye sordu adam.

"Sanırım... Şey, bilmiyorum," diye itiraf etti kadın kuşkuyla.

"Pekâlâ. Yanıt bu işte. Şimdi portakalını ye ve sonra gidip daha doyurucu bir şeyler bulalım."

Kadın portakalı elinde tutmuş, adama bakıyormuş gibi başını eğmişti.

"Yine de bana doğru gelmiyor," dedi, ama bu sefer kendinden o kadar emin değildi.

Biraz sonra çocuğu yere bıraktı ve portakalı soymaya başladı.

O ana dek rastladığım en kalabalık yer Piccadilly Meydanı'ydı. Daha önce geçtiğim sokaklara göre daha kalabalık gelmişti, ama orada muhtemelen yüz kişi bile yoktu. İnsanların çoğu garip, uyumsuz kıyafetler giymişlerdi ve yarı sersemlemiş şekilde, huzursuzca dolanıyorlardı. Arada bir yaşanan talihsizlikler amaçsız bir öfke ve küfür patlaması getiriyordu, çocuksu bir huysuzluğun ve korkunun ürünü olduğundan işitmek daha da ürkütücüydü. Bir istisna dışında pek az konuşma ve gürültü vardı. Körlük, insanların içine kapanmasına yol açmış gibiydi.

İstisna, kendine trafik adalarından birinde yer bulmuştu. Gür, tel tel, kır saçları olan uzun boylu, sıska, yaşlıca bir adamdı ve pişmanlık, yaklaşan gazap ve günahkârları bekleyen nahoş gelecek hakkında söylenip duruyordu. Kimse adama aldırış etmiyordu çünkü çoğunluğu için gazap günü gelmişti bile.

Sonra, uzaktan gelen bir ses herkesin dikkatini çekti, yavaş yavaş yükselen bir nakarat:

Ve öldüğümde,
Gömmeyin beni,
Kemiklerimin turşusunu kurun
Alkolün içinde.

Karamsar şarkı ezgisiz sesler ve peltek diller üzerinde, boş sokaklarda kasvetle yankılandı. Şimdi meydandaki herkes iki yanlarına bakınarak şarkının geldiği yönü kestirmeye çalışıyordu. Kıyamet habercisi, rakiplerini bastırmak için sesini yükseltti. Şarkı, ahenksiz feryatlarla yaklaştı:

Bir şişe içki koy
Baş ve ayakuçlarıma
Çünkü o zaman eminim
Dayanır kemiklerim.

Şarkıya, ona uymaya çalışarak yürüyenlerin ayak sürümeleri de eşlik ediyordu.

Durduğum yerden, tek sıra halinde bir yan sokaktan Shaftesbury Caddesi'ne çıktıklarını ve meydana döndüklerini gördüm. En öndekinin omuzlarına arkasındaki ellerini koymuştu, üçüncüsü ikincinin omuzlarına tutunmuştu ve bu şekilde yirmi beş, otuz kişilik bir sıra olmuşlardı. Şarkı bitince, biri *Bira, Bira, Muhteşem Bira!* şarkısını başlattı, ama o kadar tiz bir notadan başlamıştı ki şarkı kargaşa içinde solup gitti.

Meydanın ortasına gelene kadar yürümeye devam ettiler ve sonra önderleri sesini yükseltti. Geçit alayına layık, gür bir sesti.

"Kıtaaaaa dur!"

Meydandaki herkes olduğu yerde donakaldı ve yüzünü adama çevirerek neler olduğunu anlamaya çalıştı. Önder, profesyonel rehber tavrıyla yine sesini yükseltti:

"İşşşte geldik, baylar, bayanlar. Pickahrolasıdilly Meydanı. Dünyaaanın Merkezi. Evrenin Göbeyi. Tüm züppelerin şarap, kadın ve müzik buldukları bi'yer."

Adam kör değildi, tam tersine. Konuşurken gözleri meydanı tarıyor, olup bitenleri inceliyordu. Gözleri, benimki gibi tesadüf eseri kurtulmuş olmalıydı ama epey sarhoştu. Arkasındaki adamlar da öyle.

"Ve *biz* de bulcaaz," diye ekledi adam. "Bi' sonraki durak, meşhur Kave Royal ve bütün içkiler işletmeden."

"Tamam da, kadınlar olcak mı?" diye sordu biri ve bir kahkaha yükseldi.

"Ah, kadın. Kadın mı istiyon?" dedi önder.

Öne çıktı ve bir kızı kolundan yakaladı. Kızı konuşan adama doğru sürüklerken kız çığlıklar atıyordu, ama önder buna hiç aldırmadı.

"Al sana kız, ahbap. Hizmetten şikâyet edemessin. Kız fıstık gibi, pek güzel, eğer senin için fark etçekse..."

"Hey, ya bana?" dedi bir sonraki adam.

"Sen, dostum? Eh, bakalım, bakalım. Sarışın mı tercih edersin, yoksa esmer mi?"

Daha sonra düşününce, muhtemelen aptal gibi davrandığım sonucuna vardım. Kafam hâlâ, artık geçerli olmayan kurallar ve âdetlerle doluydu. Bu çetenin sahiplendiği kadınların yalnız kalanlardan daha fazla hayatta kalma şansı olduğu hiç aklıma gelmemişti. Delikanlıca bir kahramanlık

ve asil duygular karışımı içinde araya girdim. Ben iyice yaklaşana kadar adam beni fark etmedi, sonra çenesine yumruk attım. Ne yazık ki, o benden daha hızlıydı.

Kendime geldiğimde yolda yatıyordum. Çetenin gürültüsü uzaklaşıyordu ve nutku serbest kalan kıyamet habercisi peşlerinden lanetlenme, kavurucu ateşler ve kükürt dolu cehennem tehditleri savuruyordu.

Aklım biraz başıma gelince, olayın büyümemesine memnun oldum. Aksi olsaydı, adamın önderlik yaptığı kişilerin sorumluluğunu almaktan kaçınamazdım. Adamın yöntemleri hakkında ne düşünürseniz düşünün, grubun gözleri oydu, yemek ve içecek için ona güveniyorlardı. Kadınlar da, yeterince acıktıkları zaman kendiliklerinden onlara katılıyordu. Şimdi çevreme bakınırken, buradaki kadınların buna ciddi bir itirazları olacağından kuşku duyuyordum. Her şey düşünülünce, sırf şans eseri çete önderi ilan edilmekten kurtuldum gibi görünüyordu.

Café Royal'e gitmeyi planladıklarını hatırlayınca dinlenmek ve kendime gelmek için Regent Palace Hotel'i tercih etmeye karar verdim. Başkaları benden önce davranmış gibiydi, ama bulamadıkları pek çok şişe vardı.

Sanırım, önümde bir şişe brendi, elimde bir sigarayla rahat rahat orada otururken gördüğüm her şeyin gerçek ve nihai olduğunu sonunda kabullenmeye başladım. Artık geri dönüş yoktu. Bildiğim her şeyin sonu gelmişti.

Belki anlamam için o yumruğa ihtiyacım vardı. Artık varoluşumun bir odağı olmadığı gerçeğiyle yüz yüze kalmıştım. Yaşam tarzım, planlarım, hırslarım, tüm beklentilerim onları oluşturan koşullarla birlikte, tek darbede silinip

gitmişti. Yasını tutacağım akrabalarım ve yakınlarım olsa, o anda intihara meyledecek kadar yıkılırdım, sanırım. Ama zaman zaman boş gelen hayatımın aslında oldukça şanslı olduğu ortaya çıkmıştı. Annem ve babam ölmüştü ve birkaç sene önceki tek evlenme teşebbüsüm de sonuçsuz kalmıştı; yani bana bağımlı biri yoktu. İlginç bir şekilde –aslında bunun doğal olduğunu biliyordum– rahatlama hissettiğimi fark ettim.

Bu sırf brendinin etkisi değildi çünkü duygu geçmedi. Sanırım oldukça yeni ve taze bir durumla karşı karşıya kalmamdan ileri geliyordu. Tüm eski, bayat sorunlar, kişisel ve genel meseleler, tek bir kudretli darbeyle çözülmüştü. Kim bilir başka ne sorunlar çıkacaktı –ki pek çok sorunla karşılaşacakmışız gibi görünüyordu– ama onlar *yeni* sorunlar olacaktı. Artık mekanizmada bir dişli değildim, kendi kendimin efendisi olmuştum. Dehşetler ve tehlikelerle dolu bir dünyayla yüzleşmem gerekebilirdi, ama onlarla başa çıkmak için kendi seçtiğim adımları atabilecektim. Anlamadığım ve umurumda da olmayan güçler ve çıkarlar yüzünden itilip kakılmayacaktım.

Hayır, sırf brendiden değildi, çünkü seneler sonra, şimdi bile aynı duyguları kısmen hissedebiliyorum. Gerçi, o sırada brendi durumu aşırı basitleştirmiş olabilirdi.

Bir de, artık ne yapacağıma karar vermek gibi küçük bir mesele vardı; bu yeni hayata nasıl ve nerede başlamalıydı? Ama şimdilik bunun beni endişelendirmesine izin vermedim. İçkimi bitirdim ve bu tuhaf dünyanın bana neler sunabileceği görmek için otelden çıktım.

Önceki Gölgeler

Café Royal'deki güruhtan kaçınabilmek için Soho'da bir yan sokağa döndüm. Daha yukarıda, Regent Street'e çıkmayı hedefliyordum.

Belki de insanları evlerinden çıkaran şey açlıktı. Sebep ne olursa olsun, şimdi gittiğim yerler hastaneden çıktığımdan beri gördüklerimden daha kalabalıktı. Kaldırımlarda ve dar sokaklarda devamlı çarpışmalar yaşanıyordu ve yeni kırılmış dükkân vitrinlerinin önünde toplananlar, geçmeye çalışanları engelleyerek kargaşayı arttırıyordu. Vitrin önündekiler, ne tür bir dükkâna baktıklarından emin değilmiş gibi görünüyorlardı. Öndekilerden bazıları el yordamıyla tanıdıkları bir nesne bularak anlamaya çalışıyorlardı; diğerleri kendi karınlarını deşme riskine girerek cam parçalarının üzerinden eğilip vitrine tırmanıyorlardı.

Bu insanlara nerede yiyecek bulabileceklerini göstermem gerektiğini hissediyordum. Ama bunu yapmalı mıydım? Onları dokunulmamış bir gıda dükkânına götürsem kalabalık, mekânı beş dakikada silip süpürürdü ve bu sırada zayıf insanları ezerlerdi. Zaten yakında gıda maddeleri tükenecekti. Ondan sonra yemek için ağlayan binlerce insanla ne yapabilirdim? Küçük bir grubu alıp belirsiz bir süre için hayatta tutabilirdim ama kimi alıp kimi bırakacaktım?

Hangi açıdan bakarsam bakayım, aşikâr bir doğru yol bulamıyordum.

Kahramanlığa yer bırakmayan, olumlu bir tarafı bulunmayan ve tamamen olumsuzluktan oluşmuş bir durumdu bu. Bir başkasına çarpan ve karşısındakinin elinde bir paket olduğunu hisseden adam, içinde yiyecek bir şey olması ihtimaline karşı paketi kapıp kaçıyordu ve paketi kaybeden öfkeyle havayı avuçluyor ya da önüne ne çıkarsa ayırt etmeden yumrukluyordu. Bir seferinde, olası engellere aldırış etmeden yola fırlayan yaşlı bir adam tarafından devrilmemek için telaşla yana kaçmam gerekti. Adamın yüzünde son derece sinsi bir ifade vardı ve iki kutu kırmızı boyayı sıkıca göğsüne bastırmıştı. Bir köşede, görebilen ama diğerlerinin ondan ne istediğini anlamayacak kadar küçük bir çocuğun çevresine toplanmış, ağlayan bir grup çıktı yoluma.

Huzursuzlanmaya başladım. Bu insanlara yardımcı olma isteğime, onlardan uzak durmamı söyleyen içgüdüm karşı çıkıyordu. İnsan davranışlarını sınırlayan olağan kurallar hızla yok oluyordu. Aynı zamanda, onlar göremezken ben görebildiğim için mantıksız bir suçluluk duygusu hissediyordum. Aralarından geçtiğim halde onlardan saklanıyormuşum gibi, tuhaf bir duygu içindeydim. Daha sonra, bu içgüdünün ne kadar haklı olduğunu anladım.

Golden Meydanı'na yaklaştığımda sola dönüp Regent Caddesi'ne geri gitmeyi düşündüm. Cadde daha genişti ve daha rahat yürüyebilirdim. Tam beni oraya götürecek olan köşeyi dolanmak üzereydim ki tiz bir çığlık yükseldi ve her şeyi bir anda durdurdu. Sokak boyunca herkes yerinde kalakaldı ve neler olduğunu anlamaya çalışarak endişe

içinde başlarını oraya, buraya çevirdiler. Onca gerginliğin ve rahatsızlığın üzerine gelen çığlık yüzünden bazı kadınlar ağlamaya başladı: Erkeklerin sinirleri de daha iyi durumda değildi; onlar ürküntülerini daha ziyade küfürlerle ifade ettiler. Çünkü uğursuz bir sesti bu, bilinçsizce bekledikleri şeylerden biri. Yeni bir feryada karşı kulak kabarttılar.

Duyuldu da. Bir inleme ile son bulan korku dolu bir çığlık. Ama artık onu beklediğimizden, önceki kadar korkunç gelmedi. Bu sefer nereden geldiğini kestirebildim. Birkaç adım sonra geçidin ağzına geldim. Köşeyi dönerken inleme ve feryat karışımı ses yine yükseldi.

Feryadın kaynağı, geçidin biraz ilerisindeydi. Bir kız yere çökmüştü ve iriyarı bir adam ince, pirinç bir çubukla ona vuruyordu. Kızın elbisesinin sırtı yırtılmıştı ve derisinde kırmızı darbe izleri görebiliyordum. Yaklaştığım zaman neden kaçmadığını gördüm; elleri arkadan bağlanmıştı ve ipin bir ucu adamın sol bileğine dolanmıştı.

Ben ikiliye yaklaşırken adam yeniden vurmak için elini kaldırdı. Çubuğu, böyle bir şey beklemeyen adamın elinden kapmak ve hızla omzuna indirmek kolay oldu. Adam hemen botunu bana doğru salladı ama hızla çekildim. Bileğine bağlı ip adamın hareketlerini sınırlıyordu. Ben cebimde bıçak aranırken adam havaya bir tekme daha savurdu. Hedef bulamayınca döndü ve kızı tekmeledi. Sonra ona küfretti ve ayağa kaldırmak için ipi çekiştirdi. Adamın başının yanına sert bir tokat atarak onu durdurdum. Bir şekilde, bu tip biri bile olsa, kör bir adama yumruk atmak içimden gelmiyordu. Adam kendini toparlamaya çalışırken hızla eğildim ve onu kıza bağlayan ipi kestim. Göğsünden hafifçe itince geri

geri sendeledi. Yön duygusunu kaybetsin diye biraz döndürdüm. Adam boş kalan sol eliyle sıkı bir yumruk savurdu. Beni ıskaladı ama tuğla duvarı buldu. Bunun üzerine, çatlayan eklemlerinin acısından başka her şeye karşı ilgisini yitirdi. Kızın ayağa kalkmasına yardım ettim, ellerini çözdüm ve adam hâlâ havaya küfürler savururken kızı ara geçitten çıkardım.

Sokağa çıktığımızda kız kendine gelmeye başladı. Gözyaşlarıyla lekelenmiş pis yüzünü bana çevirdi ve yüzüme baktı.

"Ama sen görebiliyorsun!" dedi inanamayarak.

"Kesinlikle öyle," dedim ona.

"Ah, Tanrı'ya şükürler olsun! Tanrı'ya şükürler olsun! Benden başka kimse yok sanıyordum," dedi ve yine gözyaşlarına boğuldu.

Çevremize bakındım. Birkaç metre uzaktaki barda bir gramofon çalıyor, kırılan camların şıngırtısı duyuluyordu. Birileri eğleniyordu. Ondan birkaç metre sonra sağlam kalmış başka, küçük bir bar daha vardı. Kapıyı omuzlayarak içeri girdiğim zaman mekânın barıyla karşı karşıya kaldım. Kızı içeriye götürdüm ve bir sandalyeye oturttum. Sonra bir sandalyeyi parçaladım ve bacaklarından ikisini çarpan kapı kanatlarının kollarının arasından geçirerek insanların girmesini engelledim. Sonra dikkatimi raftaki içkilere çevirdim.

Acelemiz yoktu. Kız ilk içkiyi kokladı ve küçük bir yudum aldı. Kendine gelmesi için ona zaman tanıdım. Kadehimin sapını çevirerek diğer bardaki gramofonu dinledim. O günlerde popüler olan, oldukça hüzünlü bir şarkıydı:

Kilitli kaldı aşkım buzdolabında,
Kalbim buzlukta,
O gitti bir adamla bilmediğim uzak diyarlara
Dönmeyeceğini yazmış.
Sevmiyor artık beni
Bense artık bir buzhaneyim
Ve buza yatırılmışken
İyi değil halim
Kilitli kaldı aşkım buzdolabında,
Kalbim buzlukta.

Otururken, arada bir kıza göz atıyordum. Giysileri –ya da giysilerinden kalanlar diyeyim– kaliteliydi. Konuşma tarzı da iyiydi. Tiyatro veya sinema için edinilmiş bir tarz değildi, çünkü gerilim altında bozulmamıştı. Saçları açık sarıydı. Kir ve lekelerin altında güzel bir kıza benziyordu. Benden beş on santim daha kısaydı. İnce yapılıydı ama sıska değildi. Gerektiğinde güç kullanabilirmiş gibi görünüyordu ama yaklaşık yirmi dört senelik hayatında topa vurmak, dans etmek ve at sürmek dışında hiçbir şey için kullanılmamış bir güçtü bu muhtemelen. Biçimli elleri pürüzsüzdü ve kırılmamış tırnakları pratik olmaktan çok süs için uzatılmış gibi görünüyordu.

İçki yavaş yavaş işe yaradı. Bitirdiğinde, aklını başına toplamış gibiydi.

"Tanrım, korkunç görünüyor olmalıyım," dedi.

Benden başka bunu fark edecek kimse yoktu ama ses çıkarmadım.

Kız ayağa kalktı ve aynaya yaklaştı.

"Kesinlikle korkunç görünüyorum," diye doğruladı. "Acaba nerede bir..."

"Şu tarafta olabilir," dedim.

Yaklaşık yirmi dakika sonra geri döndü. Bulduğu tuvaletin olanakları kısıtlı olmalıydı ama yine de iyi iş çıkarmıştı. Morali yerine gelmişti. Şimdi, bir kadın kahramandan çok bir film yönetmeninin hırpalanmış bir kadın oyuncunun nasıl görünmesi gerektiği hakkındaki fikrine benziyordu.

"Sigara?" diye sordum, kuvvet vermesi için bir kadehi daha ona doğru iterek.

O bir yandan kendine gelmeye çalışırken hikâyelerimizi birbirimize anlattık. Ona zaman vermek için ilk önce ben konuştum. Sonra sözü o aldı:

"Kendimden çok utanıyorum. Aslında hiç öyle biri değilim. Beni bulduğun durumdan söz ediyorum. Sana öyle gelmemiş olabilir ama kendi işini kendi görebilen biriyim. Ama bir şekilde, olanlar bana fazla geldi. Her şey yeterince kötü ama aniden bu korkunç duruma dayanamadım ve paniğe kapıldım. Dünyada görebilen tek kişi olduğumu sanmaya başlamıştım. Bu düşünce beni yıktı, korkup aptalca davrandım, sonra da kontrolümü kaybettim ve Viktorya çağı melodramlarından fırlamış bir kız gibi haykırdım. Böyle bir şey yapabileceğimi asla ama asla düşünmezdim."

"Bunun seni endişelendirmesine izin verme," dedim. "Muhtemelen yakında ikimiz de kendimiz hakkında çok şaşırtıcı şeyler öğreneceğiz."

"Ama endişelendiriyor. Daha en başta bu şekilde kendimi kaybediyorsam..." Cümlesini tamamlayamadı.

"Ben de hastanede paniğe kapılmak üzereydim," dedim. "Biz makine değiliz, insanız."

Kızın adı Josella Playton idi. Bu isimde tanıdık bir şeyler vardı ama çıkartamıyordum. Dene Yolu, St. John Korusu adresinde yaşıyordu. Bölge, tahminlerime göre yakındı. Dene Yolu'nu hatırlıyordum. Rahat, çoğu çirkin ama hepsi pahalı ve müstakil evler. Herkesin yakalandığı körlükten, tıpkı benim gibi, tesadüf eseri kurtulmuştu; eh, belki tesadüften daha fazlası söz konusuydu. Pazartesi gecesi bir partiye gitmişti, oldukça şaşaalı bir partiydi, anlaşılan.

"Sanırım bu tür şeyleri komik bulan biri içkilere bir şey karıştırdı," dedi. "Partinin sonunda hiç hissetmediğim kadar hasta hissettim, üstelik fazla içmemiştim."

Salı gününü bulanık ve feci bir akşamdan kalmışlık günü olarak hatırlıyordu. Öğleden sonra saat dörtte artık canına tak etmişti. Zili çalmış, depremler, kuyrukluyıldızlar, hatta kıyamet günü gelmiş olsa bile onu rahatsız etmemeleri talimatını vermişti. Bu ültimatomdan sonra güçlü bir uyku ilacı almıştı ve aç karnına aldığı ilaç onu tamamen kendinden geçirmişti.

Ondan sonra olanlar hakkında tek bildiği, babasının odasına girerek onu uyandırmasıydı.

"Josella," demişti babası, "Tanrı aşkına Doktor Mayle'yi getir. Ona kör olduğumu söyle, tamamen kör."

Josella, saatin dokuz olduğunu görerek şaşırmıştı. Hemen kalkmış, telaşla giyinmişti. Hizmetçiler ne babasının ne de onun çaldığı zillere yanıt vermişti. Onları bulmaya gittiğinde, dehşet içinde, hizmetçilerin de kör olduğunu görmüştü.

Telefon çalışmadığından, arabayı alıp doktoru bizzat getirmekten başka çare bulamamıştı. Sokakların sessizliği ve trafik olmaması tuhaf gelmişti ama neler olduğunu ancak bir buçuk kilometre yol gittikten sonra anlamıştı. Fark ettiğinde, neredeyse panik içinde geri dönecekti ama bunun kimseye bir faydası olmazdı. Hastalık her ne ise, doktorun da kendisi gibi ondan kurtulmuş olması mümkündü. Bu yüzden, çaresiz ve gittikçe sönen bir umutla arabasını sürmeye devam etmişti.

Regent Caddesi'ni yarıladığında motor teklemeye başlamış, sonunda durmuştu. O telaş içinde kadranlara bakmamıştı. Benzin deposu boştu.

Bir süre korku içinde orada oturmuştu. Şimdi çevresindeki herkesin yüzü ona dönüktü, ama Josella kimsenin onu göremediğinin ve ona yardım edemeyeceğinin farkındaydı artık. Yakınlarda bir tamirhane bulma umuduyla ve bulamazsa yolun geri kalanını yürüme kararlılığı ile arabadan inmişti. Kapıyı çarparak kapatırken arkasından biri seslenmişti.

"Hey! Bir dakika bekle, ahbap!"

Dönmüş, bir adamın el yordamıyla ona doğru geldiğini görmüştü.

"Ne var?" diye sormuştu. Adamın hali ve tavrı hiç hoşuna gitmemişti.

Adam onun sesini duyunca davranışları değişmişti.

"Kayboldum. Nerede olduğumu bilmiyorum," dedi.

"Burası Regent Caddesi. New Gallery Sineması tam arkanızda," dedi Josella ve gitmek üzere döndü.

"Bana kaldırımın nerede olduğunu gösterseniz yeter, hanımefendi, olmaz mı?" dedi adam.

Josella duraksadı ve o anda adam ona yaklaştı. Elini uzatarak arandı ve kol yenini buldu. Öne atıldı ve Josella'nın iki kolunu acıtırcasına kavradı.

"Demek *görebiliyorsun,* ha?" dedi adam. "Ben göremezken sen ne demeye görebiliyorsun, senden başka kimse göremiyor!"

Josella ne olduğunu anlamadan adam onu döndürdü, ayağına çelme taktı ve yere yatırıp dizini sırtına dayadı. İri elleriyle kızın iki bileğini birden yakaladı ve cebinden çıkardığı ip parçasıyla bağladı. Sonra ayağa kalktı ve onu da çekerek kaldırdı.

"Tamam," dedi. "Bundan sonra benim için göreceksin. Karnım aç. Beni iyi yemek yiyebileceğim bir yere götür. Yürü!"

Josella ondan uzaklaşmaya çalıştı.

"Öyle bir şey yapmayacağım. Hemen ellerimi çöz. Ben..."

Adam yüzüne bir tokat atarak sözünü kesti.

"Bu kadar konuştuğun yeter, kızım. Şimdi yürü. Pergelleri aç. Yiyecek bulacaksın, duydun mu?"

"Sana yapmayacağım, dedim."

"Öyle bir yapacaksın ki, kızım," dedi adam ona.

Ve Josella dediğini yaptı.

Bir yandan da, kaçmak için fırsat arıyordu. Ama adam da bunu bekliyordu. Bir seferinde Josella kaçmayı neredeyse başarıyordu ama adam fazla hızlı çıkmıştı. Josella kendini kurtarmak üzereyken ayağını uzatıp ona çelme takmıştı ve kız ayağa kalkamadan onu yine ele geçirmişti. Ondan sonra sağlam bir halat bulmuş, Josella'yı kendi bileğine bağlamıştı.

Josella onu önce bir kafeye götürdü ve buzdolabına yönlendirdi. Makine artık çalışmıyordu ama içindeki yiyecekler hâlâ tazeydi. Bir sonraki uğrakları bir bardı. Adam İrlanda viskisi istedi. Josella viskinin adamın ulaşamayacağı bir rafta, yüksekte olduğunu görebiliyordu.

"Ellerimi çözersen..." diye önerdi.

"Ne! Şişeyi kafama indir diye mi? Ben dünkü çocuk değilim, kızım. Hayır, İskoç viskisiyle yetineceğim. Hangisi?"

Adam şişeleri teker teker eline alırken Josella ona şişelerin içinde ne olduğunu söyledi.

"Sanırım sersemlemiştim," diye itiraf etti. "Şimdi düşününce, aslında onu kandırmanın yarım düzine yolunu bulabilirdim. Sen gelmesen onu öldürürdüm, sanırım. Ama bir anda değişip zalimleşemiyorsun; en azından, ben yapamadım. Başta doğru düzgün düşünemiyordum. Bu çağda bu tür şeylerin olmadığını ve yakında birinin gelip buna bir son vereceğini hissediyordum."

Onlar ayrılmadan önce barda kavga çıkmıştı. Bir başka erkek ve kadın grubu açık kapıyı keşfedip içeri girmişti. Josella'yı tutsak eden adam ihtiyatsızlık etmiş, diğerlerine buldukları şişede ne olduğunu söylemesini emretmişti. Bunun üzerine herkes konuşmayıp bırakıp, görmeyen gözlerini Josella'ya çevirmişti. Bir fısıldaşma olmuş, sonra iki adam ihtiyatla öne çıkmıştı. Yüzlerinde amaçlı ifadeler vardı. Josella ipi çekiştirdi.

"Dikkat et!" diye bağırdı.

Adam hiç tereddüt etmeden botunu salladı. Şanslı bir tekmeydi. Adamlardan biri acıyla haykırarak iki büklüm

oldu. Diğeri öne atıldı ama Josella yana kaçtı ve adam bir çatırtı eşliğinde tezgâha çarptı.

"Kızı rahat bırakın!" diye gürledi onu yakalayan adam. Yüzünü tehditkârca oraya, buraya çevirdi. "O benim, lanet olası herifler. Ben buldum."

Ama diğerlerinin o kadar kolay pes etmeyeceği açıktı. Adamın yüzündeki tehlikeli ifadeyi görseler bile durmazlardı muhtemelen. Josella, ikinci elden olsa, görebilme yeteneğinin artık her tür servetten daha değerli olduğunu ve görebilen birini ele geçirenlerin büyük mücadele vermeden ondan vazgeçmeyeceğini fark etmeye başlamıştı. Diğerleri de ellerini öne uzatıp aranarak yaklaşmaya başladılar. Josella bir ayağını uzatıp sandalyenin bacağına geçirdi ve yaklaşanların önüne devirdi.

"Gel!" diye bağırdı, diğer adamı geriye doğru sürükleyerek.

İki adam yerdeki sandalyeye takılıp düştü ve bir kadın da üstlerine devrildi. Bara hızla kargaşa hâkim oluyordu. Josella aralarından bir yol buldu ve sokağa kaçtılar.

Josella bunu neden yaptığını hiç bilmiyordu. Yalnızca, bir grubun gözleri olmak üzere köleleştirilmek şimdiki durumundan daha kötü gelmişti. Adam da ona teşekkür etmedi zaten. Yalnızca ondan bir başka bar bulmasını istedi: boş bir bar.

"Adama baktığında öyle düşünmezdin," dedi Josella tarafsızca, "ama belki de o kadar kötü bir adam değildi. Yalnızca korkmuştu. İçten içe, benden çok daha fazla korkuyordu. Bana yiyecek ve içecek verdi. Sırf sarhoş olduğunda, ben evine girmeyi reddettiğim için dövmeye başladı beni.

Sen gelmesen ne olurdu, bilmiyorum." Duraksadı. Sonra ekledi: "Ama kendimden çok utanıyorum. Çağdaş bir genç kadının ne hale gelebileceğini gösteriyor, değil mi? Çığlıklar atmak, kendinden geçerek yere yıkılmak. Lanet olsun!"

Daha iyi görünüyordu ve daha iyi hissediyor olmalıydı ama kadehine uzanırken irkildi.

"Bu meselede ben de aptalca davrandım," dedim, "ve çok şanslıydım. Piccadilly'deki o kadını ve çocuğu gördüğümde, bunun ne demek olduğunu anlamalıydım. Beni senin düştüğün durumdan kurtaran tek şey şans oldu."

"Büyük hazineye sahip kimseler her zaman tehlikeli bir yaşam sürerler," dedi düşünceli düşünceli.

"Bundan sonra bunu aklımdan çıkarmayacağım," dedim ona.

"Benim aklıma kazındı bile," dedi.

Birkaç dakika boyunca oturup diğer bardan gelen kükremeyi dinledik.

"Peki," dedim sonunda, "şimdi ne yapacağız?"

"Benim eve dönmem lazım. Babam orada. Doktoru bulmaya çalışmanın faydasız olduğu açık, şansı yaver gidenlerden biri olsa bile."

Bir şey ekleyecekmiş gibi oldu ama duraksadı.

"Benim de gelmeme izin verir misin?" diye sordum. "Bizim gibilerin yalnız başına dolaşabileceği bir zamana benzemiyor."

Josella minnetle bana döndü.

"Teşekkür ederim. Neredeyse ben senden rica edecektim, ama senin de bulmak istediğin birileri olabileceğini düşündüm."

"Yok," dedim. "En azından Londra'da yok."

"Buna memnun oldum. Tekrar yakalanmaktan korktuğum için değil. Bundan sonra çok dikkatli davranacağım. Ama dürüst olmak gerekirse, asıl korktuğum yalnızlık. O kadar... O kadar yalıtılmış ve kapana kısılmış hissediyorum ki!"

Her şeyi yeni bir gözle görmeye başlamıştım. Hissettiğim özgürlük duygusu, bizi zor bir hayat bekliyor olabileceği düşüncesiyle gittikçe soluyordu. Başta üstünlük ve dolayısıyla özgüven hissetmemek imkânsızdı. Bu felaketten canlı kurtulma şansımız diğerlerinden bir milyon kat fazlaydı. Onların ayak sürüyerek, el yordamı ve tahminlerle hareket etmesi gereken yerde, biz istediğimiz yere dalıyor, uzanıp istediğimizi alıyorduk. Ama bunun ötesinde çok şey olacaktı.

"Acaba bizim gibi felaketten kurtulmuş, görebilen kaç kişi vardır?" dedim. "Ben başka bir adamla çocuğa ve bir de bebeğe denk geldim, sen kimseyle karşılaşmadın. Gözleri görenlerin sayısının gerçekten çok az olduğunu öğrenecekmişiz gibi geliyor. Hayatta kalmaları için tek şansın görebilen birilerini bulmak olduğunu başkaları da fark etmiş. Bunu herkes anladığında durumumuz pek hoş olmayacak."

Bana öyle geliyordu ki, gelecekte ya yakalanma korkusu içinde yalnız bir yaşam sürecektim ya da bizi diğerlerinden koruyacağına güvenebileceğimiz özel, seçkin bir grup toplayacaktım. Bir tür önder-tutsak rolü oynayacaktık. Buna, bizi ele geçirmek için çıkacak kanlı çete savaşları manzarası eşlik edecekti. Ben hâlâ huzursuzluk içinde bu olasılıkları anlatırken Josella ayağa kalkarak beni o ana döndürdü.

"Gitmeliyim," dedi. "Zavallı babam. Saat dördü geçti."

Yine Regent Caddesi'ne döndüğümüzde aklıma aniden bir fikir geldi.

"Karşıya geçelim," dedim. "Burada bir yerde bir dükkân hatırlıyorum."

Dükkân hâlâ oradaydı. İşimize yarayabilecekmiş gibi görünen kınlı bıçaklar ve onları taşımak için kemerlerle donandık.

"Korsan gibi hissediyorum," dedi Josella, kemerinin tokasını takarken.

"Korsanın fahişesi olmaktansa korsan olmak yeğdir, herhalde," dedim ona.

Sokakta, birkaç metre ileride büyük, parlak bir sedan otomobile rastladık. Kolayca çalışabilecek bir araca benziyordu. Ama çalıştırdığım zaman çıkan gürültü bize, kalabalık bir caddenin normal trafik sesinden daha yüksek geldi. Bizim yaklaştığımızı duyunca yerlerinde kalakalan kör insanların ve terk edilmiş araçların arasında zikzaklar çizerek kuzeye yöneldik. Biz yaklaşırken bütün başlar umutla kalkıyordu; biz geçerken bütün suratlar asılıyordu. Yolumuzun üzerindeki bir binadan büyük alevler çıkıyordu ve Oxford Caddesi'ndeki bir başka yangından dumanlar yükseliyordu. Oxford Meydanı'nda daha fazla insan vardı ama kolayca aralarından geçtik, BBC'yi geride bıraktık ve Regent's Park'ın içindeki araba yolundan kuzeye ilerledik.

Caddelerden açık çayırlara çıkmak rahatlatıcıydı, el yordamıyla dolanan talihsizlerin bulunmadığı bir yere. Geniş otlaklarda, sarsıla sarsıla güneye ilerleyen iki üç küçük triffid grubu dışında hiçbir şey yoktu. Bir şekilde, bağlandıkları

kazıkları sökmüşler, zincirlerinin ucunda peşlerinden sürüklüyorlardı. Birkaç iğnesi kesilmemiş triffidin hayvanat bahçesinin bir köşesinde, çift kat çit ardında, bağlanmış olarak tutulduğunu hatırladım ve bunların nasıl dışarı çıktığını merak ettim. Onları Josella da fark etti.

"Onlar için fazla fark etmeyecek," dedi.

Yolun geri kalanında bizi oyalayacak başka pek az şeyle karşılaştık. Birkaç dakika sonra Josella'nın işaret ettiği eve yaklaşıyorduk. Arabadan indik ve bahçe kapısını itip açtık. Evi yoldan saklayan çalıların arasında kısa bir araba yolu kıvrılıyordu. Biz köşeyi dönerken Josella çığlık atarak ve koşmaya başladı. Çakılların üzerinde yüzüstü yatan bir şekil vardı. Başını yan çevirdiğinden yüzünün bir yanını görebiliyorduk. İlk bakışta yanağındaki parlak kırmızı çizgiyi fark ettim.

"Dur!" diye bağırdım Josella'ya.

Sesimdeki korku onu durdurdu.

Şimdi triffidi görebiliyordum. Çalıların arasında, yerdeki kişiye yaklaşanı sokabilecek bir mesafede saklanıyordu.

"Gerile! Çabuk!" dedim.

Josella yerdeki adama bakmaya devam ederek duraksadı.

"Ama ben..." diye başladı, bana dönerek. Sonra durdu. Gözleri irileşti ve çığlık attı.

Hızla döndüğüm zaman bir iki metre arkamda, tepeme dikilmiş bir triffid buldum.

Düşünmeden ellerimle gözlerimi korudum. Bana doğru savurduğu iğnenin sesini duydum ama bayılmadım, acılı bir yanma duygusu bile hissetmedim. Böyle bir anda insanın beyni şimşek gibi çalışıyor. Yine de, triffid bana tekrar

saldıramadan üzerine atılmamı sağlayan, mantıktan çok içgüdüydü. Bitkiyle çarpıştım, onu devirdim ve daha düşerken sapının üst tarafını kavrayıp çiçeğini ve iğnesini koparmaya çalıştım. Triffidlerin sapları kopmaz ama ezilebilir. Ben ayağa kalkana kadar bu triffidin sapı da iyice ezilmişti.

Josella büyülenmiş gibi aynı noktada duruyordu.

"Buraya gel," dedim ona. "Arkanda, çalıların arasında bir tane daha var."

Josella korkuyla omzunun üzerinden arkaya baktı ve yanıma geldi.

"Ama seni *soktu*!" dedi şaşkınca. "Sen neden..."

"Bilmiyorum. Zehirlenmiş olmam gerekirdi," dedim.

Yerdeki triffide baktı. Aniden, başka düşmanlar düşünerek edindiğimiz bıçakları hatırladım ve kendiminkini kullanarak iğneyi dibinden kestim. Onu inceledim.

"Bu açıklıyor," dedim, zehir keselerini göstererek. "Bak, sönmüşler. Zehir tükenmiş. Dolu, hatta kısmen dolu olsalardı..." Başparmağımı aşağıya çevirdim.

Buna ve zehre karşı edindiğim direnç teşekkür etmeliydim. Yine de, ellerimin arkasında ve boynumda deli gibi kaşınan soluk kırmızı bir iz vardı. Kaşınarak iğneye baktım.

"Tuhaf," diye mırıldandım kendi kendime, ama beni duydu.

"Tuhaf olan ne?"

"Daha önce zehir keselerini hiç bu kadar boş görmemiştim. Bir sürü kişiyi sokmuş olmalı."

Ama onun beni duyduğundan kuşkuluydum. Dikkatini yine araba yolunda yatan adama çevirmişti ve yakında duran triffidi süzüyordu.

"Onu nasıl uzaklaştıracağız?" diye sordu.

"Yapamayız, o şeyin işini görmeden olmaz," dedim ona. "Dahası, korkarım artık ona yardım edemeyiz."

"Ne demek istiyorsun? Öldü mü, yani?"

Başımı salladım. "Evet. Hiç kuşkum yok, triffidlerin soktuğu başkalarını da gördüm. O kim?" diye ekledim.

"İhtiyar Pearson. Bahçıvandı. Babamın şoförlüğünü de yapıyordu. Çok tatlı bir adamdı. Bebekliğimden beri tanıyordum."

"Üzgünüm..." diye başladım, söyleyecek, daha uygun bir şeyler bulabilmeyi dileyerek, ama sözümü kesti.

"Bak!" Evin kenarında uzanan patikayı gösterdi. Köşeden kadın ayakkabısı giymiş, siyah çoraplı bir bacak çıkıyordu.

Dikkatle inceledik, sonra daha iyi görebileceğimiz, güvenli bir yere geçtik. Siyah elbiseli bir kız patika ile bir çiçek tarhı üzerinde yatıyordu. Güzel, taze yüzü parlak kırmızı bir çizgiyle lekelenmişti. Josella tıkandı. Gözleri yaşlarla doldu.

"Ah! ah, bu Annie! Zavallı küçük Annie!" dedi.

Onu biraz teselli etmeye çalıştım.

"İkisi de bilincinde değildi, muhtemelen," dedim ona. "Zehir öldürecek kadar güçlüyse insaflı bir hızda etki ediyor."

Orada saklanan başka triffid görmedik. Muhtemelen ikisine de saldıran aynı triffiddi. Birlikte patikayı aştık ve yan kapıdan eve girdik. Josella seslendi. Yanıt gelmedi. Tekrar seslendi. Evi dolduran mutlak sessizliğin içinde kulak kabarttık. Bana dönüp baktı. İkimiz de hiçbir şey söylemedik. Josella önde, ben arkada, sessizce bir koridordan geçip çuha

kaplı bir kapıya yöneldik. Kapıyı açarken bir hışırtı geldi ve bir şey Josella'nın başının birkaç santim yukarısında kapıya ve çerçeveye çarptı. Josella telaşla kapıyı çekip kapattı ve iri iri açılmış gözlerle bana döndü.

"Holde bir tane var," dedi.

Triffid dinliyor olabilirmiş gibi, korkulu bir yarı fısıltıyla konuşmuştu.

Dış kapıya döndük ve bir kez daha bahçeye çıktık. Sessiz yürümek için çimenlerden geçerek holü görebileceğimiz bir yere dolandık. Bahçeden hole bakan Fransız penceresi açıktı ve bir taraftaki cam kırılmıştı. Çamur lekelerinden bir iz basamaktan tırmanıp halı boyunca uzanıyordu. İzlerin sonunda, holün ortasında bir triffid dikiliyordu. Sapının tepesi neredeyse tavana geliyordu ve hafifçe sallanmaktaydı. Nemli, tüylü gövdesinin yakınında, yerde, parlak ipekten robdöşambr giymiş, yaşlıca bir adam yatıyordu. Josella'nın kolunu tuttum. İçeri dalmasından korkuyordum.

"Bu... baban mı?" diye sordum, öyle olduğunu bildiğim halde.

"Evet," dedi ve ellerini yüzüne kapattı. Hafifçe titriyordu.

Kıpırdamadan durdum ve bize doğru gelmesi ihtimaline karşı içerideki triffidi gözledim. Sonra aklıma mendil geldi ve ona benimkini uzattım. Kimsenin yapabileceği bir şey yoktu. Kısa süre sonra kendine hâkim oldu. Bugün gördüğümüz insanları hatırlayarak, "Biliyor musun," dedim, "diğerleri gibi olmaktansa başıma bunun gelmesini tercih ederim."

"Evet," dedi, kısa bir duraksamadan sonra.

Gökyüzüne baktı. Yumuşak, derinliksiz bir maviydi ve birkaç küçük bulut, beyaz tüyler gibi sürüklenmekteydi.

"Ah, evet," diye tekrarladı inançla. "Zavallı babacığım. Körlüğe dayanamazdı. Bütün bunları çok fazla seviyordu." Yine odanın içine baktı. "Ne yapacağız? Onu burada..."

O anda sağlam pencere camında bir hareketin yansımasını fark ettim. Hızla arkama baktığım zaman bir triffidin çalılardan çimenliğe fırladığını gördüm. Bize doğru geliyordu. Sapı ileri geri savrulurken derimsi yaprakların hışırtısını duyabiliyordum.

Oyalanacak zaman yoktu. Çevrede daha kaç triffid olduğunu bilmiyordum. Josella'nın kolunu yakaladım ve geldiğimiz yöne geri koştuk. Sağ salim arabaya bindiğimizde, sonunda gözyaşlarına boğuldu.

Ağlamak ona iyi gelecekti. Bir sigara yaktım ve bir sonraki hamlemizi düşündüm. Doğal olarak, babasını bulduğumuz halde bırakma fikrinden hoşlanmayacaktı. Onu doğru düzgün gömmek isteyecekti ve görünüşe göre, mezarı kazıp cenaze törenini düzenlemek ikimize kalacaktı. Ayrıca, buna teşebbüs etmeden önce evdeki triffidlerin işini görmek ve daha fazlasının gelmesini engelleyecek önlemler almak gerekecekti. Sonuç olarak, hiç uğraşmamaktan yanaydım, öte yandan, ölen benim babam değildi.

Bu yeni bakış açısıyla ne kadar düşündüysem, durumdan o kadar az hoşlandım. Londra'da kaç triffid olabileceği hakkında en ufak fikrim yoktu. Her parkta en az birkaç tane vardı. Normalde iğnesi alınmış triffidlerin çevrede dolaşmasına izin veriyorlardı ve iğnesi sağlam olanlar kazıklara bağlanıyor, tel kafeslerin ardında tutuluyordu. Regent's

Park'ta gördüklerimizi düşünürken, hayvanat bahçesindeki bölmelerde kaç tane beslediklerini ve kaç tanesinin kaçtığını merak ettim. İnsanların kendi bahçelerinde de triffidler olmalıydı; onların iğnelerinin alınmış olmasını beklerdiniz ama ne tür aptalca dikkatsizlikler yapıldığını asla bilemezdiniz. Ayrıca, pek çok triffid serası vardı, biraz uzakta da, deney istasyonları...

Ben orada oturmuş düşünürken, zihnimin bir köşesinde bir şeyin beni rahatsız ettiğini fark ettim; tam olarak birbirine uymayan fikirler vardı. Bir iki dakika uyumsuzluğun ne olduğunu bulmaya çalıştım; sonra aniden anladım. Walter'ın sesini duyar gibi oldum:

"Sana söylüyorum, bir triffidin hayatta kalma olasılığı kör bir adamınkinden çok daha fazla."

Elbette, triffid sokması sonucu kör kalmış bir adamdan bahsediyordu. Yine de, bu düşünce beni sarstı. Sarsmaktan da öte, biraz korkuttu.

Hatırlamaya çalıştım. Hayır, alt tarafı bir spekülasyondu, yine de, şimdi düşününce biraz tekinsiz geliyordu.

"Gözlerimizi alırsan," demişti, "onlar karşısındaki üstünlüğümüzü kaybederiz."

Elbette, tesadüfler her zaman olurdu ama onları nadiren fark ederdiniz.

Çakılların gıcırtısı beni o ana döndürdü. Bir triffid sallana sallana bahçe kapısına yaklaşıyordu. Uzanıp pencereyi kapattım.

"Arabayı sür! Arabayı sür!" dedi Josella korkuyla.

"Bize burada bir şey olmaz," dedim, "ne yapacağını görmek istiyorum."

Aynı anda, sorularımdan birinin yanıtlandığını fark ettim. Triffidlere alışık olduğumdan, çoğu insanın, iğnesi alınmamış triffidler karşısında nasıl hissettiğini unutmuştum. Aniden, artık buraya dönmenin söz konusu olmadığını anladım. Josella'nın silahlı bir triffid karşısındaki tepkisi çoğu kişi tarafından paylaşılıyordu: Uzaklaş ve uzak dur.

Triffid bahçe kapısında durdu. Kulak kabarttığına yemin edebilirdim. Sessizce ve kıpırtısızca oturduk. Josella dehşet içinde ona bakıyordu. Bitkinin arabaya saldırmasını bekledim ama saldırmadı. Muhtemelen arabanın içinden gelen boğuk seslerimiz yüzünden menzil dışında olduğumuzu düşünmüştü.

Aniden küçük, çıplak çubuklar sapa çarparak tıkırdamaya başladı. Triffid sallandı, hantal hantal sağa yöneldi ve bir sonraki araba yolunda kayboldu.

Josella rahat bir nefes aldı.

"O geri gelmeden buradan gidelim, ne olur," diye yalvardı.

Arabayı çalıştırdım, döndüm ve Londra'ya doğru yola koyulduk.

Gecenin İçinde Bir Işık

Josella kendine hâkim olmaya başlamıştı. Geride bıraktıklarımızı aklından çıkarmak için bilinçli ve aşikâr bir çabayla sordu:

"Şimdi nereye gidiyoruz?"

"İlk önce Clerkenwell'e," dedim ona. "Sonra sana başka giysiler bulmaya çalışırız. Dilersen Bond Caddesi'ne gideriz, ama önce Clerkenwell."

"Ama neden Clerkenwell? Aman Tanrım!"

Bağırması normaldi. Köşeyi dolanmıştık ve yetmiş metre uzakta sokak insanlarla doluydu. Kollarını önlerine uzatmış, sendeleye sendeleye bize doğru koşuyorlardı. Kalabalıktan çığlıklar yükseliyordu. Biz on'ara bakarken öndeki bir kadın takılıp düştü; ona takılan başkaları da oldu ve kadın, onu tekmeleyen bir güruhun altında gözden kayboldu. Kalabalığın arkasında bütün bunların sebebini gördük: paniğe kapılmış kafaların ardından yaklaşan, koyu renk yapraklı üç bitki. Hızlandım ve yandaki yola döndüm.

Josella dehşet dolu yüzünü bana çevirdi.

"Sen... sen ne olduğunu gördün mü? Onları *güdüyorlardı*."

"Evet," dedim. "Bu yüzden Clerkenwell'e gidiyoruz. Orada, dünyadaki en iyi triffid silahlarını ve maskelerini yapan bir yer var."

Tekrar caddeye döndük ve planladığımız rotaya yöneldik, ama yol umduğumuz kadar açık değildi. King's Cross İstasyonu'nun yakınında, sokaklarda pek çok insan vardı. Elimi kornadan çekmememe rağmen, ilerlemek gittikçe zorlaşıyordu. İstasyonun önünde ise imkânsız hale geldi. Orasının neden bu kadar kalabalık olduğunu bilemiyorum. Çevredeki herkes oraya yönelmiş gibiydi. İnsanların arasından geçemiyorduk ve arkamıza baktığımız zaman geri dönmeye çalışmanın da imkânsız olduğunu gördük. Kalabalıkta açtığımız yol arkamızda kapanmıştı bile.

"Hemen in, çabuk!" dedim. "Sanırım peşimizdeler."

"Ama..." diye başladı Josella.

"Acele et!" dedim sertçe.

Kornaya son bir kez bastım ve motoru kapatmadan peşinden arabadan indim. Birkaç saniyeyle kurtulmuştuk. Bir adam arka kapının kolunu buldu. Çekip açtı ve içeriyi yokladı. Arabaya yönelen diğerlerinin baskısıyla neredeyse yere düşüyorduk. Biri ön kapıyı açıp oradaki koltukları da boş bulduğunda bir öfke feryadı yükseldi. O zamana dek kalabalığa karışmıştık bile. Biri, arabadan yeni indiğini sanarak arka kapıyı açan adamı yakaladı. Çevrelerinde kargaşa büyüdü. Josella'nın elini sıkıca tuttum ve mümkün olduğunca dikkat çekmemeye çalışarak kalabalığın arasından sıyrılmaya çalıştık.

Sonunda çıkmayı başardığımızda, bir süre yürüyerek uygun bir araba aradık. Yaklaşık bir buçuk kilometre sonra bulduk: Steyşın bir araba, muhtemelen kafamda oluşmaya başlamış plan için daha uygun bir model.

Clerkenwell'de iki üç yüz yıldır incelikli, hassas aletler imal ediyorlardı. Zaman zaman iş yaptığım bu küçük

fabrika eski becerilerini yeni ihtiyaçlara uyguluyordu. Zorluk çekmeden fabrikayı buldum. İçeri girmek de kolay oldu. Bir kez daha yola koyulduğumuzda, arkaya yüklediğim pek çok kusursuz triffid silahının, tel kafesli kaskların ve mermi olarak kullanacağımız binlerce minik çelik bumerangın tesellisini hissediyordum.

"Şimdi de... giysiler," dedi Josella, yola çıktığımızda.

"Eleştiriye açık, taslak bir plan," dedim ona. "Önce bir mola verelim, derim. Kendimizi toparlayacağımız ve ne yapacağımızı konuşabileceğimiz bir yer."

"Bu sefer bar olmaz," diye itiraz etti. "Bir gün için yeterince bar gördüm."

"Arkadaşlarım duysa inanmazdı –her şey bedava– ama bence de öyle," diye onayladım. "Ben boş bir daire düşünmüştüm. Bulmak zor olmasa gerek. Orada biraz dinlenebiliriz ve kabaca bir plan yapabiliriz. Aynı zamanda, geceyi geçirmek için de uygun olur ama eğer bu acayip koşullarda bile gelenek ağır basıyorsa iki daire de bulabiliriz."

"Sanırım yakında bir başkası olduğunu bilmek beni daha mutlu ederdi."

"Tamam," diye onayladım. "O zaman İki Numaralı Operasyon, hanımlar ve beyler için kıyafet bulmak. Bunun için ayrı yollara gitsek daha iyi olabilir. İkimiz de, hangi dairede kalmakta karar kıldığımızı unutmamaya özen göstermeliyiz."

"Eee... Evet," dedi Josella biraz kuşkuyla.

"Sorun olmaz," diye temin ettim onu. "Kimseyle konuşmamayı kendine kural edinirsen, görebildiğini kimse tahmin edemez. Önceki duruma düşmenin tek sebebi hazırlıksız olmandı. 'Körlerin ülkesinde tek gözlü adam kral olur.' "

"Ah, evet. Wells söylemişti bunu, değil mi? Yalnız, hikâyede bunun doğru olmadığı ortaya çıkmıştı."

"Fark, 'ülke' ile neyi kastettiğinde yatıyor. Orijinal deyimde kullanılan sözcük *patria*," dedim. "*Caecorum in patria luscus rex imperat omnis*. İlk olarak Klasik çağda yaşayan, Fullonius adlı bir beyefendi söylemiş. Onun hakkında bildiğimiz tek şey bu gibi. Ama burada organize bir *patria*, bir devlet yok, yalnızca kaos var. Wells'in aklındaki, körlüğe uyum sağlamış bir halktı. Burada bunun olacağını sanmıyorum. Nasıl olabileceğini de düşünemiyorum."

"Sence ne olacak?"

"Senin tahminlerin de benimkiler kadar geçerli. Kısa süre sonra öğreneceğiz zaten. Eldeki sorunlara dönsek iyi olacak. Nerede kalmıştık?"

"Kıyafet seçmekte."

"Ah, evet. Gizlice bir dükkâna gireceğiz, üstümüze başımıza bir şeyler seçip çıkacağız. Londra'nın merkezinde triffidlere rastlamazsın, en azından şimdilik."

"Bir şeyler almayı önemsemiyormuş gibi konuşuyorsun," dedi.

"Aslında o kadar önemsemez hissetmiyorum," diye itiraf ettim. "Ama bunun bir erdem olduğundan emin değilim, daha çok alışkanlık. Gerçeklerle yüzleşmemekte inat etmek hiçbir şeyi geri getirmez ve bize bir faydası dokunmaz. Bence kendimizi bir sürü şey çalan soyguncular gibi değil, gönülsüz vârisler gibi hissetmeliyiz."

"Evet. Öyle bir şey, sanırım," diye onayladı.

Bir süre sessiz kaldı. Tekrar konuştuğunda, ilk sorusuna geri döndü.

"Giysilerden sonra?" diye sordu.

"Üç Numaralı Operasyon," dedim ona, "kesinlikle akşam yemeği."

Tahmin ettiğim gibi, daire bulmakta güçlük çekmedik. Şık görünen bir binanın önünde, arabayı yolun ortasına bırakıp kilitledik ve üçüncü kata tırmandık. Neden üçüncü katı seçtik, bilmiyorum, ona her şeyden biraz daha uzaktaymış gibi geldi. Seçme süreci basitti. Kapıyı çalıyor ya da zile basıyor, yanıt veren olursa geçiyorduk. Üç kapı geçtikten sonra, yanıt vermeyen bir tane bulduk. Bir kez sertçe omuzlayınca kilit söküldü ve içeri girdik.

Şahsen ben senede 2000 pound kira ödediğimiz yerlerde yaşamaya alışık değildim, ama böyle bir yerin kesinlikle avantajları vardı. Dekoratörlerin, son derece pahalı bir çağdaşlığı dehaya varan yetenekleriyle zevkle harmanlayan şu zarif genç adamlardan oluştuğunu düşündüm. Mekânın ana teması moda bilinciydi. Oraya buraya serpiştirilmiş, zamanın ötesinde bazı parçalar, eğer dünya beklenen yolda ilerleseydi, yarının modası olacaktı, kuşkusuz. Diğerlerinin daha tasarlandığı andan itibaren kesin ziyan olduğunu söylemem lazım. İnsan üzerinde bıraktığı izlenim, insani zaafları görmezden gelen bir dekorasyon fuarıydı. Yerinden birkaç santim uzağa bırakılmış, hatta kapağı yanlış renkte seçilmiş bir kitap, bu evin dikkatle tasarlanmış dengesini ve tonunu tamamen bozardı. Yanlış lüks sandalyeye veya divana, yanlış giysiler içinde oturma düşüncesizliğini gösteren bir insan da öyle. İri iri açılmış gözlerle bütün bunlara bakmakta olan Josella'ya döndüm.

"Bu küçük baraka iş görür mü, yoksa daha ileri mi bakalım?" diye sordum.

"İdare ederiz, sanırım," dedi. Birlikte zarif, bej rengi halıdan geçerek keşfe çıktık.

Kesinlikle bilinçsiz bir tercihti ama onun düşüncelerini günün olaylarından uzaklaştırmak için bundan daha tatmin edici bir yöntem bulamazdım. Turumuz bir dizi hayranlık, kıskançlık, sevinç, küçümseme ve itiraf etmek lazım, kötü niyet nidasıyla sürdü. Josella kadınlık göstergelerinin en saldırgan örnekleriyle tıka basa dolu bir odanın eşiğinde durdu.

"Ben burada uyuyacağım," dedi.

"Tanrım!" diye yorum yaptım. "Eh, herkesin zevki kendine."

"Kötü kalplilik etme. Muhtemelen yoz bir hayat için son şansım olacak. Dahası, her kızın içinde aptal bir film yıldızı olduğunu bilmiyor musun? Bu yüzden, onun son bir kaçamak yapmasına izin vereceğim."

"Vermelisin de," dedim. "Ama umarım burada daha sade bir oda vardır. Tavanına ayna takılmış bir odada uyumaktan Tanrı beni korusun."

"Banyo tavanında da var," dedi, yan odaya bakarak.

"Bu, yozluğun zirvesi mi, yoksa en düşük seviyesi mi, karar veremiyorum," dedim. "Ama her durumda, küveti kullanamayacaksın. Sıcak su yok."

"Ah, bunu unutmuştum. Ne yazık!" dedi hayal kırıklığı içinde.

Daireyi keşfetmeyi bitirdik. Kalan odalar o kadar heyecan verici değildi. Sonra Josella giysileriyle ilgilenmeye gitti. Ben dairenin kaynaklarını ve sınırlarını inceledim, sonra kendi başıma keşfe çıktım.

Dışarı çıktığımda, koridorun ilerisinde bir başka kapı açıldı. Durdum ve olduğum yerde bekledim. Genç bir adam, sarı saçlı genç bir kadını çekerek kapıdan çıktı. Kadın eşikten geçtiği zaman adam onun elini bıraktı.

"Bir dakika bekle, sevgilim," dedi.

Adam halının üzerinde üç dört sessiz adım attı. Ellerini uzatarak koridorun sonundaki pencereyi buldu. Parmakları doğrudan çengele gitti ve pencereyi açtı. Dışarıda yangın merdivenini gördüm.

"Ne yapıyorsun, Jimmy?" diye sordu kadın.

"Yalnızca kontrol ediyorum," dedi adam. Hemen kadının yanına döndü ve elini buldu. "Gel, sevgilim."

Kadın direndi.

"Jimmy, buradan ayrılmak istemiyorum. Kendi dairemizdeyken en azından nerede olduğumuzu biliyoruz. Nasıl besleneceğiz? Nasıl yaşayacağız?"

"Dairede kalırsak sevgilim, zaten beslenemeyeceğiz, dolayısıyla çok uzun yaşayamayacağız. Gel, tatlım. Korkma."

"Ama korkuyorum Jimmy, korkuyorum."

Kadın ona sarıldı ve adam bir kolunu kadına doladı.

"Bir şey olmaz, sevgilim. Gel."

"Ama Jimmy, orası yanlış yön..."

"Senin yön duygun karışmış, sevgilim. Doğru yön bu."

"Jimmy, çok korkuyorum. Geri dönelim."

"Artık çok geç, sevgilim."

Adam pencerenin yanında duraksadı. Bir eliyle, büyük dikkatle pozisyonunu yokladı. Sonra kollarını kadına doladı ve kendine çekti.

"Belki de uzun süremeyecek kadar harikaydı," dedi yumuşak sesle. "Seni seviyorum, tatlım. Seni çok, ama çok seviyorum."

Kadın dudaklarını ona uzattı.

Adam onu yerden kaldırdı ve pencereden dışarı adım attı.

"Derin kalın olmalı," dedim kendi kendime. "*Zorundasın*. Ya derin kalın olacak ya da her zaman sarhoş gezeceksin. Bu tür şeyler her yerde oluyordur. Olmaya devam edecek. Elinde değil. Onlara yiyecek verip birkaç gün daha yaşatsan ne olacak? Ondan sonra? Seyirci kalmayı ve kabullenmeyi öğrenmen gerek. Bunun dışında, alkolik olmaktan başka seçenek yok. Her şeye rağmen kendi hayatını yaşamak için mücadele etmezsen hayatta kalamazsın. Ancak kalplerini dayanacak kadar katılaştırabilenler bunu atlatacak."

İstediklerimi toparlamak tahminimden uzun sürdü. Geri dönene kadar yaklaşık iki saat geçmişti. Kapıdan geçmeye çalışırken kucağımdakilerden bir iki tanesi düştü. Aşırı kadınsı odadan Josella'nın endişeli sesi geldi.

"Benim," diye temin ettim onu, yükümle birlikte koridordan geçerken.

Eşyaları mutfağa bıraktım ve düşürdüklerimi almak üzere geri döndüm. Josella'nın kapısının önünde duraksadım.

"İçeri giremezsin," dedi.

"Amacım bu değildi," diye itiraz ettim. "Sadece yemek yapmayı bilip bilmediğini merak ediyorum."

"Yumurta kaynatabilecek kadar," dedi boğuk sesi.

"Ben de bundan korkuyordum. Öğrenmemiz gereken çok şey var," dedim ona.

Mutfağa döndüm. Getirdiğim gaz ocağını işe yaramaz elektrikli ocağın üzerine koydum ve işe koyuldum.

Oturma odasındaki küçük masayı kurmayı bitirdiğimde sonucu beğendim. Tamamlamak için birkaç mum ve şamdan koydum. Josella'dan herhangi bir kıpırtı yoktu, ama az önce suyun sesini duymuştum. Seslendim.

"Geliyorum," diye karşılık verdi.

Pencereye gittim ve dışarı baktım. Bilinçli bir şekilde her şeyle vedalaşmaya başladım. Güneş alçalmıştı. Portland taşından yüksek binalar, kuleler ve cepheler loş gökyüzünün önünde pembe ve beyaza dönmüştü. Orada burada yeni yangınlar çıkmıştı. Büyük siyah lekeler halinde dumanlar yükseliyordu ve bazılarının dibinde alevler vardı. Büyük olasılıkla, dedim kendi kendime, yarından sonra bu tanıdık binaların hiçbirini bir daha göremeyeceğim. Belki bir gün geri dönerdim ama aynı yere değil. Yangınlar ve hava durumu manzarayı değiştirecekti: Gözle görünür bir biçimde ölü ve terk edilmiş olacaktı. Ama şimdi, uzaktan, hâlâ yaşayan bir şehir numarası yapabiliyordu.

Babam bir seferinde, Hitler'in savaşından önce, gözlerini her zamankinden fazla açarak Londra'da dolaştığını, daha önce hiç fark etmediği binaların güzelliğini gördüğünü ve onlara veda ettiğini söylemişti. Şimdi ben de böyle hissediyordum. Ama bu daha kötüydü. O savaştan, insanların umduğundan daha fazlası sağlam kurtulmuştu; ama şimdiki, canlı kurtulamayacakları bir düşmandı. Bu sefer onları bekleyen, anlamsızca yok edilen ve bilinçli bir şekilde

yakılan bir şehir değildi: Uzun, ağır, kaçınılmaz bir çürüme ve yıkımdı.

Orada ve o zamanda dikilirken, kafamın söylediklerine kalbim hâlâ direniyordu. Şimdi bile bütün bunların gerçek olamayacak kadar büyük ve yabancı bir şey olduğunu hissediyorum. Ama kesinlikle ilk defa gerçekleşmediğini biliyordum. Başka büyük şehirlerin cesetleri çöllerin altında, Asya ormanlarında yatıyordu. Bazıları o kadar uzun zaman önce yıkılmıştı ki, isimleri bile unutulmuştu. Ama o şehirlerde yaşayanlar da şehirlerinin yıkılmasını, benim büyük çağdaş bir şehrin ölümünü bulduğum kadar imkânsız bulmuş olmalıydı...

"Bize bir şey olmaz" duygusu, yaşadığımız zaman ve mekânın felaketlerin ötesinde olduğu hissi, ırkımızın en direngen, en rahatlatıcı sanrılarından biri olmalıydı. Ve şu anda burada oluyordu. Bir mucize görülmediği sürece, Londra için sonun başlangıcını seyrediyordum ve büyük olasılıkla, tıpkı benim gibi, New York'un, Paris'in, San Francisco'nun, Buenos Aires'in, Bombay'ın ve orman altında kalmış şehirlerin yolundan gitmeye yazgılı tüm diğer yerlerde sonun başlangıcını seyreden başka adamlar olmalıydı.

Ben dışarıyı seyretmeye devam ederken arkamdan bir ses duydum. Döndüm ve Josella'nın odaya girdiğini gördüm. Üzerinde ince ipekten, çok açık mavi, uzun, güzel bir elbise ve beyaz kürkten kısa bir ceket vardı. Boynunda, basit bir zincirin ucunda birkaç mavi-beyaz elmas parlıyordu; kulaklarında parlayan taşlar daha küçüktü, ama renkleri aynı ölçüde güzeldi. Saçları ve yüzü, güzellik salonundan yeni çıkmış gibi görünüyordu. Odayı dolaşırken eteğinin altında

gümüş terliklerinin ışıltısını ve incecik çoraplarını gördüm. Ben tek kelime etmeden bakarken Josella'nın dudaklarındaki küçük gülümseme kayboldu.

"Hoşuna gitmedi mi?" diye sordu, çocuksu bir yarı hayal kırıklığıyla.

"Harika. Çok güzelsin," dedim ona. "Ben... şey, yalnızca böyle bir şey beklemiyordum."

Daha fazlası gerekiyordu. Bu gösterinin benimle pek alakası olmadığını biliyordum. Ekledim:

"Veda mı ediyorsun?"

Gözlerine bir başka ifade geldi.

"Demek anladın. Anlayacağını umuyordum."

"Sanırım anlıyorum. Yaptığın için memnunum. Harika bir anı olacak," dedim.

Elimi uzattım ve onu pencereye götürdüm.

"Ben de veda ediyordum, tüm bunlara."

İkimiz orada yan yana dururken aklından geçenler onun sırrı. Benim aklımda, artık sona eren bir yaşama ve alışkanlıklara dair bir tür kaleydoskop ya da belki daha çok, her şeyi kapsayan bir "hatırlar mısın?" sorusu eşliğinde sayfaları çevrilen dev bir fotoğraf albümü vardı.

Uzun süre düşünceler içinde şehri izledik. Sonra Josella içini çekti. Başını eğip elbisesine baktı, narin ipeğe dokundu.

"Aptalca mı? Roma yanarken?" dedi, küçük, hüzünlü bir gülümsemeyle.

"Hayır, tatlım," dedim. "Bunu yaptığın için teşekkür ederim. Bir jest, onca kusura rağmen bir sürü güzellik de olduğunu hatırlatan bir jest. Daha güzel bir jest yapamazdın ve daha güzel görünemezdin."

Gülümsemesindeki hüzün kayboldu.

"Teşekkür ederim, Bill." Duraksadı. Sonra ekledi: "Daha önce hiç teşekkür ettim mi? Ettiğimi sanmıyorum. Sen o anda bana yardım etmeseydin..."

"Seni bulmasam," dedim ona, "muhtemelen şu anda bir barda sarhoş, ağlayarak yatıyor olurdum. Benim de sana teşekkür etmem gerek. Yalnız kalacak bir zaman değil bu." Sonra, konuyu değiştirmek için ekledim: "İçkiden bahsetmişken, kusursuz bir Amontillado buldum. Ardından yiyebileceğimiz başka güzel şeyler daha. Bu daireyi bulduğumuz için şanslıyız."

Şerileri doldurdum ve kadehlerimizi kaldırdık.

"Sağlık, güç... ve şansa," dedim.

Başını salladı. İçtik.

Josella, muhtemelen pahalı olan ciğer ezmesini yerken, "ya bunların sahibi aniden gelirse?"

"O durumda, açıklarız. Ona hangi şişede ne olduğunu söyleyecek birini bulduğu için minnet duymalı. Ama böyle bir şey olacağını sanmıyorum."

"Evet," diye onayladı, düşünerek. "Evet. Korkarım bu pek olası değil. Acaba..." Odada göz gezdirdi. Gözleri bir anlığına yivli, beyaz bir kaidede durdu. "Radyoyu denedin mi? O şeyin radyo olduğunu sanıyorum, öyle değil mi?"

"Aynı zamanda bir televizyon projektörü," dedim ona. "Ama işe yaramaz. Elektrik yok."

"Elbette. Unutmuşum. Sanırım bir süre daha bu tür şeyleri unutmaya devam edeceğiz."

"Ama dışarıdayken bir tanesini denedim," dedim. "Pilli radyoydu. Hiçbir şey yok. Tüm yayın kanalları mezar kadar sessiz."

"Bu, durumun, her yerde aynı olduğu anlamına mı geliyor?"

"Korkarım öyle. Kırk iki metre civarında bip-bipleyen bir şey vardı. Bunun dışında hiçbir şey. Taşıyıcı dalga bile yok. Acaba kimdi ve neredeydi, zavallıcık."

"Halimiz... Halimiz oldukça kötü olacak, Bill, değil mi?"

"Hayır, akşam yemeğimi hiçbir şeyin gölgelemesine izin vermeyeceğim," dedim. "Önce eğlence, sonra iş ve gelecek kesinlikle sırf işten ibaret olacak. Daha ilginç şeylerden bahsedelim, mesela kaç sevgilin oldu, neden bu zamana kadar evlenmedin ya da evlendin mi? Senin hakkında ne kadar az şey bildiğimi görüyorsun. Yaşam hikâyen, lütfen."

"Şey," dedi, "buradan dört beş kilometre uzakta doğdum. Bu, annemi çok sinirlendirmiş, anlaşılan."

Kaşlarımı kaldırdım.

"Anlarsın, Amerikalı olmam gerektiğine karar vermişti. Ama onu havaalanına götürecek araba geldiğinde çok geçti. Talepkâr bir kadındı annem. Sanırım mizacını kısmen ben miras almışım."

Anlatmaya devam etti. Çocukluğu çok ilginç geçmemişti, ama sanırım bana özetlemekten, bir süreliğine nerede olduğumuzu unutmaktan keyif alıyordu. Ben de dışarıdaki dünyadan silinmiş olan aşina ve eğlenceli şeyler hakkında gevezelik etmesini dinlemekten keyif alıyordum. Çocukluğu, öğrenciliği ve "sosyeteyle tanıştırılması" –bu terim hâlâ bir şey ifade ediyorsa– hakkında sohbet ettik.

"On dokuz yaşındayken neredeyse evleniyordum," diye itiraf etti, "ve evlenmediğim için ne kadar mutlu olduğumu anlatamam. O sırada değerini anlamıyordum ama. Babamla korkunç bir kavga ettik. Nişanı o bozmuştu, çünkü Lionel'ın bir *kertenkâr* olduğunu hemen anlamıştı."

"Bir ne?" diye sözünü kestim.

"*Kertenkâr*. Kertenkele ile sahtekâr karışımı bir şey, balkonda bulacağın türden. Bunun üzerine ailemle bağlarımı kopardım ve bir kızın yanına taşındım. Ailem de harçlığımı kesti ki, aptalca bir şeydi, çünkü istediklerinin tam aksi etki yapabilirdi. Ama öyle olmadı, çünkü tanıdığım, o şekilde geçinen kızların hepsi çok yorucu yaşamlar sürüyordu. Devamlı kıskançlıkla uğraşmak hiç eğlenceli değil ve çok fazla planlama gerektiriyor. Yedek tekeri kullanılabilir durumda tutmanın ne kadar çok planlama gerektirdiğine inanamazsın. Yoksa iki üç yedek tekerlek mi demeliydim?" Düşündü.

"Boş ver," dedim ona. "Anladım. Sen hiç tekerlek istemiyordun."

"Çabuk kavrıyorsun. Yine de, dairenin sahibi olan kızın üzerinden geçinemezdim. Para kazanmam gerekiyordu, bu yüzden kitap yazdım."

Yanlış duyduğumu sandım.

"Kitap mı yazdın?" diye sordum.

"Evet, kitap yazdım." Bana baktı ve gülümsedi. "Son derece aptal görünüyor olmalıyım. Kitap yazdığımı söylediğimde onlar da bana tıpkı böyle baktı. Çok iyi bir kitap olduğunu söylemiyorum. Demek istediğim, Aldous, Charles ve o tür yazarların yazdıkları gibi değil, ama işe yaradı."

Bir sürü Charles'tan hangisini kastettiğini sormaktan kaçındım.

Bunun yerine, "Yayımlatmayı başardığını mı söylüyorsun?" diye sordum.

"Ah, evet. Gerçekten de bir sürü para getirdi. Film hakları..."

"Kitabın adı neydi?" diye sordum merakla.

"*Benim Maceram Seks.*"

Baktım, baktım, sonra alnıma bir şaplak attım.

"Josella Playton, elbette. Neden bu ismin bana tanıdık geldiğini bir türlü çıkaramamıştım. O şeyi sen mi yazdın?" diye ekledim inanamayarak.

Neden daha önce hatırlamadığımı bilemiyordum. Josella'nın fotoğrafı her yerdeydi. Çok da iyi bir fotoğraf değildi. Kitap da her yerdeydi. İki büyük kütüphane, muhtemelen sırf adı yüzünden kitabı yasaklamıştı. Bu, kitabın başarısını garantilemişti ve satışlar yüz binlere fırlamıştı. Josella güldü. Gülüşünü duymak hoşuma gitti.

"Eyvah, eyvah," dedi. "Tıpkı akrabalarım gibi görünüyorsun."

"Onları suçlayamam," dedim ona.

"Kitabı okudun mu?" diye sordu.

Başımı iki yana salladım. İçini çekti.

"İnsanlar ne tuhaf. Tek bildiğin kitabın adı ve reklamları ama çok şaşırıyorsun. Aslında o kadar zararsız, küçük bir kitap ki. Ama başlık iyi bir fikirdi."

"İyi ile neyi kastettiğine bağlı," dedim. "Üstelik adını da üzerine yazdırdın."

"Bu," diye onayladı Josella, "hataydı. Yayıncılar tanıtım için çok daha iyi olacağına ikna ettiler beni. Kendi bakış açılarına göre haklıydılar. Bir süreliğine oldukça kötü bir

şöhret kazandım. Restoranlarda falan insanların bana sorgularcasına baktığını gördüğümde içten içe gülüyordum. Gördükleriyle düşündüklerini bağdaştırmakta güçlük çekiyor gibiydiler. Hiç hoşlanmadığım bir sürü insan daireye gelip durmaya başladı. Bu yüzden, onlardan kurtulmak için ve eve dönmek zorunda olmadığımı ispatladığım için eve döndüm.

"Ama kitap her şeyi mahvetmişti. İnsanlar kitabın adını gerçek sandı. O zamandan bu yana hoşlanmadığım insanlara karşı daima savunma durumunda yaşıyormuşum gibi geliyor. Hoşlanmak istediklerim de ya korkuyor ya da tedirgin oluyor. En sinir bozucu olanı da, kötücül bir kitap bile olmaması. Yalnızca aptal, şaşırtıcı bir kitap ve aklı başında kişiler bunu görebiliyor olmalıydı."

Düşünceli bir şekilde sustu. Aklı başında kişilerin muhtemelen *Benim Maceram Seks* kitabının yazarının da aptal ve şaşırtıcı biri olduğuna karar verdiğini düşündüm, ama düşüncemi dile getirmedim. Hepimizin hatırladıkça utandığı gençlik hataları vardır ama bir şekilde insanlar finansal başarıyla sonuçlanan şeyleri gençlik hatası olarak görüp affetmekte güçlük çeker.

"Kitap her şeyi değiştirdi," diye yakındı Josella. "İşleri yoluna koymak için başka bir kitap yazıyordum. Ama bitiremediğim için memnunum. Oldukça öfkeli bir kitaptı."

"Aynı ölçüde şaşırtıcı bir başlığı var mıydı?" diye sordum.

Başını iki yana salladı: "*Yüz Döndüğün Burada* olacaktı."

"Hım, kesinlikle diğeri kadar dikkat çekici değil," dedim. "Alıntı mı?"

"Evet." Başını salladı. "Bay Congreve'den: 'Yüzünü döndüğün bakire, aşk badirelerinden sonra burada dinleniyor.' "

"Ah, evet," dedim ve bir süre bunun hakkında düşündüm.

"Ve şimdi," dedim, "kaba bir sefer planı yapma zamanı geldi. İlk önce birkaç gözlemimi söyleyebilir miyim?"

Son derece rahat iki koltuğa uzanmıştık. Aramızdaki sehpada kahve takımı ve iki kadeh vardı. Josella'nınki Cointreau portakal likörü dolu küçük kadehti. Paha biçilmez brendiyle dolu kocaman balon bardak ise benimki. Josella dumanını üfleyerek içkisinden küçük bir yudum aldı. İçkisinin keyfini çıkararak sordu:

"Acaba bir daha taze portakal tadabilecek miyiz? Tamam, söyle."

"Eh, gerçekleri göz ardı etmenin faydası yok. Yakında buradan ayrılsak iyi olacak. Yarın olmasa bile sonraki gün. Buradaki gelişmeleri görmeye başlamışsındır. Şu anda depoda hâlâ su var. Yakında kalmayacak. Şehir kanalizasyon gibi kokmaya başlayacak. Ortalıkta bir sürü ceset var. Her gün daha fazlası olacak." Ürperdiğini fark ettim. Bir anlığına genel açıdan bakmıştım ve onun için kişisel anlamı da olduğunu unutmuştum. Telaşla devam ettim: "Bu, tifüs, kolera ve Tanrı bilir daha neler demek. Başlamadan bu tür şeylerden uzaklaşmak önemli."

Başını sallayarak onayladı.

"Bir sonraki soru, nereye gideceğimiz. Senin bir fikrin var mı?" diye sordum ona.

"Eh, sanırım, her şeyden uzak bir yere. Temiz olduğunu bildiğimiz su kaynağının yanına, belki kuyusu bulunan bir yere. Mantık ölçüleri dahilinde, mümkün olduğunca yüksek bir yer olmalı, sanırım güzel, temiz rüzgârı olan bir yer."

"Evet," dedim, "ben temiz rüzgâr kısmını düşünmemiştim, ama haklısın. Temiz su kaynağı olan bir tepe bulmak o kadar kolay olmayacak." Bir an düşündüm. "Göller Bölgesi? Hayır, çok uzak. Galler, belki? Ya da Exmoor, Dartmoor hatta Cornwall? Land's End civarında Atlantik'ten gelen sürekli, temiz bir güneydoğu rüzgârı var. Ama orası da çok uzak. Geri dönmek yine güvenli olduğunda, yerleşim birimlerine bağımlı olacağız."

"Sussex Yaylaları'na ne dersin?" diye önerdi Josella. "Kuzey tarafında, Pulborough'ya bakan çok güzel, eski bir çiftlik evi biliyorum. Tepelerin zirvesinde değil, ama yamaçta, epey yüksekte. Su çekmek için rüzgâr değirmenli bir tulumba var ve kendi elektriklerini ürettiklerini sanıyorum. Her şey dönüştürülmüş ve çağdaşlaştırılmış."

"Aslında, cazip bir mekân. Ama kalabalık yerlere biraz yakın. Sence daha uzağa gitmemiz gerekmez mi?"

"Merak ediyorum, şehirlere girmek ne kadar süre sonra yine güvenli olur, sence?"

"En ufak fikrim yok," diye itiraf ettim. "Ama aklımda bir sene gibi bir süre var. Kuşkusuz yeterince güvenli bir süre olmalı."

"Anlıyorum ama çok uzağa gidersek, ileride erzak bulmak hiç kolay olmayacak."

"Bu da kesinlikle önemli bir nokta," diye onayladım.

O an için gideceğimiz yer meselesini bıraktık ve buradan ayrılmamızla ilgili ayrıntıları konuşmaya başladık. Sabah ilk iş bir kamyon bulmaya karar verdik, büyük bir kamyon ve kamyona yükleyeceğimiz, gerekli eşyaların listesini yaptık. Yüklemeyi bitirebilirsek bir sonraki gece yola çıkacaktık. Bitiremezsek –liste öyle uzamıştı ki, bitirmemiz imkânsız görünüyordu– Londra'da bir gece daha kalma riskine girecek, sonraki gün ayrılacaktık.

Gerekli şeyler listesine isteklerimizi de eklemeyi bitirdiğimizde saat gece yarısına yaklaşıyordu. Sonuç, çok katlı mağaza kataloğuydu. Ama sırf o geceliğine durumumuzu unutmamıza yardımcı olmuş bile olsa zahmete değerdi.

Josella esnedi ve ayağa kalktı.

"Uykum geldi," dedi. "Ve muhteşem bir yatağın ipek örtüleri beni bekliyor."

Kalın halının üzerinde sanki süzüldü. Eli kapı kolundayken durdu ve dönüp ciddi bir yüzle boy aynasında kendine baktı.

"Bazı şeyler eğlenceliydi," dedi ve parmak uçlarını öpüp kendi yansımasına yolladı.

"İyi geceler, kibirli, tatlı hayalet," dedim.

Tebessümle döndü ve sonra sürüklenen sis gibi, kapıda gözden kayboldu.

Muhteşem brendinin son damlasını doldurdum, ellerimde ısıttım ve yudumladım.

"Bir daha asla, asla öyle bir manzara göremeyeceğim," dedim kendi kendime. "Öylesine geçiverdi."

Sonra, daha da marazi düşüncelere kapılmadan kendi mütevazı yatağıma gittim.

Rahatça uzanmış, uyumak üzereyken kapım çalındı.

"Bill," dedi Josella'nın sesi. "Çabuk gel. Bir ışık var!"

"Ne tür bir ışık?" diye sordum, yatak örtüsünü üzerimden atmaya çalışarak.

"Dışarıda. Gel de bak."

Ancak o olağanüstü yatak odasının sahibine ait olabilecek türden bir kıyafete sarınmış halde koridorda duruyordu.

"Aman Tanrım!" dedim endişeyle.

"Aptal olma," dedi bana sinirle. "Gel de şu ışığa bak."

Kesinlikle bir ışık vardı. Odasının penceresinden dışarı, kuzeydoğu olduğunu tahmin ettiğim yöne baktım ve gökyüzüne dikilmiş bir projektörün ışığına benzeyen parlak bir hüzme gördüm.

"Orada, gözleri gören birileri olduğu anlamına geliyor," dedi.

"Öyle," diye onayladım.

Işığın kaynağını belirlemeye çalıştım ama onu kuşatan karanlık yüzünden karar veremedim. Çok uzakta değildi, emindim ve havada başlıyor gibiydi, bu da muhtemelen yüksek bir binadan geldiği anlamına geliyordu. Duraksadım.

"Yarına bıraksak daha iyi olacak," dedim.

Karanlık sokaklarda ışığın yerini bulmaya çalışma fikri hiç cazip değildi. Tuzak olması da mümkündü, pek olası değildi, ama mümkündü. Yeterince akıllı ve çaresiz bir kör, el yordamıyla böyle bir düzenek kurmuş olabilirdi.

Bir tırnak törpüsü buldum ve gözlerimi pencere pervazı hizasına getirecek şekilde çömeldim. Törpünün ucuyla, dikkatle boyaya bir çizgi çektim ve ışığın kaynağının yönünü işaretledim. Sonra odama geri döndüm.

Bir iki saat daha uyanık kaldım. Gece şehirdeki sessizliği daha da vurguluyor, onu bozan sesleri daha da yalnızlaştırıyordu. Zaman zaman sokaktan histeriyle tizleşmiş, kırılganlaşmış sesler yükseliyordu. Bir seferinde, delirmekten korkunç bir sevinç duyarmış gibi, tüyler ürpertici bir çığlık koptu. Uzaktan gelen ümitsiz hıçkırıklar bitmek bilmiyordu. İki kez keskin silah sesi duydum. Josella ile beni bir araya getiren, bize birer yoldaş bahşeden her ne ise, yürekten teşekkürlerimi sundum.

O anda mutlak yalnızlıktan daha beter bir durum hayal edemiyordum. Yalnız insan hiçbir şeydi. Yoldaşlık, amaç demekti ve amaç, hastalıklı korkuları uzak tutardı.

Ertesi gün, sonraki gün ve sonradan gelen günlerde yapmam gereken şeyleri düşünerek, ışık hüzmesinin anlamını ve bizi nasıl etkileyeceğini tahmin etmeye çalışarak sesleri unutmaya çalıştım. Ama arka plandaki ağlama sesi bir türlü kesilmiyor, bana o gün gördüğüm, ertesi gün göreceğim şeyleri hatırlatıyordu.

Kapı açılınca ani bir korkuyla doğrulup oturdum. Josella'ydı, yanan bir mum taşıyordu. Gözleri iri iri açılmıştı. Ağlamıştı.

"Uyuyamıyorum," dedi. "Korkuyorum, çok korkuyorum. Onları duyabiliyor musun, onca zavallı insanı? Dayanamıyorum..."

Teselli arayan bir çocuk gibi bana gelmişti. Onun teselli ihtiyacının benimkinden büyük olduğunu sanmıyordum.

Başını omzuma dayadı ve benden önce uykuya daldı.

Yine de, o günün anıları beni rahat bırakmıyordu. Ama sonunda uykuya daldım. Son hatırladığım, şarkı söyleyen kızın tatlı, hüzünlü sesiydi:

Artık dolaşmayacağız demek.

Randevu

Uyandığım zaman mutfaktan Josella'nın gürültüleri geliyordu. Saatim yediye yaklaşıyordu. Soğuk suyla rahatsız bir şekilde tıraş olup giyindiğimde, daireye kızarmış ekmek ve kahve kokusu yayılmıştı. Onu gaz ocağının başında, elinde bir tavayla buldum. Dün geceki korkmuş kadınla şimdiki soğukkanlı halini bağdaştırmak zordu. Tavırları pratikti.

"Korkarım yalnızca kutu süt var. Buzdolabı çalışmıyor. Ama başka her şey yerli yerinde," dedi.

Önümde duran, kullanışlı giysiler giymiş insanın dün geceki balo kaçkını ile aynı kişi olduğuna inanmakta zorlandım. Lacivert kayak kıyafeti giymiş, beyaz lastikli çoraplarını sağlam ayakkabılarının üzerine katlamıştı. Koyu renk deri kemerine, önceki gün bulduğum sıradan silah yerine kaliteli bir av bıçağı takmıştı. Onu nasıl bir kıyafet içinde bulmayı beklediğimi bilmiyorum, bu konuda düşündüğümü de sanmıyorum, ama onu gördüğümde gözüme çarpan yalnızca seçimlerinin pratikliği değildi.

"Sence iş görür müyüm?" dedi.

"Kesinlikle," diye temin ettim onu. Kendi kıyafetime baktım. "Keşke ben de senin kadar düşünceli olsaydım. Takım elbise bu iş için o kadar da uygun değil," diye ekledim.

"Daha iyisini yapabilirdin," diye onayladı, kırışık takım elbisemi dobra bakışlarla süzerek.

"Dün geceki ışık," diye devam etti, "Üniversite Kulesi'nden geliyordu. Yani, ben oradan geldiğini düşünüyorum. Tam o çizgi üzerinde dikkat çekici başka bir şey yok. Mesafe de doğru geliyor."

Odasına gittim ve pencere pervazına attığım çizik boyunca baktım. Dediği gibi, tam kuleyi işaret ediyordu. Bir şey daha fark ettim. Kulede, aynı direğe iki bayrak asılmıştı. Bir tane olsa, tesadüf eseri orada bırakılmış olabilirdi ama iki bayrak bilinçli bir sinyaldi, ışığın gündüz dengi. Kahvaltı ederken planladığımız programı erteleyip günün ilk işi olarak kuleyi araştırmaya karar verdik.

Yaklaşık yarım saat sonra daireden ayrıldık. Umduğum gibi, sokağın ortasında bıraktığımız steyşın araba sokakta dolananların dikkatinden kaçmıştı ve sağlamdı. Daha fazla oyalanmadan Josella'nın bulduğu bavulları triffid ekipmanının arasına bıraktık ve yola çıktık.

Çevrede pek az insan vardı. Muhtemelen yorgunluk ve havanın serinliği gecenin çöktüğünü fark etmelerini sağlamıştı ve uyumak için her nereyi bulmuşlarsa, çoğu henüz oradan çıkmamıştı. Gördüklerimiz de önceki günün aksine duvarların değil, yol kenarındaki olukların yakınında kalmayı tercih ediyordu. Şimdi çoğunun elinde sopalar ve kırık tahta parçaları vardı ve bunlarla kaldırıma dokuna dokuna yürüyorlardı. Girinti çıkıntılarla dolu ev cephelerindeki hallerine göre daha rahat ilerliyorlardı ve değneklerinin sesi sayesinde çarpışmalar azalmıştı.

Fazla güçlük çekmeden, engellerin çevresinden dolana dolana yol aldık ve bir süre sonra Store Caddesi'ne girdik.

Üniversite Kulesi caddenin sonunda, tam önümüzde yükseliyordu.

"Yavaş ol," dedi Josella, boş caddeye çıkarken. "Sanırım üniversite kapısında bir şeyler oluyor."

Haklıydı. Yaklaştığımız zaman caddenin bittiği yerin ötesinde oldukça büyük bir kalabalık gördük. Önceki gün yaşadıklarımız yüzünden kalabalıklardan hoşlanmıyorduk. Gower Sokağı'na döndüm, elli metre kadar ilerledim ve durdum.

"Sence orada neler oluyor? Araştıralım mı, yoksa uzaklaşalım mı?" diye sordum.

"Ben araştıralım derim," diye yanıt verdi Josella hemen.

"Güzel. Ben de," diye onayladım.

"Bu çevreyi hatırlıyorum," diye ekledi. "Bu evlerin arkasında bir bahçe var. Oraya girebilirsek olaya karışmadan neler olduğunu görebiliriz."

Arabayı bıraktık ve umutla bodrum katlara bakmaya başladık. Üçüncü evde açık bir kapı bulduk. Evin içinden geçen bir koridor bahçeye çıkıyordu. Yaklaşık bir düzine evin ortak bahçesiydi ve ilginç bir düzeni vardı, büyük kısmı bodrum hizasındaydı ve dolayısıyla çevredeki sokaklardan daha alçaktaydı ama uzak ucu, yani üniversiteye en yakın tarafı bir tür terasla yükseliyordu. Bahçe, yoldan yüksek demir bir kapı ve alçak bir duvarla ayrılmıştı. Duvarın ötesindeki kalabalığın, mırıltıya benzeyen seslerini duyabiliyorduk. Çimenliği aştık, o tarafa doğru yükselen çakıl patikada yürüdük ve çalılardan bir perdenin ardına saklanıp izledik.

Üniversite kapısının dışında toplanmış olan kalabalıkta yüzlerce erkek ve kadın olmalıydı. Çıkardığı gürültüye

oranla beklediğimizden daha büyüktü. Kör insanlardan oluşmuş bir kalabalığın, benzer büyüklükte, gören insanlardan oluşmuş bir kalabalıktan ne kadar daha sessiz ve hareketsiz olduğunu ilk defa o zaman fark ettim. Bu doğal, elbette, çünkü neler olduğunu anlamak için kulaklarını kullanmaları gerekiyor ve bu yüzden herkesin sessiz olması tüm topluluğun yararına, ama o ana dek aklıma gelmemişti.

Her ne oluyorsa, orada, üniversitenin önünde oluyordu. Kalabalığın başlarının üzerinden kapıyı görebileceğimiz, biraz daha yüksek bir tümsek bulduk. Kasketli bir adam yüksek sesle parmaklıklı kapının ardındaki biriyle konuşuyordu. Pek ilerleme kaydedemiyor gibiydi, çünkü kapının diğer yanındaki adamın diyaloğa tek katkısı olumsuzca başını sallamasıydı.

"Ne oluyor?" diye sordu Josella, fısıldayarak.

Yanıma tırmanmasına yardım ettim. Konuşan adam döndüğünde profilini görebildik. Otuz yaşlarında olmalıydı; düz, dar bir burnu ve kemikli hatları vardı. Görünen kısmından anlaşıldığı kadarıyla saçları koyu renkti, ama asıl göze çarpan, tavırlarındaki ısrardı.

Kapıdaki konuşma hiçbir yere varmayınca adamın sesi yükseldi ve daha da ısrar kazandı ama diğeri üzerinde gözle görülür bir etkisi olmadı. Kapının ardındaki adamın görebildiği açıktı; çerçeveli gözlüklerin ardından dikkatle dışarıyı gözlüyordu. Birkaç metre arkasında, yine görebildiği açık olan üç adam birbirine sokulmuş, dikiliyordu. Onlar da kalabalığı ve sözcülerini dikkatle izliyordu. Dışarıdaki adam gittikçe heyecanlanıyor ve sesi yükseliyordu.

"Şimdi beni iyi dinleyin," dedi öfkeyle. "Bu insanların yaşamaya sizin kadar hakkı var, öyle değil mi? Kör olmaları onların suçu değil, değil mi? Kimsenin suçu değil ama açlıktan ölürlerse sizin suçunuz olacak ve siz bunu biliyorsunuz."

Konuşma tarzı hem kaba hem eğitimliydi, bu yüzden nasıl biri olduğunu anlamak zordu. Bir şekilde, her iki tarz da doğal hali değilmiş gibiydi.

"Ben onlara nerede yiyecek bulabileceklerini gösteriyorum. Onlar için elimden geleni yapıyorum, ama Tanrım, ben yalnızca bir kişiyim ve onlardan binlercesi var. Siz de onlara nereden yiyecek bulabileceklerini gösterebilirsiniz ama bunu yapıyor musunuz? Lanet olsun! Siz bu konuda ne yapıyorsunuz? Bir halt ettiğiniz yok. Kendi bitli postlarınızı kurtarmaktan başka hiçbir şeyle ilgilenmiyorsunuz. Sizin gibilerle daha önce de karşılaştım. *Sen cehennemin dibine gitsen de olur, ben burada iyiyim*. Sizin düsturunuz bu."

Tükürdü ve söylev çekercesine kolunu uzattı.

"Orada, dışarıda," dedi, elini Londra'ya doğru sallayarak, "Nasıl yiyecek bulacaklarını gösterecek birine ihtiyaç duyan binlerce zavallı var. Ve siz bunu yapabilirsiniz. Tek yapmanız gereken onlara *göstermek*. Ama bunu yapıyor musunuz? Yapıyor musunuz, iğrenç pislikler? Hayır, tek yaptığınız buraya kapanmak ve onların açlıktan ölmesine izin vermek. Halbuki her biriniz, sırf dışarı çıkıp bu zavallı insanlara nerede yiyecek bulacaklarını *göstererek* yüzlerce kişiyi yaşatabilirsiniz. Yüce Tanrım, siz insan değil misiniz?"

Adamın sesi öfke doluydu. Savunulacak bir davası vardı ve bunu tutkuyla savunuyordu. Josella'nın farkında olmadan kolumu kavradığını hissettim ve elimi onun elinin

üstüne koydum. Kapının arkasındaki adam durduğumuz yerden duyamadığımız bir şey söyledi.

"Ne kadar mı?" diye bağırdı bizim tarafımızdaki adam. "Yiyeceklerin daha ne kadar dayanacağını ben nereden bileyim? Benim bildiğim sizin gibi piçler el verip yardım etmezse, birileri bu kahrolası pisliği temizlemeye geldiğinde hayatta kalmayı başaran çok fazla insan bulamayacakları." Bir an durup dik dik baktı. "Aslında, korkuyorsunuz. Onlara yiyeceğin nerede olduğunu göstermekten korkuyorsunuz. Neden? Çünkü bu zavallılar ne kadar çok yerse, size o kadar az kalacak. Öyle, değil mi? Gerçek bu, itiraf edecek yüreğiniz olsa!"

Diğer adamın yanıtını yine duyamadık, ama her ne dediyse, konuşan adamı yatıştıramadı. Bir an öfkeyle parmaklıkların ötesine baktı.

Sonra, "Tamam, madem öyle istiyorsunuz!" dedi.

Şimşek gibi uzandı ve diğer adamın kolunu yakaladı. Tek bir hızlı hamleyle parmaklıkların arasından kendine çekti ve büktü. Yanında duran kör bir adamın elini tuttu ve kola götürdü.

"Tut şunu, ahbap," dedi ve kapının kilidine doğru atıldı.

İçerideki adam ilk şaşkınlığını attı. Serbest elini çılgınca parmaklıkların arasından dışarı savurdu. Tesadüf eseri kör adamın yüzüne çarptı. Adam bağırdı ve daha sıkı kavradı. Kalabalığın önderi kapı kilidini kurcalıyordu. O anda bir tüfek patladı. Mermi korkuluklara çarptı ve sekti. Önder aniden kararsızlık içinde durdu. Arkasında küfürler ve bir iki çığlık yükseldi. Kalabalık kaçmak ile kapıya saldırmak arasında kararsız kalmış gibi sallandı. Kararı onların yerine

avludakiler verdi. Gençten bir adamın kolunun altına bir şey sıkıştırdığını gördüm ve Josella'yı da çekerek eğildim. Hafif makineli tüfeğin takırtısı başladı.

Bilinçli olarak havaya ateş ettiği açıktı, yine de tüfeğin takırtısı ve seken mermilerin vızıltısı ürkütücüydü. Meseleyi karara kavuşturmak için kısa bir ateş yeterli olmuştu. Başlarımızı kaldırdığımızda kalabalık dağılmıştı ve insanlar el yordamıyla olası üç yönde, daha güvenli yerlere kaçmaya çalışıyordu. Önderleri anlaşılmaz bir şeyler bağırıp durdu, sonra o da döndü. Peşindekileri toparlamak için elinden geleni yaparak kuzeye, Malet Sokağı'na döndü.

Olduğum yerde oturdum ve Josella'ya baktım. O da düşünceli düşünceli bana baktı. Sonra başını eğdi. Birkaç dakika ikimiz de konuşamadık.

"Ee?" dedim sonunda.

Başını kaldırıp yolun karşısına baktı. Sonra kalabalığın gerisindeki, acıklı bir şekilde el yordamıyla uzaklaşan son insanlara döndü.

"Adam haklı," dedi. "Haklı olduğunu biliyorsun, değil mi?"

Başımı salladım.

"Evet, haklı... Ama aynı zamanda çok haksız. Çünkü gelip bu pisliği temizleyecek bir 'onlar' yok. Artık eminim. Bu pislik temizlenmeyecek. Onun dediği gibi yapabiliriz. Bu insanların bir kısmına ama yalnızca bir kısmına nerede yiyecek bulabileceklerini gösterebiliriz. Bunu birkaç gün, belki birkaç hafta boyunca yapabiliriz ama ondan sonra ne olacak?"

"Öylesine korkunç, öylesine acımasız geliyor ki..."

"Eğer dürüstçe bakarsak, seçim basit," dedim. "Ya bu enkazdan kurtarılabilecek ne varsa –ki buna biz de dahiliz– kurtarmaya bakarız ya da hayatımızı bu insanların yaşamlarını biraz daha uzatmaya adarız. Durum çok açık."

"Ama en insani yolun muhtemelen intihara giden yol olduğunu da görebiliyorum. İnsanları kurtarma şansımız olduğuna inanmadığımız halde zamanımızı onların acılarını uzatarak mı harcamalıyız? En iyi bu şekilde mi faydalı oluruz?"

Yavaşça başını salladı.

"O şekilde söyleyince fazla seçeneğimiz yokmuş gibi görünüyor, değil mi? Birkaç kişiyi kurtaracak olsak bile, kimleri seçeceğiz? *Biz* kim oluyoruz da seçiyoruz? Ve bunu ne kadar sürdürebiliriz?"

"Bu kolay bir karar değil," dedim. "Kolaylıkla bulabildiğimiz erzak tükendiğinde kaç yarı sakat insanı besleyebileceğimize dair en ufak fikrim yok, ama sayının çok yüksek olacağını sanmıyorum."

"Sen kararını vermişsin," dedi, bana bakarak. Sesinde bir parça kınama olabilirdi de, olmayabilirdi de.

"Tatlım," dedim. "Bundan senin kadar ben de hoşlanmıyorum. Ben seçenekleri açık seçik bir biçimde sana sundum. Felaketten canlı kurtulanlara, bir tür yaşam kurmaları için yardım mı edeceğiz? Yoksa ahlaki bir jest mi yapacağız? Yolun karşısındaki insanların hayatta kalmayı planladığı açık."

Parmaklarını toprağa daldırdı ve toprağın elinden dökülmesine izin verdi.

"Sanırım, doğru," dedi. "Ama bundan hoşlanmadığım da doğru."

"Karar verici faktörler olarak nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığımız artık önemsiz," dedim.

"Belki, ama silah kullanarak başlayan herhangi bir şeyin yanlış olduğunu düşünmeden edemiyorum."

"Adam ıskalamak üzere ateş etti ve büyük olasılıkla bir çatışmayı önledi," diye işaret ettim.

Kalabalık dağılmıştı. Duvara tırmandım ve Josella'nın diğer yana geçmesine yardım ettim. Kapıdaki adam kapıyı açarak bizi içeri aldı.

"Kaç kişisiniz?" diye sordu.

"Yalnızca ikimiz. Dün gece sinyalinizi gördük," dedim ona.

"Tamam. Gelin, albayı bulalım," dedi, avluda yol göstererek.

Albay dediği adam girişten çok uzak olmayan, kapıcılar için yapılmış gibi görünen küçük bir odaya yerleşmişti. Yaklaşık elli yaşında, tombul bir adamdı. Kır saçları gür ama düzgünce kesilmişti. Bıyıkları da onlara uyuyordu, safları bozmaya cüret eden tek bir kıl bile yoktu. Teni o kadar pembe, sağlıklı ve tazeydi ki, çok daha genç bir adama ait olabilirdi. Daha sonra, zihninin gençliğini hiç yitirmediğini keşfettim. Ardında oturduğu masanın üzerindeki kâğıtlar matematiksel bir titizlikle, bloklar halinde dizilmişti ve temiz, pembe bir mürekkep kâğıdı tam önünde duruyordu.

İçeri girdiğimizde bize döndü ve dikkatli, sakin bakışlarla her birimizi, gerektiğinden biraz daha uzun inceledi. Tekniği tanıdım. Bakışların sahibinin karşısındakini ölçüp biçmeyi bilen bir insan sarrafı olduğunu göstermek amaçlıydı; bakılan kişinin, saçmalık kabul etmeyen güvenilir

birinin huzurunda olduğunu hissetmesi gerekiyordu ya da karşısındaki kişinin içini okuduğunu ve bütün zaaflarını aklına yazdığını. Buna verilecek doğru tepki aynısını yapmak ve "faydalı biri" izlenimi bırakmaktı. Ben de öyle yaptım. Albay kalemini eline aldı.

"Adlarınız, lütfen?"

Söyledik.

"Adresleriniz?"

"Mevcut koşullar altında, korkarım pek faydalı olmayacak," dedim. "Ama gerçekten öğrenmeniz gerektiğini düşünüyorsanız..." Adreslerimizi de verdik.

Albay sistem, organizasyon ve akrabalar hakkında bir şeyler mırıldandı ve adresleri yazdı. Ardından yaş, meslek ve tüm diğer bilgiler geldi. Sonra sorgulayan bakışlarını yine bize çevirdi, her kâğıda birer not çiziktirdi ve dosyaya koydu.

"İyi adamlara ihtiyaç duyuyoruz. Pis bir iş bu. Ama burada yapacak çok iş var. Hem de çok. Bay Beadley size neler gerektiğini açıklar."

Yine hole çıktık. Josella kıkırdadı.

"Üç referans istemeyi unuttu ama sanırım işe alındık," dedi.

Michael Beadley'yi bulduğumuzda, onun Albay'ın tam tersi olduğunu keşfettik. İnce, uzun boylu, geniş omuzluydu ve burnunu kitaba gömmüş bir atlet gibi hafifçe kambur duruyordu. İri gözlerindeki karanlık yüzünden sakinken simasında hafif bir kasvet ifadesi beliriyordu, ama o yüzü nadiren sakin yakalayabilirdiniz. Saçlarına düşmüş kırlar yaşını kestirmeye hiç yardımcı olmuyordu. Yaşı otuz beş ile

elli arasındaydı. O sıra açıkça belli olan yorgunluğu, tahmin etmeyi daha da güçleştiriyordu. Bütün gece uyumamış gibi görünüyordu, ama yine de bizi neşeyle karşıladı ve elini, tanıştırırcasına, genç bir kadına doğru salladı. Kadın, biz isimlerimizi söylerken onları yine kayda geçirdi.

"Sandra Telmont," diye açıkladı Beadley. "Sandra bizim profesyonel vakanüvisimiz. Olağan işi süreklilik, bu yüzden şu anda, burada olmasını talihin cilvesine bağlıyoruz."

Genç kadın bana bakarak başını salladı ve sonra daha büyük dikkatle Josella'ya baktı.

"Daha önce tanışmıştık," dedi düşünceli düşünceli. Bakışlarını dizlerindeki not defterine indirdi. Biraz sonra hoş ama çarpıcı olmayan yüzünden hafif bir gülümseme geçti.

"Ah, evet, elbette," dedi hatırlayarak.

"Sana ne demiştim? Sinek kâğıdı gibi yapışkan bir şey," dedi Josella bana.

"Bunun anlamı ne?" diye sordu Michael Beadley.

Açıkladım. Beadley dönerek onu inceledi. Josella içini çekti.

"Lütfen boş verin," dedi. "Unutturmaya çalışmaktan yoruldum biraz."

Bu, adamı şaşırttı ama olumlu bir şekilde.

"Tamam," dedi ve başını sallayarak konuyu kapattı. Masaya döndü. "Şimdi işimize bakalım. Jaques'ı gördünüz mü?"

"Devlet memurculuğu oynayan Albay'dan söz ediyorsanız, gördük," dedim.

Sırıttı.

"Ne durumda olduğumuzu bilmemiz gerek. İaşe mevcudunuzu bilmeden hiçbir yere varamazsınız" dedi, Albay'ın tavırlarını başarıyla taklit ederek. "Ama bu, oldukça doğru," diye devam etti. "Ne durumda olduğumuz hakkında size kabaca bir fikir vereyim. Şimdiye dek otuz beş kişiyiz. Her tür insan. Gün boyunca daha fazlasının geleceğini umuyoruz ve bekliyoruz. Şu anda burada olanlardan yirmi sekizi görebiliyor. Diğerleri, görenlerin kör karısı veya kocası. İki üç de çocuk var. Şu anda, zamanında hazır olabilirsek yarın buradan ayrılma fikri hâkim. İşi sağlama almak için, anlarsınız."

Başımı salladım. "Biz de aynı sebepten bu gece ayrılmaya karar vermiştik," dedim ona.

"Ulaşım aracı olarak neyiniz var?"

Steyşın arabanın durumunu açıkladım. "Bugün stok yapacağız," diye ekledim. "Şimdiye dek, bir miktar anti-triffid ekipmanı dışında hemen hiçbir şey toplamadık."

Kaşlarını kaldırdı. Sandra adlı genç kadın merakla bana baktı.

"Gerekli eşya olarak ilk bunları edinmeniz tuhaf," diye yorum yaptı Beadley.

Onlara sebepleri anlattım. Muhtemelen iyi açıklayamadım, çünkü ikisi de etkilenmiş görünmüyordu. Beadley kayıtsızca başını salladı ve devam etti:

"Bizimle gelecekseniz, önerim şu: Arabanızı getirin, eşyalarınızı bırakın, sonra gidin ve güzel, büyük bir kamyon bulun." Sonra, "Ah, ikinizden biri doktor olabilir mi?" diye sordu, kendi sözünü keserek.

Başlarımızı iki yana salladık.

Kaşlarını hafifçe çattı. "Yazık. Şimdiye dek doktorluktan anlayan kimse bulamadık. Yakın zamanda doktora ihtiyacımız olmazsa şaşarım. Her neyse, hepimizin aşı olması lazım. Yine de, ikinizi tıbbi malzeme aramaya yollamamın bir anlamı yok. Gıda ve genel ihtiyaç dükkânlarına ne dersiniz? Size uyar mı?"

Not tablasına tutturulmuş bazı sayfaları çevirdi, bir tanesini ayırdı ve bana uzattı. Kâğıdın başlığında No.15 yazıyordu ve altına konserve gıdalar, tencere tavalar ve yatak örtüleri gibi maddeler içeren bir liste daktiloyla yazılmıştı.

"Harfiyen uymanız gerekmez," dedi, "ama sağduyu ölçüsünde sadık kalırsanız hep aynı maddeleri toplamaktan kaçınabiliriz. En iyi kalite olanları alın. Gıda konusunda, taşıdığınız hacmin değerine odaklanın. Demek istediğim, mısır gevreği hayatınızdaki en büyük tutku olsa bile, unutun. Depolara ve büyük toptancılara bakmanızı öneririm." Listeyi geri aldı ve üzerine iki üç adres yazdı. "Gıda konusunda, konserve ve paketlerden şaşmayın, un çuvallarını tercih etmeyin, örneğin. O tür şeyleri toplayan başka bir grup var." Düşünceli düşünceli Josella'ya baktı. "Ağırca bir iş, korkarım, ama şu anda size verebileceğimiz en faydalı iş. Karanlık çökmeden olabildiğince çok malzeme toplayın. Bu gece dokuz otuzda burada genel toplantı ve tartışma düzenlenecek."

Biz gitmek üzere dönerken:

"Tabancanız var mı?" diye sordu.

"Aklıma gelmedi," diye itiraf ettim.

"Alsan iyi olur, ne olur ne olmaz diye. Yalnızca havaya ateş etsen bile oldukça etkili," dedi. Masanın çekmecesinden iki tabanca aldı ve masanın üzerinden bana doğru

ittirdi. "Onun kadar kötü değil," diye ekledi, Josella'nın şık bıçağına bakarak. "Size iyi yağmalar."

Steyşın arabadaki eşyaları indirdikten sonra bile, çevrede dünkünden daha az insan olduğunu gördük. Olanlar da motor sesi duyduklarında bizi taciz etmek yerine kaldırıma çıkmayı tercih ediyordu.

Gözümüze çarpan ilk kamyon işe yaramazdı, çünkü indiremeyeceğimiz kadar ağır ahşap kasalarla doluydu. Sonra bulduğumuz daha iyiydi, beş ton çeken, neredeyse yeni ve boş bir kamyon. Araç değiştirdik ve steyşını kendi kaderiyle baş başa bıraktık.

Listemdeki ilk adreste yükleme kapısının kepenkleri indirilmişti, ama komşu dükkânda bulduğum bir levye demiri iş gördü ve kepenk kolayca kalktı. İçeride bir hazine bulduk. Platforma arkasını vermiş üç kamyon duruyordu. Biri ağzına dek konserve et kasalarıyla yüklenmişti.

"Bu şeylerden birini sürebilir misin?" diye sordum Josella'ya.

Kamyona baktı.

"Eh, neden süremeyeyim? Genel fikir aynı, değil mi? Trafik sorunu da yok."

Daha sonra gelip almaya karar verdik ve boş kamyonu bir başka depoya sürüp battaniye, kilim ve yorgan yükledik. Ardından bir sonrakine giderek patırtılı bir tencere, tava, kazan ve çaydanlık yüküyle doldurduk. Kamyon dolduğunda iyi iş başardığımızı hissediyorduk, ama iş sandığımızdan daha ağır çıkmıştı. Harcadığımız emeğin açtığı iştahı, şimdiye dek dokunulmamış, küçük bir barda giderdik.

Şehrin iş ve ticari merkezi kasvetli bir havaya bürünmüştü ama bir yıkım havasından çok, normal bir pazar gününün veya resmi tatilin kasvetini taşıyordu. Bu yörelerde pek az insan vardı. Felaket gece, çalışanlar eve gittikten sonra değil de, gündüz çökmüş olsa, bambaşka ve ürkünç bir manzarayla karşılaşırdık.

Dinlendikten sonra gıda deposundaki önceden yüklenmiş kamyonu aldık ve iki kamyonu ağır ağır sürerek olaysızca üniversiteye ulaşmayı başardık. Oradaki ön avluya park ettik ve yine yola çıktık. Altı otuz civarında bir kez daha, tıka basa yüklenmiş iki kamyonla daha geri döndük. Faydalı işler başardığımızı hissediyorduk.

Michael Bradley binadan çıkarak eserimizi inceledi. Benim ikinci yüke eklediğim yarım düzine kasa dışında hepsini beğendi.

"Bunlar nedir?" diye sordu.

"Triffid silahları ve mermiler," dedim ona.

Düşünceli düşünceli bana baktı.

"Ah, evet. Bir sürü anti-triffid malzemeyle gelmiştin, zaten," diye yorum yaptı.

"İhtiyaç duyacağımızı düşünüyorum," dedim.

Düşündü. Triffidler konusunda söylediklerim yüzünden beni biraz güvenilmez bulduğunu görebiliyordum. Büyük olasılıkla tavrımı, mesleğimden ileri gelen, bir triffid tarafından daha yeni sokulmuş olmamın sebep olduğu fobiyle şiddetlenmiş bir önyargı olarak değerlendiriyordu ve başka, belki daha az zararsız dengesizlikler ima edip etmediğini merak ediyordu.

"Bak," dedim, "ikimiz birlikte, dört yüklü kamyon getirdik. Ben yalnızca o kamyonlardan birinde bu kasaları koyacak kadar yer istiyorum. Bana yer ayıramayacaksan gidip bir treyler veya bir başka kamyon bulurum."

"Hayır, oldukları yerde bırak. Çok yer kaplamıyorlar," diye karar verdi.

Binaya girdik ve hoş yüzlü, orta yaşlı bir kadının beceriyle kurduğu doğaçlama kantinde çay içtik.

"Triffidlere takıntılı olduğumu düşünüyor," dedim Josella'ya.

"Görecek, korkarım," diye yanıtladı. "Başka kimsenin onları ortalıklarda dolaşırken görmemiş olması tuhaf."

"Bu insanlar şehir merkezinden pek uzaklaşmamış, bu yüzden şaşırtıcı değil. Biz de bugün hiç triffid görmedik."

"Sence buraya, sokaklara inerler mi?"

"Bilemiyorum. Belki yolunu kaybedenler gelebilir."

"Sence nasıl serbest kaldılar?" diye sordu.

"Bağlandıkları kazığı, yeterince sert çekerlerse, sonunda yerinden sökülür. Çiftliklerde gördüğümüz kaçma vakaları genellikle triffidlerin çitlere yüklenip onları yıkmasıyla oluyordu."

"Çitleri daha sağlam yapamaz mısın?"

"Yapabilirdik, ama o kadar sabit çit yapmak istemedik. Bu tür vakalarla pek sık karşılaşmıyorduk zaten ve olduğu zaman da genelde ancak bir tarladan diğerine kaçmayı başarıyorlardı, biz de onları geri getirip çiti tekrar dikiyorduk. Hiçbirinin bilinçli olarak bu tarafa geleceğini sanmıyorum. Triffidlerin bakış açısına göre bir şehir çölden farksız olmalı, bu yüzden uzağa, açık kırlara doğru gideceklerini

düşünüyorum. Daha önce hiç triffid silahı kullandın mı?" diye ekledim.

Başını iki yana salladı.

"Giysilerim hakkında bir şeyler yaptıktan sonra biraz idman yapmayı düşünüyorum. Denemek istersen..." diye önerdim.

Yaklaşık bir saat sonra, Josella'nın kayak kıyafeti ve sağlam ayakkabı fikrinden ilham alarak, daha uygun giyinmiş bir halde geri döndüm ve Josella'nın ona çok yakışan, bahar yeşili bir elbise giymiş olduğunu gördüm. İki triffid silahı aldık ve yakındaki, Russell Meydanı bahçesine gittik. Çevredeki çalıların tepesini uçurarak yarım saat harcamıştık ki, tuğla kırmızısı oduncu ceketi ve zarif bir yeşil pantolon giymiş genç bir kadın geldi ve küçük fotoğraf makinesini bize doğrulttu.

"Siz kimsiniz, basın mı?" diye sordu Josella.

"Öyle sayılır," dedi genç kadın, "en azından, resmi kâtibim. Elspeth Cary."

"O kadar çabuk mu?" diye yorum yaptım. "Düzen âşığı Albayımızın elini hissediyorum."

"Çok haklısınız," diye onayladı. Dönüp Josella'ya baktı. "Siz de Bayan Playton'sınız. Hep merak etmişimdir..."

"Buraya bak," diye sözünü kesti Josella. "Çöken bir dünya düzeninde sabit kalan tek şey neden benim ünüm olsun? Unutamaz mıyız, artık?"

"Şey," dedi Bayan Cary düşünceler içinde. "Hı hı." Başka bir konu açtı. "Bütün bu triffid meselesi nedir?" diye sordu.

Ona anlattık.

"Bill'in bu konuda ya ürkek ya da kaçık olduğunu düşünüyorlar," diye ekledi Josella.

Bayan Cary dönüp bana baktı. Yüzü güzelden çok ilginçti. Teni bizimkinden daha güçlü bir güneşte bronzlaşmıştı. Koyu kahverengi gözleri sakin ve dikkatliydi.

"Öyle misiniz?" diye sordu.

"Eh, ben kontrolden çıktıklarında ciddiye alınacak kadar can sıkıcı olduklarını düşünüyorum," dedim.

Başını salladı. "Bu doğru. Kontrolden çıktıkları yerlerde bulundum. Oldukça kötüler. Ama aynısını İngiltere'de hayal etmek güç."

"Artık burada onları durdurmanın pek yolu yok," dedim.

Yanıt vermeye niyet etmişse bile, motor sesi araya girdi. Başımızı kaldırdığımız zaman Britanya Müzesi'nin çatısının üzerinde süzülen bir helikopter gördük.

"Bu Ivan olmalı," dedi Bayan Cary. "Helikopter bulmayı başarabileceğini düşünüyordu. Gidip inerken fotoğrafını çekmeliyim. Sonra görüşürüz." Çimenlerin üzerinde hızla uzaklaştı.

Josella uzandı, ellerini başının ardında kenetledi ve gökyüzünün derinliklerine baktı. Helikopterin motoru sustuğu zaman, daha da sessizleşmiş gibiydi.

"İnanamıyorum," dedi Josella. "Deniyorum ama hâlâ inanamıyorum. Bunlar... Bunlar gerçek olamaz. Bir tür rüya olmalı. Yarın bu bahçe seslerle dolacak. Şuradan kükreyerek kırmızı otobüsler geçecek, insan kalabalıkları kaldırımlarda akacak, trafik ışıkları yanacak... Bir dünya bu şekilde sona eremez. Olamaz, mümkün değil."

Ben de aynı şekilde hissediyordum. Evler, ağaçlar, meydanın diğer tarafındaki saçmalık ölçüsünde görkemli oteller fazla normal geliyordu. Bir dokunuşla hayata dönmeye fazla hazır.

"Ama," dedim, "düşünme yetileri olsa, dinozorlar da aynı şeyleri düşünürdü. Zaman zaman olan bir şey, anlarsın."

"Ama neden biz? Gazetelerde başka insanların başına gelen hayret verici şeyleri okumak gibi ama her zaman *başkalarının* başına gelir. Bizim özel bir tarafımız yok."

"Her zaman 'neden ben' duygusu olmaz mı? Tüm dostları öldürülürken hayatta kalan asker için de aynı, hesaplarla oynadığı için tutuklanan adam için de. Basit, kötü bir tesadüf, bana göre."

"Olması mı tesadüf? Yoksa şimdi olması mı?"

"Şimdi, demek istiyorum. Bir gün, bir şekilde olacaktı. Bir canlı türünün sonsuza dek gezegene hâkim olması fikri doğal değil."

"Neden olmasın?"

"Neden sorusu, zor bir soru. Ama hayatın statik değil dinamik olması, kaçınılmaz bir sonuç. Öyle ya da böyle, değişim gelecek. Bizimle henüz işinin bittiğini düşünmüyorum, ama epey hırpaladı."

"O zaman aslında bunun bir son olduğunu düşünmüyorsun. İnsanların sonu, demek istiyorum."

"Olabilir. Ama sanmıyorum, bu sefer değil."

Aslında bir *son* olabilirdi. Bundan kuşku duymuyordum. Ama bizimki gibi başka küçük gruplar olmalıydı. Zihnimde, boş bir dünyaya dağılmış, onu kontrol altına almak için

mücadele veren birkaç küçük topluluk canlanıyordu. Bunların en azından bazılarının başarılı olacağına inanmak zorundaydım.

"Hayır," diye yineledim, "insanlığın sonu olması gerekmiyor. Hâlâ uyum sağlama yeteneğine sahibiz ve atalarımızla karşılaştırıldığında epey avantajlı durumdayız. Sağlam ve sağlıklı kalanlarımız olduğu sürece bir şansımız var, hem de büyük bir şans."

Josella yanıt vermedi. Gözlerinde dalgın bir bakışla yatıyordu. Aklından geçenleri tahmin edebildiğimi düşündüm ama ses çıkarmadım. Bir süre konuşmadı ve sonra:

"Biliyor musun, en şaşırtıcı şeylerden biri, bu kadar güvenli ve emin görünen bir dünyayı ne kadar *kolay* kaybettiğimizi fark etmek."

Çok haklıydı. Şokumuzun asıl sebebi o kolaylıktı. Alışkanlık eseri, dengeyi koruyan onca gücü unutuyoruz ve güvenliği normal sanıyoruz. Ama değil. Daha önce hiç aklıma gelmemiş, sanırım. Kitapların düşündürdüğünün aksine insanın üstünlüğü öncelikli olarak beyninden kaynaklanmıyor. Beynin, dar bir görülebilir ışık yelpazesi ile ona aktarılan bilgiyi kullanabilme kapasitesinde yatıyor. İnsan uygarlığının, başardığı ve başarabileceği her şey, algılama yeteneği üzerinde yükseliyor. O yetenek olmazsa, insan ırkı kaybolur. Bir anlığına, sahip olduğu güç üzerindeki hâkimiyetinin, böylesine kırılgan bir araçla yarattığı mucizelerin ne kadar hassas olduğunu gördüm.

Josella da kendi düşünce çizgisini izliyordu.

"Çok tuhaf bir dünya olacak, geride kalanlar... Pek hoşlanacağımızı sanmıyorum," dedi düşünceli düşünceli.

Bana tuhaf bir bakış açısı gibi geldi, ölme veya doğma fikrinden hoşlanmadığını söylese daha doğru olacakmış gibi. Ben önce her şeyin nasıl değişeceğini öğrenmek ve sonra hoşlanmadığım kısımlar hakkında elimden geleni yapma fikrini tercih ediyordum ama üzerinde durmadım.

Zaman zaman binanın uzak tarafına yanaşan kamyonların seslerini duyuyorduk. Malzeme toplamak için çıkmış grupların çoğu bu saatte dönmüş olmalıydı. Saatime baktım ve yanımda, çimenlerde yatan triffid silahlarına uzandım.

"Başkalarının bu konuda neler düşündüğünü işitmeden önce akşam yemeği yiyeceksek, içeri girsek iyi olacak," dedim.

Toplantı

Sanırım hepimiz toplantının bir tür bilgilendirme konuşmasından ibaret olacağını düşünmüştük. Zamanlar, talimatlar, o günün hedefi türünden şeyler. İşittiğimiz düşündürücü şeyleri kesinlikle beklememiştik.

Toplantı, araba farları ve akülerle, bu amaç için aydınlatılmış, küçük bir amfide düzenlendi. İçeri girdiğimiz zaman, kendi kendilerine bir komite oluşturmuş yarım düzine adam ve iki kadın sahnedeki masanın arkasında konuşuyordu. Amfide neredeyse yüz kişinin bulunduğunu görerek şaşırdık. Kalabalıkta, dörde bir oranla genç kadınlar baskındı. Josella işaret edene kadar pek azının görebildiğini fark etmedim.

Michael Beadley uzun boyuyla komiteye tepeden bakıyordu. Yanındaki Albay'ı tanıdım. Muhtemelen kayıt tutmak amacıyla fotoğraf makinesini bir defterle değiştirmiş olan Elspeth Cary dışındaki diğer yüzler yeniydi. Hepsinin dikkati altın çerçeveli gözlükleri olan, çirkin ama iyicil yüzlü, ince beyaz saçları politikacı uzunluğunda kesilmiş, yaşlı bir adamdaydı. Hepsinde, adamdan biraz korkarmış gibi bir hava vardı.

Gruptaki diğer kadın çocukluktan yeni çıkmış, yirmi iki yirmi üç yaşlarında bir kızdı. Kendini orada bulmaktan

memnun değilmiş gibi görünüyordu. Arada sırada endişeli bir kararsızlıkla seyircilere göz atıyordu.

Sandra Telmont büyük bir dosya kâğıdı taşıyarak içeri girdi. Bir anlığına kâğıdı inceledi, sonra grubu dağıttı ve sandalyelere oturttu. Elini sallayarak Michael'ı masaya yönlendirdi ve toplantı yine başladı.

Michael masanın üzerine hafifçe eğilerek ciddi bakışlarını seyircilere dikti ve mırıltıların dinmesini bekledi. Samimi bir tavırla, hoş ve deneyimli bir sesle konuştu.

"Burada bulunan çoğumuz," diye başladı, "felaketin yarattığı sersemliği hâlâ hissediyor olmalıyız. Bildiğimiz dünya bir anda sona erdi. Bazılarımız bunun her şeyin sonu olduğunu düşünüyor olabilir. Ama değil. Hepinize bunun gerçekten de her şeyin sonu olabileceğini söylemek istiyorum *ancak biz izin verirsek.*"

"Bu felaket ne kadar yıkıcı olursa olsun, hayatta kalmamız hâlâ mümkün. Korkunç bir felaketle karşılaşan tek insan topluluğu olmadığımızı hatırlamaya değer. Hakkında ne tür mit olursa olsun, uzak geçmişimizde Büyük Tufan'ın yaşandığı kuşkusuz. Tufan'dan canlı kurtulanlar, kendilerini şimdiki kadar büyük, bazı açılardan daha amansız bir felaketle karşı karşıya bulmuşlardı. Ama ümitsizliğe boyun eğemezdiler: Her şeye en baştan başlamış olmalılar. Biz de tıpkı onlar gibi yeniden başlayacağız.

Kendi kendine acımak ve trajedi duygusunda boğulmak fayda getirmez. Bu yüzden bu duyguları bir an önce üzerimizden atmalıyız, çünkü artık üretken olmalıyız.

Herhangi bir romantik dram duygusunu dağıtmak için, şu anda bile, olabilecek en kötü şeyi yaşamadığımıza işaret

etmek isterim. Ben ve bir olasılık çoğunuz, hayatımızın büyük kısmını daha kötüsünü bekleyerek geçirdik. Yine de, bu başımıza gelmese, daha kötüsünün geleceğine inanıyorum.

6 Ağustos 1945'ten itibaren hayatta kalma şansımız şaşırtıcı ölçüde azaldı. Gerçekten de, iki gün önce, şimdi olduğundan daha azdı. İlla ki dramatize edecekseniz, 1945'ten önceki, güvenli yolların gittikçe daralarak, zamanla bir cambazın ipine dönüştüğü, gözlerimizi altımızdaki derinliklere bilinçli olarak kapattığımız seneleri referans alabilirsiniz.

O zamandan bu yana geçen senelerde, her an ölümcül bir kaza yaşayabilirdik. Yaşamamamız bir mucize. Bunun senelerce sürmesi çifte mucize.

Ama eninde sonunda bu felaket yaşanacaktı. Kötü niyet, dikkatsizlik veya sırf kaza eseri olması önemli değil: Dengemizi kaybedecek, yıkımı yeryüzüne salıverecektik.

Sonuç ne kadar kötü olurdu, bilemiyoruz. Ne kadar kötü *olabilirdi*? Eh, kimse hayatta kalmayabilirdi: Geride bir gezegen kalmayabilirdi.

Bunu şimdiki durumumuzla karşılaştırın. Dünya sağlam, yaralanmamış, hâlâ verimli. Bize besin ve hammadde sağlayabilir. Bize, daha önce yapılmış her şeyi yeniden yapmayı öğretecek bilgi haznelerimiz var. Gerçi, bazı şeyleri unutsak daha iyi. Ve yeniden inşa etmeye başlamamıza yeterli olacak imkânlara, sağlığa ve güce sahibiz."

Uzun bir konuşma değildi, ama etkiliydi. Seyircilerin çoğu, gerçekten de her şeyin sonunda değil, bir şeylerin başında olduklarını hissetmeye başlamış olmalıydı. Oturduğu zaman, genel laflar dışında pek az şey söylemiş olsa da, salona daha canlı bir hava hâkimdi.

Ardından ayağa kalkan Albay gerçeklere ve pratik noktalara değindi. Bize, sağlığımızı korumak için, mümkün olan en kısa zamanda yerleşim bölgelerinden uzaklaşmamız gerektiğini hatırlattı. Bunu yarın, 12.00'de yapmayı hedefliyorduk. Öncelikli ihtiyaçlar ve sağduyu sınırları ölçüsünde konfor sağlayacak ek malzemeler toparlanmıştı. Stoklarımızı gözden geçirirken en az bir sene dış kaynağa ihtiyaç duymadan yaşayabilmeyi hedeflemeliydik. Bu dönemi kuşatma altındaymış gibi geçirmeliydik. Kuşkusuz, hepimiz listelerdeki malzemeler dışında pek çok şey almak istiyorduk, ama bunun için tıp personelinin (bunu duyunca komitedeki genç kız kıpkırmızı kesildi) o malzemeleri getirmek için inzivaya çekileceğimiz yerden ekipler göndermemizin güvenli olduğuna karar vermesini beklememiz gerekecekti. Nerede inzivaya çekileceğimize gelince, komite uzun uzun düşünmüştü ve büyüklük, kendi kendine yeterlilik ve mesafe düşünülerek, kırsal alanda bir yatılı okul ya da bu bulunamazsa, bir tür kır malikânesinin amacımıza hizmet edeceğine karar vermişti.

Komite belli bir yer belirleyememiş miydi, yoksa Albay askeri bir anlayışla sır olarak saklamanın daha doğru olacağına mı karar vermişti, bilemiyorum, ama o akşam yapılan en ciddi hatanın bu mekânın adının, hatta nerede bulunduğunun söylenmemesi olduğuna inanıyorum. Ama o sırada albayın pratik tavırları sakinleştirici bir etki yarattı.

O oturduğunda Michael yine ayağa kalktı. Kıza cesaret verici bir şeyler söyledi ve sonra onu bize tanıttı. Aramızda tıp bilgisine sahip kimse bulunmamasının en büyük endişelerimizden biri olduğunu, dolayısıyla Bayan Berr'e büyük

bir rahatlamayla hoş geldin dediğini söyledi. Bayan Berr'in havalı harflerle yazılmış bir tıp diplomasına sahip olmadığı doğruydu, ama nitelikli bir hemşireydi. Michael kendi adına, yeni edinilmiş bilginin seneler önce kazanılmış bir diplomadan daha değerli olabileceğini düşünüyordu.

Kız yine kızararak, işin altından kalkmaya kararlı olduğu hakkında bir şeyler söyledi ve salondan ayrılmadan önce hepimize bazı aşılar yapacağını bildirerek aniden konuşmasına son verdi.

Adını yakalayamadığım ufak tefek, serçe gibi bir adam, her birimizin sağlığının herkesi ilgilendirdiğini ve herhangi bir hastalık şüphesinin hemen raporlanması gerektiğini, çünkü aramızda salgın hastalık çıkmasının ciddi etkileri olabileceğini vurguladı.

O sözlerini bitirdiğinde Sandra kalktı ve gruptaki son konuşmacıyı tanıttı: Edinburgh, Kingston Üniversitesi Sosyoloji Profesörü Dr. E.H.Vorless.

Beyaz saçlı adam masaya yürüdü. Birkaç saniye boyunca parmak uçlarını masaya dayayarak, masayı incelermiş gibi başını eğerek orada dikildi. Arkasındakiler bir parça endişe ve dikkatle onu izledi. Albay, Michael'a doğru eğilerek bir şeyler fısıldadı ve Michael gözlerini doktordan ayırmadan başını salladı. Yaşlı adam başını kaldırdı. Saçlarını karıştırdı.

"Dostlarım," dedi, "sanırım aranızdaki en yaşlı kişi olduğumu iddia edebilirim. Yaklaşık yetmiş sene içinde pek çok şey öğrendim ve bazılarını da unutmak zorunda kaldım ama dilediğim kadar çoğunu değil. İnsanların yarattıkları kurumları inceleyerek geçen uzun seneler içinde, beni bu kurumların kalıcılıklarından daha çok etkileyen bir şey varsa, o da çeşitlilikleridir."

"Fransızların çok yerinde bir deyişi vardır: *autres temps, autres moeurs.* Yani bir toplumda erdem sayılan şeyin bir başka toplumda suç sayıldığını hepimiz görebiliriz. Burada kınanan bir davranış başka yerde övülebilir; bir yüzyılda eleştirilen âdetlere başka bir zaman diliminde göz yumulabilir. Her toplumda, her dönemde, insanlar mevcut geleneklerinin ahlaki olarak doğru olduğuna inanır."

"Şimdi, açık ki, bu inançların çoğu birbiriyle çeliştiği için hepsi mutlak anlamda 'doğru' olamaz. İlle de gerekiyorsa onlar hakkında varabileceğimiz tek yargı belli bir dönemde, o inançları besleyen toplumlar için 'doğru' olduklarıdır. Bizim yaşadığımız dönemde de geçerli olabilirler, ama genellikle olmadıklarını görürüz ve o inançları değişen koşullara aldırış etmeden, körlemesine sürdüren toplumlar dezavantajlı duruma düşerler, hatta belki nihai olarak yıkılırlar."

Seyirciler bu girişin nereye varacağını anlamamıştı. Kıpırdanıyorlardı. Çoğu, radyoda bu tür konuşmalarla karşılaşınca radyoyu kapatmaya alışıktı. Ama şimdi kapana kısılmış hissediyorlardı. Konuşmacı açıklamaya karar verdi.

"Dolayısıyla," diye devam etti, "açlığın kıyısında yaşayan yoksul bir Hint köyünde, örneğin Mayfair'de bulacağınız tavırları, gelenekleri, âdetleri bulamazsınız. Benzer şekilde, hayatın kolay olduğu sıcak bir ülkede yaşayan insanlar, temel erdemler konusunda, aşırı kalabalık, sıkı çalışan bir ülkenin vatandaşlarından çok farklı olacaktır. Başka bir deyişle, farklı çevreler farklı standartlar getirir."

"Buna işaret ediyorum, çünkü bildiğimiz dünya gitti bitti."

"Kurallarımızı şekillendiren, bize onları öğreten koşullar da onunla birlikte gitti. Artık farklı ihtiyaçlarımız var ve

amaçlarımız da farklı olmalı. Örnek isterseniz, daha iki gün önce hırsızlık olarak göreceğimiz bir şeyi vicdanımız sızlamadan hepimizin yaptığına işaret etmek isterim. Eski düzen bozuldu ve yeni düzen için ne tür bir yaşam tarzının uygun olacağına karar vermemiz gerekiyor. Yeniden inşa etmeye başlamamız yeterli değil: Yeniden *düşünmeye* başlamalıyız. Bu çok daha zor, çok daha tatsız bir iş."

"İnsan, fiziksel açıdan olağanüstü uyumlu bir varlık. Ama her toplum, kendi çocuklarının zihinlerini kendine göre biçimlendirir ve toplumu birbirine bağlayan değer yargıları aşılar. Sonuç, bireysel eğilimlere, hatta içgüdülere bile direnebilen, olağanüstü sağlam bir karakterdir. Bu şekilde, temel hayatta kalma içgüdüsüne karşı koyarak, bir ideal için ölümü göze alabilen insanlar üretmek mümkün olmuştur ama aynı zamanda, bu şekilde, her şeyden emin olan ve neyin 'doğru' olduğunu bildiğini sanan ahmaklar da ortaya çıkmıştır."

"Bizi bekleyen dönemde, bize öğretilen bu değer yargılarının çoğunu terk etmemiz veya radikal bir biçimde değiştirmemiz gerekecek. Tek bir öncelikli değer yargısını kabul edebilir ve alıkoyabiliriz ve o da, *türümüzün korumaya değer olduğudur*. Bir süreliğine, bu amaç uğruna başka her şey, en azından ikinci plana itilecektir. Yaptığımız her şeye, aklımızda tek bir soruyla yaklaşmalıyız: 'Bu, türümüzün hayatta kalmasına yardımcı mı olacak yoksa engel mi oluşturacak?' Eğer yardımcı olacaksa, yetiştirilirken bize aşılanan fikirlerle çelişse bile, yapmalıyız. Yardımcı olmayacaksa, yapmamamız eski görev bilincimizle, hatta adalet duygumuzla çatışıyor olsa bile, yapmamalıyız."

"Bu hiç kolay olmayacak. Eski değerler kolay ölmez. Basit insanlar düstur ve kuralların güç veren desteğine güvenir; çekingen insanlar da öyle, zihinsel olarak tembel olanlar da. Aslında, hepimiz, hayal ettiğimizden daha fazla güveniriz onlara. Artık belli bir düzenimiz kalmadığına göre, bu düzenin içindeki davranış ilkelerimiz bize doğru yanıtları veremiyor. Kendi adımıza düşünecek ve plan yapacak cesarete sahip olmak zorundayız."

Duraksadı ve düşünceli düşünceli seyircileri inceledi. Sonra devam etti:

"Siz topluluğumuza katılmaya karar vermeden önce size açık seçik söylememiz gereken bir şey var. Bu göreve katılan herkesin bir rolü olacak. Erkekler çalışmak, kadınlar bebek yapmak zorunda. Bunu kabul etmiyorsanız, topluluğumuzda size yer yok."

Bir ölüm sessizliğinin ardından ekledi:

"Göremeyen belli sayıda kadını besleyebiliriz, çünkü görebilen bebekler yapacaklar. Göremeyen erkekleri besleyemeyiz. Yeni dünyamızda bebekler kocalardan çok daha önemli."

O konuşmayı bitirdikten sonra, birkaç saniye boyunca sessizlik devam etti. Sonra tek tük mırıltılar yükselerek genel bir uğultuya dönüştü.

Josella'ya baktım. Cin gibi sırıttığını görerek şaşırdım.

"Neyi komik bulduğunu sorabilir miyim?" diye sordum ters ters.

"İnsanların yüz ifadelerini," diye yanıt verdi.

Geçerli bir sebep olduğunu itiraf etmek zorundaydım. Çevreme bakındım ve sonra Michael'a döndüm. Tepkileri görmeye çalışarak salonda göz gezdiriyordu.

"Michael biraz endişeli görünüyor," dedim.

"Endişelenmeli de," dedi Josella. "Ama Brigham Young on dokuzuncu yüzyılın ortasında bile becerebildiyse, bu iş çocuk oyuncağı olmalı."

"Bazen ne kadar kaba bir genç kadın oluyorsun," dedim. "Senin bundan haberin var mıydı?"

"Tam olarak değil, ama aptal değilim, biliyorsun. Dahası, sen yokken buradaki kör kızların çoğu, otobüsle getirildi. Bir tür kurumdan gelmişler. Kendi kendime sordum: Birkaç sokak uzaktan binlercesini toplayabilecekken, neden ta oradan getirsinler? Yanıt açıktı, (a) bu olaydan önce de kör olduklarından hepsi çalışabilecek şekilde eğitilmişti ve (b) hepsi kızdı. Bu verilere bakarak çıkarsama yapmak o kadar da zor değil."

"Hım," dedim. "Bakış açısına bağlı, sanırım. İtiraf etmem lazım, benim aklıma gelmezdi. Sen..."

"Şşş," dedi bana, salona yine sessizlik çökerken.

Amaçlı bir hali olan uzun boylu, esmer, genç bir kadın ayağa kalkmıştı. Sırasını beklerken bende konuşkan biri izlenimi bırakmamıştı. Sonunda konuştu.

"Anlamamız gereken," dedi, çelik gibi bir sesle, "son konuşmacının serbest aşkı savunduğu mu?" Sonra, belkemiğini sarsan bir kararlılıkla oturdu.

Doktor Vorless saçlarını arkaya yatırarak ona baktı.

"Sanırım soruyu soran hanım hiçbir şekilde aşktan bahsetmediğimin farkındadır; ne serbest ne satın alınmış ne de paylaşılan aşktan bahsettim. Lütfen, sorusunu açıklar mı, acaba?"

Kadın yine ayağa kalktı.

"Bence konuşmacı beni anladı. Evlilik kanununu ortadan kaldırmayı mı önerdiğini soruyorum."

"Tanıdığımız kanunları koşullar ortadan kaldırdı. Artık, koşullara uygun kanunlar yapmak ve gerektiği zaman dayatmak bize düşüyor."

"Tanrı'nın kanunu, edep kanunu hâlâ geçerli."

"Hanımefendi. Süleyman'ın üç yüz –yoksa beş yüz müydü?– karısı vardı ve Tanrı bunu kınamamış görünüyor. Bir Müslüman üç kadınla evlenerek saygınlığını koruyabiliyor. Bunlar yerel gelenekler. Bu ve benzeri konularda bizim kanunlarımızın ne olacağına, toplumumuzun çıkarını gözeterek zamanla biz karar vereceğiz.

Uzun uzun tartıştıktan sonra bu komite yeni bir düzen kurmayı ve barbarlığa düşmekten kaçınmayı –ki bu da dikkate değer bir başka tehlike– başarabileceksek, bize katılmak isteyenlerden belli görevler talep etmemiz gerektiğine karar verdi.

Hiçbirimiz kaybettiğimiz yaşamı yeniden elde edemeyeceğiz. Bizim sunduğumuz, elimizden gelen en iyi koşullarda, çok çalışarak yaşama ve her şeye rağmen başardıklarımızda mutluluk bulma fırsatı. Karşılığında, gönüllülük ve verimlilik talep ediyoruz. Zorlama yok. Seçim size ait. Önerimizi cazip bulmayanlar başka yere gitmekte ve tercih ettikleri koşullar altında ayrı bir topluluk kurmakta tamamen özgür.

Ama Tanrı'nın size herhangi bir kadını doğal işlevini yerine getirme mutluluğundan yoksun bırakma izni verip vermediğini çok iyi düşünmenizi istiyorum."

Ardından, henüz yanıt bulmamızın imkânsız olduğu ayrıntıların ve hipotezlerin de sorgulandığı uzun bir tartışma geldi. Ama tartışmaları kısa kesmeye kalkan olmadı. Tartışma ne kadar uzarsa, fikir o kadar az tuhaf gelirdi.

Josella ve ben Hemşire Berr'in aletlerini serdiği masaya yaklaştık. Kolumuza pek çok aşı yaptı ve sonra yine oturup tartışmaları dinledik.

"Sence kaçı bizimle gelmeye karar verecek?" diye sordum ona.

Çevresine bakındı.

"Sabaha kadar, hemen hepsi," dedi.

Ben bundan emin değildim. İtirazlar ve sorgular sürüyordu. Josella devam etti:

"Kadın olsaydın ve bu gece, uykuya dalmadan önce, bebek yapmayı seçerek, sana göz kulak olacak bir toplumun içinde yaşamayı mı, yoksa ilkelerine bağlı kalıp hiç bebek yapmadan ve sana bakacak kimsen olmadan yaşamayı mı tercih edeceğine karar vermeye çalışsaydın, çok da uzun süre düşünmen gerekmezdi, biliyorsun. Çoğu kadın zaten bebek ister. Koca, Doktor Vorless'in dediği gibi yalnızca amaca giden yoldur."

"Alaycı konuşuyorsun."

"Gerçekten bunun alaycı olduğunu düşünüyorsan, çok duygusal bir karakter olmalısın. Ben gerçek kadınlardan bahsediyorum, dergi ve filmlerdeki sahte dünyalarda gördüğün kadınlardan değil."

"Ah," dedim.

Bir süre düşünceli düşünceli oturdu ve sonunda kaşlarını çattı:

"Beni endişelendiren, kaç bebekten söz ettikleri. Bebekleri severim, ama bunun da sınırı var."

Tartışma bir saat kadar daha sürdükten sonra toparlandı. Michael planına katılmak isteyen herkesin ertesi sabah saat ona kadar ofisine isimlerini bırakmalarını istedi. Albay kamyon sürebilenlerin sabah 7.00'de yanında hazır bulunmasını talep etti ve toplantı dağıldı.

Josella ve ben dışarı çıktık. Ilık bir geceydi. Kuledeki ışık yine umutla gökyüzüne yükseliyordu. Ay müze çatısından yeni yükselmişti. Alçak bir duvar bulduk ve üzerine oturup meydan bahçesinin gölgelerini seyrederek ağaçların dallarındaki rüzgârın hafif uğultusunu dinledik. Sessizce birer sigara içtik. Ben kendiminkini bitirdiğimde izmariti fırlatıp attım ve bir nefes aldım.

"Josella," dedim.

"Hı?" diye yanıt verdi, düşüncelerinden sıyrılmadan.

"Josella," dedim yine. "Şey... şu bebekler hakkında... ben... ikimizin olurlarsa muazzam gurur ve mutluluk duyarım."

Bir süre kıpırdamadan oturdu ve hiçbir şey söylemedi. Sonra başını çevirdi. Ay ışığı sarı saçlarında parlıyordu ama yüzü ve gözleri gölgede kalmıştı. Kalbim gümleyerek, biraz da ürküntüyle bekledim. Şaşırtıcı bir sakinlikle konuştu:

"Teşekkür ederim, Bill, tatlım. Sanırım ben de."

İç çektim. Kalbimin güm güm atması henüz dinmemişti. Ona uzanırken elimin titrediğini gördüm. O anda söyleyecek söz bulamadım. Ama Josella'nın söyleyecekleri vardı:

"Ama artık o kadar kolay değil."

Sarsıldım.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordum.

Düşünceli bir tavırla konuştu: "İçerideki insanlardan biri olsam..." Başını kuleye doğru salladı. "Bir kural koyardım, sanırım. Topluluğu gruplara bölerdim. Gören bir kızla evlenen her erkeğin iki de kör kızla evlenmesi gerektiğini söylerdim. Böyle yapılması gerektiğinden eminim."

Gölgelere bürünmüş yüzüne baktım.

"Ciddi olamazsın," diye itiraz ettim.

"Korkarım ciddiyim, Bill."

"Ama, bak şimdi..."

"Söylediklerine baksana, akıllarında böyle bir fikir yok mudur, sence?"

"İmkânsız değil," diye itiraf ettim. "Ama kuralı *onlar* koyarsa, bu başka bir şey. Ama sen..."

"Beni, iki kadın daha alacak kadar sevmediğini mi söylemeye çalışıyorsun?"

Yutkundum. Buna da itiraz ettim.

"Bak şimdi. Bütün bunlar çılgınlık. Doğal değil. Senin önerdiğin..."

Elini kaldırarak beni susturdu.

"Beni dinle, Bill. Başta biraz şaşırtıcı geldiğini biliyorum, ama bunda çılgın bir taraf yok. Her şey son derece açık ve pek kolay değil."

"Bütün bunlar..." çevreye işaret etti. "Bana bir şey yaptı. Aniden her şeyi farklı gözle görmeye başladım. Ve gördüğümü sandığım şeylerden biri de şu: Bu şekilde yaşamayı başaranlar birbirlerine çok daha yakın, çok daha bağımlı olacak, sanki eskisinin aksine, bir *kabile* gibi."

"Bütün gün, şehirde dolanırken, çok yakında ölecek talihsiz insanları gördüm. Ve bütün o süre boyunca kendi kendime şöyle dedim: 'Yaşıyorlar, ama Tanrı'nın lütfundan yoksun...' Sonra, 'Bu bir mucize!' diye düşündüm. 'Ben bu insanlardan daha iyisini hak etmiyorum. Ama oldu, işte. Hâlâ yaşıyorum. Bu yüzden, yaşamayı hak ettiğimi göstermem lazım.' Bir şekilde bu, insanlara her zamankinden daha yakın hissetmeme sebep oldu. Ve bazılarına yardım edebilmek için neler yapabileceğimi merak etmeye başladım."

"Anlarsın, mucizeyi haklı çıkarmak için bir şeyler yapmak *zorundayız*, Bill. Ben o kör kızlardan biri olabilirdim; sen de o sokaklarda dolanan adamlardan biri. Büyük şeyler yapamayız. Ama birkaç kişiye bakmayı, onları elimizden geldiğince mutlu etmeyi denersek, biraz da olsa karşılığını vermiş oluruz, borcumuzun minik bir kısmını. Anlıyorsun, değil mi, Bill?"

Birkaç dakika bunu kafamda evirip çevirdim.

"Bence," dedim, "bu, hayatım boyunca olmasa da, bugün duyduğum en acayip sav. Ama..."

"Ama *doğru*, değil mi, Bill? Doğru olduğunu biliyorum. Kendimi o kör kızlardan birinin yerine koymaya çalıştım ve *biliyorum*. Bazılarının mümkün olduğunca dolu yaşaması için biz fırsat yaratabiliriz. Minnetimizin bir parçası olarak bu fırsatı onlara verelim mi, yoksa bize öğretilen değer yargılarını sebep göstererek bunu onlardan esirgeyelim mi? Vermemiz gereken karar bu."

Bir süre sessizlik içinde oturdum. Ağzından çıkan her kelimenin içten olduğundan kuşkum yoktu. Bir süre Florence Nightingale ve Elizabeth Fry gibi amaçlı, aykırı kadınlar

hakkında düşündüm. Bu tür kadınlar karşısında hiçbir şey yapamazsınız, zaten genellikle haklı çıkarlar.

"Pekâlâ," dedim sonunda. "Eğer sen öyle olması gerektiğini düşünüyorsan. Ama umarım..."

Sözümü kesti.

"Ah, Bill, anlayacağını biliyordum. Memnun oldum. Çok memnun oldum. Beni çok mutlu ettin."

Bir süre sonra:

"Umarım..." diye başladım yine.

Josella elimi okşadı.

"Senin hiçbir şey için endişelenmene gerek yok, hayatım. Ben iki iyi, aklı başında kız seçerim."

"Ah," dedim.

Bir süre daha orada, duvarın üzerinde el ele oturduk ve gölgeli ağaçlara baktık ama onları pek görmedik; en azından ben görmüyordum. Sonra, arkamızdaki binada biri gramofonda bir Strauss valsi çalmaya başladı. Ses boş avluda, acı verici bir nostalji duygusuyla dalgalandı. Bir an için önümüzdeki yol bir balo salonunun hayaletine dönüştü; kristal şamdan yerine ay ile bir renk sarmalı.

Josella duvardan aşağı kaydı. Kollarını açtı ve ay ışığı altında, tüy kadar hafif, salına salına, kolları ve parmakları dalgalanarak döne döne dans etti. Işıltılı gözlerle bana yaklaştı ve kollarını uzatarak beni yanına çağırdı.

Yok olmuş bir geçmişin yankısına uyarak, bilinmeyen bir geleceğin kıyısında dans ettik.

Hayal Kırıklığı

Bilmediğim, terk edilmiş bir şehirde yürüyordum ki kasvetli bir çan sesi duyuldu ve bedensiz, hayaletsi bir ses boşluğa doğru seslendi: "Canavar Serbest! Dikkatli Olun! Canavar Serbest!" Uyandığım zaman gerçekten de çan çalıyordu. El çanının pirinç çınlaması o kadar sert ve ürkütücüydü ki, bir anlığına nerede olduğumu hatırlayamadım. Sonra şaşkınlık içinde doğrulup oturdum ve "Yangın var!" diye bağıran sesler duyunca örtüyü üstümden atıp ayağa fırladım ve olduğum halimle koridora koştum. Koridorda duman kokusu vardı ve koşturan ayak seslerinin çarpılan kapıların gümlemesi duyuluyordu. Seslerin çoğu çanın çalmaya ve korku dolu insanların bağırmaya devam ettiği yerden geliyordu. Bu yüzden ben de o tarafa koştum. Koridorun sonundaki yüksek pencerelerden içeri biraz ay ışığı giriyor, koridorun ortasında kalmama ve duvarlar boyunca el yordamıyla ilerleyen insanlardan kaçınmama yetecek kadar aydınlık veriyordu.

Merdivene ulaştım. Aşağıdaki koridorda çan hâlâ çalıyordu. Gittikçe yoğunlaşan dumanın içinde elimden geldiğince hızlı şekilde aşağı kata indim. Merdivenin dibinde takılıp öne doğru düştüm. Loşluk aniden karanlığa dönüştü ve bir ışık çakmasıyla kendimden geçtim.

Kendime geldiğimde fark ettiğim ilk şey başımın ağrısıydı. Sonra, gözlerimi açtığımda şiddetli bir parıltı gözlerimi kamaştırdı. Başta projektör ışığı kadar güçlü ve parlak gibi gelmişti, ama gözlerimi kapatıp ihtiyatla, daha yavaşça açtığımda sıradan, hatta kirli bir pencerenin yansıması olduğu ortaya çıktı. Bir yatakta yattığımı biliyordum ama daha fazla araştırmak için doğrulup oturmadım; başımdaki zonklama yerimden kıpırdamamamı söylüyordu. Bu yüzden sessizce yattım ve tavanı inceledim, ta ki bileklerimin birbirine bağlanmış olduğunu görene kadar.

Bunu fark etmek, başımdaki ağrıya rağmen uyuşukluğumu yok etti. Çok düzgün bir şekilde bağlanmış olduğumu gördüm. Acı verici ölçüde sıkı değil, ama etkili bir şekilde. Bir yalıtma kablosu bileklerime defalarca dolanmıştı ve bileklerimin arkasında, dişlerimle ulaşamayacağım bir yerde karmaşık bir düğümle birbirine bağlanmıştı. Bir küfür salladım ve çevreme bakındım. Oda küçüktü ve üzerinde yattığım yataktan başka eşya yoktu.

"Hey!" diye seslendim. "Burada kimse var mı?"

Yaklaşık yarım dakika sonra dışarıda ayak sürüyen birini duydum. Kapı açıldı ve biri başını uzattı. Tepesinde tüvit kasket olan küçük bir baştı. Altında tel tel olmuş bir boğazlı kazak vardı, esmer yüzü tıraşsızdı. Doğrudan bana değil, benden yana, havaya bakıyordu.

"Selam, ahbap," dedi dost canlısı bir tavırla. "Demek kendine geldin, ha? Az bekle, sana içecek bi'şey getireyim." Ve yine gözden kayboldu.

Bekleme talimatı gereksizdi. Birkaç dakika sonra tel tutacaklı bir teneke ve içinde biraz çayla geri döndü.

"Nerdesin?" dedi.

"Dümdüz ileride, yatakta," dedim ona.

Sol eliyle yoklayarak yatağın ayakucunu buldu, el yordamıyla çevresinde dolandı ve tenekeyi uzattı.

"Al bakalım, dostum. Tadı biraz garip, çünkü bizim Charlie içine rom kattı, ama aldırmazsın herhalde."

Tenekeyi aldım ve iki elimin arasında güçlükle kavrayarak kaldırdım. Çay koyu ve şekerliydi, rom da esirgenmemişti. Tadı tuhaf olabilirdi ama o an yaşam iksiri gibi geldi.

"Teşekkürler," dedim. "Sihirbaz gibisin. Benim adım Bill."

Onunki Alf'ti.

"Ee, Alf? Burada neler oluyor?" diye sordum ona.

Yatağın kenarına oturdu ve bir paket sigara ile bir kutu kibrit uzattı. Bir tane aldım, önce onunkini, sonra kendiminkini yaktım ve kutuyu geri verdim.

"Olay şu, ahbap," dedi. "Dün sabah üniversitede küçük bi' arbede olduğunu biliyosun. Belki sen de oradaydın, ha?"

Gördüğümü söyledim.

"Eh, o arbededen sonra Coker –konuşan adam oydu– epey kızdı. 'Tamam,' dedi pis pis. '... ...ları kendileri istedi bunu. Onlara güzel güzel anlattım. Şimdi başlarına gelecekleri hak ettiler.' Başka bi'kaç adamla ve hâlâ görebilen bi' kızla daha buluştuk ve onlar kendi aralarında plan yaptılar. Tam bi' delikanlı, o Coker."

"Demek istediğin, her şeyi o ayarladı ve yangın falan yoktu, öyle mi?" diye sordum.

"Yangın mı, yok canım! Tek yaptıkları insanları düşürmek için koridora bi'kaç tel germek, bi' sürü ka'at ve çer

çöp yakmak ve çanı çalmaya başlamaktı. Hâlâ biraz ay ışığı olduğundan ilk görebilenlerin koşacağını tahmin ettik. Gerçekten de öyle oldu. Coker ve biri daha onlar düştükçe kafalarına vurdu ve bize aktardı. Biz de onları kamyona taşıdık. Çocuk oyuncağı."

"Hım," dedim hüzünle. "İş bilir bir adama benziyor bu Coker. Bu küçük tuzağa benim gibi kaç budala düştü?"

"İki düzine kadar, derim ama beş altısı kör çıktı. Kamyonu doldurunca tüydük, geri kalanları kendi başlarının çaresine bakmaya bıraktık."

Coker bizim hakkımızda ne düşünüyor olursa olsun, Alf'in herhangi bir düşmanlık beslemediği açıktı. Bütün bunlara bir parça eğlence olarak bakıyordu. Ben olanları eğlence olarak sınıflandırmakta güçlük çekiyordum, ama içimden Alf'e şapka çıkardım. Onun yerinde olsam, herhangi bir şeyi eğlence olarak düşünecek ruh hali içinde olacağımı sanmıyordum. Çayımı bitirdim ve ondan bir sigara daha aldım.

"Şimdi plan ne?" diye sordum.

"Coker'ın fikri bizi gruplara bölmek ve her gruba sizden birini vermek. Siz bizim gözlerimiz olacaksınız ve yiyecek bulmamıza yardım edeceksiniz. Biri gelip bütün bu kargaşayı düzeltene kadar bize siz bakacaksınız."

"Anlıyorum," dedim.

Bana doğru dönerek başını yana eğdi. Alf'in kafası çalışıyordu. Ses tonumda benim bile fark etmediğim şeyler yakalamıştı.

"Sence uzun mu sürecek?" dedi.

"Bilmiyorum. Coker ne diyor?"

Coker ayrıntılarla ilgilenmiyor gibiydi. Ama Alf'in kendi fikirleri vardı.

"Bana sorarsan kimsenin geleceği falan yok. Olsaydı uzun zaman önce gelmiş olurlardı. Kırlarda, küçük bi' köyde olsak neyse. Ama Londra! Her yerden önce buraya gelirlerdi. Hayır, bana sorarsan hâlâ gelmediklerine göre, *asla* gelmeyecekler ve bu da, gelecek kimsenin olmadığı anlamına geliyor. Vay canına, bu şekilde olacağı kimin aklına gelirdi?"

Hiçbir şey söylemedim. Alf boş sözlerle teselli edilebilecek birine benzemiyordu.

"Her'alde sen de böyle düşünüyorsundur," dedi bir süre sonra.

"Durum pek iyi görünmüyor," diye itiraf ettim. "Ama hâlâ bir şans var, biliyorsun. İngiltere dışında birileri..."

Başını iki yana salladı.

"Onlar da gelmiş olurdu. Sokaklarda hoparlörlü arabalarla dolaşıp ve bize ne yapmamız gerektiğini söylerlerdi. Hayır, dostum, işimiz bitti: Gelecek hiç kimse yok. İşin doğrusu bu."

Bir süre sessiz kaldık. Sonra:

"Ah, pekâlâ, sürdüğü sürece çok da kötü bir hayat değildi," dedi.

Nasıl bir hayatı olduğu hakkında biraz konuştuk. Muhtelif işlerde çalışmıştı ve ilginç bir şekilde hepsi kimliğini gizlemesini gerektiren işlerdi. Özetledi:

"Öyle ya da böyle, o kadar da fena durumda değildim. Sen ne iş yapardın?"

Söyledim. Etkilenmedi.

"Triffid, ha! Kahrolası pis şeyler. Doğal değil, diyebilirsin."

Orada bıraktık.

Alf gitti, beni sigara paketi ve düşüncelerimle baş başa bıraktı. Durumu enine boyuna düşündüm ve hiç hoşuma gitmedi. Diğerlerinin nasıl karşıladığını merak ettim. Özellikle de Josella'nın ne düşündüğünü.

Yataktan kalktım ve pencereye gittim. Manzara çirkindi. Dört kat yüksekliğinde, bir aydınlığa bakıyordu. En dipte de çatı penceresi vardı. O tarafta yapacak bir şey yoktu. Alf çıkarken kapıyı peşinden kilitlemişti, ama ne olur ne olmaz diye yine de denedim. Odadaki hiçbir şey ilham vermiyordu. Yatak dışında üçüncü sınıf bir otel odası gibi görünüyordu.

Yine yatağa oturdum ve düşündüm. Belki, ellerim bağlı olmasına rağmen Alf'i alt etmeyi başarabilirdim, tabii bıçağı yoksa. Ama muhtemelen bıçağı vardı ve sonuç hoş olmazdı. Kör birinin beni bıçakla tehdit etmesi faydasız olurdu; beni etkisiz hale getirmek için onu kullanmaya çalışırdı. Dahası, binadan çıkana kadar başka kimlerin önünden geçmem gerektiğini bilmiyordum. Ayrıca, Alf'e zarar vermek istemiyordum. Bir fırsat beklemek daha akıllıca olacakmış gibi görünüyordu. Körler arasında gören birine rastlayabilirdim.

Bir saat sonra Alf yemek tabağı, kaşık ve çayla döndü.

"Biraz kaba," diye özür diledi. "Ama çatal ve bıçak yok dediler, bu yüzden, buyur."

Yemeğimi yerken diğerlerini sordum. Çok şey anlatamadı ve kimsenin ismini bilmiyordu, ama buraya getirilenler arasında erkekler kadar kadınlar da olduğunu öğrendim.

Sonra birkaç saat yalnız kaldım ve bu zamanı uyuyarak baş ağrısından kurtulmak için kullandım.

Alf daha fazla yiyecekle ve çay kutusuyla tekrar geldiğinde, yanında Coker dediği adam vardı. Adam, öncekine göre daha yorgun görünüyordu. Kolunun altına bir deste kâğıt sıkıştırmıştı. Bana sorgularcasına baktı.

"Fikri biliyor musun?" diye sordu.

"Alf anlattı," diye itiraf ettim.

"Tamam, o zaman." Kâğıtları yatağa bıraktı, en üsttekini aldı ve katlarını açtı. Londra sokak haritasıydı. Kalın mavi kurşunkalemle çerçeve içine alınmış, Hampstead ve Swiss Cottage'ın bir kısmını kaplayan bir alanı gösterdi.

"Senin bölgen burası," dedi. "Grubun bu bölgede çalışacak ve başka kimsenin bölgesine girmeyecek. Gruplar aynı şeylerin peşine düşmemeli. Senin işin grubun için bu bölgede yiyecek ve ihtiyaç duydukları başka şeyleri bulmak. Anladın mı?"

"Yoksa ne olur?" dedim, ona bakarak.

"Yoksa aç kalırlar. Ve aç kalırlarsa senin için kötü olur. Adamlarımdan bazıları zorludur ve hiçbirimiz bunu eğlence için yapmıyoruz. Bu yüzden adımlarını dikkatli at. Yarın sabah seni ve seninkileri kamyonlara bindireceğiz. Ondan sonra, gelip biri işleri düzeltene kadar onlara bakmak senin işin."

"Ya kimse gelmezse?" diye sordum.

"Biri *mutlaka* gelecek," dedi sertçe. "Her neyse, işin bu ve bölgenden çıkmamaya bak."

Çıkmak üzereyken durdurdum onu.

"Burada bir Bayan Playton var mı?" diye sordum.

"Hiçbirinizin adını bilmiyorum," dedi.

"Sarı saçlı, yaklaşık bir yetmiş boyunda, gri-mavi gözleri var," diye ısrar ettim.

"O boyda, sarışın bir kız var. Ama gözlerine bakmadım. Yapacak daha önemli işlerim var," dedi ve çıktı.

Haritayı inceledim. Bana ayrılan bölge çok da hoşuma gitmemişti. Bir kısmı yeterince düzgün bir banliyö mahallesiydi, ama mevcut koşullar altında, rıhtımlar ve depolar içeren bir alanda daha çok malzeme bulunurdu. Bu yörede büyük depo bulabileceğimiz kuşkuluydu. Yine de, Alf'in de kuşkusuz diyeceği gibi *herkese ödül düşmez*. Her durumda, orada gerektiğinden fazla kalmayı düşünmüyordum.

Alf tekrar geldiğinde Josella'ya bir not götürüp götüremeyeceğini sordum. Başını iki yana salladı.

"Üzgünüm, dostum. Buna izin yok."

Zararsız bir not olacağına dair söz verdim, ama fikrini değiştirmedi. Onu suçlayamazdım. Bana güvenmesi için sebep yoktu ve notu okuyup iddia ettiğim gibi zararsız olduğunu göremezdi. Zaten kalem ve kâğıdım da yoktu. Bu yüzden vazgeçtim. Biraz ısrardan sonra, ona burada olduğumu söylemeyi, Josella'nın ise hangi bölgeye gönderileceğini öğreneceğine söz verdi. O kadarını bile yapmaya gönüllü değildi ama bir kargaşa anında nerede olduğunu bilirsem onu bulmamın daha kolay olacağını kabul etmek zorunda kaldı.

Ardından, bir süre kendi düşüncelerimden başka yoldaşım olmadı.

Sorun şuydu ki, hiçbir plana tam anlamıyla inanmış değildim. Ne yazık ki, her iki tarafın bakış açısını da anlayabiliyordum. Michael Beadley ve takipçilerinin sağduyulu ve uzun vadeli bir bakış açısıyla hareket ettiğini biliyordum. Yola çıksalar, Josella'yla ben mutlaka onlarla gider, onlarla çalışırdık, huzursuz hissedeceğimizi bilsek de. Batan gemi için hiçbir şey yapamayacağımızdan, kendi tercihimi rasyonalize etmediğimden asla tam olarak emin olamazdım. Gerçekten de organize bir kurtarma harekatı olasılığı yoksa, kurtarabileceklerimiz için plan geliştirmek en akıllıcasıydı. Ama ne yazık ki, insan denen makineyi çalıştıran tek şey akıl değil. Gelip gelip, bizim Doktor'un kırmanın zor olduğunu söylediği koşullamaya çarpıyordum. Yeni ilkeler edinmenin zor olduğu konusunda çok haklıydı. Örneğin, birileri mucize eseri bizi kurtarmaya gelse, beni güdüleyen ne olursa olsun, tabanları yağladığım için ne kadar berbat hissedeceğimi, Londra'da kalıp elimden geldiğince buradakilere yardım etmediğim için kendimi ve diğerlerini ne kadar küçük göreceğimi biliyordum.

Diğer yandan, yardım gelmezse zamanımı boşa harcadığım, daha sağlam zihinli insanlar hazır fırsat varken kurtarabileceklerini kurtarırken ben boşa çalıştığım için nasıl hissederdim?

Doğru yolun ne olduğu konusunda kararımı verip o karara sadık kalmam gerektiğini biliyordum. Ama yapamıyordum. Devamlı gidip geliyordum. Birkaç saat sonra uykuya daldığımda, hâlâ kararsızdım.

Josella'nın nasıl bir karar verdiğini bilmem imkânsızdı. Ondan haber almamıştım. Ama akşam Alf başını içeri uzattı. Mesajı kısaydı.

"Westminster," dedi. "Tanrım! O grubun Parlamento'da fazla yiyecek bulacağını hiç sanmıyorum."

Ertesi sabah erkenden içeri giren Alf'le uyandım. Yanında, bir kasap bıçağını gereksiz bir gösterişle elleyen iriyarı, sinsi görünüşlü bir adam vardı. Alf yaklaştı ve yatağa bir kucak dolusu giysi bıraktı. Yoldaşı kapıyı kapattı ve sırtını kapıya verdi. Bıçağıyla oynayarak, kurnaz bakışlarla izlemeye başladı.

"Ellerini uzat, ahbap," dedi Alf.

Dediğini yaptım. Bileklerimdeki telleri yokladı ve bir makasla kesti.

"Şimdi şu giysileri giy, dostum," dedi, gerileyerek.

Bıçak düşkünü, şahin gibi her hareketimi izlerken giyindim. Bitirdiğim zaman Alf bir kelepçe uzattı. "Bir de bunlar var," dedi.

Duraksadım. Kapıdaki adam doğruldu ve bıçağı biraz öne getirdi. Onun için ilginç bir an olduğu açıktı. Herhangi bir şey denemenin zamanı olmadığına karar verdim ve bileklerimi uzattım. Alf el yordamıyla kelepçeleri taktı. Sonra gidip bana kahvaltımı getirdi.

Yaklaşık iki saat sonra diğer adam, bıçağını göstere göstere yine geldi. Bıçağı kapıya doğru salladı.

"Gel," dedi. Ondan duyduğum tek kelime buydu.

Arkamda olduğunu bildiğim bıçağın verdiği huzursuzlukla birkaç kat merdiven indim ve bir holden geçtim. Sokakta iki dolu kamyon bekliyordu. Coker ve iki arkadaşı kamyonlardan birinin arkasında dikiliyordu. Beni yanına çağırdı. Hiçbir şey söylemeden kollarımın arasından bir

zincir geçirdi. Zincirin iki ucunda birer kayış vardı. Biri yanındaki iriyarı kör adamın sol bileğine bağlanmıştı. Diğer kayışı onun kadar zorlu görünen bir başkasına bağladı. Böylece iki adamın arasında kalmıştım. Hiçbir kaçınılabilir riske girmiyorlardı.

"Ben senin yerinde olsam tuhaf tuhaf işlere kalkışmazdım," diye öğütledi Coker bana. "Onların lafını dinlersen, sana iyi davranırlar."

Üçümüz beceriksizce kamyonun arkasına tırmandık ve iki kamyon hareket etti.

Swiss Cottage yakınında bir yerde durduk ve indik. Görünürde yaklaşık yirmi kişi vardı. Amaçsızca yol kenarındaki su olukları boyunca dolanıyorlardı. Motorların sesini duyunca hepsi, yüzünde inanmaz ifadelerle bize döndü ve tek bir mekanizmanın parçalarıymış gibi, umutla seslenerek yaklaşmaya başladı. Sürücüler bize inmemizi söyledi. Kamyonlar geri geri gitti, döndü ve geldiğimiz yöne doğru gürleyerek uzaklaştı. Yaklaşan insanlar durdu. Bir ikisi kamyonların peşinden bağırdı; çoğu ümitsizce, sessizce dolanmaya geri döndü. Elli adım kadar uzakta bir kadın vardı; kendini kaybederek histeri krizine girdi ve başını bir duvara vurmaya başladı. Hasta gibi hissediyordum.

Yoldaşlarıma döndüm.

"İlk olarak ne yapmak istiyorsunuz?" diye sordum.

"Konaklayacak bir yer," dedi biri. "Uyuyacak yer lazım."

En azından onlar için ev bulmam gerektiğini düşündüm. Kaçıp onları oldukları yerde çaresiz bırakamazdım. Buraya kadar geldiğimize göre, en azından onlara bir merkez, bir tür karargâh bulmalı, kendi ayakları üzerinde durmalarına

yardım etmeliydim. Erzak getirip saklayabilecekleri, yemek dağıtabilecekleri, herkesi bir arada tutabilecek bir yer gerekiyordu. Herkesi saydım. Elli iki kişiydiler ve on dördü kadındı. En iyisi bir otel bulmaktı. Beni yatak ve yatak örtüsü ayarlama işinden kurtarırdı.

Birleştirilmiş dört Viktorya dönemi tarzı, sıra evden oluşmuş abartılı bir pansiyon bulduk. Oraya vardığımızda içeride yarım düzine insan vardı. Kalanlara ne olduğunu ancak Tanrı bilebilirdi. Oturma odalarından birinde, korku içinde birbirine sokulmuş halde bekliyorlardı: yaşlı bir adam, yaşlı bir kadın (otelin müdiresi olduğu ortaya çıktı), orta yaşlı bir adam ve üç kız. Müdire kendini toparlayacak gücü buldu ve oldukça kuvvetli tehditler savurmaya başladı, ama en haşin müdire tavırlarına rağmen buz tabakası inceydi. Yaşlı adam onun tehditlerini desteklemeye çalıştı. Kalanlar, endişe içinde bize dönmek dışında hiçbir şey yapmadı.

Buraya taşınacağımızı açıkladım. Bundan hoşlanmıyorlarsa gidebilirlerdi; ama kalıp burada sahip oldukları şeyleri eşit olarak paylaşmayı tercih ederlerse, bunu yapmakta özgürdüler. Hiç memnun olmadılar. Davranış tarzları, mekânda paylaşmak istemedikleri bir malzeme stoku olduğunu düşündürüyordu. Niyetimizin daha da büyük bir stok oluşturmak olduğunu anladıklarında tavırları büyük ölçüde değişti ve durumdan en iyi şekilde faydalanmaya hazırlandılar.

Grup yerleşebilsin diye bir iki gün kalmaya karar vermiştim. Josella'nın da kendi grubu hakkında aynı şekilde

düşüneceğini tahmin ediyordum. Dâhi bir adamdı Coker, "bebeği eline tutuşturmak" denen numarayı uygulamıştı. Ama sonra kaçıp Josella'ya katılacaktım.

Sonraki birkaç gün sistemli bir biçimde çalıştık ve yakındaki büyük mağazaları ziyaret ettik. Daha çok zincir mağazalardı ama çok da büyük değillerdi. Hemen her yerde, bizden önce başkalarının gelmiş olduğunu gördük. Dükkânların önleri kötü durumdaydı. Vitrinler kırılmıştı, yağmacıları hayal kırıklığına uğratan yarı açılmış konserve kutuları ve yırtılmış paketler yerlere saçılmıştı ve şimdi cam parçalarının arasında yapış yapış, leş kokulu bir yığın yatıyordu. Ama çoğunlukla kayıp küçük, zarar yüzeyseldi. Dükkânların içinde ve arkasında daha büyük, dokunulmamış kutular buluyorduk.

Kör adamların ağır kutuları yerinden alması, taşıması ve el arabalarına yüklemesi hiç kolay değildi. Sonra bir de her şeyi eve götürüp yerleştirme işi vardı. Ama deneye deneye beceri kazanmaya başladılar.

En engelleyici faktör, benim orada olmamın gerekmesiydi. Ben yol göstermediğim sürece pek az şey yapılabiliyordu. Bir düzine ekip oluşturabilirdik ama her seferinde bir tane çalıştırabiliyorduk. Ben arama ekipleriyle dışarıdayken otelde de pek bir şey yapılamıyordu. Dahası, bölgeyi gezerek malzeme bulabileceğimiz yerleri belirlemek için harcadığım zaman, başka herkesin boş oturması gereken bir zaman oluyordu. Görebilen iki kişi olsa, iki kattan daha fazla iş yapabilirdik.

İşe başladıktan sonra, gündüzleri eldeki işten daha fazlasını düşünemeyecek kadar meşguldüm ve geceleri o

kadar yorgun oluyordum ki, başımı yastığa koyar koymaz uyuyordum. Arada bir kendime, "Yarın geceye kadar iyice yerleşmelerini sağlarım, en azından bir süreliğine idare etmelerine yetecek kadar. Sonra tüyüp Josella'yı bulurum," diyordum.

Kulağa iyi geliyordu, ama her gün, bunu ancak ertesi gün yapabileceğimi düşünüyordum ve her gün daha da güçleşiyordu. Bazıları biraz öğrenmeye başlamıştı, ama ben olmadan, malzeme aramaktan konserve kutusu açmaya kadar hiçbir şey yapılamıyordu. Daha fazla vazgeçilmez oluyordum.

Bunların hiçbiri onların suçu değildi. Asıl zor olan da buydu. Bazıları o kadar çaba gösteriyordu ki. Onları izlerken, korkakça kaçıp gitmek benim için daha da zor hale geliyordu. Günde on kere, beni bu duruma soktuğu için Coker denen adama küfrediyordum ama bu, sorunumu çözmüyordu. Yalnızca nasıl sona ereceğini merak ediyordum.

Buna dair ilk işaret dördüncü, belki beşinci sabah, tam da yola çıkmaya hazırlanırken geldi, ama o sırada fark etmedim bile. Bir kadın merdivenden aşağı, yukarıda iki kişinin hasta olduğunu seslendi; oldukça kötü olduklarını düşünüyordu.

Benim iki bekçi köpeğim bundan hiç hoşlanmadı.

"Dinleyin," dedim onlara. "Bu zincirlenme meselesi canıma tak etti. Zincir olmasa çok daha fazlasını başarabilirdik."

"Kaçıp eski çetene katılırdın, değil mi?" dedi biri.

"Kendinizi kandırmayın," dedim. "Siz iki amatör gorili, gece gündüz, ne zaman istesem bayıltabilirdim. Ama

yapmadım, çünkü iki kıt akıllı baş belası olmanız dışında size bir garezim yok."

"Hey!" diye itiraz edecek oldu adamlardan biri.

"Ama," diye devam ettim, "bu insanların nesi olduğunu görmeme izin vermezlerse, bundan sonra her an kafalarına bir darbe bekleyebilirler."

İki adam da yola geldi, ama odaya ulaştığımızda zincirin izin verdiğince hastalardan uzak durmaya özen gösterdiler. Hastalar, biri genç, biri orta yaşlı iki adamdı. İkisinin de ateşi yükselmişti ve şiddetli karın ağrısından şikâyet ediyorlardı. O sırada bu tür konularda fazla bilgim yoktu, ama endişelenmek için çok şey bilmem gerekmiyordu. Onları yakındaki boş bir eve taşımalarını ve kadınlardan birinin onlara elinden geldiğince iyi bakmasını emretmek dışında bir şey yapamadım.

Bu, sorunlarla dolu bir günün başlangıcı oldu. Bir sonraki, farklı türden bir sorundu ve öğlen civarı ortaya çıktı.

Yakındaki gıda dükkânlarının çoğunu temizlemiştik ve ben alanı biraz genişletmeye karar vermiştim. Mahalleden hatırladıklarıma bakarak, sekiz yüz metre kadar kuzeyde, mağazalarla dolu bir başka sokak bulacağımızı tahmin ediyordum ve bu yüzden grubu o tarafa yönlendirdim. Orada gerçekten de dükkân bulduk, ama başka bir şey daha bulduk.

Köşeyi döndük, onları gördüm ve durdum. Bir zincir süpermarketin önünde bir grup adam dışarı kutu taşıyıp bir kamyona yüklüyordu. Araç farklılığı dışında, kendi grubumun çalışmasını izliyor da olabilirdim. Ne yapmam gerektiğini merak ederek, yaklaşık yirmi kişiden oluşan grubumu

durdurdum. İlk eğilimim geri çekilmek ve başka yerde boş alan bularak olası bir sorundan kaçınmaktı. Bulacak kadar organize olanlar için, bir sürü dükkânda, pek çok malzeme varken çatışmaya girmenin bir anlamı yoktu. Ama bu kararı vermek bana düşmedi. Ben duraksadığımda kızıl saçlı genç bir adam özgüvenle dükkân kapısından çıktı. Görebildiği açıktı, bir an sonra bizi gördüğü de.

Benim kararsızlığımı o paylaşmıyordu. Hızla cebine uzandı. Sonra yanımdaki duvara bir mermi çarptı.

Kısa bir kargaşa oldu. Onun ve benim adamlarımız neler olduğunu anlamaya çalışarak görmeyen gözlerini birbirlerine çevirdiler. Sonra adam yine ateş etti. Bana nişan aldığını düşündüm, ama mermi solumdaki adamı buldu. Solumdaki adam şaşırmış gibi homurdandı ve bir tür iç çekme eşliğinde iki büklüm oldu. Ben diğer bekçi köpeğini peşimde sürükleyerek köşenin arkasına saklandım.

"Çabuk," dedim. "Şu kelepçelerin anahtarını ver. Bu şekilde hiçbir şey yapamam."

Bilgiç bilgiç sırıtmaktan başka bir şey yapmadı. Sabit fikirli bir adamdı.

"Hah," dedi. "Boş versene. Beni kandıramazsın."

"Ah, Tanrı aşkına, seni lanet soytarı!" dedim, daha iyi saklanmak amacıyla zinciri çekip bir numaralı bekçi köpeğini peşimden sürükleyerek.

Hödük itiraz edecek oldu. Kıt aklı beni ne tür ince hesaplarla suçluyordu, kim bilir. Zincir şimdi kollarımı kaldırmama yetecek kadar gevşekti. Kaldırdım ve iki yumruğumu adamın başına indirerek, çat diye duvara çarpmasına sebep oldum.

"Dinleyin," dedim kalanlara. "Hepiniz arkanıza dönün ve dümdüz gidin. Birbirinizden ayrılmayın, yoksa işiniz biter. Hemen harekete geçin."

Kelepçenin halkalarından birini açtım, zincirden kurtuldum ve duvara tırmanarak birinin bahçesine daldım. Çömelerek kelepçenin diğer halkasından kurtuldum. Sonra karşı duvara gidip, uzak köşeden ihtiyatla bahçenin dışına baktım. Tabancalı genç adam beklediğim gibi peşimizden koşmamıştı. Hâlâ grubunun yanındaydı ve talimatlar veriyordu. Şimdi düşününce, neden peşimizden koşacaktı ki? Ateşine karşılık vermediğimize göre silahımız olamazdı ve hızlı hareket edemezdik.

Talimat vermeyi bitirdiğinde yine özgüvenli bir şekilde yola, uzaklaşan grubumu görebileceği bir yere geldi ve sonra peşlerinden gitti. Köşede durup yerde yatan iki bekçi köpeğine baktı. Muhtemelen zincir ona ikisinden birinin grubumuzun gözleri olduğunu düşündürdü, çünkü tabancayı cebine geri koydu ve acele etmeden diğerlerini takip etmeye başladı.

Bunu beklememiştim ve adamın planını anlamam biraz zaman aldı. Sonra, onları karargâhımıza kadar takip etmesinin ve oradan neler çalabileceğini görmesinin onun için en kârlı plan olacağını kavradım. İtiraf etmem gerekir, fırsatı değerlendirme konusunda benden daha hızlıydı ya da karşısına çıkabilecek olasılıklar hakkında benden daha fazla düşünmüştü. Grubuma dümdüz yürümelerini söylediğim için memnun oldum. Muhtemelen bir süre sonra bundan bıkarlardı ama hiçbiri otelin yolunu bulup tabancalı adamı oraya götüremezdi. Bir arada kaldıkları sürece, fazla güçlük

çekmeden onları bulabilirdim. Şu anda acil olan soru, tabanca taşıyan ve onu kullanmaktan kaçınmayan bir adam konusunda ne yapmak gerektiğiydi.

Dünyanın bazı yerlerinde, insan karşısına çıkan ilk eve girip uygun bir ateşli silah bulabilir. Hampstead o yerlerden biri değildi; ne yazık ki, son derece saygın bir banliyö idi. Bir yerlerde av tüfeği bulunabilirdi belki ama epey aramam gerekirdi. Aklıma gelen tek çözüm adamı gözümün önünden ayırmamak ve işini görmek için bir fırsat çıkacağını ummaktı. Bir ağaçtan dal kırdım, duvarın üzerinden aştım ve dalla kaldırımın kenarına dokuna dokuna yürümeye başladım. Sokaklarda aynı şekilde dolaşan yüzlerce kör adamdan farksız göründüğümü umuyordum.

Yol bir süre düz devam etti. Kızıl saçlı genç adam belki elli metre önümdeydi ve grubum ondan elli metre daha ilerideydi. Sekiz yüz metreden daha uzun süre bu şekilde devam ettik. Öndeki gruptan kimsenin üssümüze giden yola dönme eğilimi göstermediğini görerek rahatladım. Yeterince uzağa gittiklerine karar verene dek ne kadar zaman geçeceğini merak etmeye başlamıştım ki, beklenmedik bir olay oldu. Diğerlerinin arkasında kalan bir adam sonunda durdu. Sopasını düşürdü, kollarını karnına dolayarak iki büklüm oldu. Sonra yere çöktü ve acı içinde yuvarlanmaya başladı. Diğerleri onu durdurmadı. İnlemelerini duymuş olmalıydılar ama muhtemelen içlerinden biri olduğunu bilmiyorlardı.

Genç adam yerdekine baktı ve duraksadı. Yolunu değiştirdi ve iki büklüm olan adama yaklaştı. Ondan bir iki metre uzakta durdu. Belki çeyrek dakika boyunca, onu dikkatle

inceledi. Sonra yavaşça ama özenli bir şekilde cebindeki tabancayı çıkardı ve adamı kafasından vurdu.

Silah sesi üzerine grup durdu. Ben de öyle. Genç adam onlara yetişmeye çalışmadı. Aslında, onlara ilgisini aniden yitirmiş gibiydi. Arkasına döndü ve yolun ortasından geri yürüdü. Rolümü oynamam gerektiğini hatırladım ve yine dalı kaldırıma dokundura dokundura yürümeye başladım. O geçerken ilgi göstermedim ama yüzünü görebiliyordum. Endişeliydi ve haşin bir ifadeyle çenesini çıkarmıştı. O epey arkamda kalana kadar aynı şekilde devam ettim ve sonra diğerlerinin peşinden koştum. Silah sesiyle durduktan sonra, şimdi daha ileri gidip gitmemeyi tartışıyorlardı.

Onlara, zekâ katsayısı düşük bekçi köpeklerinden kurtulduğumu ve artık işleri farklı yapacağımızı söyleyerek tartışmalarına son verdim. Bir kamyon bulacaktım ve on dakika kadar sonra geri dönüp onları eve götürecektim.

Malzeme toplayan bir başka organize grup görmek endişelerime yenisini eklemişti ama evi sağlam bulduk. Bana verdikleri tek haber, şiddetli karın ağrısıyla iki adam ve bir kadını daha diğer eve taşıdıklarıydı.

Ben yokken gelebilecek yağmacılara karşı alabildiğimiz savunma önlemlerini aldık. Sonra yeni bir grup seçtim ve kamyonla, farklı bir yöne doğru yola çıktık.

Eski günlerde Hamsptead Heath'e geldiğimde, küçük dükkânların ve mağazaların olduğu bir otobüs terminalini kullandığımı hatırlıyordum. Sokak haritasının yardımıyla mekânı kolaylıkla buldum. Bulmakla kalmadım, aynı zamanda harika bir şekilde, hiç dokunulmamış olduğunu

gördüm. Üç dört kırık pencere dışında, yalnızca hafta sonu için kapatılmış gibi görünüyordu.

Ama farklılıklar vardı. Her şeyden önce, hafta içi ya da pazar günü, burası hiçbir zaman bu kadar sessiz olmamıştı. Ve sokakta pek çok ceset vardı. Artık onlara dikkat etmeyecek kadar alışmıştık. Aslında, daha fazlasını görmememe şaşıyordum. Çoğu insanın korkudan ve bitap düştükleri için barınak aradıkları sonucuna varmıştım. Herhangi bir konuta girmeye gönülsüz olmamın sebeplerinden biri de buydu.

Kamyonu bir bakkalın önünde durdurdum ve birkaç saniye kulak kabarttık. Sessizlik bir battaniye gibi üzerimize örtülmüştü. Sopaların tıkırtısı yoktu, sokakta dolanan kimse yoktu. Hiçbir şey hareket etmiyordu.

"Tamam," dedim. "İnin bakalım, dostlar."

Dükkânın kilitli kapısını zorlayınca kolayca açıldı. İçeride düzgün ve bozulmamış sıralar halinde tereyağı, peynir, tuzlanmış et, şeker kutuları vesaire vardı. Gruptakileri işe koştum. Şimdiye dek çalışma yöntemleri geliştirmişlerdi ve kendilerinden daha emin bir şekilde çalışıyorlardı. Onları bir süre kendi başlarına çalışmaları için yalnız bıraktım ve dükkânın arkasındaki depoyu, sonra da mahzeni inceledim.

Ben aşağıda, kutularda ne olduğuna bakarken dışarıdan bir yerden bağırışlar geldi. Hemen ardından başımın üzerindeki zemini döven çizmelerin gümbürtüsünü duydum. Bir adam mahzen kapağından içeri yuvarlandı ve kafa üstü düştü. Adam kıpırdamadan kaldı ve başka ses çıkarmadı. Yukarıda rakip bir çeteyle çatışma çıktığı sonucuna vardım. Yerdeki adamın üzerinden atladım ve başımı korumak için bir kolumu uzatarak merdiveni tırmandım.

İlk gördüğüm, tedirgin edecek kadar yakında itişip kakışan bir sürü kişinin kapağa doğru gerileyen botları oldu. Onlar tepeme yıkılmadan çabucak çıkıp uzaklaştım. Tam doğrulduğum anda dükkânın önündeki vitrinin kırıldığını gördüm. Üç adam camla birlikte dışarıya düştü. Peşlerinden uzun, yeşil bir kırbaç savruldu ve yerde yatan adamlardan birine çarptı. Diğer ikisi vitrinin kalıntıları üzerinde dükkânın içine doğru sendeledi. İçeridekileri sıkıştırdıkları zaman açık kapaktan iki adam daha düştü.

Neler olduğunu anlamam için o yeşil kırbacı görmem yeterli olmuştu. Son birkaç günün çabaları içinde triffidleri unutmuştum. Bir kutunun üzerine çıkarak adamların başlarının üzerinden dışarıya baktım. Görüş alanımda üç triffid vardı: Biri yolda, ikisi daha yakında, kaldırımdaydı. Dışarıda dört adam kıpırtısız, yerde yatıyordu. O zaman bu dükkânların neden dokunulmamış kaldığını, neden Hampstead Heath mahallesinde kimseyi görmediğimi anladım. Aynı zamanda, yoldaki cesetlere daha yakından bakmadığım için kendime küfrettim. Tek bir iğne izi yeterli uyarı olurdu.

"Durun," diye bağırdım. "Olduğunuz yerde kalın."

Kutudan aşağı atladım, arkaya yatırdığım kapağın üzerinde duran adamları ittim ve kapağı kapattım.

"Arkada bir kapı var," dedim onlara. "Sakin olun."

İlk ikisi sakindi. Sonra bir triffid kırık pencereden içeri doğru iğnesini savurdu. Bir adam çığlık atarak düştü. Kalanlar paniğe kapıldı ve beni de yanlarında sürükleyerek kaçtılar. Kapıda bir sıkışıklık oldu. İğne iki kere daha savruldu ve sonra kapıdan çıkmayı başardık.

Arka odada, nefes nefese çevreme bakındım. İçeride yedi kişiydik.

"Sakin olun," dedim yine. "Bize burada bir şey olmaz."

Kapıya geri döndüm. Dışarıda kaldıkları sürece dükkânın arka kısmı triffidlerin menzilinin dışındaydı. Güvenli bir şekilde ulaşıp mahzen kapağını gidip açtım. Mahzene düşen iki adam dışarı çıktı. Biri kırık kolunu tutuyordu. Diğeri yalnızca berelenmişti ve küfürler yağdırıyordu.

Arka odanın ötesinde küçük bir avlu ve avlunun diğer ucunda, iki buçuk metrelik bir duvarda, bir kapı vardı. Daha ihtiyatlı olma gereği hissediyordum. Doğrudan kapıya gitmek yerine, çevreyi incelemek için avludaki barakanın çatısına tırmandım. Kapının bu bina sırasının arkası boyunca uzanan dar bir geçide açıldığını görebiliyordum. Geçit boştu. Ama uzak taraftaki, bir dizi evin bahçelerini sınırlayan duvarın ötesinde, çalıların arasında kıpırtısız duran iki triffidin tepesini görebiliyordum. Daha fazlası da olabilirdi. O taraftaki duvar daha alçaktı ve boyları sayesinde triffidler iğneleriyle geçide ulaşabilirlerdi. Bunu diğerlerine açıkladım.

"Kahrolası acayip yaratıklar," dedi biri. "O piçlerden hep nefret etmişimdir."

Biraz daha araştırdım. Kuzeyde, yandaki binanın ötesindeki bina bir araba kiralama servisi çıktı ve avlusunda üç araba duruyordu. Grubu aradaki iki duvardan aşırmak zor oldu, özellikle de kolunu kıran adamı, ama başardık. Bir şekilde hepsini büyük bir Daimler marka arabaya bindirdim. Hazır olduğumuzda avlu kapısını açtım ve arabaya geri koştum.

Triffidler hemen dikkat kesildi. Seslere karşı tekinsiz duyarlılıkları sayesinde, bir şeyler olduğunu anlamışlardı. Biz arabayla dışarı çıkarken ikisi sallana sallana girişe yaklaşmaya başlamıştı bile. İğnelerini bize doğru savurdular, ama iğneler zararsızca kapalı pencerelere çarptı. Sertçe dönerek çarpıp birini devirdim. Sonra yola çıktık ve daha güvenli bir mahalleye doğru yola koyulduk.

Sonraki gece, felaket çöktüğünden beri yaşadığım en kötü geceydi. İki bekçi köpeğinden kurtulduktan sonra, yalnız kalabileceğim, küçük bir odaya geçtim. Şömine rafına altı mum dizerek mumları yaktım ve uzun süre koltukta oturup düşünmeye çalıştım. Geri döndüğümüz zaman önceki gece hastalanan adamlardan birinin öldüğünü öğrenmiştik; diğerinin de ölüm döşeğinde olduğu açıktı ve dört yeni vaka vardı. Akşam yemeğimiz bittiğinde iki kişi daha hastalandı. Hastalığın ne olduğuna dair en ufak fikrim yoktu. Yaşadığımız yoksunluklar ve genel olarak görüp geçirdiklerimiz düşünülünce, her şey olabilirdi. Aklıma tifo geldi ama kuluçka süresi sebebiyle tifo olamayacağı gibi bir fikrim vardı, bilsem de bir şey fark edeceğinden değil. Hakkında tek bildiğim, o kızıl saçlı adamın silahını kullanmasına ve grubumu takip etmek konusunda fikrini değiştirmesine sebep olacak kadar kötü olduğuydu.

Baştan beri grubuma yeterince hizmet edememişim gibi hissetmeye başlamıştım. Onları rakip bir çete ile Heath'ten yaklaşan triffidler arasında bir yere yerleştirmiş ve canlı tutmayı başarmıştım. Şimdi bir de bu hastalık çıkmıştı. Her şey düşünülünce tek başardığım, açlıktan ölmelerini biraz geciktirmekti.

Mevcut durumdan bir çıkış yolu göremiyordum.

Aklımda bir de Josella vardı. Onun bölgesinde de benzer şeyler, belki daha kötüsü oluyordu.

Kendimi yine Michael Beadley ve topluluğu hakkında düşünürken buldum. O zaman mantıklı davrandıklarını biliyordum ve şimdi onların daha sahih bir insanlığa sahip olduğunu düşünmeye başlamıştım. Yalnızca bir avuç insanı kurtarmak dışında tüm çabaların boşuna olduğunu görmüşlerdi. Kalanlara boş umut vermek zulümden pek farklı değildi.

Dahası, biz vardık. Bunlarda bir anlam varsa, bizim kurtulmamızın amacı neydi? Sırf kendimizi ümitsiz bir görev için harcamak değildi, kuşkusuz.

Ertesi gün gidip Josella'yı aramaya karar verdim. Sorularımıza birlikte yanıt arayabilirdik.

Kapının sürgüsü bir tıkırtıyla hareket etti. Kapı yavaşça açıldı.

"Kim o?" dedim.

"Ah, sensin," dedi bir kız sesi.

İçeri girdi ve kapıyı arkasından kapattı.

"Ne istiyorsun?" diye sordum.

Uzun boylu ve inceydi. Henüz yirmisinde değil diye düşündüm. Kestane rengi saçları hafifçe dalgalıydı. Sessizdi, ama insan onu fark ediyordu, hatları kadar dokusu yüzünden. Hareketlerime ve sesime bakarak yerimi tahmin etmişti. Açık kahverengi gözleri sol omzumun ötesine dikilmişti, aksi halde beni süzdüğünü düşünürdüm.

Hemen yanıt vermedi. Kararsızlık ona yakışmıyordu. Konuşmasını bekledim. Bir şekilde, boğazıma bir yumru

oturmuştu. Anlarsınız, genç ve güzeldi. Onu bekleyen koca bir ömür vardı, belki harika bir hayat... Her koşulda, gençlikte ve güzellikte bir parça hüzün yok mu, sizce?

"Buradan gidecek misin?" diye sordu. Usulca, biraz titrek bir sesle sorulmuş, yarı soru, yarı gerçeğin ifadesiydi.

"Ben öyle bir şey söylemedim," diye karşı çıktım.

"Hayır," diye itiraf etti, "ama diğerleri öyle diyor ve haklılar, değil mi?"

Buna karşılık vermedim. Devam etti:

"Gidemezsin. Onları bu şekilde bırakamazsın. Sana ihtiyaçları var."

"Burada bir işe yaramıyorum," dedim ona. "Tüm umutlar yalan."

"Ama ya yalan olmadıkları ortaya çıkarsa?"

"Çıkamaz. Artık değil. Şimdiye kadar anlardık."

"Ama çıkarsa ve sen çekip gitmiş olursan..."

"Bunu düşünmediğimi mi sanıyorsun? Kimseye bir faydam dokunmuyor, diyorum sana. Hastayı biraz daha yaşatmak için enjekte ettikleri ilaçlardan bir farkım yok. Tedavi etmiyorum, yalnızca erteliyorum."

Birkaç saniye boyunca yanıt vermedi. Sonra titrek bir sesle:

"Yaşam çok değerli, böyle bile olsa." Kontrolünü yitirmek üzereydi.

Hiçbir şey söyleyemedim. Kendini toparladı.

"Sen bizi yaşatabilirsin. Her zaman bir şans vardır. Şimdi bile bir şeyler olma olasılığı var."

Bu konuda ne düşündüğümü söylemiştim zaten. Tekrarlamadım.

"Öyle zor ki," dedi, kendi kendine konuşurmuş gibi. "Seni bir *görebilsem*... Ama elbette, görebilseydim... Genç misin? Sesin genç geliyor."

"Otuzuma gelmedim," dedim ona. "Ve çok sıradanım."

"Ben on sekiz yaşındayım. Doğum günümdü, kuyruklu-yıldızın geldiği gün."

Zalim kaçmayacak bir yanıt aradım ama bulamadım. Sessizlik uzadı. Ellerini birbirine kenetlediğini görebiliyordum. Sonra sıkmaktan boğumları bembeyaz kesilmiş ellerini indirdi. Konuşacak oldu ama konuşmadı.

"Ne oldu?" diye sordum. "Süreyi biraz daha uzatmaktan başka ne yapabilirim?"

Dudağını ısırdı. Sonra:

"Onlar... onlar dedi ki, belki yalnız hissediyorsundur," dedi. "Düşündüm ki, belki eğer..." Sesi kısıldı ve parmaklarının boğumları daha da beyazladı. "Belki kimin kimsen olsa... Demek istediğim, burada biri... O zaman belki bizi terk etmek istemezdin. Belki bizimle kalırdın?"

"Aman Tanrım," dedim usulca.

Sırtı dimdik, dudakları hafifçe titrer vaziyetteki haline baktım. Onun küçücük bir gülümsemesi için bile birbiriyle yarışan talipleri olmalıydı. Bir süre mutlu ve umursamaz yaşamalıydı, sonra birilerini umursamaktan mutluluk duymalıydı. Onun için yaşam büyüleyici, aşk çok tatlı olmalıydı.

"Bana nazik davranırdın, değil mi?" dedi. "Anlarsın ben hiç..."

"Sus! Sus!" dedim ona. "Bana bu tür şeyler söylememelisin. Lütfen artık git."

Ama gitmedi. Durup, görmeyen gözlerle bana bakmaya devam etti.

"Git buradan," diye tekrarladım.

Sitemine dayanamıyordum. Yalnız değildi, mahvolan binlerce genç hayatı temsil ediyordu.

Yaklaştı.

"Niye, sanırım ağlıyorsun!" dedi.

"Git buradan. Tanrı aşkına, git!" dedim ona.

Duraksadı, sonra döndü ve el yordamıyla kapıya gitti. Çıkarken:

"Onlara kalacağımı söyleyebilirsin," dedim.

Ertesi sabah fark ettiğim ilk şey koku oldu. Daha önce de orada burada biraz hissetmiştim, ama neyse ki hava serindi. Şimdi, uzun bir sabah uykusundan sonra, daha sıcak bir güne uyandığımı anlıyordum. Kokunun ayrıntılarına girmeyeceğim; bilenler asla unutmaz, bilmeyenler için ise asla tarif edilemez. Haftalar boyunca her şehirden, her kasabadan aynı koku yükseldi ve esen her rüzgârda o koku vardı. O sabah kokuya uyandığımda, sonun geldiğini kuşkuya yer bırakmayacak şekilde anladım. Ölüm, canlılığın sonudur yalnızca nihai çözülmedir.

Dakikalar boyunca düşünerek yattım. Artık yapabileceğim tek şey grubumu kamyonlara bindirmek ve parti parti kırsal bölgeye taşımaktı. Topladığımız erzak ne olacaktı? Onların da kamyona yüklenip getirilmesi gerekecekti ve kamyon sürebilen tek kişi bendim. Bu iş günler alacaktı, günlerimiz varsa tabii...

Ardından, binada şimdi ne olduğunu merak ettim. Etraf tuhaf ölçüde sessizdi. Kulak kabarttığım zaman bir başka odada inleyen birini duyabiliyordum, ama bunun dışında hiç ses yoktu. Yataktan kalktım ve korku içinde, telaşla giyindim. Merdiven sahanlığına çıktığımda yine kulak kabarttım. Evde ayak sesi yoktu. Tarih yeniden tekrarlanmış ve yine hastanedeymişim gibi pis bir duygu hissettim.

"Hey! Kimse yok mu?" diye seslendim.

Pek çok ses yanıt verdi. Yakındaki bir kapıyı açtım. Orada bir adam vardı. Çok kötü görünüyordu ve sayıklıyordu. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Kapıyı yine kapattım.

Ahşap merdiven gıcırdadığı için çok ses çıkıyordu. Bir sonraki katta bir kadın sesi, "Bill... Bill!" diye seslendi.

Önceki gece beni görmeye gelen kız, küçük bir odada, yataktaydı. Ben içeri girerken başını çevirdi. Onun da aynı durumda olduğunu gördüm.

"Yaklaşma," dedi. "*Sensin,* değil mi, Bill?"

"Evet."

"Sensindir diye düşündüm. Hâlâ yürüyebiliyorsun. Diğerleri sürünmek zorunda kalıyor. Sevindim, Bill. Onlara senin çekip gitmeyeceğini söyledim ama onlar gittiğini söyledi. Hepsi gitti, gidebilenlerin hepsi."

"Uyuyordum," dedim. "Ne oldu?"

"Gittikçe daha çok insan hastalanıyor. Korktular."

Çaresizce, "Senin için ne yapabilirim?" dedim. "Senin için getirebileceğim bir şey var mı?"

Birden yüzü buruştu, kollarını kendine doladı ve kıvrandı. Spazm geçti, ama bittiğinde alnından terler akıyordu.

"Lütfen, Bill. Ben çok cesur biri değilim. Bana bir şey getirebilir misin, kendime gelmem için?"

"Evet," dedim. "Senin için bunu yapabilirim."

On dakika sonra eczaneden geri döndüm. Ona bir bardak su verdim ve ilacı diğer eline bıraktım.

Bir süre orada tuttu. Sonra:

"Boşuna, hâlbuki her şey çok farklı olabilirdi," dedi. "Hoşça kal, Bill. Denediğin için teşekkür ederim."

Bir süre orada yatmasını izledim. Her şeyi daha da boş kılan bir şey vardı. Kaç kişinin, "Bizimle kal," yerine, "Beni de yanında götür," diyeceğini merak ettim.

Ve kızın adını bile bilmiyordum.

Tahliye

Westminster'a yönelmeme, daha önce üzerimize ateş eden kızıl saçlı adam neden olmuştu.

On altı yaşımdan beri silahlara olan ilgim azalmıştı, ama gittikçe vahşileşen bir dünyada insan bir parça vahşi gibi davranmaya, hatta bir süre sonra tamamen vahşileşmeye hazır olmalıydı. St. James Sokağı'nda size karga tüfeğinden fil tüfeğine kadar her çeşit ölümcüllüğü en medeni şekilde satmaya hazır pek çok mağaza vardı.

Orayı güven ve haydutluk karışımı hislerle terk ettim. Bir kez daha, işe yarar bir avcı bıçağım vardı. Cebime, bilimsel bir aletin hassaslığı ile üretilmiş bir tabanca atmıştım. Yanımdaki koltukta on iki kalibrelik dolu bir çifte ve bir fişek kutusu duruyordu. Çifteyi tüfeğe tercih etmiştim, patlaması aynı ölçüde ikna ediciydi ve bir triffidin kafasını mermilerin yapamayacağı kadar etkili bir biçimde uçurabilirdi. Triffidler artık Londra'ya inmişti. Hâlâ caddelerden mümkün olduğunca kaçınıyorlardı, ama Hyde Park'ta sallana sallana dolaşan pek çok triffid de görmüştüm. Green Park'ta da triffidler vardı. Büyük olasılıkla süs amaçlı ekilmiş, iğneleri alınmış örneklerdi ama olmayabilirlerdi de.

Böylece Westminster'a geldim.

Her şeyin ölümü, her şeyin sonu orada daha da vurgulanmıştı. Geri kalan her yer gibi burada da sokaklar terk

edilmiş araçlarla doluydu. Görünürde pek az insan vardı. Hareket eden yalnızca üç kişi gördüm. İkisi Whitehall'un olukları boyunca değneklerini tıkırdata tıkırdata yürüyordu. Üçüncüsü Parliament Meydanı'ndaydı. Lincoln heykelinin dibine sokulup oturmuş, en değerli varlığına sarılıyordu; kör bir bıçakla kesmeye çalıştığı tuzlanmış ete.

Her şeyin üzerinde Parlamento binası yükseliyordu. Saatin ibreleri altıyı üç geçe durmuştu. Bütün bunların artık anlamı kalmadığına, koca binanın taştan oyulmuş gösterişli bir süsten başka bir şey olmadığına ve onun da zamanla, sessizlik içinde aşınıp gideceğine inanmak zordu. Ufalanan kulelerini taraçalara dilediği gibi döksün, diye düşündüm. Kıymetli canlarını riske atmasından yakınacak kızgın üyeleri olmayacaktı artık. Zamanında tüm dünyadan iyi niyetlerin ve üzücü menfaatlerin yankılandığı o salonların çatıları da sonunda çökecekti; durduracak, umursayacak kimse olmayacaktı. Binanın yanında, Thames Nehri ağırbaşlılıkla akmaya devam ediyordu. İki yakasındaki setler dağılana, su yayılıp da Westminster bir kez daha bataklığın içinde bir adaya dönüşene kadar da akmaya devam edecekti.

Dumansız, berrak havada, gümüş-gri bir manastır yükseliyordu. Çevresindeki kısa ömürlü binaların arasında, yaşlılığın dinginliğiyle ayırt edilebiliyordu. Yüzyılların temeli üzerinde sağlamdı ve belki, eserleri yok olup giden adamlara adanmış anıtları daha yüzyıllar boyunca korumaya yazgılıydı.

Orada oyalanmadım. Gelecek senelerde eski manastıra gidip romantik bir melankoliyle bakanlar çıkacaktır. Ama geçmişle ilgili bu tür romantik bir bakışa trajedi karışır. Ben de bu duyguya fazla yaklaşmıştım.

Dahası, yeni bir duygu hissetmeye başlamıştım: Yalnız kalma korkusu. Piccadilly'deki hastaneden çıktığımdan beri yalnız kalmamıştım ve sonra, baktığım her yerde şaşırtıcı yenilikler görmüştüm. Şimdi, ilk defa, doğası gereği sokulgan olan bir tür için gerçek yalnızlığın ne kadar dehşet verici olduğunu hissetmeye başlamıştım. Şehirde kol gezen her tür dehşete karşı zayıf, çırılçıplak hissediyordum.

Kendimi, aracı Viktorya Caddesi'ne sürmeye zorladım. Aracın çıkardığı seslerin yankıları beni ürkütüyordu. Onu terk edip sessizce, yaya olarak devam etme, tıpkı ormandaki hayvanlar gibi kurnazlıkta güvenlik arama dürtüsü hissediyordum. Sakin olmak ve planıma sadık kalmak için tüm irade gücümü kullanmam gerekiyordu. Çünkü bana bu bölge verilseydi ne yapacağımı biliyordum, en büyük ve çok katlı mağazasında erzak arardım.

Biri ordu ve donanma mağazalarının erzak bölümlerini silip süpürmüştü, ama artık orada kimse yoktu.

Yan kapıdan çıktım. Kaldırımda bir kedi paçavra yığını gibi bir şeyi kokluyordu. Kediyi ürkütmek için ellerimi çırptım. Bana dik dik baktı ve sonra uzaklaştı.

Bir adam köşeyi döndü. Yüzünde övüngen ifade vardı ve bir peynir tekerleğini azimle yolun ortasında yuvarlıyordu. Ayak seslerimi duyunca peynirini durdurdu, üzerine oturdu ve sopasını sertçe salladı. Ana caddedeki arabama geri döndüm.

Josella'nın karargâh olarak bir otel seçmiş olması mümkündü. Viktorya İstasyonu'nun çevresinde pek çok otel olduğunu hatırladım ve bu yüzden arabayı oraya sürdüm.

Sandığımdan fazlası vardı. Yirmi kadar otele baktıktan ve organize gruplara dair en ufak kanıt bulamadıktan sonra, durum oldukça ümitsiz gelmeye başladı.

Soracak birini aradım. Burada hayatta kalmayı başarmış biri varsa, Josella sayesinde olabilirdi. Bölgeye geldiğimden beri yalnızca yarım düzine insan görmüştüm. Şimdi ise hiç kimse yoktu. Ama sonunda, Buckingham Sarayı Yolu'nun köşesinde eşiğe büzülmüş yaşlı bir kadına rastladım.

Bir küfredip bir inleyerek, kırık tırnaklarıyla bir konserve kutusunu elinde tutuyordu. Yakındaki küçük dükkâna girip yüksek bir rafta gözden kaçmış yarım düzine fasulye konservesi keşfettim. Bir de konserve açacağı buldum ve kadının yanına döndüm. Kadın hâlâ kutuyla boşuna uğraşıyordu.

"Onu atsan daha iyi. Kahve o," dedim ona.

Açacağı ve konserveleri eline tutuşturdum.

"Beni dinle," dedim. "Buralarda bir kız arıyorum, görebilen bir kız? Büyük olasılıkla bir grubun başını çekiyordur."

Çok umut verici bir olasılık değildi; ama bu yaşlı kadının çoğu kişiden daha uzun süre yaşamasına yardımcı olan bir şey olmalıydı. Kadının başını sallayarak verdiği yanıt gerçek olamayacak kadar güzel geldi.

"Evet," dedi, konserve açacağını kullanırken.

"Biliyor musun? Nerede o?" diye sordum. Bir şekilde, Josella'dan başka biri olabileceği hiç aklıma gelmemişti.

Ama kadın başını iki yana salladı.

"Bilmiyorum. Bir süre onun grubuyla kaldım, ama sonra onları kaybettim. Benim gibi yaşlı bir kadın gençlere ayak

uyduramıyor, bu yüzden kaybettim. Zavallı, yaşlı bir kadını beklemediler, ben de onları bir daha bulamadım."

Konserve kutusunun kapağını açmaya devam etti.

"Nerede yaşıyor?" diye sordum.

"Hep birlikte, bir oteldeydik. Nerede olduğunu bilmiyorum, yoksa onları yine bulurdum."

"Otelin adını bilmiyor musun?"

"Yok. Gözlerin görüp de okuyamıyorsan bir yerlerin adını bilmenin faydası yok."

"Ama orası hakkında bir şeyler hatırlıyor olman lazım."

"Hayır, hatırlamıyorum."

Konserve kutusunu kaldırdı ve ihtiyatla içindekileri kokladı.

"Buraya bak," dedim soğuk bir sesle. "O konserveleri kaybetmek istemezsin, değil mi?"

Kadın bir koluyla hepsini kucaklamaya çalıştı.

"Eh, o zaman, bana bu otel hakkında bildiğin her şeyi anlatsan iyi olur," diye devam ettim. "Örneğin, küçük mü, yoksa büyük mü, bilmem gerek."

Kadın bir koluyla korurcasına konserve kutularına sarılarak düşündü.

"Aşağı katta sesler yankı yapıyordu, büyük bir yermiş gibi. Şık da olmalı. Demek istediğim, sessiz halılar, güzel yataklar ve güzel örtüler vardı."

"Başka?"

"Hayır, ben hiç... Evet, bir şey daha vardı. Önünde iki alçak basamak vardı ve şu dönüp duran kapılardan geçerek giriyordun."

"Bu daha iyi," dedim. "Bundan emin misin? Oteli bulamazsam, seni bulabilirim, biliyorsun."

"Yemin ederim doğru, bayım. İki alçak basamak ve döner kapı."

Yanındaki ezik çantanın içini karıştırdı, kirli bir kaşık çıkardı ve fasulyeleri, cennetten çıkmış bir reçelmiş gibi tatmaya başladı.

Burada sandığımdan da fazla otel olduğu ortaya çıktı. Üstelik şaşırtıcı sayıda otelin önünde döner kapı vardı. Ama aramaya devam ettim. Bulduğum zaman tanımamak imkânsızdı. İzler ve kokular çok tanıdıktı.

"Burada kimse var mı?" diye seslendim giriş holünde. Sesim yankılandı.

İçeriye ilerlemek üzereyken köşeden bir inleme geldi. Yarı karanlık girintide, divana uzanmış bir adam vardı. Loşluğa rağmen epey kötü durumda olduğunu görebiliyordum. Fazla yakınına gitmedim. Adam gözlerini açtı. Bir an için görebildiğini sandım.

"Orada mısın?" dedi.

"Evet, ben..."

"Su," dedi. "Tanrı aşkına bana su ver."

Yemek odasına gittim ve arkasında bir servis odası buldum. Musluklar akmıyordu. İki sifondan büyük bir sürahiyi doldurdum ve bir kupayla birlikte içeri götürdüm. Onları adamın ulaşabileceği bir yere bıraktım.

"Sağol, dostum," dedi. "Kendim içebilirim. Benden uzak dur."

Kupayı sürahiye daldırdı ve içti.

"Tanrım," dedi. "Amma susamışım!" Sonra yine daldırıp içti. "Burada ne işin var, dostum? Buralar sağlıklı değil, biliyorsun."

"Bir kız arıyorum, görebilen bir kız. Adı Josella. Burada mı?"

"*Buradaydı*. Ama çok geç kaldın, ahbap."

Ani bir şüphe hançer gibi içime saplandı.

"Kastettiğin..."

"Hayır. Sakin ol, dostum. Benim kaptığım hastalığı kapmadı. Yalnızca gitti, diğerleri gibi."

"Nereye gittiğini biliyor musun?"

"Bunu sana söyleyemem, dostum."

"Anlıyorum," dedim.

"Sen de gitsen iyi olacak, ahbap. Burada biraz daha kalırsan, benim gibi gidecek halin kalmaz."

Haklıydı. Ona bakarak doğruldum.

"Sana getirebileceğim başka bir şey var mı?"

"Hayır. Bu bana yeter. Kısa süre sonra başka hiçbir şeye ihtiyacım kalmayacağını sanıyorum." Duraksadı. Sonra ekledi: "Güle güle git, dostum. Çok teşekkür ederim. Eğer kızı bulursan, ona iyi bak. İyi bir kız o."

Biraz sonra, konserve et ve bira ile karnımı doyururken adama Josella'nın ne zaman gittiğini sormadığımı hatırladım, ama hastalığı yüzünden muhtemelen zaman duygusunu kaybetmişti.

Aklıma gelen tek yer üniversite binasıydı. Josella'nın da aynısını düşüneceğini tahmin ediyordum. Dağılan grubumuzdan başkalarının da, yeniden bir araya gelme çabasıyla oraya gitmiş olabileceğini umuyordum. Çok güçlü bir umut değildi, çünkü sağduyuları varsa günler önce şehirden ayrılmış olmalıydılar.

Kulenin üzerinde hâlâ iki bayrak asılıydı. Ilık akşam havasında gevşekçe sarkıyorlardı. Ön avluda toplanmış iki düzine kadar kamyondan dördü hâlâ dokunulmamış bir halde orada duruyordu. Arabayı aralarına park ettim ve binaya girdim. Ayak seslerim sessizlikte takırdıyordu.

"Merhaba! Merhaba!" diye seslendim. "Kimse var mı?"

Sesim koridorlarda, merdiven kuyularında yankılandı, solarak fısıltıya dönüştü ve sonra tekrar sessizlik hâkim oldu. Diğer kanadın kapısına gittim ve yine seslendim. Bir kez daha yankılar kesintiye uğramadan soldu ve toz kadar yumuşak bir şekilde söndü. Ancak arkama döndüğüm zaman dış kapının içine tebeşirle yazılmış yazıyı gördüm. Büyük harflerle bir adres yazıyordu:

TYNSHAM MALİKÂNESİ
TYNSHAM
DEVIZES CİVARI, WILTSHIRE

En azından bu vardı.

Adrese baktım ve düşündüm. Yaklaşık bir saat sonra alacakaranlık çökecekti. Devizes kasabasının yüz altmış kilometre, belki daha uzakta olduğunu tahmin ediyordum. Yine dışarı çıktım ve kamyonları inceledim. Biri, en son sürdüğüm kamyondu, küçümsenen anti-triffid ekipmanımı koyduğum kamyon. Yükün kalanının gıda ve malzemeden oluştuğunu hatırladım. Otomobille ve boş ellerle değil, bu kamyonla gitmek çok daha iyi olurdu. Yine de, acil bir sebep olmadığı sürece, üstelik de gece vakti, karşıma pek çok tehlike çıkarabilecek yollarda, değil tıka basa yüklü ağır bir kamyon, herhangi bir araç kullanmak istemiyordum. Kamyonla şimdi yola çıkmaya kalksam ve kaza geçirsem, yeni bir

kamyon bulup yükü aktarmak, geceyi burada geçirmekten daha fazla zaman kaybettirirdi bana. Sabah erkenden yola çıkmak çok daha iyi bir seçenekti. Fişek kutularımı arabadan kamyonun sürücü bölmesine aktararak hazırlandım. Çifteyi yanıma aldım.

Sahte yangın alarmına uyandığımda terk ettiğim odayı bıraktığım gibi buldum; giysilerim bir sandalyenin üzerindeydi, hatta sigara kutusu ve çakmak yatağımın yanında, bıraktığım yerdeydi.

Henüz uyumak için çok erkendi. Bir sigara yaktım, kutuyu cebime koydum ve dışarı çıkmaya karar verdim.

Russell Meydanı'nın bahçesine girmeden önce dikkatle çevreyi inceledim. Açık alanlara kuşkuyla bakmaya başlamıştım bile. Gerçekten de, bir triffid gördüm. Kuzeybatı köşede kıpırdamadan duruyordu; ama onu kuşatan çalılardan epey yüksekti. Yaklaştım ve tepesini tek bir atışla uçurdum. Havan topu kullansam, meydanın sessizliğinde daha ürkütücü bir gürültü çıkaramazdım. Bahçede saklanan başka triffid kalmadığından emin olunca sırtımı bir ağaca vererek oturdum.

Orada belki yirmi dakika kaldım. Güneş alçalmıştı ve meydanın yarısı gölgelere bürünmüştü. Kısa süre sonra içeri girmek zorunda kalacaktım. Işık olduğu sürece başımın çaresine bakabilirdim, ama karanlıkta bir şeyler bana sessizce yaklaşabilirdi. İlkel insana dönüşmeye başlamıştım bile. Belki kısa süre sonra mağaranın dışındaki geceyi güvensizce izleyen atalarımın yapmış olması gerektiği gibi, karanlık saatleri korku içinde geçiren biri olacaktım. Durup bir kez daha meydanda göz gezdirdim. Orada dikilirken, yolda gıcırdayan ayak sesleri duydum. Hafif bir sesti ama

sessizliğin içinde, dönen değirmen taşının gürültüsü kadar yüksek gelmişti.

Silahımı hazır ederek döndüm. Adada ayak izi gören Crusoe, ayak sesi duyan ben kadar şaşırmış olamazdı, çünkü seslerde kör bir adamın tereddüdü yoktu. Hareket eden ateşin loş ışığında onu bir anlığına gördüm. Sonra yoldan ayrılıp bahçeye girdiğimde gelenin bir adam olduğunu anladım. Ben onu daha fark etmeden onun beni gördüğü açıktı, çünkü doğrudan bana doğru geliyordu.

"Ateş etmene gerek yok," dedi, boş ellerini iyice açarak.

Birkaç metre yakınıma gelene kadar tanımadım onu. O da aynı anda beni tanıdı.

"Ah, sen misin?" dedi.

Silahı indirmedim.

"Selam, Coker. Ne peşindesin? Küçük gruplarından birine daha mı katılmamı istiyorsun?" diye sordum ona.

"Hayır. Onu indirebilirsin. Zaten çok gürültü yapıyor. Seni böyle buldum. Hayır," diye yineledi, "bana bu kadarı yetti. Buradan gidiyorum."

"Ben de öyle," dedim ve silahı indirdim.

"Grubuna ne oldu?" diye sordu.

Söyledim. Başını salladı.

"Benimkine de aynısı oldu. Kalanlara da, herhalde. Yine de, denedik..."

"Yanlış yöntemle," dedim.

Yine başını salladı.

"Evet," diye itiraf etti. "Senin topluluğun en baştan doğru fikirle hareket ediyordu, ama bir hafta önce bu, doğru *görünmüyordu.*"

"Altı gün önce," diye düzelttim.

"Bir hafta," dedi.

"Hayır, eminim. Ah, pekâlâ, ne fark eder ki, zaten?" dedim. "Mevcut koşullar altında," diye devam ettim, "af ilan edip en baştan başlamaya ne dersin?"

Kabul etti.

"Hata yaptım," diye tekrarladı. "Bu işi ciddiye alan kişinin ben olduğumu sanıyordum ama yeterince ciddiye almıyormuşum. Felaketin süreceğine, yardımın gelmeyeceğine inanamıyordum. Ama bir de şimdi bak! Her yerde aynısı olmalı: Avrupa, Asya, Amerika. Amerika'yı bu şekilde yıkıma uğramış düşünsene! Ama öyle olmalı. Olmasa buraya gelir, yardım eder ve işleri yoluna koyarlardı, onların yöntemi bu. Hayır, seninkiler en baştan itibaren durumu daha iyi değerlendirdi."

Birkaç dakika düşündük. Sonra sordum:

"Bu hastalık, yani salgın... ne olduğunu düşünüyorsun?"

"Hiç bilemiyorum, dostum. Tifo olması gerektiğini düşündüm ama biri tifonun kuluçka süresinin daha uzun olduğunu söyledi, bu yüzden bilmiyorum. Ben neden yakalanmadım, onu da bilmiyorum. Yalnız, hastalananlardan uzak durmayı ve temiz şeyler yemeyi başardım. Kendi açtığım konservelerle besleniyorum ve yalnızca şişe bira içiyorum. Şimdiye kadar şansım yaver gitti ama burada daha fazla oyalanmayı düşünmüyorum. Sen nereye gideceksin peki?"

Ona duvara yazılmış adresten bahsettim. O henüz görmemişti. Üniversite binasına yürürken silahımın sesini duymuş, araştırmak üzere ihtiyatla yaklaşmıştı.

"O..." diye başladı ve sonra aniden durdu. Batıdaki sokakların birinden çalıştırılan bir arabanın sesi gelmişti. Araba hızla vites yükseltti ve ses giderek uzaklaştı.

"Eh, en azından başka biri daha kalmış," dedi Coker. "Bir de, o adresi yazan her kimse. Kim olabileceği konusunda en ufak fikrin var mı?"

Omuzlarımı silktim. Coker'ın dağıttığı topluluğun üyelerinden birinin geri dönmüş olması mümkündü. Belki de yakalayamadığı, gören insanlardan biriydi. Adresin kaç zamandır orada olduğunu bilmenin yolu yoktu. Düşünüp taşındı.

"İkimiz bir arada kalırsak daha iyi olur. Sana takılıp, nasıl olduğuna bakacağım. Tamam mı?"

"Tamam," diye onayladım. "Ben şimdi yatma ve sabah erkenden hareket etme taraftarıyım."

Uyandığımda o hâlâ uyuyordu. Coker'ın grubunun verdiği ve o zamandan beri kullandığım giysilerden daha rahat bir kayak kıyafeti ve sağlam ayakkabılar giydim. Muhtelif paket ve konserve kutularıyla geri döndüğümde o da uyanmış, giyinmişti. Kahvaltı ederken, tek kamyona binip gitmektense birer kamyon götürerek Tynsham'dakilerin bize kucak açması olasılığını arttırmaya karar verdik.

"Sürücü bölmesinin penceresi kapanan bir kamyon seç," diye önerdim. "Londra'nın çevresinde, özellikle de batıda bir sürü triffid serası var."

"Olur. Çevrede o çirkin şeylerden birkaç tane gördüm," dedi kayıtsızca.

"Ben de gördüm, hareket halinde," dedim ona.

Bulduğumuz ilk benzin istasyonunda bir pompanın kilidini kırıp depoları doldurduk. Sonra, benim üç tonluk kamyonum önderliğinde, sessiz sokaklarda bir tank konvoyu kadar gürültü çıkararak batıya doğru yola çıktık.

Yorucu bir yolculuktu. Her otuz, kırk metrede bir terk edilmiş bir aracın çevresinden dolaşmak zorunda kalıyorduk. Zaman zaman iki üç araba, yolu tamamen tıkamış oluyordu ve birini çok yavaşça yoldan itmek gerekiyordu. Arabaların pek azı kaza geçirmişti. Sürücüler hızla kör olmuş gibiydi ama aracın kontrolünü kaybetmelerine neden olacak kadar ani değil. Genelde yolun kenarına çekip durmayı başarmışlardı. Gece olsa, ana yollardan geçmek imkânsız olurdu ve yan sokakları kullanarak şehir merkezinden çıkmamız günler alırdı. Zamanın büyük kısmını, aşılmaz araç kümeleri önünde geri gidip bir başka yol bulmaya çalışarak harcardık. Şimdi ise, genel olarak ilerleyişimiz o kadar ağır değildi ve birkaç kilometre sonra, yol kenarında ters dönmüş bir araba gördüğümde, bizden önce başkalarının kullandığı ve kısmen temizlediği bir yol izlediğimizi fark ettim.

Staines'in dış mahallelerinde, sonunda Londra'yı geride bıraktığımızı hissetmeye başladık. Durdum ve Coker'ın kamyonuna yürüdüm. Motoru durdurdu ve yalnızca soğuyan metalin tıkırtılarının bozduğu, doğal olmayan, yoğun bir sessizlik çöktü. Aniden, yola çıktığımızdan beri, birkaç serçe dışında tek bir canlı varlık görmediğimi fark ettim. Coker kamyonun sürücü bölmesinden indi. Yolun ortasında durdu ve kulak kabartarak çevresine bakındı.

"Ve o yönde önümüzde yatıyor
Engin sonsuzluğun çölleri..."

diye mırıldandı.

Bakışlarımı ona çevirdim. Ciddi, düşünceli ifadesi aniden bir sırıtışa dönüştü.

"Yoksa Shelley'i mi tercih edersin?" diye sordu.

"Adım Ozymandias, kralların kralı,
Eserlerime bakın, ey kudret sahipleri ve ümitsizliğe kapılın

Gel, yiyecek bulalım."

"Coker," dedim, bir dükkânın tezgâhına oturmuş, krakerlere marmelat sürerken, "beni yendin. Nesin sen? Seninle ilk karşılaştığımda –affına sığınarak söylüyorum– liman işçisi ağzıyla sayıp sövüyordun. Şimdi de Marvell'dan alıntı yapıyorsun. Çok tuhaf."

Sırıttı. "Bana da hiç gelmemiştir," dedi. "Kırma olduğumdandır. Kırmaysan kim olduğunu asla bilemezsin. Annem de benim ne olduğumu bilmiyordu. En azından hiç kanıtlayamadı ve benim için nafaka alamamasının suçunu hep bana attı. Bu yüzden çocukken pek çok konuda kızgındım; okulu terk ettiğim zaman mitinglere gitmeye başladım. Bir şeyleri protesto ettikleri sürece, ne mitingi olduğu fark etmezdi. Böylece, mitinglere katılan insanların arasına karıştım. Sanırım beni eğlenceli buluyorlardı. Her neyse, beni siyasi partilere götürürlerdi. Bir süre sonra eğlenceli olmaktan sıkıldım ve ne zaman düşüncelerimi söylesem arkamdan güldüklerini fark ettim. Onların sahip olduğu bilgiye

ihtiyacım olduğuna karar verdim. O zaman ben de onlara biraz gülebilecektim. Bu yüzden, akşam okuluna başladım ve gerektiğinde kullanmak üzere, onlar gibi konuşma çalışmaları yaptım. Birinin seni ciddiye alması için onun dilinde konuşman gerekir. Sokak ağzıyla konuşarak Shelley'den alıntı yaparsan gösteri maymunu gibi seni sevimli bulurlar ama söylediklerini dikkate almazlar. Ciddiye almaya alışık oldukları bir dille konuşman gerek. Aksi de doğru. Emekçilerle konuşan siyasetçilerin yarısı söylediklerinin değerini onlara anlatamıyor. Seyircileri onları anlamadığı için değil, çoğu, sözcükleri değil sesi dinlediği ve kendi normal konuşmalarına benzemeyen fazla süslü laflar olduğunu düşünüp, işittiklerini göz ardı ettiği için. Ben de iki dilli olmaya ve doğru yerde doğru dili kullanmaya karar verdim, arada bir de, beklenmedik bir biçimde, yanlış yerde yanlış dili kullanmaya, sanırım. Bunun onları nasıl sarstığını görsen şaşarsın. İngiliz kast sistemi harika bir şey. O zamandan bu yana söylevcilik mesleğinde epey başarı kazandım. Düzenli diyebileceğin bir iş değil, ama çeşitlilik sağlıyor ve ilginç şeylerle dolu. Wilfred Coker. Mitinglerinizde konuşma yapılır. Her konuda konuşulur. O benim, işte."

"Ne demek istiyorsun her konuda konuşulur demekle?" diye sordum.

"Eh, bir matbaacının basılı lafları sunması gibi, ben de sözlü laflar sunuyorum. Matbaacının bastığı her şeye inanması gerekmiyor."

Şimdilik konuyu değiştirdim. "Sen neden diğerleri gibi kör olmadın?" diye sordum. "Hastanede değildin, değil mi?"

"Ben mi? Hayır. Tesadüfen, küçük bir mitingte, polisin taraflılığını protesto eden bir güruha konuşma yapıyordum. Saat altı gibi başladık ve yarım saat sonra polis mitingi dağıtmaya geldi. Ben mahzene indim. Arkamdan onlar da indi ama bir talaş yığınının altına saklandığımdan beni bulamadılar. Bir süre daha yukarıda dolandılar ve sonra ortalık yatıştı. Orası oldukça rahattı, bu yüzden uyudum. Sabah çevreyi dikkatle kolaçan ettim ve bütün bu olanlarla karşılaştım." Düşünceler içinde duraksadı. "Eh, şamata bittiğine göre, artık benim özel yeteneğime pek ihtiyaç duyulmayacak gibi."

Buna karşı çıkmadım. Yemeğimizi bitirdik. Tezgâhtan aşağı kaydı.

"Gel. Harekete geçsek iyi olacak. 'Yarın taze tarlalara ve yeşil otlaklara.' Bu sefer gerçekten beylik bir laf istersen."

"Dahası, doğru değil," dedim. " 'Tarlalar' değil, 'ormanlar' olacaktı."

Kaşlarını çattı ve düşündü.

"Öyle olsun ahbap," dedi.

Coker'ın havai ruh hali bana da bulaştı. Açık kırları görmek insanı ümitlendiriyordu. Taze yeşil ekinler olgunlaştığında asla hasat edilmeyecekleri, ağaçlardaki meyvelerin toplanmayacağı doğruydu; bu kırlar bir daha asla o günkü kadar düzgün ve bakımlı görünmeyecekti ama her şeye rağmen kendi tarzında, hayatları devam edecekti. Bir daha canlanmayacak, steril şehirler gibi değil. İnsanın çalışıp geliştirebileceği, kendine bir gelecek kurgulayabileceği bir yerdi. Bunun yanında önceki hafta sürdüğüm yaşam,

çöp yığınlarını karıştırarak kırıntılarla geçinen bir sıçanın yaşamına benziyordu. Tarlalara bakarken neşemin yerine geldiğini hissettim.

Yolumuzun üzerindeki, Reading veya Newbury gibi şehirler bizi bir süreliğine Londra'daki ruh haline sokuyordu, ama bu yine de bizi fazla etkilemiyordu.

İnsan zihninin trajik düşünceleri besleme eğilimi yoktur, zihin anka kuşu gibidir. Bu nitelik faydalı da olabilir, zararlı da; hayatta kalma iradesinin bir parçasıdır ama aynı zamanda, bizi zayıf düşüren bir savaştan ötekine koşmamızı da mümkün kılmıştır. Asıl önemli olan kayıp büyük olsa da bir süre ağladıktan sonra normale dönmektir. Hayat sürecekse olağanüstü olan, kısa zamanda sıradana dönüşmelidir. Birkaç bulutun semavi buz dağları gibi süzüldüğü mavi bir gökyüzü altında, şehirlerin bunaltıcı anısı soldu ve yaşama duygusu bizi temiz bir rüzgâr gibi tazeledi. Bu, kamyonu sürmeye devam ederken arada bir şarkı söylediğimi fark ederek şaşırmamı belki mazur göstermez, ama en azından açıklayabilir.

Hungerford'ta yemek ve yakıt için durduk. Kilometrelerce uzanan dokunulmamış kırlardan geçerken özgürlük duygumuz gittikçe güçlendi. Manzara henüz ıssız gelmiyordu, yalnızca uyuyan, dost canlısı bir görünümdeydi. Arada bir karşımıza çıkan, çayırlarda sallanan küçük triffid grupları ya da köklerini toprağa daldırmış, dinlenmekte olan diğerlerini görmek bile bir düşmanlık duygusu uyandırarak neşemi kaçırmadı. Triffidler bir kez daha, bir süreliğine askıya aldığım bir profesyonel ilgi alanına dönüşmüştü.

Devizes'a gelmeden önce yine yol kenarına çekip haritaya baktık. Biraz ileride sağa saptık ve kamyonları Tynsham Köyü'ne sürdük.

Tynsham

Malikâneyi gözden kaçırmak imkânsızdı. Tynsham köyünü oluşturan birkaç kulübenin ötesinde, bir malikânenin yüksek duvarı yol boyunca uzanıyordu. Yolu takip ederek dövme demirden, çift kanatlı devasa bir kapıya geldik. Kapının arkasında, yüzünde taşıdığı ciddi sorumluluğun her tür insani ifadeyi bastırdığı genç bir kadın duruyordu. Kadın pompalı bir tüfekle silahlanmıştı ve tüfeği yanlış yerden tutuyordu. Coker'a durmasını işaret ettim ve yaklaşırken kadına seslendim. Kadının ağzı oynadı, ama sesi motorun gürültüsünde boğuldu. Motoru durdurdum.

"Tynsham malikânesi burası mı?" diye sordum.

Kadın bu dahil, en ufak bilgi vermedi.

"Nereden geldiniz? Kaç kişisiniz?" diye sordu.

Kadının tüfeğiyle o şekilde oynaması beni tahatsız ediyordu. Gözümü kadının huzursuz parmaklarından ayırmadan, kısaca kim olduğumuzu, neden geldiğimizi, kabaca neler taşıdığımızı açıkladım ve kamyonda başka kimsenin saklanmadığına yemin ettim. Beni dinlediğinden kuşkuluydum. Gözlerini, av köpekleri gibi hüzünlü ve kuruntulu bir ifadeyle benimkilere dikmişti, ama yine de güven verici değildi. Sözlerim, vicdanlı kişileri yorucu kimselere dönüştüren o gelişigüzel kuşkuyu dağıtamamıştı.

Kadın söylediklerimi doğrulamak için kamyonların arkalarına bakmak üzere yaklaşırken onun hatırına, kuşkularını haklı çıkaracak bir grupla asla karşılaşmamasını diledim. Sonunda bana inandığını itiraf etmek, güvenilir bir nöbetçi olarak rolünü zayıflatacaktı, ama sonunda, ihtiyatlı bir şekilde de olsa, bizi içeri almaya razı oldu.

"Yolun ikiye ayrıldığı yerde sağa dönün," diye seslendi ben geçerken ve sonra kapının güvenliğiyle ilgilenmek üzere döndü. İki yanına karaağaçlar dizilmiş kısa, geniş bir yolun ardında, on sekizinci yüzyıl modasına göre düzenlenmiş bir park vardı. Parka serpiştirilmiş ağaçlara, tüm görkemlerine ulaşmalarına izin verecek alan tanınmıştı. Görüş alanına girdiği zaman evin mimari anlamda azametli bir ev olmadığını gördüm, ama çok büyüktü. Epey geniş bir yer kaplıyordu ve önceki sahiplerinin hiçbiri kişisel izini bırakma dürtüsüne direnememiş gibi, farklı inşaat tarzlarına sahip kısımlardan oluşmuştu. Her biri, öncüllerinin eserlerine saygı gösterirken, kendi çağının ruhunu da ifade etmesi gerektiğini hissetmiş olmalıydı. Eskiden inşa edilmiş kısımlara gösterilen özgüvenli umursamazlık, sağlam ve dağınık bir yapıyla sonuçlanmıştı. Kaçınılmaz şekilde komik, ama aynı zamanda dost canlısı ve güvenilir bir evdi.

Yol ayrımı bizi pek çok aracın beklediği geniş bir avluya götürdü. Avlu, sanki dönümler kaplayan garajlar ve ahırlarca kuşatılmıştı. Coker kamyonunu benimkinin yanına çekti ve indi. Görünürde kimse yoktu.

Ana binanın açık duran arka kapısından girdik ve uzun bir koridordan geçtik. Koridorun sonunda bulduğumuz heybetli mutfakta hâlâ sıcak bir hava vardı ve yemek kokuları

geliyordu. Mutfağın karşısındaki kapıdan mırıltılar ve tabak tıkırtıları duyuluyordu, ama oraya ulaşmak için bir başka karanlık geçitten ve kapıdan geçmek zorunda kaldık.

Girdiğimiz odanın, hizmetkâr sayısının tabirin hakkını verecek kadar fazla olduğu günlerde hizmetkârlar salonu olduğunu sanıyorum. Yüzden fazla kişinin sıkışmadan oturmasına yetecek kadar masa vardı. İki uzun masanın yanındaki banklara elli altmış kişi oturmuştu ve kör oldukları ilk bakışta anlaşılıyordu. Onlar sabırla beklerken gören birkaç kişi etrafta koşuşturuyordu. Bir yan masada üç kız pişmiş tavukları parçalara ayırmakla meşguldü. Birinin yanına gittim.

"Biz yeni geldik," dedim. "Ne yapabiliriz?"

Kız çatalını tutarak duraksadı ve bileğini bükerek önüne düşen saçlarını arkaya attı.

"Biriniz sebzelerin idaresini alsanız, diğeriniz de tabaklara yardım etseniz iyi olur," dedi.

Ben iki büyük leğen dolusu patates ve lahananın başına geçtim. Sebzeleri dağıtırken salondaki insanlara baktım. Josella aralarında değildi. Üniversite binasında önerilerini sunan grubun dikkat çekici karakterlerini de orada göremiyordum ama kadınlardan bazılarının yüzlerini daha önce gördüğümü tahmin ediyordum.

Erkeklerin kadınlara oranı önceki gruba göre daha yüksekti ve tuhaf bir karma oluşturmuşlardı. Birkaçı Londralı ya da en azından kasaba sakini olabilirdi, ama çoğu iş kıyafetleri içindeki köylülerdi. Orta yaşlı rahip istisnaydı, ama hepsinin ortak noktası kör olmalarıydı.

Kadınlar daha çeşitliydi. Bazıları çevrelerine kesinlikle uymayan şehirli kıyafetler giymişlerdi, diğerleri muhtemelen buralardandı. İkinci grupta görebilen bir kız vardı ama ilk grup yarım düzine kadar görebilen kadından ve kör olmasına rağmen iş görebilen birkaç kişiden oluşuyordu.

Coker da salondakileri incelemekteydi.

"Ne acayip bir şey bu," diye yorum yaptı bana doğru, alçak sesle. "Onu görebildin mi?"

Josella'yı orada bulmak konusunda kendime itiraf edemediğim kadar büyük bir umut beslediğimi fark ederek başımı iki yana salladım.

"Tuhaf," diye devam etti, "seninle birlikte yakaladığım insanların hiçbiri burada değil. Şurada, masanın sonunda tavuk parçalayan kız dışında."

"Kız seni tanıdı mı?" diye sordum.

"Sanırım. Bana pis pis baktı."

Yiyecekleri taşıyıp dağıtma işi bittiği zaman biz de birer tabak doldurduk ve oturacak yer bulduk. Yemeklerde ya da pişirme tarzında yakınacak hiçbir şey yoktu. Bir hafta boyunca soğuk konservelerle beslenmek insanın takdir duygusunu da hassaslaştırıyor. Yemeğin sonunda biri masaya vurdu. Rahip ayağa kalktı, herkesin susmasını bekledi ve sonra konuştu:

"Dostlarım, her günün sonunda, böyle bir felaketin ortasında bizi koruyup kolladığı için Tanrı'nın merhametine şükretmemiz uygun olur. Hâlâ karanlıkta dolaşmaya devam edenlere merhamet etmesi için adımlarına yol göstererek onları buraya getirmesi ve bizim onları beslememize izin vermesi için hep birlikte O'na dua edelim. Bizi bekleyen

güçlüklere dayanabilmek, zamanı geldiğinde, O'nun yardımıyla O'nun ihtişamını yansıtacak daha iyi bir dünya kurabilmek için ona yalvaralım."

Başını eğdi.

"En yüce, en merhametli Tanrım..."

Dua aminlerle bittiği zaman rahip bir ilahi başlattı. Bu da sona erdiğinde salondakiler gruplara ayrıldı ve kör olanlar birbirlerine tutundu. Gören dört kız onları alıp salondan çıkardı.

Bir sigara yaktım. Coker da yorum yapmadan, düşünceli bir şekilde benden bir sigara aldı. Bir kız bize yaklaştı.

"Ortalığı toplamama yardım eder misiniz?" diye sordu. "Bayan Durrant yakında gelir, sanırım."

"Bayan Durrant?" diye tekrarladım.

"Burayı o organize ediyor," diye açıkladı. "Geldiğinde onunla konuşabilirsiniz."

Yaklaşık bir saat sonra, hava neredeyse tamamen kararduğında, Bayan Durrant'ın döndüğünü işittik. Onu masadaki iki mumla aydınlatılmış küçük bir çalışma odasında bulduk. Üniversite binasındaki toplantıda fikre muhalefet eden ince dudaklı, esmer kadın olduğunu gördüm. Şimdilik kadının dikkati Coker'daydı. Yüzünde, öncekinden daha dost canlısı olmayan bir ifade vardı.

"Bana anlatılanlara göre," dedi soğuk bir sesle, Coker'a pislik gibi bakarak, "Üniversite binasına düzenlenen baskını organize eden adam senmişsin."

Coker onayladı ve bekledi.

"O zaman sana hemen, şu anda söyleyeyim: Bizim topluluğumuzda kaba kuvvete yer yoktur ve benim de kaba kuvvet kullanılmasına tahammülüm yok."

Coker hafifçe gülümsedi. Ona en iyi, orta sınıf aksanıyla yanıt verdi:

"Bu yalnızca bir bakış açısı. Kimin daha zalim olduğuna kim karar verebilir? Sorumluluk duygusuyla geride kalanlar mı, yoksa daha da büyük bir sorumluluk duygusuyla şehirden ayrılanlar mı?"

Kadın sert sert bakmaya devam etti. Yüz ifadesi değişmemişti, ama karşısında duran adam hakkındaki değerlendirmesinin değişmeye başladığı açıktı. Coker'ın yanıtı ve davranış tarzı, hiç beklediği gibi çıkmamıştı. Şimdilik bu bakış açısını bir kenara bıraktı ve bana döndü.

"Sen de mi onunla çalışıyordun?" diye sordu.

Olumsuz yanıt vererek, olaylarda oynadığım rolü açıkladım ve bir soru sordum:

"Michael Beadley'ye, Albay'a ve diğerlerine ne oldu?"

Sorum hoş karşılanmadı.

"Başka bir yere gitmiş olabilirler," dedi sertçe. "Burası belli standartlara –Hıristiyan standartlarına– uyan temiz ve düzgün bir topluluk ve bu standartları korumaya kararlıyız. Serbest görüşlere sahip insanlara yerimiz yok. Dünyadaki pek çok kötülükten yozluk, ahlaksızlık ve inanç yoksunluğu sorumluydu. Felaketten esirgenen bizler, bütün bunların tekrar yaşanmadığı bir cemiyet kurmakla görevliyiz. Kuşkucu ve ukala kişiler, ahlaksızlıklarını ve maddeciliklerini saklayan ne tür parlak teoriler öne sürerlerse sürsünler, burada istenmediklerini görecekler. Biz bir Hıristiyan cemaatiyiz ve öyle kalmaya kararlıyız." Meydan okurcasına bana baktı.

"Yani siz onlardan ayrıldınız, öyle mi?" dedim. "Onlar nereye gitti?"

Sert bir sesle yanıt verdi:

"Onlar yollarına devam etti ve biz burada kaldık. Önemli olan bu. Fikirlerini buradan uzak tuttukları sürece, lanetlenmek için istedikleri kadar çaba gösterebilirler. Ve kendilerini hem Tanrı'nın kanunlarından hem de uygarlığın geleneklerinden üstün gördüklerine göre, lanetleneceklerinden kuşkum yok."

Cümlesini, daha fazla sorgulamanın zamanımı boşa harcamak olacağını anlatan bir yüz ifadesiyle bitirdi ve Coker'a döndü.

"Sen neler yapabilirsin?" diye sordu.

"Bir sürü şey," dedi Coker sakin sakin. "Bana en çok nerede ihtiyaç duyulduğunu anlayana kadar genel olarak her konuda yardımcı olmaya çalışırım."

Bayan Durrant şaşkınlıkla duraksadı. Kararları ve emirleri kendisinin vereceğini beklediği açıktı ama fikir değiştirdi.

"Tamam. Çevreyi kolaçan et ve yarın gel, konuşalım," dedi.

Ama Coker o kadar çabuk baştan savuşturulabilecek bir adam değildi. Malikânenin büyüklüğü, şu anda evde kaç kişi olduğu, görenlerin körlere oranı ve başka konuları sorgulayıp hepsinin yanıtını aldı.

Çıkmadan önce Josella'yı sordum. Bayan Durrant kaşlarını çattı.

"Bu adı sanki bir yerden biliyorum. Ama nereden... Ah, son seçimde Muhafazakârların tarafında mıydı?"

"Sanmıyorum. O... eskiden bir kitap yazmış," diye itiraf ettim.

"O..." diye başladı. Sonra hatırladı. "Ah, şu! Gerçekten Bay Masen, burada kurduğumuz toplulukla ilgilenebilecek türden biri olduğunu sanmıyorum."

Odadan çıktığımızda, Coker koridorda bana döndü. Sırıtışını görmeme yetecek kadar ışık kalmıştı.

"Bu yörelerde boğucu bir tutuculuk var," diye yorum yaptı. Sırıtışı kaybolurken ekledi: "Garip bir tip, bilirsin. Gururlu ve önyargılı. Yardım istiyor. Buna çok ihtiyacı olduğunu biliyor, ama bunu asla itiraf etmez."

Açık bir kapının önünde durdu. Şimdi hava iyice kardığından odadaki hiçbir şeyi göremiyorduk ama daha önce önünden geçerken yeterince ışık vardı ve buranın bir erkek yatakhanesi olduğunu biliyorduk.

"Bu adamlarla biraz laflayacağım. Seninle daha sonra görüşürüz."

Onun odaya girdiğini ve içeridekileri neşeli bir, 'N'aber millet! Nasıl gidiyor?" ile selamladığını duydum. Sonra tek başıma yemek salonuna döndüm.

Oradaki tek ışık bir masanın üzerinde yan yana duran üç mumdan geliyordu. Hemen arkalarında bir kadın çileden çıkmış bir ifade ile onarması gereken şeye bakıyordu.

"Merhaba," dedi. "Korkunç, değil mi? Eski günlerde hava karardıktan sonra iş görmeyi nasıl başarıyorlardı acaba?"

"O kadar eski bile değil," dedim ona. "Bu, geçmiş olduğu kadar, gelecek de, bize mum yapmayı öğretecek birilerini bulabilirsek."

"Sanırım öyle." Başını kaldırıp bana baktı. "Bugün Londra'dan mı geldin?"

"Evet," diye itiraf ettim.

"Orada durum kötü mü?"

"Londra bitti," dedim.

"Korkunç şeyler görmüşsündür, herhalde?" dedi.

"Gördüm," dedim kısaca. "Sen ne kadar zamandır buradasın?"

Bir daha sormama gerek kalmadan oradaki genel durumu anlattı.

Coker üniversite binasına düzenlediği baskında yarım düzine gören insan yakalayabilmişti. Bayan Durrant ve bu kız, yakalanamayanlardan ikisiydi. Ertesi gün Bayan Durrant, etkisiz bir biçimde de olsa, kontrolü ele almıştı. Aralarından yalnızca bir kişi kamyon sürebildiğinden hemen gitmeleri söz konusu değildi. O gün ve ertesi gün boyunca, benim Hampstead'teki grubum için yaptıklarımı kendi gruplarının üyeleri için yapmışlardı. Ama ikinci günün ilerleyen saatlerinde Michael Beadley ve iki kişi geri dönmüştü ve gece birkaç kişi daha gelmişti. Sonraki gün öğlen, bir düzine araç için sürücüleri vardı. Başkalarının da gelmesi olasılığına karşı beklemektense, hemen gitmenin daha akıllıca olacağına karar vermişlerdi.

Sırf her yerden uzak, büyük bir bina aradıkları ve Albay, Tynsham malikânesini bildiği için geçici bir çözüm olarak buraya gelmeyi seçmişlerdi.

Uyumsuz bir gruptu ve önderleri bunu biliyordu. Gelmelerini takip eden gün daha küçük, ama üniversite binasındakine benzer bir toplantı düzenlemişlerdi. Michael ve yanındakiler daha yapılacak çok iş olduğunu ve bayağı önyargılar ve didişmelerle dolu bir grubu yatıştırmakla

uğraşmayacaklarını bildirmişti. İçinde bulundukları durum bunun için fazla vahimdi ve zaman dardı. Florence Durrant buna katılmıştı. Dünyanın başına gelenler yeterli bir uyarıydı. İnsanların onları kurtaran mucize karşısında minnet duymayacak kadar kör olmaları, yüz yıldır Hıristiyan inancının altını oyan sapkın teorileri sürdürmeyi düşünmeleri, anlaşılması imkânsız bir şeydi. Durrant kendi adına, Tanrı'ya minnetlerini O'nun kanunlarına uyarak göstermeyen ve diğer insanların inançlarını sürekli yok etmeye çalışan kişilerin bulunduğu bir toplulukta yaşamak istemiyordu. Durumun ciddi olduğunu o da çok iyi görebiliyordu. Asıl yapılması gereken Tanrı'nın uyarısını dinlemek ve hemen O'nun öğretilerine dönmekti.

Bölünen gruplarda dengesizlik oluşmuştu. Bayan Durrant'ın destekçileri arasında beş gören kız, bir düzine kadar kör kız, birkaç orta yaşlı kör adam ve kadın vardı ve hiç görebilen erkek yoktu. Bu koşullar altında, malikâneden ayrılması gereken grubun Michael Beadley'nin grubu olduğu açıktı. Kamyonlar hâlâ yüklü olduğundan fazla gecikmeden akşamın erken saatlerinde kamyonlara binip gitmişler, Bayan Durrant ile takipçilerini ilkeleriyle baş başa bırakmışlardı.

Kalanlar ancak bundan sonra malikâne ve çevresini dolaşıp ne tür potansiyeller barındırdığını görmek için fırsat bulabilmişlerdi. Malikânenin ana binası kapalıydı, ama hizmetkârlar bölümünde, son günlere dek burada birilerinin yaşadığına dair izler bulmuşlardı. Mutfak bahçesine baktıkları zaman, hizmetkârların başına ne geldiğini açık seçik görmüşlerdi. Orada, yerlere saçılmış meyvelerin

arasında, bir adam, bir kadın ve bir kızın cesetleri yatıyordu. Yakında, iki triffid köklerini toprağa daldırmış, sabırla bekliyordu. Malikânenin uzak ucundaki çiftlikte de durum aynıydı. Triffidler açık bırakılmış bir kapıyı kullanarak mı girmişlerdi, yoksa orada yetiştirilen, iğnesi kesilmemiş bazı örnekler mi serbest kalmıştı, belli değildi, ama başka kimseye zarar vermeden, hemen halledilmesi gereken bir tehditti bu. Bayan Durrant gören kızlardan birini göndermişti ve kız duvar boyunca dolaşarak bütün kapıları kapatmıştı. Bayan Durrant'ın kendisi ise silah odasını bulmuştu. Deneyimsizliklerine rağmen o ve genç bir kadın bulabildikleri bütün triffidlerin kafasını uçurmayı başarmıştı. Toplam yirmi altı triffid öldürmüşlerdi. Malikâne duvarlarının dahilinde başka triffid bulamamışlardı ve başka olmadığını umuyorlardı.

Ertesi gün köyü araştırdıklarında, orada çok sayıda triffid bulmuşlardı. Hayatta kalan köylüler ya eldeki erzakla mümkün olduğunca uzun süre hayatta kalmak üzere evlerine kapananlardı ya da yiyecek aramak için kısa seferlere çıktıklarında şansları yaver giden ve triffidlerle karşılaşmayanlardı. Buldukları herkesi toplayıp malikâneye getirmişlerdi. Sağlıklıydılar, çoğu güçlü kuvvetliydi, ama en azından şimdilik, destekten çok yük oluyorlardı çünkü hiçbiri göremiyordu.

O gün dört genç kadın daha malikânenin yolunu bulmuştu. İkisi yüklü bir kamyonu sırayla sürerek gelmiş, yanlarında bir de kör kız getirmişlerdi. Diğeri ise otomobille, yalnız başına gelmişti. Çevreye kısaca bakındıktan sonra buradaki düzeni cazip bulmadığını bildirmiş, yoluna devam etmişti. Sonraki birkaç gün boyunca gelmeye devam eden pek çok kişiden yalnızca ikisi kalmıştı. Gelenlerin ikisi

dışında hepsi kadındı. Anlaşılan, adamların çoğu Coker'ın gruplarından kolayca kurtulacak kadar dobra ve acımasızdı ve çoğu ilk oluşturulan topluluğa geri dönmüştü.

Kız bana Josella hakkında hiçbir şey söyleyemedi. Bu ismi daha önce duymadığı açıktı ve onu tarif ettiğimde de hatırlamadı.

Biz hâlâ konuşurken, aniden odanın ışığı yandı. Kız, vahiy gelmiş birinin huşu dolu ifadesi ile başını kaldırıp lambalara baktı. Mumları üfleyip söndürdü. Onarım işine devam ederken, hâlâ orada olduklarından emin olmak istermiş gibi, arada bir lambalara dönüyordu.

Birkaç dakika sonra Coker içeri girdi.

"Bunu sen başardın, sanırım?" dedim, başımı lambalara doğru sallayarak.

"Evet," diye itiraf etti. "Burada kendi jeneratörleri var. Benzinin buharlaşıp gitmesine izin vermektense, kullansak daha iyi olur."

"Buraya geldiğimiz ilk andan itibaren ışığımız olabilirdi mi demek istiyorsun?" diye sordu kız.

"Jeneratörü çalıştırma zahmetine girseydiniz," dedi Coker, ona bakarak. "Işık istiyorduysanız, neden jeneratörü çalıştırmayı denemediniz?"

"Orada olduğunu bilmiyorduk. Dahası, ben motorlar ve elektrik hakkında hiçbir şey bilmem."

Coker düşünceli ona bakmaya devam etti.

"Bu yüzden karanlıkta oturmaya devam ettiniz," diye yorum yaptı. "Yapılması gereken işler varken karanlıkta oturmaya devam ederek, daha ne kadar hayatta kalabilirsiniz, sence?"

Ses tonu kızı incitmişti.

"Bu tür işlerde iyi değilsem bu benim suçum değil."

"Bu konuda sana katılmıyorum," dedi Coker ona. "Yalnızca senin suçun olmakla kalmıyor, aynı zamanda, kendi kendine yarattığın bir kusur. Dahası, kendini mekanik olan hiçbir şeyi anlamayacak kadar ruhani görmek, gösterişçilikten başka bir şey değil. Aptalca, bayağı bir kibir türü. İnsanlar hayata hiçbir şey bilmeden başlar, ama Tanrı ona öğrenebilmesi için bir beyin vermiştir. O beyni kullanmamak takdir edilmesi gereken bir erdem değildir. Bu boşluk kadınlarda bile kınanmalıdır."

Anlaşılabilir bir şekilde, kız sinirlenmişti. Coker da içeri girdiğinden beri sinirli görünüyordu. Kız konuştu:

"Bütün bunlar iyi, güzel ama farklı insanların zihinleri farklı şekillerde çalışır. Erkekler makinelerin ve elektriğin nasıl işlediğini anlar. Kadınlar kural olarak bu tür şeylere pek ilgi duymaz."

"Bırak bu mitleri ve yapmacıklı tavırları, bunlara kanacak adam değilim," dedi Coker. "Anlamaya çalışma zahmetine girdiklerinde kadınların en karmaşık ve hassas makineleri kullanabildiklerini ve kullandıklarını pekâlâ biliyorsun. Ama genelde, zorunlu olmadıkları sürece anlamaya çalışmaya zahmet etmeyecek kadar tembeller. Cazip bir çaresizlik geleneğinin kadınsı bir erdem olarak rasyonalize edildiği bir kültürde, yapmaları gereken işi bir başkasının üzerine yıkabildikleri sürece neden zahmet edecekler ki? Normalde, böyle bir yapmacıklığı yok etmek için uğraşmaya değmez. Tersine, herkesin teşvik ettiği bir tavır bu. Erkekler de zavallı sevgililerinin elektrikli süpürgelerini yiğitçe onararak

ve patlamış ampullerini beceriyle değiştirerek destekledi. Bütün bu saçmalık her iki taraf için de kabul edilebilirdi. Mizacınızın narinliğini ve erkeklere pek sevimli gelen bağımlılığınızı pratik sebepler tamamlıyordu ve ellerini kirletmek zorunda kalan erkek oluyordu."

Hızını alamayarak devam etti:

"Şimdiye dek bu tür bir zihinsel tembellik ve asalaklıkla kendimizi eğlendirme lüksüne sahiptik. Nesillerdir cinslerin eşitliği hakkında konuşmamıza rağmen, kadınlar bu tür bir bağımlılıktan o kadar faydalanıyorlardı ki, vazgeçemiyorlardı. Koşullar değiştikçe pek az değişiklik yapmak zorunda kaldılar ama değişim her zaman pek az ve gönülsüzdü." Duraksadı. "Bundan kuşku mu duyuyorsun? Eh, hem şuh bir kızın hem de entelektüel bir kadının yüksek duyarlılık numarasını farklı şekillerde uyguladığı gerçeğini düşün. Ama bir savaş patlayıp yanında sosyal görevler ve yaptırımlar getirdiğinde, her ikisi de becerikli mühendisler olarak eğitilebildi."

"Ama *iyi* mühendis değildiler," diye yorum yaptı kız. "Herkes aynı şeyi söylüyor."

"Ah, savunma mekanizması iş başında. Bunu söylemenin herkesin işine geldiğini belirtmeme izin ver. Yine de," diye itiraf etti, "bir yere kadar doğruydu. Ama neden? Çünkü hemen hemen hepsi yalnızca gereken temellerden yoksun oldukları halde, hızlı öğrenmek zorunda olmakla kalmıyorlardı, aynı zamanda bu tür alanların onlara yabancı olduğu ve onların narin doğaları için fazla iğrenç olduğu gibi, senelerdir aşılanan düşünceleri *unutmaları* gerekiyordu."

"Neden gelip bunları benim sırtıma yıkman gerektiğini anlamıyorum," dedi kız. "Sefil makineyi çalıştırmayan tek kişi ben değilim."

Coker sırıttı.

"Çok haklısın. Haksızlık ettim. Yalnızca, jeneratör çalışmaya hazır beklediği halde kimsenin bu konuda bir şey yapmamış olması sabrımı taşırdı. Aptallığın ve faydasızlığın üzerimde böyle bir etkisi var."

"O zaman bütün bunları bana değil, Bayan Durrant'a söyleyebilirdin, bence."

"Endişelenme, söyleyeceğim. Ama bu yalnızca onun işi değil. Senin de işin ve başka herkesin de. Bunda ciddiyim biliyorsun. Koşullar radikal bir biçimde değişti. Artık, 'Eyvah, ben bu tür şeylerden hiç anlamam,' diyerek, işi bir başkasına yıkamazsın. Artık kimse cehaleti masumiyetle karıştıracak kadar budala olmayacak. Durum, bunu yapamayacağımız kadar vahim. Artık cehalet sevimli ya da komik de olmayacak. Cehalet tehlikeli olacak, hem de çok tehlikeli. Hepimiz daha önce hiç anlamadığımız şeyleri bir an önce öğrenmezsek, ne biz ne de bize bağımlı olanlar bu felaketten canlı kurtulabilir."

"Kadınlara duyduğun bu küçümseyici tavrı neden benim üzerime yüklemen gerektiğini anlamıyorum, hem de aptal, eski bir makine yüzünden," dedi kız aksi aksi.

Coker bakışlarını kaldırdı.

"Yüce Tanrım! Ben de kadınların kullanmaya zahmet ettiklerinde *her tür* yeteneğe sahip olduğunu açıklamaya çalışıyorum."

"Bizim asalak olduğumuzu söyledin. Bu hiç hoş değildi."

"Hoş şeyler söylemeye çalışmıyorum. Benim söylediğim, yok olan, eski dünyada, kadınların asalak gibi davranmakta çıkarının olduğu."

"Sırf pis kokulu, gürültülü bir makine hakkında hiçbir şey bilmediğim için."

"Kahretsin!" dedi Coker. "Bir dakikalığına makineyi unut, olmaz mı?"

"O zaman neden?"

"Makine yalnızca bir simgeydi. Mesele şu ki, artık hepimizin yalnızca sevdiğimiz işleri yapmak yerine bir toplumu yürütmek ve desteklemek için öğrenebildiğimiz kadar çok şeyi öğrenmemiz gerekecek. Erkekler bir oy kullanıp işi bir başkasına yıkamaz. Kadınlar da bir erkeği ona bakmaya ikna edip ardından sorumsuzca bebekler üretip eğitimlerini bir başkasına bıraktıkları zaman tüm sosyal görevlerini yerine getirmiş olmayacaklar."

"Eh, bunun makinelerle ne ilgisi olduğunu anlamadım."

"Dinle," dedi Coker sabırla. "Bebeğin olursa, onun bir vahşi olarak mı büyümesini istersin, yoksa medeni bir insan olarak mı?"

"Medeni bir insan olarak, elbette."

"O zaman, onun uygar bir çevrede büyümesini sağlamalısın. Çocuğun tüm kuralları bizden öğrenecek. Hepimiz, olabildiğince çok şeyden anlamalıyız ve olabildiğince akılcı bir şekilde yaşamalıyız ki, ona olabildiğince çok şey verebilelim. Bu hepimiz için çok çalışmak ve daha fazla düşünmek demek. Koşullar değiştiğine göre, bakış açımız da değişmeli."

Kız malzemelerini toparladı. Birkaç saniye boyunca Coker'ı süzdü.

"Bu tür fikirlerin olduğuna göre, Bay Beadley'nin grubunu kafa dengi bulabilirdin, bence," dedi. "Bizim bakış açımızı değiştirmek ve ilkelerimizden vazgeçmek gibi bir niyetimiz yok. Bu yüzden diğer gruptan ayrıldık. Bu yüzden, düzgün, saygın insanların âdetleri senin için yeterli değilse, başka yere gitsen daha iyi olacak." Ve burnunu çekerek yürüyüp gitti.

Coker onun uzaklaşmasını izledi. Kapı kapandığı zaman duygularını bir balıkçının akıcılığı ile ifade etti. Güldüm.

"Ne bekliyordun ki?" dedim. "İçeri dalıyorsun ve kızla, karşında bir kaçıklar güruhu varmış gibi konuşuyorsun. Üstüne üstlük, batıdaki koca sosyal sistemin hesabını ondan soruyorsun. Öfkelendiği zaman da şaşırıyorsun."

"Sağduyulu olmak gerektiğini anlamasını bekliyordum," diye mırıldandı Coker.

"Neden anlasın? Çoğumuz anlamıyoruz, biz alışkanlıktan anlarız. Doğru ve görgülü sayılan davranışlar konusunda ona öğretilenlere aykırı gelen her değişikliğe, mantıklı olsa da, olmasa da karşı çıkacak ve bu süreçte daha sarsılmaz bir karakter geliştirdiğine içtenlikle ikna olacak. Fazla acele ediyorsun. Evini yeni kaybetmiş bir adama Elysian Çayırları'nı göstersen, onları hiç beğenmez ama orada bir süre bıraksan, evinin tıpkı orası gibi ama biraz daha rahat olduğunu düşünmeye başlar. Bu kız da zamanla uyum sağlayacak ama uyum sağladığını şiddetle reddedecek."

"Başka bir deyişle, gerektiğinde doğaçlama davran, diyorsun. Hiçbir şeyi planlamaya çalışma. Bu bizi fazla ileri götürmez."

"Önderlik burada devreye giriyor. Planlama işini önder yapar ama bunu söylemeyecek kadar bilgedir. Değişiklik gerekli olduğunda, bunu koşullara ödün vermek olarak sunar. Geçici bir değişim elbette, ama eğer iyi bir önderse, doğru ödünleri vere vere, nihai olarak değişimi şekillendirir. Yapılacak her tür plana büyük itirazlar gelir, ama ödünler yalnızca acil durumlarda verilir."

"Bana pek Makyavelci geldi. Ben neyi hedeflediğimi bilmekten ve doğrudan ona yönelmekten hoşlanırım."

"Çoğu insan da hoşlandığını iddia eder, ama hoşlanmaz. Onlar ikna edilmekten, kandırılmaktan hatta zorlanmaktan hoşlanırlar. Böylece asla hata yapmazlar: Ortada bir hata varsa, her zaman bir başka şey ya da biri yüzündendir. Doğrudan hedefe gitmek mekanik bir görüştür ve insanlar makine değildir. Kendi akılları vardır, daha çok, tanıdık bir tarla bulduğunda rahat eden köylü akılları."

"Beadley'nin başarı kazanacağına da pek inanmıyor gibisin. Adam safi plan."

"O da sorun yaşayacak. Ama grubu plan yapmayı seçti. Buradakiler plan yapma fikrine olumsuz bakıyor," dedim. "Sırf herhangi bir plan yapma fikrine direndikleri için buradalar." Duraksadım. Sonra ekledim: "Ama o kız bir konuda haklıydı, biliyorsun. Beadley'nin yanına gitsen daha iyi. Buradaki insanları kendi yönteminle idare etmeye çalışsan bu tür tepkiler alırsın. Koyun sürüsünü pazara dümdüz güdemezsin, onları oraya götürmenin yolları vardır."

"Bu gece olağanüstü alaycı ve mecazi konuşuyorsun," diye yorum yaptı Coker.

Buna itiraz ettim.

"Bir çobanın koyunlarını nasıl idare ettiğini fark etmek alaycılık değil."

"Ama insanları koyun olarak görmenin alaycılık olduğunu düşünenler çıkabilir."

"Uzaktan kumandayla düşüncelerini yönlendirebileceğin makineler olarak görmekten çok daha az alaycı ve çok daha verimli olur ama."

"Hım," dedi Coker. "Bunun ne anlama geldiğini düşünmem gerekecek."

Daha İleri

Ertesi sabahım düzensizdi. Çevreye bakındım, orada burada ihtiyacı olanlara yardım ettim ve bir sürü soru sordum.

Berbat bir gece geçirmiştim. Yatağa girene kadar Josella'yı Tynsham'da bulacağıma ne kadar emin olduğumu fark etmemiştim. O günkü yolculuktan sonra son derece yorgundum ama yine de uyuyamıyordum; kapana kısılmış ve plansız hissederek karanlıkta uyanık yattım. Josella'nın ve Beadley'nin grubunun orada olacağından o kadar emindim ki, onlara katılmaktan başka bir olasılık düşünmemiştim. Onlara yetişsem bile ilk defa Josella'yı bulamayabileceğimi düşündüm. Westminster bölgesinden benim onu bulmak için oraya gelmemden kısa süre önce ayrıldığına göre, her durumda ana grubun epey gerisinde kalmış olmalıydı. Önceki iki gün boyunca Tynsham'a gelen herkesle ilgili ayrıntılı bir soruşturma yapmam gerektiği açıktı.

Şimdilik, onun bu tarafa geldiğini varsaymalıydım. Elimdeki tek ipucu buydu. Bu aynı zamanda, onun üniversiteye geri döndüğünü ve tebeşirle yazılmış adresi gördüğünü varsaymak anlamına geliyordu ama onun oraya hiç gitmemiş, Londra'nın dönüştüğü leş kokulu şehirden bir an önce, tiksintiyle uzaklaşmış olması da pekâlâ mümkündü.

Düşünmekten en çok kaçındığım fikir, onun ikimizin grubunu da dağıtan hastalığa yakalanmış olabileceğiydi. Zorunlu olmadığım sürece bu olasılığı düşünmeyecektim.

Sabahın erken saatlerinin uykusuz berraklığında şunu keşfettim: Josella'yı bulma arzum, Beadley'nin grubunu bulma arzumdan daha baskındı. Onları bulduğumda Josella yanlarında değilse... Bir sonraki hamle doğru anı beklemek olacaktı, pes etmek değil.

Uyandığımda Coker'ın yatağı boştu. Sabahımı soruşturmama adamaya karar verdim. Sorun, Tynsham'ı cazip bulmayıp yollarına devam edenlerin isimlerini not etmeyi kimsenin düşünememiş olmasıydı. Josella'nın adı, onu kınamayla hatırlayan birkaç kişi dışında kimse için bir şey ifade etmiyordu. Görünüşünü tarif ettiğim zaman hatırladığını sananlar oldu, ama ayrıntılı olarak sorguladığımda onlar da boş çıktı. Lacivert kayak kıyafeti giymiş bir kız kesinlikle gelmemişti, bundan emindim, öte yandan, hâlâ bu kıyafetler içinde olduğunu kesin olarak bilemezdim. Soruşturmam herkesin benden bıkıp usanması ve hayal kırıklığımın büyümesi ile sonuçlandı. Biz varmadan bir gün önce gelip gitmiş bir kızın o olması olasılığı, düşük de olsa vardı ama tüm önyargılarına rağmen, Josella'nın insanlar üzerinde bu kadar zayıf bir izlenim bırakacağını sanmıyordum.

Öğle yemeğinde Coker yeniden ortaya çıktı. Malikâne ve arazilerini ayrıntılı olarak araştırmıştı. Canlı hayvanları ve kaçının kör olduğunu saymıştı. Çiftlikteki araçları ve makineleri incelemişti. Temiz su kaynağını bulmuştu. Yem stokuna bakmıştı, hem insanlar hem hayvanlar için. Kör kızların kaçının felaketten önce kör olduğunu öğrenmiş, bu kızların diğerlerini eğitmesi için dersler ayarlamıştı.

Rahibin kör erkeklerin moralini düzeltmek için onların da pek çok faydalı iş yapabileceklerine dair güvence verdiğini –mesela, şey, sepet örmek ve kumaş dokumak gibi– ve bunu duyan erkeklerin karamsarlığa kapıldığını öğrenmiş, daha umut verici fikirlerle bu karamsarlığı dağıtmak için elinden geleni yapmıştı. Bayan Durrant'la karşılaştığında ona, bir şekilde gören kadınların omuzlarına yıkılan işin bir kısmını kör kadınlar almazsa bütün düzenin on gün geçmeden yıkılacağını ve rahibin dün gece ettiği, daha fazla kör insanın burayı bulması duası gerçekleşirse bu düzenin tamamen sürdürülemez hale geleceğini söylemişti. Bir an önce gıda rezervleri oluşturmak için çalışmalara başlamanın şart olduğu ve kör adamların faydalı işler yapabilmeleri için birtakım el aletlerinin üretilmesi gerektiği konularına giriştiğinde Bayan Durrant sözünü kesmişti. Coker onun itiraf edemeyeceği kadar çok endişelendiğini görebiliyordu, ama diğer grupla ilişkilerini kesmesine sebep olan kararlılık, Coker'a nankörce sayıp dökmesine sebep olmuştu. Sözlerine, ona göre ne Coker'ın ne de görüşlerinin buradaki cemaate uyum sağlayabileceğini söyleyerek son vermişti.

"O kadının sorunu, patron olmak istemesi," dedi Coker. "Kibirli ilkelerinden bağımsız, mizacında olan bir şey."

"İftira!" dedim. "Söylemeye çalıştığın şey şu: Bayan Durrant'ın ilkeleri o kadar kusursuz ki, her şeyi kendi sorumluluğu olarak görüyor, bu yüzden başkalarına rehberlik etme görevini üstleniyor."

"Aynı şey," dedi.

"Ama benim söylediğim şekli kulağa çok daha iyi geliyor," dedim.

Biraz düşündü.

"Bir an önce düzen kurmazsa korkunç bir kargaşaya sürükleyecek. Sen çevreye bakındın mı?"

Başımı iki yana salladım. Ona sabahımı nasıl harcadığımı anlattım.

"Pek bir şey öğrenememişsin. Şimdi ne yapacaksın?" dedi.

"Michael Beadley'nin grubunun peşinden gideceğim," dedim.

"Ya kız onların yanında değilse?"

"Şu anda, orada olduğunu umuyorum. Orada olmalı. Başka nerede olabilir?"

Bir şey söyleyecek oldu, durdu, sonra devam etti:

"Ben de seninle geleceğim, sanırım. Her şey düşünülürse, onlar da beni gördüklerine buradakilerden daha fazla memnun olmayacaklardır ama buna dayanabilirim. Kurduğum düzenin dağılıp gitmesine tanık oldum ve buradakilerin de aynı şeyi yapacağını görebiliyorum, daha yavaş ve belki daha kötü sonuçlarla. Tuhaf, değil mi? Şu anda buralardaki en tehlikeli şey iyi niyetmiş gibi görünüyor. Çok yazık, çünkü körlerin oranına rağmen, bu mekân *yönetilebilirdi*. İhtiyaç duydukları her şey var burada ve bir süre daha var olmaya devam edecek. Tek gereken bir düzen kurmak."

"Ve düzene dahil olmayı istemek," dedim.

"O da var," diye onayladı. "Sorun şu ki, olan biten her şeye rağmen bu insanların kafasına henüz dank etmemiş. Dönüşmek istemiyorlar, bu her şeyin sonu demek. Zihinlerinin bir köşesinde, açık havada kamp yapmaya çıkmışlar, duruma tahammül ediyorlar ve bir şeylerin olmasını bekliyorlar."

"Doğru ama şaşırtıcı değil," diye itiraf ettim. "Bizi ikna etmek için çok şey gerekti ve onlar bizim gördüklerimizi görmedi. Bir şekilde burada, kırsalda her şeyin sonu gelmiş hissi yok, aciliyet duygusu yok."

"Eh, hayatta kalacaklarsa bir an önce anlamaya başlamaları gerek," dedi Coker, salonda çevresine bakınarak. "Bir mucize gelip onları kurtarmayacak."

"Onlara zaman ver. Bizim anladığımız gibi, onlar da anlayacak. Her zaman çok acelecisin. Artık zaman para demek değil, biliyorsun."

"Para artık önemli değil ama zaman önemli. Hasadı düşünmeleri gerek. Un öğütmek için bir değirmen kurmaları, kışın hayvanları besleyecek yemi toparlamaları gerek."

Başımı iki yana salladım.

"O kadar acil değil, Coker. Kasabalarda dev un stokları olmalı ve görünüşe bakarsak, onu kullanacak pek az insan kaldık. Daha uzun süre mevcut stoklarla yaşayabiliriz. Kuşkusuz asıl acil olan, henüz emeklerine ciddi bir ihtiyaç duyulmazken, körlere *nasıl* çalışacaklarını öğretmek."

"Yine de, bir şeyler yapılmazsa buradaki gören insanlar havlu atacak. Bir ikisi pes etse bile, mekân kargaşaya sürüklenir."

Bunu kabul etmek zorundaydım.

O akşamın ilerleyen saatlerinde Bayan Durrant'ı bulmayı başardım. Michael Beadley ve grubunun nereye gittiğini başka kimse bilmiyor ve umursamıyor gibiydi, ama peşlerinden gitmek isteyebilecek insanlara bazı işaretler bırakmayacaklarına inanamazdım. Bayan Durrant memnun

olmadı. Başta, bana söylemeyi reddedeceğini sandım. Sırf bir başka grubu tercih ettiğim için değil. Bu koşullar altında, uyumsuz da olsa elinden iş gelen bir adamı kaybetmek ciddi bir sorundu. Yine de benden kalmamı isteme zayıflığını göstermedi. Sonunda sertçe:

"Dorset'te, Beaminster yakınlarda bir yere gideceklerdi. Sana bundan başka bir şey söyleyemem," dedi.

Geri döndüm ve Coker'a söyledim. Çevresine bakındı. Sonra bir parça üzüntüyle başını iki yana salladı.

"Tamam," dedi. "Yarın sabah bu çöplükten gidelim."

"Gerçek bir öncü gibi konuştun," dedim ona. "En azından, bir İngiliz'den çok bir öncü gibi."

***

Ertesi gün saat dokuzda oradan yirmi kilometre uzaklaşmıştık bile ve önceki gibi iki kamyonla yolculuk ediyorduk. Kamyonları Tynsham halkına bırakıp daha kullanışlı bir araç almayı düşündük ama ben kendi kamyonumu bırakmak istemiyordum. İçindekileri şahsen toparlamıştım ve ne taşıdığımı biliyordum. Michael Beadley'nin hiç beğenmediği anti-triffid ekipmanı sandığına ek olarak, son malzemeleri toparlarken daha geniş bir açıdan bakmıştım ve büyük bir şehrin dışında bulmakta güçlük çekebileceğim şeyler almıştım; örneğin küçük bir aydınlatma seti, pompalar ve iyi aletlerle dolu kutular. Bütün bunları daha sonra da gidip alabilirdim, ama bir süre büyük yerleşim birimlerinden uzak durmak gerekecekti. Tynshamlılar henüz hastalığın görülmediği kasabalarda erzak ve malzeme bulabilirdi. Her durumda, iki kamyon dolusu malzeme onlar için bir fark yaratmazdı ve bu yüzden, sonunda, geldiğimiz gibi gittik.

Hava hâlâ güzeldi. Yükseklerde hava temizdi ve hâlâ pek az kötü koku taşıyordu, ama çoğu köy nahoş yerlere dönüşmüştü. Bir tarlada veya yol kenarında yatan kıpırtısız şekilleri nadiren görüyorduk, ama tıpkı Londra'da olduğu gibi, herkes barınaklara saklanma dürtüsü içindeydi. Çoğu köyde sokaklar boştu ve çevre kırlar, tüm insan ırkı hayvanlarını da alıp gitmiş gibi ıssızdı. Steeple Honey'ye varana kadar.

Tepeden aşağı inerken, tüm Steeple Honey köyünü görebiliyorduk. Küçük, ışıltılı bir ırmağın üzerinde yay çizen taş köprünün uzak ucuna toplaşmıştı. Uykulu bir kilisenin çevresinde gelişmiş sessiz, küçük bir yerdi ve etrafı beyaz badanalı kulübelerle benek benekti. Yüz senedir saz damlarının altındaki sessiz hayatı bozacak hiçbir şey olmamış gibi görünüyordu. Ama şimdi, tıpkı diğer köyler gibi, dumansız ve kıpırtısızdı. Yokuşu yarıladığımızda gözüme bir hareketlilik ilişti.

Solda, köprünün uzak ucunda, yola göre belli bir açıyla inşa edilmiş, bu yüzden ön cephesini hafifçe yandan gördüğümüz bir ev vardı. Duvara kakılmış konsola bir han tabelası asılmıştı ve hemen üzerindeki pencereden beyaz bir şey sallanıyordu. Yaklaştığımız zaman bir adamın pencereden sarkmış, elindeki havluyu çılgınca bize doğru sallamakta olduğunu gördüm. Kör olması gerektiğini düşündüm, aksi halde yolumuzu kesmek için evden çıkardı. Adam, hasta olamayacak kadar canlı bir biçimde sallıyordu havluyu.

Coker'a sinyal verdim ve köprüden geçtikten sonra durdum. Penceredeki adam havluyu düşürdü. Motor gürültüsünün arasında duyamadığım bir şey söyledi ve gözden kayboldu. İkimiz de motorları durdurduk. Ortalık o

kadar sessizdi ki, evin içinde ahşap merdivenlerden inen adamın patırtısını duyabiliyorduk. Kapı açıldı ve adam ellerini öne uzatarak dışarı çıktı. Solundaki çalıların arasından bir şey şimşek hızıyla savruldu ve adama çarptı. Adam tiz bir çığlık attı ve olduğu yerde yığıldı.

Çiftemi aldım ve kamyondan indim. Çalının arkasına dolandım ve orada, gölgelere saklanmış triffidi buldum. Sonra kafasını uçurdum.

Coker da kamyonundan inmişti ve yakınımda dikiliyordu. Yerdeki adama, sonra tepesi uçmuş triffide baktı.

"Sanki onu... Hayır, lanet olsun, onu *bekliyor* olamazdı, değil mi?" dedi. "Tesadüf olmalı. Adamın o kapıdan çıkacağını *biliyor* olamaz. Demek istediğim, *olamaz*, değil mi?"

"Yoksa olabilir mi? Olağanüstü düzgün bir iş çıkardı," dedim.

Coker huzursuz bakışlarını bana çevirdi.

"Fazla düzgün. Gerçekten de onların..."

"Triffidler hakkında birtakım şeylere inanmamak gibi bir eğilim var," dedim ve ekledim: "Buralarda daha fazlası olabilir."

Yandaki çalılıkları dikkatle inceledik ama başka triffid bulamadık.

"Bir içki hoşuma giderdi," dedi Coker.

Tezgâhtaki toz tabakası dışında, hanın küçük barı normal görünüyordu. Kendimize birer viski doldurduk. Coker kendisininkini kafasına dikti. Endişeli bakışlarını bana çevirdi.

"Bundan hoşlanmadım. Hem de hiç hoşlanmadım. Sen bu kahrolası şeyler hakkında çoğu insandan daha fazlasını

biliyor olmalısın, Bill. O şey kesinlikle... demek istediğim, sırf *tesadüf* eseri orada duruyordur, değil mi?"

"Bence..." diye başladım. Sonra durdum ve dışarıdaki kesik tıkırtıları dinledim. Gidip pencereyi açtım. Kafası uçmuş triffide, bu sefer kütüğün hemen üzerini hedef alarak ateş ettim. Tıkırtılar durdu.

"Triffidlerin asıl sorunu," dedim, birer içki daha doldururken, "onlar hakkında bilmediklerimiz." Ona Walter'ın teorilerini anlattım. Şaşırdı.

"Ciddi ciddi, o takırtıları çıkardıkları zaman 'konuştuklarını' söylemiyorsundur, herhalde?"

"Bu konuda kararsızım," diye itiraf ettim. "Bir tür sinyal olduğunu söyleyecek kadar ileri gidebilirim. Ama Walter bunun gerçek 'konuşma' olduğunu düşünüyordu ve onlar hakkında, tanıdığım herkesten daha bilgiliydi."

İki boş şarjörü çıkartıp tekrar doldurdum.

"Aslında, kör birine göre daha avantajlı olduklarını söyledi, öyle mi?"

"Birkaç sene önceydi," dedim.

"Yine de tuhaf bir tesadüf."

"Her zamanki kadar fevrisin. Yeterince çaba gösterirsen ve yeterince uzun süre beklersen kaderin her cilvesi tuhaf bir tesadüf olarak görünebilir."

İçkilerimizi içtik ve gitmek üzere döndük. Coker pencereden dışarı baktı. Sonra kolumu tuttu ve işaret etti. İki triffid sallana sallana köşeyi dolanmıştı ve ilkinin saklandığı çalı çite doğru ilerliyordu. Bitkiler duraksayana kadar bekledim ve sonra ikisinin de kafasını uçurdum. Triffidlerin saklanmış olabileceği yerlerin menzili dışındaki bir

pencereden çıktık ve dikkatle çevremize bakınarak kamyonlara yaklaştık.

"Bu da mı tesadüf? Yoksa arkadaşlarına ne olduğuna bakmaya mı geliyorlardı?" diye sordu Coker.

Köyden çıktık ve dar kır yollarında ilerlemeye başladık. Şimdiye kadarki yolculuğumuzda gördüklerimizden daha fazla triffid varmış gibiydi ya da acaba ben var olanların farkına yeni varmış olabilir miydim? Buraya dek ana yolları kullandığımızdan, daha az triffide rastlamıştık belki de. Deneyimlerime dayanarak, sert yüzeylerden kaçındıklarını biliyordum ve bunun sebebinin bacaksı köklerini rahatsız etmesi olduğunu sanıyordum. Gerçekten de daha fazla triffid gördüğümüze inanmaya ve bize karşı o kadar da kayıtsız olmadıklarını düşünmeye başlamıştım ama zaman zaman çayırlarda bize doğru yaklaşırken gördüklerimizin yalnızca tesadüfen bu yönde yürümediklerinden emin olmak zordu.

Ben geçerken yol kenarındaki çalıların arasından bir tanesinin iğnesini bana doğru savurması daha açık bir kanıt oldu. Neyse ki hareket halindeki bir araca nişan almak konusunda deneyimsizdi. İğneyi biraz erken savurmuştu ve ön camda küçük zehirli benekler bıraktı. O tekrar saldıramadan geçip gittim. Ama bu olaydan sonra, havanın sıcaklığına rağmen yan pencereyi açmadım.

Son bir hafta boyunca, triffidleri ancak onlarla karşılaştığımda düşünmüştüm. Josella'nın evinde gördüklerim ve Hamstead Heath yakınlarında grubumuza saldıranlar beni kaygılandırmıştı, ama genellikle o sırada endişelenmem gereken daha acil şeyler vardı. Şimdi, o ana kadarki yolculuğumuzu düşünüyordum ve Bayan Durrant silahlarla

temizlenmesini emretmeden önce Tynsham'daki koşulları ve içinden geçtiğimiz köylerin durumunu göz önüne alarak, insanların ortadan kaybolmasında triffidlerin ne kadar rol oynadığını merak etmeye başlamıştım.

Bir sonraki köyde kamyonu ağır ağır sürerek dikkatle çevreyi inceledim. Ön bahçelerin çoğunda cesetler vardı ve birkaç gündür orada yattıkları açıktı; hemen hepsinin yakınında triffidler bekliyordu. Triffidler yalnızca, beklerken köklerini daldırabilecekleri yumuşak toprağın bulunduğu yerlerde pusu kuruyormuş gibi görünüyordu. Ev kapısının doğrudan sokağa açıldığı yerlerde nadiren ceset görmüştüm, buna karşın hiç triffid görmemiştim.

Çoğu köyde, yiyecek aramak için evlerinden çıkanların asfalt ya da taş döşeli alanlarda göreceli güvenlik içinde hareket ettiklerini, ama bu alanları terk ettikleri, hatta bir bahçe duvarının veya çitin yakınından geçtikleri anda, savrulan iğnelerin tehdidi altına girdiklerini tahmin ediyordum. İğneyi yiyen bazıları bağırmış ve onlar dönmeyince geride kalanların korkusu büyümüş olmalıydı. Arada bir açlık bir başkasını dışarı çekmişti. Birkaçı geri dönecek kadar şanslı çıkmıştı, ama çoğu kendini kaybederek dolanmaya devam etmiş, sonunda bitkinlikten yığılıp kalmış veya bir triffidin menziline girmişti. Geride kalanlar neler olduğunu tahmin etmiş olmalıydı. Bahçelerin yakın olduğu yerlerde savrulan iğnelerin hışırtısını duyabilir, evde açlıktan ölmek ile gidenlerle aynı kadere mahkûm olmak dışında başka seçenekleri olmadığını anlayabilirlerdi. Birçoğu evde kalıp, hiç gelmeyecek bir yardımı bekleyerek, eldeki gıdalarla beslenmeye çalışırdı. Steeple Honey'deki adam da onlardan biri olmalıydı.

İçinden geçtiğimiz diğer köylerde de, hayatta kalmayı başarmış yalnız grupların bulunduğu evler olabileceğini düşünmek hoş değildi. Londra'da yüzleştiğimiz ikilem yine karşımıza çıkmıştı, medeni kurallara göre onları bulmamız ve onlar için bir şeyler yapmamız gerektiği duygusu ve bu tür herhangi bir girişimin boşuna olacağını bilmenin yarattığı hayal kırıklığı.

Soru aynıydı. Dünyadaki en iyi niyetle, acıyı uzatmaktan başka ne yapabilirdiniz? Bir süreliğine vicdanınızı yatıştırabilirdiniz, ama bir kez daha, emeklerinizin boşa gitmesini izlerdiniz.

Kendi kendime kararlılıkla, deprem bölgesinde yıkılmaya devam eden binalara girmenin faydası yok, dedim. Kurtarma çalışmaları sarsıntılar bittikten sonra başlamak zorunda. Ama mantık işimi kolaylaştırmıyordu. İhtiyar doktor zihinsel uyumun zorluğunu vurgularken çok haklıydı.

Triffidler beklenmedik ölçekte tehlikeydi. Elbette, çalıştığım şirketin plantasyonlarının yanı sıra pek çok sera vardı. Bu seralar özel şirketler veya daha küçük işletmeler için triffid yetiştiriyordu ve çoğunluğu, iklimi sebebiyle güneye kurulmuştu. Yine de şimdiye dek gördüklerimiz, triffidlerin nasıl kaçıp dağıldıklarına dair bir fikir veriyorsa da, sayıları benim sandığımdan çok daha fazla olmalıydı. Her gün daha fazla triffidin erişkinliğe ulaştığı ve iğnesi alınan örneklerin yeni iğneler büyüttüğü fikri korkutucuydu.

Biri yemek, diğeri yakıt için olmak üzere, iki mola daha verdik ve hızlı bir yolculuğun ardından, öğleden sonra yaklaşık dört buçuk civarında Beaminster'a girdik. Beadley'nin

grubuna dair en ufak işaret görmeden kasabanın merkezine kadar ulaştık.

İlk bakışta, bu kasaba da o gün gördüğümüz diğer yerler kadar cansızdı. Biz girdiğimiz zaman kasabanın çarşısı, kenara çekilmiş birkaç kamyon dışında boş ve ıssızdı. Yaklaşık yirmi dakika kadar, ben önde, Coker arkada ilerledikten sonra, kamyonlardan birinin arkasından bir adam çıktı ve tüfeğini doğrulttu. Bilinçli olarak havaya ateş etti ve sonra bana nişan aldı.

Çıkmaz

Bu, itiraz etmediğim türden bir uyarı. Kamyonu kenara çektim.

Sarı saçlı, iri yarı bir adamdı. Tüfeği beceriyle kullanıyordu. Silahını indirmeden başını iki kez yana doğru salladı. Bunu, inmemi istediğine dair bir işaret olarak kabul ettim. İndiğim zaman boş ellerimi gösterdim. Ben yaklaşırken, başka bir kamyonun arkasından bir kız ve bir başka adam çıktı. Arkamdan Coker'ın sesi yükseldi:

"O tüfeği indirsen iyi olacak, dostum. Hepiniz açıktasınız."

Sarışın adam bakışlarını benden kaçırdı ve Coker'ı aradı. O sırada istesem üzerine atlayabilirdim, bunun yerine, "O haklı. Barış için geldik, zaten," dedim.

Adam, tam olarak ikna olmuş görünmese de, tüfeğini indirdi. Benim kamyonumun koruması altında, kendi kamyonundan inen Coker ortaya çıktı.

"Bu da ne demek oluyor? İnsan insanın kurdudur mu?"

"Yalnızca iki kişi misiniz?" diye sordu ikinci adam.

"Siz ne bekliyordunuz? Kalabalık olacağını mı? Evet, yalnızca iki kişiyiz."

Üçlü gözle görünür bir biçimde rahatladı. Sarışın adam açıkladı.

"Şehirden gelmiş bir çete olabileceğinizi düşündük. Yiyecek için buraya baskın düzenleyeceklerini düşünüyoruz."

"Ah," dedi Coker. "Son günlerde şehirde neler olduğundan haberiniz yok sanırım. Tek endişeniz buysa, unutun gitsin. Her ne çete varsa, büyük olasılıkla aksini yapıyorlardır, şimdilik. Aslında, söylememe izin verirseniz, aynen sizin yaptığınız şeyleri yapıyorlardır."

"Buraya gelmeyeceklerini mi düşünüyorsun?"

"Gelmeyeceklerinden adım gibi eminim." Üçlüye baktı. "Siz Beadley'nin grubundan mısınız?" diye sordu.

Yanıt, ikna edici ölçüde boş bakışlardı.

"Yazık," dedi Coker. "Uzun zamandır şansımız ilk defa yaver gidecekti."

"Beadley'nin grubu dediğin nedir?" diye sordu sarışın adam.

Saatlerce güneş altında kamyon sürdükten sonra susamış, yorulmuştum. Tartışmayı sokağın ortasında değil, daha rahat bir yerde sürdürmeyi teklif ettim. Onların araçlarının çevresinden dolandık, bisküvi kutuları, çay sandıkları, tuzlanmış et parçaları, şeker çuvalları, tuz blokları gibi, daha tanıdık dökümtülerin arasından geçtik ve yandaki küçük bir bara girdik. Bardak bardak bira eşliğinde, Coker ve ben onlara yaptıklarımızı ve bildiklerimizi kısaca anlattık. Sonra sıra onlara geldi.

Altı kişilik bir grubun aktif kısmıydılar, anlaşıldığı kadarıyla diğer iki kadın ve bir adam, üs olarak kullandıkları evde konuşlanmışlardı.

7 Mayıs Salı günü, öğlen civarı, sarışın adam ve yanındaki kız arabayla batıya doğru yol alıyordu. İki haftalık bir

tatil için Cornwall'a gidiyorlardı ve epey de iyi mesafe kaydediyorlardı. Ta ki Crewkerne yakınlarında, yan yoldan iki katlı bir otobüs çıkana kadar. Araba hızla otobüse çarpmıştı ve sarışın genç adamın hatırladığı son şey uçurum gibi tepelerinde yükselen bir otobüsün üstlerine devrilmesiydi.

Tıpkı benim gibi, gizemli bir sessizlikle kuşatılmış bir yatakta uyanmıştı. Ağrıyan yerleri, birkaç kesik ve zonklayan kafası dışında bir şeyi yok gibiydi. Kimse gelmeyince mekânı araştırmış ve küçük barakadan bir hastane olduğunu görmüştü. Bir koğuşta kızı ve iki başka kadını daha bulmuştu. Kadınlardan biri kendindeydi, ama bir kolu ve bir bacağı alçıda olduğundan kalkamıyordu. Bir başka odada iki adam vardı. Biri şimdiki yoldaşıydı, diğerinin ise bacağı kırılmış ve alçıya alınmıştı. Hastanede toplam on bir kişi vardı ve sekizi görüyordu. Körler arasında, iki kişi yatalaktı ve hastalıkları ciddiydi. Personelden iz yoktu. Sarışın adamın deneyimi, en baştan itibaren, benimkinden daha kafa karıştırıcıydı. Küçük hastanede kalmış, neler olduğunu merak ederek ve birinin gelip yardım edeceğini umarak, acizler için ellerinden geleni yapmışlardı. İki kör hastaya ne olduğu ve onları nasıl tedavi edebilecekleri hakkında en ufak fikirleri yoktu. Onları beslemek ve sakinleştirmeye çalışmak dışında hiçbir şey yapamıyorlardı. İkisi de ertesi gün ölmüştü. Adamlardan biri kaybolmuştu ve gidişini kimse görmemişti. Otobüs devrildiğinde yaralananlar yerel halktandı. Yeterince iyileştikleri zaman ailelerini bulmak üzere gitmişlerdi. Grup, ikisi kolları ve bacakları alçıda, altı kişiye düşmüştü.

Sonra, felaketin büyük olduğunu ve en azından bir süreliğine kendi başlarının çaresine bakmaları gerektiğini fark

etmişlerdi, ama olanların kapsamını hâlâ kavrayamıyorlardı. Hastaneden ayrılıp daha uygun bir yer bulmaya kadar vermişlerdi, çünkü şehirlerde daha fazla gören insan olduğunu ve düzensizliğin çetecilik doğurduğunu tahmin ediyorlardı. Şehirlerdeki gıda stokları tükendiğinde bu çetelerin köylere gelmesini bekliyorlardı ve bir çekirge sürüsü gibi tüm kırsalı kaplayacaklarını hayal ediyorlardı. Bu yüzden en büyük endişeleri, gıda ve malzeme toparlayarak bir kuşatmaya hazırlanmak olmuştu.

Böyle bir şeyin gerçekleşme olasılığının çok düşük olduğuna dair onları temin ettiğimizde, bir parça kasvetle bakıştılar.

Tuhaf bir üçlüydüler. Sarışın adamın adı Stephen Brennell'di ve bir borsa çalışanıydı. Yol arkadaşı düzgün yapılı, güzel bir kızdı ve zaman zaman sahtece huysuz tavırlar sergiliyordu, ama hayatın getirecekleri karşısında şaşırıp kalacak birine benzemiyordu. Şu sıradışı kariyerlerden birini sürdürmüştü –modellik, tezgâhtarlık, filmlerde figüranlık, boşa çıkan Hollywood'a gitme fırsatları, bilinmeyen kulüplerde garsonluk, muhtelif yöntemlerle bu aktiviteleri desteklemeye çalışmak– Cornwall tatili de bu, destek çalışmalarından biri gibiydi. Kız, Amerika'ya ciddi hiçbir şey olamayacağı ve bir süre daha dayanırlarsa Amerikalıların gelip her şeyi düzelteceği gibi kesinlikle sarsılmaz bir inanç besliyordu. Felaket çöktüğünden beri karşılaştığım en tasasız insandı. Zaman zaman, Amerikalıların bir an önce gelip yakacakları parlak ışıkların hasretini çekiyordu gerçi.

Grubun üçüncü üyesi olan esmer genç adam kızgındı. Kendi küçük radyo dükkânını kurmak için çok çalışmış,

para biriktirmişti ve hırsları vardı. "Ford'a bakın," dedi bize, "Lord Nuffield'a bakın –benim radyo dükkânımdan daha büyük olmayan bir bisiklet atölyesiyle başladı, ama nerelere vardı! Ben de öyle bir şey yapacaktım. Bir de şimdi düştüğümüz lanet kargaşaya bakın! Bu hiç adil değil!" Onun görüşüne göre kader yeni Fordlar ve Nuffieldlar istemiyordu ama o mücadelesiz pes etmeyecekti. Bu yalnızca onu sınamak için gönderilmiş, geçici bir dönemdi. Bir gün o radyo dükkânını açacak, adımını sağlamca milyonerlik merdiveninin ilk basamağına atacaktı.

Onlar hakkındaki en hayal kırıklığı yaratan şey, Michael Beadley'nin grubu hakkında hiçbir şey bilmemeleriydi. Gerçekten de, Devon'ın öte yanında, bir köyde karşılarına çıkan grup dışında başka kimseyi görmemişlerdi. Orada da, çifte taşıyan iki adam onlara bir daha buraya gelmemelerini öğütlemişti. Adamların yöre halkından olduğunu düşünüyorlardı. Coker bunun, küçük bir grup anlamına geldiğini söyledi.

"Büyük bir gruba ait olsalar daha az endişe edip daha fazla merak ederlerdi," diye iddia etti. "Ama Beadley ve yanındakiler buradaysalar, onları bir şekilde bulabilmemiz lazım." Sarışın adama sordu: "Baksana, sizinle gelmemize ne dersin? Üzerimize düşeni yaparız ve onları bulduğumuzda hepimizin işini kolaylaştırır."

Üçü sorarcasına birbirlerine baktılar ve sonra başlarını salladılar.

"Tamam. Kamyonu yüklememiz için yardım ederseniz, yola çıkacağız," diye onayladı adam.

Charcott Evi'nin görünüşüne bakılırsa burası, eskiden sağlam duvarlarla çevrili bir malikâneydi. Şu anda duvarlar onarılmaktaydı. Malikâneyi kuşatan hendekteki su boşaltılmıştı. Ama Stephen kanal sistemini başarıyla bozduğunu ve hendeğin yavaş yavaş dolacağını düşünüyordu. Toprakla doldurulan kısımları havaya uçurmayı ve böylece hendeğin oluşturduğu halkayı bir kez daha tamamlamayı planlıyordu. Buna gerek olmayabileceği yorumumuz onda bir parça hayal kırıklığı ve özlem yarattı. Evin taş duvarları kalındı. Öndeki pencerelerin en az üçünde makineli tüfekler görülebiliyordu. Stephen çatıya iki tane daha yerleştirdiklerine işaret etti. Ana kapının iç tarafında havan mermileri ve bombalardan küçük bir cephanelik oluşturulmuştu ve onun gururla gösterdiği gibi, pek çok alev makinesi de vardı.

"Bir silah deposu bulduk," diye açıkladı, "ve bir günü bunları toparlamak için harcadık."

Malzemelere bakarken ilk defa, felaketin büyüklüğünün ve kapsamının, daha küçük bir felaketin yol açabileceği şeylerle karşılaştırıldığında bir nimet olduğunu fark ettim. Nüfusun yüzde on-on beşi hayatta kalsa, büyük olasılıkla bu tür küçük topluluklar aç çetelere karşı ölüm kalım mücadelesi vermek zorunda kalacaktı. Mevcut durumda, Stephen savaş hazırlıklarını boşuna yapmış olabilirdi. Ama işe yarayabilecek bir alet vardı. Alev makinelerini gösterdim.

"Triffidlere karşı bunlar kullanışlı olabilir," dedim.

Sırıttı.

"Haklısın. Çok etkililer. Onlara karşı kullandığımız tek şey. Aslında, bir triffidi kaçırttığından emin olduğum tek şey. Onlara karşı silah kullandığında, ateş edip duruyorsun,

paramparça ediyorsun, ama yerinden kıpırdamıyor. Sanırım yıkımın nereden geldiğini anlamıyor. Ama bunun aleviyle bir kez dokundun mu tabanları yağlıyor."

"Triffidler çok sorun çıkardılar mı?" diye sordum.

Çıkarmamışlardı, anlaşılan. Zaman zaman, belki iki üç tanesi yaklaşıyordu ve kavrulup gidiyorlardı. Gezileri sırasında defalarca ucuz kurtuldukları karşılaşmalar yaşamışlardı, ama genellikle yalnızca triffid tehlikesinin az olduğu, yapılanmış alanlarda araçlarından inmişlerdi.

O gece, hava karardıktan sonra hep birlikte çatıya tırmandık. Ayın çıkması için çok erkendi. Kapkaranlık manzaraya baktık. Ne kadar ararsak arayalım, insan varlığına işaret edecek tek bir ışık noktası bile göremedik. Kimse gündüz duman izi de görmemişti. Lambayla aydınlatılmış oturma odasına inerken moralim bozuktu.

"O zaman, yapılacak yalnızca bir şey var," dedi Coker. "Bölgeyi alanlara böleceğiz ve onları arayacağız."

Ama bunu inançla söylememişti. Beadley'nin grubunun geceleri ışıkla, gündüz ise duman gibi bir başka şeyle işaret vereceğini düşünüyor olmalıydı. Ben de aynı fikirdeydim.

Bununla birlikte, kimsenin daha iyi bir önerisi yoktu, bu yüzden haritayı bölgelere ayırdık ve her bölgede çevreyi görebilen bir yükseklik olmasına özen gösterdik.

Ertesi gün kamyonla kasabaya indik ve orada daha küçük arabalara dağılarak aramayı başlattık.

Westminster'da, Josella'dan izler arayarak dolandığım günden bu yana yaşadığım en bunaltıcı gündü, kuşkusuz.

Başta o kadar fena değildi. Yaz başının taze yeşillikleri arasında, güneş ışığı altında, açık yoldaydım. "Exeter ve

Batı" diyen, sanki hâlâ eski yaşamlarını sürüyormuş gibi başka yerleşim birimlerine işaret eden yol tabelaları vardı. Nadiren de olsa, bazen kuşlar görüyordum. Ve yol kenarlarına, her zamanki gibi görünen yaban çiçekleri dizilmişti.

Ama resmin diğer yanı o kadar iyi değildi. Çayırlarda sığırlar ölü yatıyor ya da kör kör dolaşıyordu. Bakımsız inekler acıyla böğürüyordu. Koyunlar takıldıkları dikenli çalılardan veya dikenli tellerden kurtulmaya çalışmak yerine kaderlerine boyun eğmiş, ölümü bekliyorlardı. Diğer koyunlar gelişigüzel otluyor veya kör gözlerinde gücenmiş bakışlarla açlıktan ölüyorlardı.

Çiftlikler, yakınından geçilemeyecek kadar nahoş yerlere dönüşmüştü. Güvenlik adına, arabanın havalanması için pencereyi yalnızca iki santim aralamıştım, ama ileride, yol kenarında bir çiftlik gördüğümde onu da kapatıyordum.

Triffidler her yerdeydi. Bazen onları çayırlarda yürürken veya çalıların yanında kıpırtısız dikilirken görüyordum. Birden çok çiftlikte, çöp yığınlarını beğenmişler, tepelerine kurularak ölü hayvanların doğru çürüme aşamasına ulaşmasını bekliyorlardı. Şimdi onlara, daha önce bende hiç uyandırmadıkları bir tiksintiyle bakıyordum. Bazılarımızın bir şekilde yarattığı ve geri kalanımızın pervasız bir açgözlülükle dünyanın her yerinde yetiştirdiği korkunç, yabancı yaratıklar. Triffidler için doğayı bile suçlayamazdınız. Bir şekilde üretilmişlerdi, tıpkı güzel çiçekler ve tuhaf köpek cinsleri ürettiğimiz gibi. Artık yalnızca leş yemeleri değildi bende tiksinti yaratan, her şeyden çok, başımıza çöken felaketten faydalanmaları, o felaket sayesinde gelişmeleriydi.

Gün ilerledikçe yalnızlık hissim büyüdü. Bulduğum her tepede ya da yükseltide duruyor, dürbünün izin verdiğince uzakları inceliyordum. Bir seferinde, duman gördüm ve kaynağına gittiğimde küçük bir trenin demiryolu üzerinde yandığını keşfettim. Bunun nasıl olabileceğini hâlâ bilmiyorum, çünkü yakında kimse yoktu. Başka bir sefer bir direğe çekilmiş bayrak bir eve yönelmeme neden oldu. Ev sessizdi ama boş değildi. Bir başkasında ise gözüme uzak bir tepedeki hareketlilik çarptı, ama dürbünü o tarafa çevirdiğimde yarım düzine koyunun, durmaksızın ve etkisizce yünlü sırtlarını döven bir triffid önünde panikle kaçıştığını gördüm. Yaşayan insanlara dair hiçbir yerde iz yoktu.

Yemek için durduğumda, gerektiğinden fazla oyalanmadım. Sinirlerime dokunmaya başlamış olan sessizliği dinleyerek, en azından motor sesi eşliğinde yola koyulmaya can atarak yemeğimi çabucak yedim.

İnsan hayal görmeye başlıyor. Bir seferinde pencereden sallanan bir kol gördüğümü sandım, ama oraya gittiğimde yalnızca pencerenin önünde sallanan bir dal olduğunu anladım. Bir adamın çayırın ortasında durup dönerek geçmemi izlediğini gördüm; ama dürbünle baktığımda durup dönemeyeceğini, çünkü korkuluk olduğunu anladım. Motor gürültüsünün arasında zar zor bana seslendiğini duydum; durdum ve motoru kapattım. Ses yoktu, hiçbir şey yoktu; sadece çok, ama çok uzaklardan gelen, sağılmamış bir ineğin yakarısı vardı.

O zaman, ülkenin her yerinde, felaketten kurtulan tek kişi olduklarına, tamamen yalnız kaldıklarına inanan erkekler ve kadınlar olması gerektiği aklıma geldi. Felakete yakalanmış herkes kadar, onlar için de üzüldüm.

Akşam boyunca, gittikçe bozulan bir moral ve azalan bir umutla, haritada bana düşen bölgeyi alanlara bölüp araştırmaya devam ettim, çünkü araştırmamın eksiksiz olmadığını düşünme riskine giremezdim. Ama sonunda, eğer benim bölgemde büyük bir insan grubu varsa bile, saklanmış olmaları gerektiğinden emin oldum. Her yan yolu, her patikayı kontrol edemezdim, ama hiç de zayıf olmayan klaksonumun bölgenin her köşesinde duyulduğuna yemin edebilirdim. Araştırmamı bitirdim ve hiç olmadığım kadar karamsar, kamyonu park ettiğimiz yere geri döndüm. Diğerlerinden hiçbirinin henüz gelmemiş olduğunu gördüm ve bu yüzden, zaman geçirmek için ve aynı zamanda ruhani üşümemi gidermek için yakındaki bara girdim ve kendime iyi bir brendi doldurdum.

Benden sonra Stephen geldi. Araştırma onu da benim gibi etkilemiş gibiydi, çünkü sorgularcasına baktığımda başını iki yana salladı ve doğrudan açtığım şişeye yöneldi. On dakika sonra radyo heveslisi bize katıldı. Yanında, haftalardır yıkanmamış gibi görünen saçı başı dağınık, çılgın bakışlı bir genç adam vardı. Adamı yolda bulmuştu; görünüşe göre evsiz bir gezgindi. Hangi gün olduğundan emin değildi, ama bir gece uyumak için rahat bir ahır bulmuştu. O gün her zamankinden daha fazla yol aldığından, uzanır uzanmaz uykuya dalmıştı. Ertesi sabah bir kâbusa uyanmıştı ve çıldıran dünya mı, yoksa kendisi mi, hâlâ emin değil gibiydi. Adamın az da olsa kaçık olduğunu düşündük, ama yine de bira bulduğunda ne yapacağını açık seçik hatırlıyordu.

Yarım saat kadar sonra Coker geldi. Yanında bir Alman çoban köpeği yavrusu ve inanılmaz ölçüde yaşlı bir kadın

vardı. Kadının en düzgün giysilerini giymeye çalıştığı açıktı. Temizliği ve titizliği, diğer genç adamın pasaklılığı kadar çarpıcıydı. Barın kapısında, nazik bir tereddütle duraksadı. Coker onu tanıştırdı.

"Bu Bayan Forcett. Yaklaşık on kulübe, iki bar ve bir kiliseden oluşan ve Chippington Durney olarak bilinen çarşıdaki Forcett Genel Mağazaları'nın tek sahibi. Bayan Forcett yemek pişirebiliyor. Hem de ne yemekler pişirebiliyor!"

Bayan Forcett bizi vakarla karşıladı, özgüvenle ilerledi, dikkatle oturdu ve ısrar edildiğinde bir kadeh porto şarabı, ardından bir kadeh daha almaya razı oldu.

Sorularımıza yanıt olarak, ölümcül akşam ve ardından gelen gece boyunca sıradışı ölçüde derin bir uykuya daldığını itiraf etti. Bunun sebebini tam olarak açıklamadı ve biz de sormadık. Onu uyandıracak hiçbir şey olmadığından ertesi günün yarısını da uyuyarak geçirmişti. Uyandığı zaman iyi hissetmiyordu ve bu yüzden akşam ortasına kadar kalkmamıştı. Mağazada kimsenin onu sormamış olmasını tuhaf bulmuş, ama bir nimet olarak karşılamıştı. Sonunda kalkıp kapıya gittiğinde, "triffid denen o korkunç şeylerden birinin" bahçesinde dikildiğini ve bahçe kapısının hemen ardındaki patikada bir adamın yattığını görmüştü; en azından, bacaklarını görebiliyordu. Tam adamın yanına gidecekti ki, triffidin kıpırdandığını görmüş ve tam zamanında kapıyı çarparak kapatmıştı. Onun için zor bir an olduğu açıktı ve hatırlayınca kendine üçüncü bir kadeh porto doldurdu.

Ardından, triffidi ve adamı götürecek biri gelene kadar beklemeye karar vermişti. Gelmekte epey gecikmişlerdi,

ama mağazasındaki erzak sayesinde uzun süre rahat rahat yaşayabilmişti. Hoş bir dalgınlıkla kendine dördüncü bir kadeh doldurarak, o beklemeye devam ederken, ateşinin dumanını gören Coker'ın geldiğini, triffidin tepesini uçurduğunu ve çevreyi araştırdığını anlattı.

Bayan Forcett, Coker'a yemek hazırlamıştı ve o da karşılığında Bayan Forcett'e öğüt vermişti. Gerçek durumu anlamasını sağlamak kolay olmamıştı. Sonunda, Bayan Forcett'in triffidlere karşı gözünü açık tutarak köye bir göz atmasını önermiş, fikrini değiştirip değiştirmediğini görmek için saat beşte geri geleceğini söylemişti. Döndüğü zaman onu giyinmiş, çantasını toplamış, oradan ayrılmaya oldukça hazır bir halde bulmuştu.

O akşam Eski Charcott Evi'nde bir kez daha haritanın çevresine toplandık. Coker aramak için yeni bölgeler işaretlemeye başladı. Hepimiz hevessizce onu izledik. Coker dahil hepimizin düşündüğü şeyi Stephen söyledi:

"Baksanıza, hep birlikte, yirmi küsur kilometre dahilindeki her yere baktık. Yakınlarda olmadıkları açık. Ya aldığınız bilgi yanlış ya da burada durmamaya karar verdiler ve yollarına devam ettiler. Bence bugün yaptığımız gibi aramaya devam etmek zaman israfı olur."

Coker kullandığı pergelleri bıraktı.

"O zaman senin önerin ne?"

"Bence havadan ararsak çok daha fazla alanı tarayabiliriz. Bir uçağın motorunu duyan herkesin ortaya çıkıp bir tür işaret vereceğine dair hayatın üzerine iddiaya girebilirsin."

Coker başını iki yana salladı. "Bak şimdi, bunu neden daha önce düşünemedik acaba? Helikopter olması gerekir,

elbette, ama nereden helikopter bulacağız ve onu kim uçuracak?"

"Ah, ben o şeylerden birini yapabilirim," dedi radyocu adam özgüvenle.

Ses tonunda bir şey vardı.

"Daha önce hiç helikopter uçurdun mu?" diye sordu Coker.

"Hayır," diye itiraf etti radyocu adam, "ama nasıl yapacağını biliyorsan çok zor olmasa gerek."

"Hım," dedi Coker, ona kuşkuyla bakarak.

Stephen yakınlardaki iki Kraliyet Hava Kuvvetleri istasyonunun yerlerini hatırladı. Yeovil merkezli bir hava taksisi işletmesi de vardı.

Kuşkularımıza rağmen radyocu adam sözünü tuttu. Mekanizmalar konusundaki içgüdülerinin onu utandırmayacağına eksiksiz güveni varmış gibiydi. Yarım saat uğraştıktan sonra helikopteri çalıştırdı ve Charcott'a uçurdu.

Makine dört gün boyunca, gittikçe genişleyen halkalar üzerinde uçtu. Uçuşlarının ikisinde Coker gözlem yaptı, ikisinde de onun yerini ben aldım. Toplam on küçük insan grubu keşfettik. Hiçbiri Beadley grubu hakkında bir şey bilmiyordu ve Josella hiçbirine katılmamıştı. Bir grup bulduğumuzda yere konuyorduk. Genelde iki üç kişi oluyorlardı. En büyük grupta yedi kişi vardı. Bizi umutlu bir heyecanla karşılıyorlardı, ama bizim onlarınkine benzer, küçük bir grubu temsil ettiğimizi ve büyük bir arama-kurtarma operasyonunun parçası olmadığımızı öğrendiklerinde ilgilerini yitiriyorlardı. Biz onlara, zaten sahip olmadıkları pek az şey sunabilirdik. Bazıları hayal kırıklığına uğrayınca

mantıksız bir saldırganlığa ve tehditlere başvuruyordu, ama çoğu yalnızca ümitsizlik içinde geriliyordu. Kural olarak, diğer gruplara katılma eğilimi duymuyorlardı ve bulabildikleri malzemeleri toparlamak, olabildiğince rahat bir ortam yaratıp içeri kapanarak, dünyayı kurtarmanın bir yolunu bulacak olan Amerikalıları beklemek istiyorlardı. Bu konuda yaygın bir sabit fikir var gibiydi. Hayatta kalan Amerikalıların kendi ülkelerindeki insanlarla meşgul olmaları gerektiğini söylediğimizde mızıkçılıkla suçlanıyorduk. Amerikalıların ülkelerinin başına böyle bir şey gelmesine asla izin vermeyeceklerine dair bizi temin ediyorlardı. Yine de, Amerikan iyilik perilerine dair bu Micawberımsı[5] takıntıya rağmen, her gruba bir harita bıraktık ve fikir değiştirip birbirlerine yardımcı olabilmek amacıyla bir araya gelmeyi düşünmeleri ihtimaline karşı haritalarında şimdiye dek bulduğumuz grupları işaretledik.

Görev bilinciyle yapılan bu uçuşlar hiç de eğlenceli değildi, ama en azından yerde tek başına araştırma yapmaktan iyiydi. Yine de, verimsiz geçen dördüncü günün sonunda, araştırma gezilerine son vermeye karar verildi.

Yani, en azından diğerleri bu kararı verdi. Ben aynı hisleri paylaşmıyordum. Benim arayışım kişiseldi, ama onlarınki değildi. Onların bulduğu ve bulacağı insanlar yabancılardı. Ben Beadley'nin grubunu bir amaç olarak değil, araç olarak arıyordum. Onları bulursam ve Josella'nın yanlarında olmadığını görürsem, aramaya devam edecektim. Ama diğerlerinin, sırf benim için bu arayışa zaman harcamasını bekleyemezdim.

---

5 Micawber, Charles Dickens'ın *David Copperfield* romanında bir karakterdir ve temel özelliği her daim iyimser bir beklenti içinde olmasıdır.

Bütün bu arayış esnasında, bir başkasını arayan kimseyle karşılaşmamış olmam ilginçti. Stephen ve kız arkadaşı dışında, hepsi onları geçmişe bağlayan dost ve akrabalardan kopmuştu ve yabancılarla yeni yaşamlara başlıyorlardı. Görebildiğim kadarıyla yalnızca ben yeni bir bağ oluşturmuştum; o da o kadar kısa bir süreliğine ki, bendeki önemini o zamana dek kavrayamamıştım.

Arayışı bitirme kararı verildiğinde Coker, "Tamam," dedi. "Bu durumda, kendimiz için ne yapacağımız meselesi hakkında düşünmeliyiz."

"Bu da, kışa hazırlık olarak erzak toplamak ve eskisi gibi devam etmek anlamına geliyor. Başka ne yapmalıyız?" diye sordu Stephen.

"Bu konuda düşünüyordum," dedi Coker ona. "Belki bir süreliğine işe yarar ama daha sonra ne yapacağız?"

"Erzak tükenirse, çevrede bulunmayı bekleyen daha çok erzak var," dedi radyocu adam.

"Amerikalılar Noel'den önce gelir," dedi Stephen'ın kız arkadaşı.

"Dinle," dedi Coker ona sabırla. "Amerikalıları bir süreliğine boş vaatler ve olmayacak dualar rafına kaldıralım, olmaz mı? Tek bir Amerikalının bile olmadığı bir dünya hayal etmeye çalış, bunu yapabilir misin?"

Kız ona bakakaldı.

"Ama olmak zorunda," dedi.

Coker hüzünle içini çekti. Dikkatini radyocu adama çevirdi.

"O erzak depoları sonsuza dek var olmayacak. Bana göre, bu yeni dünyadaki hayatlarımıza avantajlı başladık.

Her şeye yeniden başlamak için yeterli sermaye bahşedildi bize, ama sonsuza dek sürmez. Dayansalar da orada, almamızı bekleyen onca şeyi nesiller boyunca yiyip tüketemeyiz. Ama dayanmazlar. Büyük kısmı hızla bozulacak. Yalnızca gıda da değil. Her şey, daha yavaşça da olsa, aynı ölçüde geri dönülemez biçimde, un ufak olacak. Gelecek sene yiyecek taze şeyler istiyorsak, kendimiz yetiştirmek zorundayız. Şimdi çok uzak geliyor olabilir, ama her şeyi yetiştirmek zorunda olacağımız bir zaman gelecek. Aynı zamanda, tüm traktörlerin yıpranmış ve paslanmış olduğu, onları çalıştıracak petrolün tükendiği bir zaman da gelecek –doğaya ve atlara güvenmek zorunda kalacağımız bir zaman– tabii eğer bulabilirsek.

"Bu bir mola, Tanrı'nın nimeti olan bir mola. İlk şoku atlatmak ve kendimizi toparlamak için kullanmamız gereken bir süre, ama bir moladan fazlası değil. Sonra, tarla sürmemiz gerekecek. Sonra, saban yapmayı öğrenmemiz gerekecek. Ondan da sonra, saban yapmak için nasıl demir işleyeceğimizi öğrenmemiz gerekecek. Şu anda bizi geriye, geriye, daha geriye götüren bir yoldayız, ta ki kullanarak yıprattığımız her şeyi yeniden yapabilene kadar... Yapabilirsek tabii. O zaman gelene dek, vahşiliğe doğru sürüklenmeye devam edeceğiz. Ama yapabildiğimizde, belki bir kez daha ağır ağır yükselmeye başlayabiliriz."

Anlattıklarını kavrayıp kavrayamadığımızı görmek için yüzlerimize baktı.

"Bunu *yapabiliriz*. Sahip olduğumuz avantajın en önemli kısmı bilgi. Bizi, atalarımızın başladığı yerden başlamaktan kurtaracak olan kestirme yol bu. Öğrenme zahmetine girersek, her şey kitaplarda var."

Diğerleri Coker'a merakla bakıyordu. Söylev çekmesine ilk defa tanık oluyorlardı.

"Şimdi," diye devam etti, "tarih okumalarıma bakarak, bilgiyi kullanabilmek için öncelikli olarak sahip olmamız gereken şey boş zaman. Sırf geçinmek için *herkes* sıkı çalışmak zorundayken ve düşünmeye ayıracak boş zaman yokken, bilgi ve onunla birlikte uygarlık da duraklar. Düşünme işi, doğrudan üretici olmayan kişiler tarafından yapılmalıdır, tamamen başkalarının sırtından geçiniyormuş gibi görünen kişiler, ama aslında onları beslemek uzun vadeli bir yatırımdır. Bilgi şehirlerde ve oradaki büyük kurumlarda büyür; onları destekleyen, kırsal alanın emekleridir. Buna katılıyor musunuz?"

Stephen kaşlarını çattı.

"Hemen hemen ama nereye varmaya çalıştığını anlamadım."

"Varmaya çalıştığım, ekonomik büyüklük. Mevcut büyüklükte bir topluluğun başarabileceği tek şey var olmak ve düşüşe geçmektir. Şimdiki halimizle, on kişi olarak burada kalırsak, yavaş yavaş, faydasızca çökmemiz kaçınılmaz. Çocuklarımız olursa, emeklerimizden onlara ancak temel bir eğitim verebilecek kadar zaman ayırabiliriz; bir nesil sonra toplumumuz yalnızca vahşiler ve cahillerden oluşur. Mevcut durumu sürdürebilmek, kütüphanelerdeki bilgilerden faydalanabilmek için öğretmene, doktora ve bir lidere ihtiyacımız olacak ve onlar bize yardım ederken bizim de onları beslememiz gerekecek."

"Ee?" dedi Stephen bir duraksamadan sonra.

"Bill'le birlikte Tynsham'da gördüğümüz yeri düşünüyordum. Size anlatmıştık. Orayı yöneten kadın yardıma

ihtiyaç duyuyordu, hem de çok ihtiyaç duyuyordu. Ellerinde elli, altmış insan var ve yaklaşık bir düzinesi görebiliyor. O, bu şekilde başaramaz. Başaramayacağını biliyor ama bunu asla itiraf etmez. Kalmamızı isteyerek bize borçlanmaz. Ama oraya dönersek ve bizi aralarına kabul etmesini rica edersek çok memnun olur."

"Aman Tanrım," dedim. "Kadının bizi bilerek yanlış yola soktuğunu düşünmüyorsun, değil mi?"

"Bilmiyorum. Ona haksızlık ediyor olabilirim ama Beadley ve yanındakilere dair en ufak ize rastlamamış olmamız tuhaf değil mi? Kasıtlı olsa da, olmasa da, amacına ulaştı, çünkü ben oraya geri dönmeye karar verdim. Neden dersen, iki ana sebebim var. İlki, o topluluk ele alınmazsa çökecek ve bu orada yaşayan herkes açısından büyük israf olur. Diğeri, konumu buradan çok daha iyi. Düzene sokmak için çok fazla uğraşmamız gerekmeyecek bir çiftliği var; hemen hemen yalıtılmış, ama gerekirse genişletilebilir. Buna karşın burasını yoluna koymak ve işler hale getirmek için daha fazla emek harcamak lazım.

Daha da önemlisi, derslere zaman ayırmaya değecek kadar büyük, hem şu anda orada yaşayan körler hem de zamanla sahip olacakları çocuklar için. Ben bunu yapılabileceğine inanıyorum ve başarmak için elimden geleni yapacağım. Kibirli Bayan Durrant kabul edemeyecekse gidip ırmağa atlayabilir."

"Şimdi, asıl mesele şu. Mevcut durumda, bunu yapabileceğimi düşünüyorum ama oraya hep birlikte gitsek, birkaç hafta içinde orayı organize edip işler hale getirebileceğimizi biliyorum. Ondan sonra, büyümek ve kendi başının

çaresine bakmak konusunda başarı şansı yüksek bir toplulukta yaşıyor olacağız. Diğer seçeneğimiz, küçük bir grup olarak kalmak, zamanla çöküşe geçmek ve gittikçe yalnızlaşmak. Ee, ne diyorsunuz?"

Fikir uzun uzun tartışıldı, ayrıntılar sorgulandı ama fikre kuşkuyla bakan çıkmadı. Aramızda, arama turlarına çıkmış ve yaklaşan yalnızlığın korkunçluğuna dair fikir sahibi olanlar vardı. Kimse o anda kullandığımız eve bağlılık duymuyordu. Savunulabilir olduğu için seçilmişti ve pek az başka avantajı vardı. Çoğumuz, çevremizde büyüyen yalıtılmışlık duygusunun baskısını hissetmeye başlamıştık. Daha geniş, daha çeşitli bir topluluğa ait olma fikri bile tek başına cazipti. Bir saat tartıştıktan sonra, artık nakliye ve taşınmamızın ayrıntıları hakkında konuşuyorduk. Coker'ın önerisini kabul etme kararı kendiliğinden verilmişti. Yalnızca Stephen'ın kız arkadaşı kuşkuluydu.

"Tynsham denen bu yer, haritada yok, öyle mi?" dedi huzursuz.

"Endişelenme," diye temin etti Coker onu. "En iyi Amerikan haritalarının hepsinde işaretli."

Ertesi sabah erken saatlerde, diğerleriyle birlikte Tynsham'a gitmemeye karar verdim. Belki daha sonra giderdim, ama henüz değil.

İlk eğilimim, sırf Bayan Durrant'ın ağzından Beadley'nin grubunun nereye gittiğiyle ilgili gerçeği öğrenmek için bile olsa, onlara eşlik etmekti. Ama sonra, Josella'nın onlarla birlikte olup olmadığını bilmediğimi üzülerek itiraf etmek zorunda kaldım; şimdiye dek topladığım bilgiler, yanlarında

olmadığını düşündürüyordu. Tynsham'dan geçmediği hemen hemen kesindi. Ama onları aramaya gitmediyse, nereye gitmişti? Üniversite binasına, benim gözden kaçırdığım bir başka adres bırakılmış olması pek olası değildi.

Sonra, sanki zihnimde bir ışık çaktı ve bir süre kaldığımız dairede yaptığımız tartışmayı hatırladım. Mum ışıkları elmaslarda oynaşırken, mavi gece elbisesinin içinde oturuşunu gözlerimin önüne getirebiliyordum. "Sussex Yaylaları'na ne dersin? Kuzeyde, sevimli, eski bir çiftlik biliyorum." O zaman ne yapmam gerektiğini anladım.

Sabah Coker'a bundan bahsettim. Anlayış gösterdi, ama fazla umutlanmamamı istedi.

"Tamam. En iyisinin ne olacağını düşünüyorsan öyle yap," diye onayladı. "Her durumda, nerede olacağımızı biliyorsun ve umarım ikiniz de Tynsham'a gelip o kadının aklını başına getirmek için uğraşmama yardım edebilirsiniz."

O sabah sanki gök yarıldı. Kamyonuma binerken yağmur perdeler halinde yağıyordu. Yine de sevinçli ve umutluydum; on kat daha şiddetli yağsa moralimi bozamaz ve planımı değiştiremezdi. Coker beni uğurlamak üzere dışarı çıktı. Neden bunda ısrar ettiğini biliyordum, çünkü o öyle söylemese de, ilk pervasız planının ve sonuçlarının onu hâlâ rahatsız ettiğinin farkındaydım. Saçları kafasına yapışmış, boynundan aşağı yağmur suyu sızarak sürücü bölmesinin yanında durdu ve elini uzattı.

"Yavaş git, Bill. Bu günlerde ambulans bulmak zor ve Josella seni tek parça halinde görmek isteyecektir. İyi şanslar! Hanımefendiyi bulduğunda, benim adıma her şey için özür dile."

Ağzından "bulduğunda," sözcüğü çıkıyorsa da, ses tonu "bulursan" diyordu.

Onlara Tynsham'da iyi şanslar diledim. Sonra kamyonu çalıştırdım ve çamurlu yolda sular saça saça yola çıktım.

Umuda Yolculuk

Sabah küçük talihsizlikler keyfimizi kaçırdı. Önce, karbüratöre su girdi. Sonra doğuya gittiğimi sanarak kuzeye doğru yirmi kilometre yol aldım ve daha hatamı düzeltemeden her yerden kilometrelerce uzakta, kasvetli bir dağlık arazide, ateşleme sistemi bozuldu. Belki bu gecikmeler, belki de onlara verdiğim doğal tepki yüzünden yola çıkarken sahip olduğum umut dolu ruh hali dağılıp gitti. Sorunu giderene kadar saat biri bulmuştu ve hava açılmıştı.

Güneş açtı. Her şey parlak ve capcanlı görünüyordu, ama bu ve sonraki otuz kilometrenin sorunsuz gitmesi bile üzerime çullanan karamsarlığı dağıtmayı başaramadı. Artık tamamen tek başımaydım ve yalnızlık hissini üzerimden atamıyordum; Michael Beadley'yi aramak üzere ayrıldığımız günkü gibi üzerime geliyordu ama ondan iki kat güçlüydü. O zamana dek yalnızlığı hep olumsuz bir şey olarak düşünmüştüm, arkadaşlıktan yoksun olmayı... O gün yalnızlığın bundan çok daha fazlası olduğunu öğrendim. Basan, bunaltan, sıradan olanı çarpıtan, zihin üzerinde oyunlar oynayan bir şeydi. Her yerde düşmanca saklanan, sinirleri geren, alarmları tetikleyen, yardım edecek, sizi umursayacak kimsenin olmadığını unutmanıza asla izin vermeyen bir şey. İnsanın kendini enginlikte yüzen tek bir atom gibi hissetmesine

neden oluyor, sizi korkutmak, ödünüzü patlatmak için fırsat kolluyordu. Yalnızlığın yapmaya çalıştığı buydu, yapmasına asla izin vermemeniz gereken bir şey.

Sosyal bir varlığı yoldaşlıktan yoksun bırakmak, onu sakatlamak, mizacını zedelemektir. Bir mahkûm veya manastırda inzivaya çekilmiş bir keşiş, bu yalnızlığın ötesinde bir toplum olduğunu bilir; onlar da sürünün bir parçasıdır. Ama sürü orada değilse, sürünün üyesi için artık birlik yoktur. Bütünün parçası değildir, yersiz yurtsuz bir ucubedir. Aklına sahip olamazsa gerçekten de kaybolur; tamamen, en korkutucu şekilde hem de, öyle ki cesetteki bir seğirmeden ibaret kalır.

Artık öncekinden daha dirençli olmak zorundaydım. Geri dönüp Coker ve diğerlerinin varlığında teselli aramamı engelleyen tek şey, yolculuğumun sonunda yoldaşlık bulacağıma dair umudumun gücüydü.

O ana dek gördüğüm manzaraların bunlarla hiç alakası yoktu. Bazıları gerçekten korkunç olsa da, bu tür şeylere karşı duyarsızlaşmıştım. Tarihteki büyük savaş meydanlarının üzerine çökenler gibi, bu manzaralara eşlik eden dehşet de kaybolmuştu. Artık onları muazzam, etkileyici bir trajedinin parçası olarak da görmüyordum. Yalnızca türümün içgüdülerine karşı kişisel bir mücadele veriyordum. Zaferin mümkün olmadığı, sürekli bir savunma eylemi. İçten içe, yalnız başıma uzun süre dayanamayacağımı biliyordum.

Kendimi meşgul etmek için kamyonu gereğinden hızlı sürmeye başladım. Adı unutulmuş küçük bir kasabada köşeyi dolandım, sonra da gidip sokağı tıkamış bir minibüse

tosladım. Neyse ki kamyonum birkaç çizikle kurtuldu, ama iki araç şeytani bir dehayla birbirine girdi ve onları tek başına, kısıtlı bir alanda ayırmak zor oldu. Sorunu çözmem bir saat aldı ve pratik meselelere odaklanmak zihnime iyi geldi.

Ardından daha ihtiyatlı bir hızda yol aldım. Ama New Forest'a girdikten birkaç dakika sonra ağaçların arasından baktım ve alçaktan uçan bir helikopter görüp hızlandım. İleride bir yerde yoluma çıkacak şekilde beni yakından takip ediyordu. Ne var ki, yol kenarlarındaki ağaçlar, havadan bakınca yolu tamamen örtüyor olmalıydı. Hızlandım, ama ben açıklığa ulaşana kadar helikopter, kuzeye doğru hızla uzaklaşan bir beneğe dönüşmüştü bile. Yine de, onu görmek bana moral verdi.

Birkaç kilometre sonra, bir çayırın çevresine düzgünce dizilmiş evlerden oluşan küçük bir köyden geçtim. İlk bakışta, saz damlı veya kırmızı kiremitli kulübeleri ve çiçek dolu bahçeleri ile bir kartpostal kadar sevimliydi. Ama geçerken bahçelere fazla dikkatli bakmadım; çoğunda, çiçeklerin arasından yükselen triffidlerin yabancı şekilleri vardı. Köyden çıkmak üzereyken küçük bir şekil, bahçe kapısından dışarı fırladı ve kollarını sallayarak bana doğru geldi. Durdum ve artık içgüdüsel bir şekilde triffidlere karşı çevreyi taradım. Sonra da silahımı alıp kamyondan indim.

Çocuk mavi pamuklu elbise, beyaz çorap ve sandalet giymişti. Dokuz on yaşlarında görünüyordu. Küçük, güzel bir kız çocuğuydu; koyu kahverengi bukleleri bakımsız, yüzü gözyaşlarıyla lekelenmiş olmasına rağmen görebiliyordum bunu. Kız kolumu çekiştirdi.

"Lütfen, lütfen," dedi telaşla, "lütfen gel ve Tommy'ye ne olduğuna bak."

Durup onu incelerken, gün boyunca hissettiğim yalnızlık geçti. Zihnim onun için yarattığım kutudan çıktı. Kızı kaldırıp bağrıma basmak istedim. Gözyaşlarına boğulmak üzereydim. Elimi ona uzattım ve o da tuttu. Birlikte, çıktığı bahçe kapısına yürüdük.

"Tommy orada," dedi, parmağını uzatarak.

Dört yaşlarında küçük bir oğlan çocuğu, çiçek tarhlarının arasında uzanan dar çimenlikte yatıyordu. Neden orada olduğunu anlamak için bir bakış yetti.

"*O şey* ona vurdu," dedi kız. "Ona vurdu ve Tommy düştü. Ona yardım etmeye çalıştığımda bana da vurmaya çalıştı. Korkunç şey!"

Başımı kaldırdım ve bir triffidin tepesinin, bahçeyi kuşatan çitin üzerinde yükseldiğini gördüm.

"Kulaklarını kapa. Gümbürtü çıkacak," dedim.

Dediğimi yaptı ve triffidin tepesini uçurdum.

"Korkunç şey," diye tekrarladı. "Öldü mü?"

Onu triffidin öldüğüne dair temin edecektim ki, tıpkı Steeple Honey'deki bitkinin yaptığı gibi küçük değneklerini sapına vurarak tıkırdamaya başladı. Diğer namluyu patlatarak sesini kestim.

"Evet," dedim. "Artık öldü."

Küçük oğlan çocuğuna doğru yürüdük. İğnenin bıraktığı kızıl çizik solgun yanağında parlıyordu. Birkaç saat önce olmuş olmalıydı. Kız yanında diz çöktü.

"Hiçbir işe yaramaz," dedim ona nazikçe.

Gözlerinde yeni yaşlarla başını kaldırıp bana baktı.

"Tommy de mi öldü?"

Yanında çömeldim ve başımı salladım.

"Ne yazık ki, öyle."

Bir süre sonra, "Zavallı Tommy!" dedi. "Onu gömecek miyiz köpek yavruları gibi?"

"Evet," dedim ona.

Boğucu felaket boyunca kazdığım tek mezar o oldu, çok küçük bir mezardı. Kız küçük bir çiçek buketi topladı ve mezarın üzerine bıraktı. Sonra kamyona binip uzaklaştık.

Kızın adı Susan'dı. Uzun zaman önce –ya da ona öyle gelmişti– annesiyle babasının başına bir şey gelmiş, ikisi de kör olmuştu. Babası yardım bulmaya gitmişti ve bir daha geri gelmemişti. Bir süre sonra, çocuklara evden kesinlikle çıkmamalarını tembihleyip annesi de evden ayrılmıştı. Geri geldiğinde ağlıyordu. Ertesi gün yine dışarı çıkmıştı. Bu sefer geri gelmemişti. Çocuklar bulabildiklerini yemişler, zamanla aç kalmışlardı. Susan sonunda annesinin sözünden çıkacak ve bakkala gidip Bayan Walton'dan yardım isteyecek kadar acıkmıştı. Bakkalın kapısı açıktı ama Bayan Walton orada değildi. Susan seslendiğinde kimse gelmemişti, bu yüzden o da biraz kek, bisküvi ve şeker almaya ve Bayan Walton'a daha sonra söylemeye karar vermişti.

Geri döndüğünde o şeylerden bazılarını çevrede görmüştü. Biri ona saldırmak istemişti, ama boyunu kestiremeyince, iğnesi başının üzerinden geçmişti. Bu, onu korkutmuştu ve kalan yolu koşarak aşmıştı. Ardından o şeyler konusunda çok dikkatli davranmış, dışarı çıktıkları diğer sefer Tommy'ye de dikkatli davranmayı öğretmişti. Ama Tommy daha çok küçüktü ve o sabah oynamak için dışarı çıktığında yan bahçede saklanan şeyi görmemişti. Susan

ona ulaşmayı pek çok defa denemişti, ama ne kadar dikkatli olursa olsun, her seferinde triffidin tepesinin titrediğini ve hafifçe kıpırdandığını görmüştü.

Yaklaşık bir saat sonra o gecelik durmaya karar verdim. Kızı kamyonda bırakarak bir iki kulübeyi inceledim ve sonunda uygun bir tane buldum. Sonra kendimize yemek hazırladık. Küçük çocuklar hakkında çok bilgim yoktu, ama kız şaşırtıcı miktarda yemek yedi ve yerken, tamamen bisküvi, kek ve şekerden oluşan bir beslenme rejiminin beklediği kadar doyurucu olmadığını itiraf etti. Üstünü başını biraz temizledikten sonra, onun talimatlarına uyarak saçlarını fırçaladım ve başarımla epey gurur duydum. O ise, konuşacak birini bulmanın keyfiyle, başına gelenleri bir süreliğine unutabilmiş gibiydi.

Bunu anlıyordum. Ben de tam olarak aynı şekilde hissediyordum.

Ama onu yatağına yatırıp aşağı inmemden kısa süre sonra hıçkırıklarını duydum. Yanına döndüm.

"Geçti, Susan," dedim. "Artık geçti. Biliyor musun, zavallı Tommy'nin canı çok acımadı, her şey çok çabuk oldu." Yatakta, yanına oturdum ve elini tuttum. Ağlamayı bıraktı.

"Yalnızca Tommy değildi," dedi. "Tommy'den sonra kimse yoktu, hem de hiç kimse. O kadar çok korktum ki..."

"Biliyorum," dedim ona. "Gerçekten biliyorum. Ben de korktum."

Bana baktı.

"Ama artık korkmuyorsun, değil mi?"

"Hayır. Sen de korkmuyorsun. Bu yüzden bir arada kalmalıyız ki, birbirimizin korkusunu giderelim."

"Evet," diye onayladı, ciddi ciddi düşündükten sonra. "Sanırım olur..."

Ardından, o uykuya dalana kadar sohbet ettik.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Susan, ertesi sabah yola çıktığımızda.

Bir kadını aradığımızı söyledim.

"Nerede o?" diye sordu.

Emin değildim.

"Onu ne zaman bulacağız?" diye sordu Susan.

Buna da tatminkâr bir yanıt veremedim.

"Güzel bir kadın mı?" diye sordu.

"Evet," dedim, bu sefer verecek bir yanıtım olduğu için sevinerek.

Bir sebepten bu, Susan'ı memnun etmiş gibiydi.

"Güzel," diye yorum yaptı onayla ve başka konulara geçtik.

Susan'ı düşünerek büyük kasabaların çevresinden dolanmaya çalışıyordum ama kırsal alandan geçerken pek çok nahoş manzaradan kaçınmak imkânsızdı. Bir süre sonra yokmuş gibi davranmaktan vazgeçip varlıklarını kabul ettim. Susan ise onlara, normal manzaraya bakar gibi bakıyordu. Onu korkutmuyor, ama şaşırtıyordu ve ardından bana sorular soruyordu. Benim çocukken öğrendiğim aşırı nezaketin ve örtmecelerin onun büyüyeceği dünyada bir işe yaramayacağını düşünerek, muhtelif dehşetleri ve ilginçlikleri aynı nesnel tavırla açıklamak için elimden geleni yaptım. Bu bana da çok iyi geldi.

Öğlen olduğunda bulutlar toplanmıştı ve yine yağmur başladı. Saat beşte Pulborough'ya varmadan, yolda durduğumuzda, hâlâ sağanak şeklinde yağmur yağıyordu.

"Şimdi nereye gideceğiz?" diye sordu Susan.

"Asıl sorunumuz da bu," diye itiraf ettim. Şurada bir yere gidiyoruz." Kolumu yaylanın güneydeki puslu silüetine doğru salladım.

Josella'nın mekân hakkında tam olarak ne dediğini hatırlamaya çalışıyordum, ama evin tepelerin kuzeyinde olduğu dışında hiçbir şey hatırlayamıyordum ve onları Pulborough'dan ayıran alçak, bataklık alana baktığı kanısındaydım. Buradan bakınca, oldukça muğlak bir tarifti: Yaylalar doğuda ve batıda kilometrelerce uzanıyordu.

"Belki de yapmamız gereken ilk şey orada duman olup olmadığına bakmaktır," dedim.

"Bu yağmurda bir şey görmek çok zor," dedi pratik Susan ve çok haklıydı.

Yarım saat sonra yağmur bize iyilik yapıp bir süreliğine durdu. Kamyondan indik ve bir duvara yaslayıp yan yana oturduk. Bir süre tepelerin alçak yamaçlarını inceledik ama ne Susan'ın keskin gözleri ne de benim dürbünüm herhangi bir duman izi veya hareket yakalayabildi. Sonra yine yağmur yağmaya başladı.

"Karnım acıktı," dedi Susan.

Yemek o an beni pek ilgilendirmiyordu. Artık çok yaklaşmıştım ve tahminimin doğru olup olmadığını görme hevesi başka her şeye üstün geliyordu. Susan yemeğini yerken ben biraz daha yüksekten bakabilmek için kamyonu arkamızdaki tepeden yukarı sürdüm. Sağanak yağmurun

ara verdiği zamanlarda, gittikçe solan bir ışıkta, vadinin diğer yanını bir kez daha taradık ama sonuç elde edemedik. Tüm vadide, birkaç sığır ve koyun ya da aşağıdaki çayırda sallanarak yürürken gördüğümüz tek tük triffid dışında hareket yoktu.

Aklıma bir fikir geldi ve köye inmeye karar verdim. Susan'ı götürmek istemiyordum, çünkü köydeki durumun nahoş olacağını biliyordum, ama onu burada da bırakamazdım. Oraya vardığımızda, gördüklerimiz onu benden daha az etkiledi. Çocuklar, ne tür şeyler karşısında dehşete düşmeleri gerektiği öğretilene dek, bizimle aynı şeylerden korkmazlar. Karamsarlığa kapılan tek kişi bendim. Susan onu tiksindiren şeyler yerine, ilgilendiren şeyler buldu. Üzerine çok büyük gelmesine rağmen giymekte ısrar ettiği kırmızı ipek yağmurluğun verdiği keyif, her tür kasveti dağıtmaya yetti. Benim arayışım da verimli geçti. Kamyona, görkemli bir Rolls-Royce'un üzerinde bulduğumuz, küçük bir projektöre benzeyen tepe farlarıyla döndüm.

Tepe farlarını sürücü kabininin yanında, bir tür dirseğe oturttum ve elektrik sistemine takmaya hazır hale getirdim. Bu da bittikten sonra, karanlığın çökmesini beklemek ve yağmurun dineceğini ummaktan başka yapacak hiçbir şey kalmadı.

Hava tamamen karardığında sağanak, yerini hafif bir sepelemeye bıraktı. Farları yaktım ve gecenin içine pasparlak, ihtişamlı bir ışık yolladım. Lamba ışığını karşı tepelere doğrultarak yavaşça bir yana, sonra diğer yana çevirdim. Bir yandan da, bizimkini yanıtlayan bir ışık bulmak için tüm tepeyi izlemeye çalışıyordum. Bu şekilde tepeleri ışıkla on

on beş sefer taradım ve her seferin sonunda birkaç saniyeliğine kapatarak karanlıkta ufacık da olsa bir kıvılcım aradım. Ama her seferinde tepeleri kaplayan gece zifiri karanlık kaldı. Susan koluma yaslanmış uyurken yine ışığı açtım ve kamyonun çatısını döven yağmur damlalarını dinleyerek bekledim. Bir saat sonra yağmurun sesi azaldı ve sonra kesildi. Ben yine ışıkla tepeleri taramaya başladığımda Susan uyandı. Altıncı taramayı tamamlamıştım ki, bağırdı:

"Bak, Bill! Orada! Orada bir ışık var!"

Birkaç derece solumuzu gösteriyordu. Lambayı söndürdüm ve parmağını uzattığı yere baktım. Emin olmak zordu. Gözlerim aldanmıyorsa, uzak bir ateşböceğinin parıltısı kadar soluktu. Daha biz bakarken, yağmur bir kez daha perde perde inmeye başladı. Ben dürbünü elime aldığımda, herhangi bir şey görmek imkânsız olmuştu.

Harekete geçmeye tereddütlüydüm. Işık –gerçekten de bir ışık varsa– daha alçak zeminden görülmüyor olabilirdi. Projektörü bir kez daha önümüze yönelterek bıraktım ve elimden geldiğince sabırla beklemeye koyuldum. Yağmurun yine kesilmesi için bir saat daha gerekti. Kesilir kesilmez lambayı söndürdüm.

"İşte!" diye bağırdı Susan heyecanla. "Bak! Bak!"

Gerçekten de oradaydı. Dürbüne rağmen hiçbir ayrıntı göremesem de, tüm kuşkularımı dağıtacak kadar parlaktı.

Işığı tekrar yaktım ve Mors koduyla, zafer anlamına gelen "V" sinyalini verdim. "SOS" dışında bildiğim tek Mors koduydu, bu yüzden iş görmek zorundaydı. Biz izlerken diğer ışık yanıp söndü ve sonra, ne yazık ki benim için hiçbir şey ifade etmeyen bir dizi uzun ve kısa sinyale girişti. Ne olur ne

olmaz diye birkaç V sinyali daha yolladım, haritada bulunduğumuz noktadan uzaktaki ışığa doğru yaklaşık bir çizgi çektim ve arabanın farlarını yaktım.

"Bu, bahsettiğin hanım mı?" diye sordu Susan.

"Öyle olmalı," dedim. "Öyle olmak *zorunda*."

Kötü bir yolculuk oldu. Alçaktaki bataklıkları aşmak için biraz batımızdaki bir yola girdik, sonra tepelerin etekleri boyunca doğuya doğru yol aldık. Daha bir buçuk kilometre gitmeden bir şey ışıkla aramıza girdi. Karanlık yollarda yön bulmanın güçlüğüne bir de sağanak yağmur eklendi. Tahliye kanallarına göz kulak olacak kimse kalmadığından bazı tarlaları su basmıştı ve su yer yer yolu kaplamıştı. İçimden gazı köklemek geçerken, kamyonu can sıkıcı bir özenle sürmem gerekiyordu.

Vadinin karşı yamacına ulaştığımızda yükselen sulardan kurtulduk ama fazla hızlanamadık, çünkü yol ilkel dolambaçlar ve geçilmesi imkânsız virajlarla doluydu. Susan yanımızdaki yamaçlardan yukarı bakıp ışığın yeniden belirmesini beklerken, ben tüm dikkatimi direksiyona veriyordum. Haritaya çizdiğim çizginin şu anda üzerinde olduğumuz yolla kesişiyormuş gibi göründüğü bir noktaya geldik, ama ışıktan iz yoktu. Yokuş yukarı dönen bir sonraki yan yolu denedim. Bizi götürdüğü tebeşir çukurundan ana yola geri dönmem yarım saat aldı.

Alçak yol boyunca ilerlemeye devam ettik. Sonra Susan sağdaki dalların arasında bir ışıltı yakaladı. Döndüğümüz bir sonraki yan yol daha düzgün çıktı. Yolla birlikte tepenin yamacına tırmandık ve sonunda yamaçta, sekiz yüz metre

kadar uzakta, parlak bir ışıkla aydınlanmış kare şeklinde bir pencere gördük.

Haritanın yardımına rağmen, eve giden yolu bulmak kolay olmadı. Düşük viteste, sallana sallana yol alıyorduk, ama pencereyi her gördüğümüzde biraz daha yaklaşmış oluyordu. Bu yol ağır kamyonlar için tasarlanmamıştı. Dar yerlerinde çalıları ve dikenli bitkileri iterek geçmemiz gerekiyordu ve dallar, ilerlememizi engellemeye çalışırmış gibi, kamyonun yanlarını çiziyordu.

Ama sonunda ileride, yolda sallanan bir fener gördük. Fener sallana sallana ilerledi ve bizi bir bahçe kapısına yöneltti. Sonra yere bırakılarak sabit kaldı. Lambanın bir iki metre berisinde durdum. Ben kamyonun kapısını açarken aniden gözlerime bir el feneri tutuldu. Arkasında, ıslak ıslak parlayan bir şekil vardı.

Konuşan kişi ne kadar sakin olmaya çalışırsa çalışsın, sesi hafifçe çatladı.

"Selam, Bill. Uzun zaman oldu."

Yere atladım.

"Ah, Bill. Ben... Ah, tatlım, öyle büyük bir umutla... Ah, Bill..." dedi Josella.

Yukarıdan bir ses gelene kadar Susan'ı tamamen unutmuştum.

"Çok fena ıslanıyorsun, şapşal. Neden onu içeride öpmüyorsun ki?" diye soruyordu.

Shirning Çiftliği

Shirning Çiftliği'ne vardığımda sorunlarımın çoğunun sona erdiği duygusuna kapılmıştım. Bu da hislerin ne kadar yanılabileceğini göstermesi açısından ilginçtir. Josella'yı kollarıma alma hedefime ulaştım ama onu alıp Tynsham'dakilere katılma planım pek çok açıdan başarısız oldu.

İtiraf etmeliyim ki, onu nerede bulabileceğim aklıma geldiğinden beri, Josella'yı hayal ediyordum, doğanın güçlerine vs. karşı yiğitçe savaşan bir kadın olarak. Bir açıdan savaşıyordu da, sanırım; ama ortam hayal ettiğimden çok farklıydı. "Kamyona atla! Gidip Coker ve küçük çetesine katılalım," deme planım suya düşmüştü. Bu kadar kolay olmayacağını tahmin etmeliydim. Öte yandan, iyi bir şeyin kötü bir maske arkasında saklanması şaşırtıcı.

En baştan itibaren Shirning'i, Tynsham düşüncesine yeğlemediğimden değil ama büyük bir gruba katılmanın daha mantıklı bir seçim olduğu açıktı. Ama Shirning çok güzeldi. "Çiftlik" sözcüğü bu mekân için bir şeref payesiydi. Yirmi beş sene öncesine kadar çiftlikti ve hâlâ bir çiftlik gibi görünüyordu, ama gerçekte bir kır evine dönüşmüştü. Sussex ve komşu ilçeler, yorgun Londralıların ihtiyaçlarına hizmet eden bu tür ev ve kulübelerle doludur. Evin içi öyle modernize edilmiş ve yeniden inşa edilmişti ki, eski

sakinleri görse, tek bir odayı bile tanıyamayabilirlerdi. Dışarısı pırıl pırıl temizlenmişti. Avlularda ve barakalarda köylü değil, banliyö düzenliliği vardı ve senelerdir birkaç binek atı ve midilli dışında güçlü, yapılı bir hayvan görmemişti. Avluda kullanım amaçlı hiçbir şey, köylere özgü tek bir koku yoktu; bowling sahası kadar yoğun şekilde çimle kaplanmıştı. Aşınmış kırmızı kiremitlerin altından bakan pencerelerin gördüğü tarlalar uzun zamandır, hâlâ işleyen çiftliklerin sakinleri tarafından kullanılıyordu. Ama ahırlar ve barakalar iyi durumdaydı.

Çiftliğin şimdiki sahipleri Josella'nın arkadaşlarıydı. Burayı yine küçük bir çiftliğe dönüştürmeyi hedefliyorlardı ve bir gün, bir şekilde, eskiden çiftliğe ait olan toprakları satın alacak parayı bulacakları umuduyla, baştan çıkarıcı tekliflerin hepsini reddetmişlerdi.

Kendi kuyusu ve elektrik jeneratörü olan çiftliğin pek çok avantajı vardı ama mekânı gözden geçirirken Coker'ın işbirliği konusundaki bilgeliğini kavradım. Ben çiftçilikten hiç anlamazdım, ama burada kalmayı düşünüyorsak, altı kişiyi beslemek için çok çalışmamız gerekeceğini biliyordum.

Josella geldiğinde diğer üçü çoktan çiftliğe yerleşmişti: Dennis ve Mary Brent ile Joyce Taylor. Dennis evin sahibiydi. Joyce, başta Mary'ye eşlik etmek, sonra Mary'nin beklediği bebek doğana kadar evi çekip çevirmek için belirsiz bir süreliğine gelmişti.

Yeşil ışık çakmalarının görüldüğü gece –hâlâ kuyrukluyıldız olduğuna inanıyorsanız kuyrukluyıldızın geçtiği gece de diyebilirsiniz– iki konuk daha vardı, Joan ve Ted

Danton, bir haftalığına tatile gelmişlerdi. Beşi de gösteriyi izlemek için bahçeye çıkmışlardı. Sabahleyin beşi de sonsuza dek karanlık kalacak bir dünyaya uyanmışlardı. İlk önce telefon etmeyi denemişler, bunun imkânsız olduğunu görünce umutla, her gün gelen hizmetçiyi beklemişlerdi. O da gelmeyince, Ted neler olduğunu anlamaya çalışmak için gönüllü olmuştu. Dennis de ona eşlik edecekti, ama karısı histeri krizi geçiriyordu. Bu yüzden Ted tek başına çıkmıştı. Geri dönmemişti. Joan da aynı gün, ilerleyen saatlerde, diğerlerine tek kelime etmeden, muhtemelen kocasını bulmak için evden kaçmıştı. O da tamamen kaybolmuştu.

Dennis saatin kollarına dokunarak geçen saatleri takip etti. Akşam ilerledikçe, hiçbir şey yapmadan oturmak imkânsız hale gelmişti. Köye inmek istiyordu. İki kadın buna itiraz etti. Mary'nin durumu yüzünden Dennis boyun eğdi ve Joyce denemeye karar verdi. Kapıya gitti ve önüne uzattığı değnekle yerleri yoklamaya başladı. Daha eşiği aşmamıştı ki, bir şey hışırtıyla sol eline çarptı ve kızgın tel gibi yaktı. Joyce haykırarak geriye sıçradı ve holde yere yıkıldı. Dennis onu orada buldu. Neyse ki hâlâ kendindeydi ve inleyerek elindeki acıyı anlattı. Dennis el yordamıyla kabarıklığı inceledi ve ne olduğunu tahmin etti. Kör olmalarına rağmen, o ve Mary bir şekilde yarayı tedavi etmeyi başardılar; Mary su kaynattı, Dennis turnike uyguladı ve zehri emip atmak için elinden geleni yaptı. Ardından onu yatağına taşıdılar ve Joyce zehrin etkisi geçene kadar, günlerce orada kaldı.

Bu arada, Dennis önce evin önünü, sonra arkasını sınadı. Kapıyı aralayarak, süpürgenin ucunu ihtiyatla baş

hizasında dışarı uzattı. Her seferinde iğnenin hışırtısını duydu ve elindeki süpürge sapının hafifçe sarsıldığını hissetti. Bahçe pencerelerinin birinde de aynı şey oldu. Diğerleri temiz gibiydi. Mary, pencerelerden birini kullanarak dışarı çıkmayı denedi ama korkusu baskın çıktı. Evin çevresinde triffid varsa, çevrede başkalarının da olması gerektiğinden emindi ve Dennis'in riske girmesine izin vermedi.

Neyse ki, yemek pişirmek zor olsa da, onlara bir süre yetecek kadar yiyecekleri vardı. Joyce'un ateşi çıkmıştı ama triffid zehrine dayanmaktaydı ve dolayısıyla durum o kadar da acil değildi. Dennis ertesi günün büyük kısmını kendine bir tür kask yapmakla geçirdi. Yalnızca geniş delikli tel kafesi vardı, bu yüzden tel kafes parçalarını üst üste binecek şekilde kat kat dizdi ve birbirine bağladı. Bu biraz zamanını aldı ama sonunda, günün ilerleyen saatlerinde, kaskı ve kalın iş eldivenleriyle donanmış bir halde köye doğru yola çıktı. Daha evden üç adım uzaklaşmadan bir triffid saldırdı. Dennis el yordamıyla bitkiyi buldu ve sapını burdu. Bir iki dakika sonra bir başka iğne kaskına çarptı. O triffidi bulup boğuşamadı ama triffid yarım düzine saldırıdan sonra pes etti. Dennis alet kulübesine gitti ve bahçe işlerinde kullanılan üç yumak sicim buldu. Sonra, geri dönerken yol göstermesi için sicimi açа açа yola koyuldu.

Yol boyunca defalarca triffid iğneleri kırbaç gibi savrulup onu buldu. Köyle ev arasındaki bir buçuk kilometreyi almak çok uzun zaman aldı ve daha köye varamadan sicim tükenmişti. Sendeleye sendeleye yürüdüğü süre boyunca sessizlik o kadar derindi ki, onu korkutmuştu. Arada bir durup sesleniyordu ama kimse yanıt vermiyordu. Birçok kez

kaybolduğunu sandı, ama ayakları yolda daha düzgün bir kısım bulunca nerede olduğunu anladı ve yol tabelaları bularak yerini teyit etti. El yordamıyla ilerlemeye devam etti.

Epey yol aldıktan sonra ayak seslerinin farklı geldiğini fark etti; hafifçe yankılanıyorlardı. Bir yana yönelerek kaldırım ve sonra bir duvar buldu. Biraz daha ileride duvara takılmış bir posta kutusu keşfetti ve sonunda köye gelmiş olması gerektiğini anladı. Bir kez daha seslendi. Bir kadın sesi ona yanıt verdi, ama biraz daha ilerideydi ve sözleri anlaşılmıyordu. Dennis tekrar seslendi ve o tarafa yürümeye başladı. Kadının yanıtı aniden bir çığlıkla kesildi. Ardından yine sessizlik çöktü. Dennis ancak o zaman ve hâlâ inanmakta güçlük çekerek köyün kendi evinden daha iyi durumda olmadığını fark etti. Yol kenarındaki çimenlere oturdu ve ne yapması gerektiğini düşündü.

Havanın verdiği hisse bakarak gecenin çöktüğünü anladı. Evden ayrılalı dört saat geçmiş olmalıydı ve geri dönmekten başka yapılacak hiçbir şey yoktu. Yine de, eve eli boş dönmesi gerekmiyordu. Değneğini duvarda tıkırdata tıkırdata yürüdü ve değnek, köy dükkânlarını süsleyen metal tabelalardan birinde çınladığında durdu. Son elli altmış metre boyunca triffid iğneleri üç kez kaskına çarpmıştı. Kapıyı açarken biri daha şakladı ve Dennis yerde yatan bir bedene takılarak düştü: soğuk bir erkek cesedi.

Dükkâna ondan önce başkaları gelmiş olmalıydı. Yine de, büyükçe bir parça tuzlanmış et buldu. Etle birlikte paket paket tereyağı, margarin, bisküvi ve şeker toparladı ve bir çuvala doldurdu. Gıda maddelerine ayrıldığını hatırladığı bir rafta bulduklarını da ekledi, en azından sardalye

konservelerini tanımamak imkânsızdı. Sonra bir düzineden fazla sicim yumağı arayıp buldu, çuvalını sırtladı ve eve doğru yola koyuldu.

Bir kez yolunu şaşırdı ve güçlükle paniğini bastırarak geri döndü ve doğru olduğunu düşündüğü yola döndü. Ama sonunda tanıdık bir yolda olduğunu anladı. El yordamıyla yolu enine araştırdı ve gelirken açtığı sicimi bulmayı başarıp elindekine bağladı. Yolculuğun geri kalanı göreceli olarak daha kolay geçti.

Takip eden hafta boyunca iki kez daha alışveriş için köye indi ve her seferinde, evi ve yolu kuşatan triffidlerin sayısı çoğalmış gibiydi. Yalnız üçlü için umutla beklemekten başka yapacak hiçbir şey yoktu. Sonra, bir mucize gibi Josella geldi.

Tynsham'a gitmemizin söz konusu olmadığını anladım. Her şeyden önce, Joyce Taylor hâlâ zayıftı, ona baktığımda nasıl yaşadığına şaşırdım. Dennis'in hızlı davranması hayatını kurtarmıştı, ama sonraki hafta boyunca ona doğru düzgün ilaç, hatta gıda verememiş olmaları iyileşme sürecini yavaşlatmıştı. Bir iki hafta daha, onu uzun mesafelere taşımak aptallık olurdu. Mary'nin hamileliği de epey ilerlemişti ve yolculuk yapması iyi bir fikir değildi. Bu yüzden, bu krizler geçene kadar olduğumuz yerde kalmamız daha doğru olacaktı.

Bir kez daha malzeme ve gıda arayıp bulmak benim işim olmuştu. Bu sefer daha sıkı bir programla çalışarak, yalnızca gıda değil, elektrik sistemi için benzin, yumurtlayan tavuk, yeni buzağılamış (kemikleri çıkmış olmasına rağmen hayatta

kalmış) iki inek, Mary için tıp malzemeleri ve şaşırtıcı çeşitlilikte başka eşya buldum.

Bölgede, daha önce hiç görmediğim sayıda triffid vardı. Hemen her sabah evin yakınlarında saklanan bir iki yeni bitki görüyordum ve günün ilk işi olarak tepelerini uçuruyordum, ta ki bahçeye girmelerini engellemek için bir kafes çit dikene kadar. O zaman bile çite yaklaşıp ben işlerini bitirene kadar imalı imalı orada bekliyorlardı.

Alet sandıklarını açtım ve küçük Susan'a triffid silahını nasıl kullanacağını öğrettim. Kendi deyişiyle "şeyleri" etkisiz hale getirme işinde hızla uzmanlaştı. Her gün triffid kafası uçurmak onun görevi oldu.

Josella, üniversite binasındaki yangın alarmından sonra başına neler geldiğini anlattı.

Tıpkı benim gibi, grubuyla birlikte şehre yollanmıştı ama onu bağladıkları iki kadının haddini bildirmesi uzun sürmemişti. Onlara açık bir ültimatom vermişti: Ya onu çözerlerdi, ki o durumda onlara elinden geldiğince yardım ederdi ya da onu gütmeye devam ederlerdi ve kendilerini Josella'nın önerisiyle prusik asit veya potasyum siyanit yerken bulurlardı. Kendileri seçebilirlerdi. Kadınlar mantıklı bir seçim yapmışlardı.

Ardından gelen günler hakkında birbirimize anlattıklarımız çok farklı değildi. Sonunda onun grubu dağıldığında, o da benimle aynı mantığı yürütmüştü. Bir araba almış, beni bulmak için Hampstead'e gitmişti. Grubumdan hayatta kalmış kimseyi bulamamıştı, çabuk sinirlenen kızıl saçlı adamın grubuna da rastlamamıştı. Neredeyse gün batana kadar orada kalmıştı ve sonra üniversite binasını denemeye

karar vermişti. Ne beklemesi gerektiğini bilmediğinden ihtiyatlı davranıp arabayı birkaç sokak uzağa park etmişti ve binaya yaya olarak yaklaşmıştı. Daha avlu kapısına varmadan silah sesi duymuştu. Bunun neye işaret ettiğini merak ederek, daha önce birlikte saklandığımız bahçeye girmişti. Oradan, Coker'ın da gizli gizli binaya yaklaştığını görmüştü. Benim meydandaki triffide ateş ettiğimi ve Coker'ın ihtiyatının sebebinin silah sesi olduğunu bilmediğinden, bir tür tuzak kurulduğundan şüphelenmişti. Bir daha tuzağa düşmeme kararlılığıyla, arabaya dönmüştü. Diğerlerinin nereye gittiğine dair en ufak fikri yoktu, tabii gitmişlerse. Başka herhangi birinin bildiği, aklına gelen tek sığınak, neredeyse kayıtsızca bana bahsettiği yerdi. Hâlâ yaşıyorsam benim de hatırlayacağımı ve bulmaya çalışacağımı umarak oraya gitmeye karar vermişti.

"Londra'dan çıktığımda arabanın içinde kıvrılıp uyudum," dedi. "Ertesi sabah oraya vardığımda saat çok erkendi. Arabanın sesini duyunca Dennis yukarı kattaki pencerelerden birine çıkıp triffidlere dikkat etmem için beni uyardı. Sonra evin çevresinde, birinin dışarı çıkmasını beklermiş gibi dikilen yarım düzineden fazla triffid gördüm. Dennis ve ben bağrışarak konuştuk. Triffidler kıpırdandı ve bana doğru gelmeye başladı, bu yüzden güvenlik için arabaya geri girdim. Yaklaşmaya devam edince arabayı çalıştırdım ve triffidi ezdim. Ama hâlâ başkaları vardı ve bende de bıçaktan başka silah yoktu. Bu güçlüğü çözen Dennis oldu."

" 'Harcayacak benzinin varsa onlara doğru fırlat ve ardından bir parça bezi tutuşturup at. Bu onları kaçırır.' diye önerdi."

"Dediği gibi yaptım. O zamandan beri bahçe için kullandıkları ilaçlama düzeneğini triffid silahı olarak kullanıyorum. Evi ateşe vermememe şaşmak gerek."

Josella, bir yemek kitabının yardımıyla öğünleri hazırlamaya ve evi bir düzene koymaya başlamıştı. Çalışmak, öğrenmek ve doğaçlama yapmak, birkaç haftanın ötesindeki gelecek hakkında endişelenmek için zaman bırakmamıştı ona. Günler boyunca başka kimseyi görmemişti, ama bir yerlerde başkaları olması gerektiğini bilerek, gündüz tüm vadide duman izi, gece ise ışık aramıştı. Duman görmemişti ve görüş alanına giren onca kilometre dahilinde, ben gelene kadar tek bir ışık hüzmesi yoktu.

Bir açıdan, ilk üçlüden en kötü etkilenen Dennis'ti. Joyce hâlâ zayıftı ve yarı sakattı. Mary kendi içine kapanmıştı ve yaklaşan anneliğini düşünerek zihnini sürekli meşgul edebiliyor, keyif bulabiliyor gibiydi. Ama Dennis tuzağa düşmüş hayvan gibiydi. Pek çok kişiden duyduğum gibi boş yere küfür etmiyordu, ama durum onu bir kafese girmeye zorlamış ve oradan kaçmaya kararlıymış gibi vahşi bir kızgınlık içindeydi. Biz gelmeden önce Josella'dan ansiklopedide Braille alfabesini bulmasını ve öğrenmesi için ona kabartma bir kopya çıkarmasını istemişti. Her gün inatla, saatler boyunca Braille alfabesiyle notlar alıyor, sonra onları okumaya çalışıyordu. Hiç sözünü etmese de, zamanının geri kalanını kendi işe yaramazlığı hakkında kara kara düşünerek geçiriyordu. Haşin bir azimle iş görmeye çalışmasını izlemek acı vericiydi ve yardım etmeyi önermemek için tüm irademi kullanmak zorunda kalıyordum. İstenmeyen yardım önerisinin doğurduğu kızgınlığı bir kez yaşamak yeterli

olmuştu. Kendine güçlükle öğrettiği şeyler beni şaşırtıyordu, ama yine de benim için en etkileyici olanı, daha körlüğünün ikinci gününde etkili bir kafes kask imal etmesiydi.

Bazı malzeme toplama gezilerinde bana eşlik ederken kendini unutuyordu ve ağır kasaları taşımama yardım edebilmek onu memnun ediyordu. Braille alfabesiyle yazılmış kitaplar bulmaya can atıyordu, ama bu tür kitapları bulma olasılığımızın olduğu büyük kasabalardaki hastalık riski azalana kadar beklemeye karar verdik.

Günler, özellikle de görebilen üçümüz için hızla geçiyordu. Josella daha çok evde meşguldü ve Susan da ona yardım etmeyi öğreniyordu. Benim yapmamı bekleyen pek çok iş vardı. Joyce, sallanarak da olsa, ayağa kalkmayı başardı ve ardından iyileşme süreci hızlandı. Bundan kısa süre sonra Mary'nin sancıları başladı.

Herkes için kötü bir geceydi. Belki de aramızda en kötü hisseden, her şeyin iki gönüllü ama deneyimsiz kızın ilgisine bağlı olduğunu bilen Dennis'ti. Öz kontrolü bende çaresiz bir hayranlık uyandırdı.

Sabahın erken saatlerinde, Josella bitkin halde yanımıza indi.

"Bebek, kız. İkisi de iyi," dedi ve Dennis'i yukarı kata götürdü.

Birkaç dakika sonra geri geldi ve onun için hazırladığım içkiyi aldı.

"Tanrı'ya şükürler olsun, çok kolay oldu," dedi. "Zavallı Mary çocuğun da kör olacağından çok korktu, ama değil, elbette. Şimdi, bebeği göremediği için hıçkıra hıçkıra ağlıyor."

İçtik.

"Ne tuhaf," dedi. "Her şeyin nasıl devam ettiği, demek istiyorum. Tıpkı bir tohum gibi; o kadar buruşmuş, işi bitmiş görünüyor ki, ölü olduğunu düşünebilirsin, ama değil. Ve şimdi, bütün bunlara yeni bir yaşam doğdu."

Josella elleriyle yüzünü örttü.

"Ah, Tanrım! Bill. Bu şekilde mi olmak zorunda? Her zaman, durmaksızın?.."

O da gözyaşlarına boğuldu.

Üç hafta sonra Coker'ı görmek ve taşınmamız için ayarlamalar yapmak üzere Tynsham'a gittim. Bir günde gidip dönebilmek için otomobili tercih ettim. Geri döndüğümde Josella beni holde karşıladı. Yüzüme bir bakış fırlattı.

"Sorun ne?" dedi.

"Oraya gitmeyeceğiz," dedim ona. "Tynsham'ın işi bitmiş."

Bakakaldı.

"Ne oldu?"

"Emin değilim. Salgın hastalık oraya da varmış gibi görünüyor."

Durumu kısaca tarif ettim. Fazla araştırmam gerekmemişti. Ben vardığımda avlu kapısı açık duruyordu ve parkta başıboş dolaşan triffidleri görünce neler beklemem gerektiğini anlamıştım. Arabadan indiğimde duyduğum koku da bunu doğrulamıştı. Kendimi zorlayarak eve girmiştim. Görünüşe bakılırsa en az iki hafta önce terk edilmişti. İki odanın içine başımı uzatmıştım. Bu kadarı yeterli olmuştu. Seslenmiştim ve sesim evin boşluğunda yankılanmıştı. Daha ileri gitmemiştim.

Ön kapıya bir tür mesaj iğnelemişlerdi, ama kâğıttan geriye yalnızca boş bir köşe kalmıştı. Rüzgârın uçurmuş olabileceği mesajı bulmak için uzun uzun aranmıştım ama bulamamıştım. Arkadaki avluda kamyon ve otomobil yoktu ve malzemenin büyük kısmını yanlarına almışlardı ama nereye gittiklerini bilemiyordum. Arabaya binip geri dönmekten başka yapacak bir şey yoktu.

"Ee, şimdi ne olacak?" diye sordu Josella, sözlerimi bitirdiğim zaman.

"Ee'si, tatlım, burada kalacağız. Kendi başımızın çaresine bakmayı öğreneceğiz. Ve biri imdadımıza yetişmediği sürece kendi başımızın çaresine bakmaya devam edeceğiz. Bir yerlerde bir organizasyon olabilir."

Josella başını iki yana salladı.

"Yardım meselesini unutsak iyi olacak, bence. Milyonlarca insan hiç gelmeyen bir yardımı bekledi ve umut etti."

"Bir şey olacaktır," dedim. "Avrupa'nın her yerine dağılmış binlerce böyle küçük grup olmalı, dünyanın her yerinde. Bazıları bir araya gelecek. Yeniden inşa etmeye başlayacaklar."

"Ne kadar sürede?" dedi Josella. "Nesiller mi? Belki de biz ölene kadar yapamazlar. Hayır, dünya gitti ve biz kaldık. Kendi yaşamlarımızı kurmak zorundayız. Kimse yardıma gelmeyecekmiş gibi plan yapmalıyız." Duraksadı. Yüzünde daha önce hiç görmediğim tuhaf, boş bir ifade vardı. Yüzü buruştu.

"Sevgilim..." dedim.

"Ah, Bill, Bill, ben böyle bir yaşam için yaratılmamışım. Sen yanımda olmasaydın..."

"Şşş, tatlım," dedim nazikçe. "Şşş." Saçlarını okşadım.

Biraz sonra kendini topladı.

"Özür dilerim, Bill. Kendine acımak... çok itici. Bir daha yapmam."

Mendiliyle gözlerini sildi ve burnunu çekti.

"Demek bir çiftçinin karısı olacağım. Her neyse, seninle evlenmekten memnunum, Bill; doğru düzgün, gerçek bir evlilik olmasa da."

Aniden, bir süredir duymadığım, güleç bir kahkaha attı.

"Ne oldu?"

"Yalnızca, eskiden kendi düğünümü düşünürken ne kadar ürktüğümü hatırladım."

"Senin için biraz beklenmedik olsa da, genç bir kıza yaraşır, uygun bir davranış," dedim ona.

"Eh, tam olarak bu değil. Yayıncılarımdan, gazetelerden ve sinemacılardan korkuyordum. Benim düğünüm onları nasıl da eğlendirirdi. Aptal kitabımı yeniden basarlardı, muhtemelen filmi de yeniden çekerlerdi, tüm gazetelerde fotoğraflarım çıkardı. Bundan pek hoşlanacağını sanmıyorum."

"Ben aslında hoşlanmayacağım başka bir şey düşünebiliyorum," dedim ona. "Hatırlıyor musun, ay ışığı altında dans ettiğimiz gece bir koşul öne sürmüştün."

Bana baktı.

"Belki de bazı şeyler o kadar da kötü olmadı," dedi.

Dünya Daralırken

O gün defter tutmaya başladım. Günlük, stok listesi ve not defteri arası bir şey. İçinde gezilerimin beni götürdüğü yerlere dair notlar, topladığımız malzemelerin ayrıntıları, tahmini stok durumumuz, ev ve bahçenin durumuna dair gözlemler, hangi malzemelerin bozulmadan önce kullanılması gerektiğine dair yorumlar vardı. Durmaksızın gıda, yakıt ve tohum arıyordum, ama tek aradığımız kesinlikle bunlar değildi. Giysiler, el aletleri, örtü, çarşaflar, kayışlar, mutfak araçları, kazıklar, tel, tel ve daha fazla tel ve aynı zamanda kitap stokumuzun ayrıntıları not edilmişti.

Deftere bakarak, Tynsham'dan dönüşümün üzerinden bir hafta geçmeden triffidleri dışarıda tutacak bir kafes çit kurmaya başladığımı görebiliyorum. Bahçeye ve evin yakınına girmelerini engelleyen bir bariyer vardı zaten. Şimdi, yaklaşık dört yüz dönümlük bir alanı koruyacak, daha hırslı bir plan üzerinde çalışmaya başlamıştım. Arazinin doğal yapısından ve mevcut engellerden faydalanan sağlam bir kafes çit olacaktı. Bizim veya hayvanlarımızın, farkında olmadan ana çitin dışında dikilen bir triffidin saldırı menziline girmesini engellemek için içeride daha hafif bir çit olacaktı. Tamamlaması aylar alan ağır, zahmetli bir işti.

Aynı zamanda, çiftçiliğin temellerini öğrenmeye çalışıyordum. Kitaplardan kolaylıkla öğrenilebilen bir şey

değildi. Her şeyden önce, hiçbir yazar potansiyel bir çiftçinin her şeye sıfırdan başlayabileceğini düşünmemişti. Bu yüzden, tüm kitaplar, deyim yerindeyse, ortadan başlıyordu ve okuyucunun benim sahip olmadığım bir temele ve terim bilgisine sahip olduğunu varsayıyordu. Belli bir dalda uzmanlaşmış biyoloji bilgim, pratik sorunlar karşısında faydasızdı. Teorinin büyük kısmı benim bulamadığım, bulsam da tanıyamayacağım malzemeler ve maddeler gerektiriyordu. Kimyasal gübre, ithal yem ve karmaşık makineler gibi malzemeler bulunamaz hale geldiğinde, kusurlu sonuçlar için bol bol ter dökmem gerektiğini kısa zamanda anlamaya başladım.

At yetiştirmek, süt ürünleri üretmek ve mezbaha yönetmek gibi konularda yazılmış kitapların da bu sanatları uygulamak için yeterli temel bilgileri veremediğini gördüm. Durup ilgili bölüme bakamayacağınız pek çok durumla karşılaşıyordunuz. Dahası, gerçeklik kitaplardaki basit açıklamalardan şaşırtıcı ölçüde farklıydı.

Neyse ki, hata yapıp hatalarımdan ders almak için bol bol zamanım vardı. Tamamen kendi emeğimizle geçinmemiz gerekene kadar daha senelerimiz olduğunu bilmek, hayal kırıklıklarımızın çaresizliğe dönüşmesini engelliyordu. Biriktirdiğimiz erzakla yaşayarak onların boşa gitmesini önlediğimizi düşünmek de teselli ediciydi.

Güvenlik adına, tekrar Londra'ya gitmeden önce bir sene geçmesine izin verdim. Malzeme aramak için en kârlı ama aynı zamanda en moral bozucu yerdi. Sokaklardaki araçların çoğu paslanmaya başladığı halde hâlâ sihirli değneğin bir dokunuşuyla canlanacakmış gibi görünüyordu. Bir sene

sonraki değişiklik daha çarpıcıydı. Evlerin ön cephelerinden dökülen büyük sıva parçaları kaldırımlara saçılmıştı. Sokaklarda, yerinden sökülen kiremitler ve bacalar görülebiliyordu. Çatı oluklarını ot ve çimenler kaplamıştı ve tahliye borularını tıkıyordu. Çatıdan yere uzanan borular yapraklarla tıkanmıştı, bu yüzden çatıdaki oluklarda biriken toprak tabakasında ve çatlaklarda daha fazla çimen, hatta küçük çalılar yetişmişti. Hemen her bina yeşil bir peruk takmıştı ve bu peruğun altında, çatılar ıslak ıslak çürümekteydi. Pencereden içeri baktığınızda, çökmüş tavanlar, kıvrılarak soyulmuş duvar kâğıtları, nemle parlayan duvarlar görebiliyordunuz. Parklardaki ve meydanlardaki yeşillikler yabani çayırlara dönüşüyor, yanlarındaki sokaklara yayılıyordu. Gerçekten de, bitkiler her yeri ele geçiriyor gibiydi, kaldırım taşlarının arasındaki aralıklara kök salıyor, betondaki çatlaklardan çıkıyor, hatta terk edilmiş arabaların koltuklarına yerleşiyorlardı. İnsanların neden olduğu kıraç alanlarda yeniden hâkimiyet kuruyorlardı. İlginç bir şekilde, canlılar şehri ele geçirirken, şehir eski boğuculuğunu kaybediyordu. Sihirli değneğin kurtaramayacağı hale geldiğinde, çoğu hayalet de onunla birlikte gidiyor, yavaşça tarihten çekiliyordu.

Bir kez –o sene değil, sonraki sene de değil, ama daha sonra– Piccadilly Meydanı'nda durdum, çevremdeki harabeye baktım ve eskiden burayı dolduran kalabalıkları gözümün önüne getirmeye çalıştım. Artık bunu yapamıyordum. Kendi hafızamda bile gerçekliklerini yitirmişlerdi. Artık renksizdiler. Roma'daki Kolezyum'un seyircileri veya Asur ordusu gibi tarihin fonuna dönüşmüşlerdi ve bir şekilde, onlar kadar uzak geliyorlardı. Zaman zaman sessiz saatlerde

üzerime çöken nostalji beni, bu ufalanmaya yüz tutmuş manzaradan daha fazla üzebiliyordu. Kırlarda yalnız başımayken, eski hayatımın ne kadar hoş olduğunu hatırlıyordum: Bu yavaş yavaş yıkılan, yaralı binaların arasında yalnızca karmaşıklığı, kızgınlığı, hedefsiz bir güdüyü, boş araçların her yere yayılan şamatasını hatırlıyordum ve o kadar da çok şey kaybettiğimizden emin olamıyordum.

Oraya yaptığım ilk çekingen yolculukta yalnızdım ve sandık sandık triffid oku, kâğıt, motor parçaları, Braille alfabesiyle yazılmış kitaplar ve Dennis'in çok istediği Braille daktilosu, lüks içkiler, şekerler, plaklar ve kitaplarla döndüm. Bir hafta sonra, daha pratik bir arama için Josella'yla geldik. Giysiler topladık, yalnızca yetişkinler ve Mary'nin bebeği için değil, aynı zamanda kendi beklediği bebek için de. Ziyaret onu altüst etti ve Londra'ya yaptığı tek yolculuk bu oldu.

Ben zaman zaman, bir ihtiyaç belirdiğinde gelmeye devam ettim ve hazır gelmişken, birkaç lüks malzeme de toparladım. Birkaç serçe ve tek tük triffid dışında, hareket eden tek bir varlık görmedim. Her nesilde daha da yabanileşen kediler ve köpekler kırsal bölgelere yayılmıştı ve artık şehirde yoktular. Bazen malzeme aramak için şehre inen başkalarına dair izlere rastlıyordum ama onları hiç görmedim.

Son yolculuğumu dördüncü senenin sonunda yaptım ve artık göze alamayacağım riskler olduğunu gördüm. Bunlara dair ilk ipucu, iç mahallelerde bir yerde arkamda duyduğum gümbürtüydü. Kamyonu durdurdum ve arkama dönüp baktığımda, yolu kaplayan moloz yığınından tozlar yükselmekte olduğunu gördüm. Benim sarsıntılı geçişim, sakat bir ev

için son darbe olmuştu, anlaşılan. O gün başka bina yıkmadım, ama devamlı sıva ve tuğla yağmuruna tutulacağım endişesiyle dolaştım. Ondan sonra dikkatimi daha küçük kasabalara çevirdim ve genellikle onları yaya olarak gezdim.

En büyük ve en uygun malzeme kaynağımız olması gereken Brighton'ı rahat bıraktım. Ben orayı ziyaret etme zamanının geldiğine karar verdiğimde, başkaları yerleşmişti bile. Kim ve kaç kişi olduklarını bilmiyordum. Yalnızca yola yığılmış taşlardan oluşan kaba bir duvar ve üzerine boyayla yazılmış bir talimat buldum:

UZAK DURUN!

Tavsiyeye bir tüfeğin çatırtısı ve hemen önümde, yerden fışkıran tozlar eşlik etti. Görünürde, tartışabileceğim kimse yoktu; dahası, tartışma kabul edecek bir duruma benzemiyordu.

Kamyonu çevirdim ve düşünceler içinde geri sürdüm. Stephen'ın savunma hazırlıklarının o kadar da anlamsız olmayacağı bir zaman gelip gelmeyeceğini merak ettim. Ne olur ne olmaz diye, triffidlere karşı kullandığımız alev makinelerini sağlayan kaynaktan pek çok makineli tüfek ve havan topu da aldım.

İkinci senenin kasım ayında Josella'nın ilk bebeği doğdu. Ona David adını koyduk. Ondan aldığım keyif, onun için yarattığımız yaşam koşulları konusunda kuruntularla bozuluyordu. Ama bu, Josella'yı benim kadar endişelendirmiyordu. Josella bebeğine bayılıyordu. Bebek onun kaybettiği çoğu şeyi telafi etmiş gibi görünüyordu ve çelişkili bir şekilde, ilerideki köprülerin durumu hakkında eskisi kadar

kaygılanmıyordu. Ne olursa olsun, David'te, gelecekte kendi başının çaresine bakabileceğini düşündüren bir şevk vardı, bu yüzden kuruntularımı bastırdım ve bir gün hepimizi besleyecek olan araziye harcadığım emeği arttırdım.

Bundan kısa süre sonra Josella dikkatimi bir kez daha triffidlere çekti. Seneler boyunca işim gereği onlara karşı önlem almaya o kadar alışmıştım ki, manzaranın sıradan bir parçasına dönüşmelerini diğerlerine göre daha olağan karşılamıştım. Onlarla çalışırken kafes maske ve eldiven takmaya da alışıktım, bu yüzden arabayla her çıktığımda bunlarla kuşanmak da yeni değildi. Aslında, sıtmanın yaygın olduğu bölgelerde sivrisineklere gösterilen dikkatten daha fazlasını göstermiyordum.

Bir gece yatakta uzanmıştık ve küçük, sert değneklerini saplarına çarparak çıkarttıkları aralıklı, uzak tıkırtılardan başka bir ses duymuyorduk.

"Son günlerde bunu çok yapıyorlar," dedi Josella.

Başta neden bahsettiğini anlamadım. O kadar uzun süre boyunca, yaşadığım ve çalıştığım yerlerin arka planındaki olağan bir gürültü gibiydi ki özellikle kulak kabartmadığım sürece duymuyordum. Şimdi dinledim.

"Bana farklı gelmiyor," dedim.

"*Farklı* değil. Yalnızca, daha fazla tıkırtı var çünkü orada, eskisinden çok daha fazla triffid var."

"Fark etmemiştim," dedi kayıtsızca.

Çiti kurduktan sonra, dikkatimi içerideki araziye çevirmiştim ve çitin ötesinde olup bitenlerle ilgilenmemiştim. Çıktığım yolculuklarda, çoğu yerde triffidlerin eskisi kadar

yaygın olduğu izlenimi edinmiştim. İlk geldiğim zaman bu yörede sayılarının çok olduğu dikkatimi çekmişti ve bölgede pek çok büyük triffid serası olması gerektiğini düşünmüştüm.

"Kesinlikle çoğaldılar. Yarın bir göz at," dedi.

Sabahleyin hatırladım ve giyinirken pencereden dışarı baktım. Josella'nın haklı olduğunu gördüm. Çitin, pencereden görebildiğim kısa bölümünün ötesinde yüzden fazla triffid sayabiliyordum. Kahvaltıda bundan bahsettim. Susan şaşırmış göründü.

"Ama sayıları durmaksızın çoğalıyor," dedi. "Fark etmemiş miydin?"

"Uğraşmam gereken bir sürü başka şey var," dedim, ses tonuna biraz sinirlenerek. "Zaten, çitin dışında kalanlar önemli değil. Burada köklenen tüm tohumları sökmeye özen gösterdiğimiz sürece, dışarıda canları ne çekerse onu yapabilirler."

"Yine de," dedi Josella, bir parça huzursuzlukla, "burada toplanmaları için özel bir sebep var mı? Burada toplandıklarından eminim, yalnızca bunu neden yaptıklarını bilmek istiyorum."

Susan'ın yüzünde, yine aynı sinir bozucu şaşkınlık ifadesi belirdi.

"Niye, onları *Bill* getiriyor," dedi.

"Parmağınla işaret etme," dedi Josella düşünmeden. "Ne demek istiyorsun? Eminim onları Bill getirmiyordur."

"O getiriyor. Bir sürü gürültü yapıyor ve onlar da geliyor."

"Buraya bak," dedim. "Sen neden bahsediyorsun? Uyurken ıslık çalıp triffid mi çağırıyorum sence?"

Susan kızmış görünüyordu.

"Tamam. Bana inanmıyorsan, kahvaltıdan sonra sana gösteririm," diye bildirdi ve gücenmiş bir sessizliğe gömüldü.

Kahvaltıyı bitirdiğimiz zaman masadan kalkıp çiftem ve koruyucu gözlüklerimle geri döndü. Çimenliğe çıktık. Çevreyi tarayarak çitlerin ötesinde hareket eden bir triffid buldu. Sonra gözlüğü bana uzattı. Yaratığın ağır ağır sallanarak çayırda ilerlemesini izledim. Bizden bir buçuk kilometre uzaktaydı ve doğuya gidiyordu.

"Onu izlemeye devam et," dedi.

Havaya ateş etti.

Birkaç saniye sonra triffid gözle görülür bir şekilde yön değiştirerek güneye döndü.

"Gördün mü?" diye sordu Susan, omzunu ovalayarak.

"Eh, gerçekten de sanki... Emin misin? Bir daha dene," diye önerdim.

Başını iki yana salladı.

"Fark etmez. Sesi duyan bütün triffidler şu anda buraya doğru geliyor. Yaklaşık on dakika sonra durup dinleyecekler. Sonra, çitin yanında tıkırdayanları duyacak kadar yakında olanlar yaklaşmaya devam edecekler. Bunu duyamayacak kadar uzaktaysalar da biz yeni bir ses çıkarırsak, yine gelecekler. Hiçbir şey duyamazlarsa biraz bekleyecekler ve sonra, önceden nereye gidiyorduysalar oraya gidecekler."

Bu bilgi karşısında epey şaşırdığımı itiraf etmek zorundayım.

"Şey..." dedim. "Onları büyük dikkatle izlemiş olmalısın, Susan, değil mi?"

"Onları hep izliyorum. Onlardan nefret ediyorum," dedi, bu yeterli bir açıklamaymış gibi.

Dikildiğimiz yerde, Dennis de bize katıldı.

"Ben de aynı fikirdeyim, Susan," dedi. "Bundan hoşlanmıyorum. O lanet şeyler bizden avantajlı."

"Ah, hadi ama..." diye başladım.

"Sana söylüyorum. Onlarda, bizim düşündüğümüzden daha fazlası var. Nereden *bildiler?* Onları durduracak kimse kalmadığı an kaçmaya başladılar. Daha ilk günden bu evin çevresindeydiler. Bunu açıklayabilir misin?"

"Bu onlar için yeni değil," dedim. "Ormanlık alanlarda yol kenarlarında oyalanırlardı. Sık sık küçük köyleri kuşatır, püskürtülmezlerse köyü işgal ederlerdi. Pek çok yerde, tehlikeli bir haşere gibiydiler."

"Ama burada değil, anlatmaya çalıştığım bu. Koşullar mümkün kılana kadar aynısını burada yapamadılar. Denemediler bile. Ama mümkün olduğunda, *hemen* yaptılar, yapabileceklerini *biliyormuş* gibi."

"Hadi ama, mantıklı ol, Dennis. Ne ima ettiğini bir düşün," dedim ona.

"Ne ima ettiğimin farkındayım, en azından bir kısmının. Kesin bir teori öne sürmüyorum, ama şunu söylüyorum. Dezavantajlarımızdan olağanüstü bir hızla faydalandılar. Aynı zamanda, şu anda davranışlarında yönteme çok benzeyen bir şeyler olduğunu söylüyorum. Sen işlerine o kadar daldın ki, çitin arkasında nasıl toplanıp beklediklerini fark etmedin ama Susan etti; daha önce de bundan bahsettiğini duydun. Sence onlar *ne* bekliyor?"

Buna yanıt vermeye çalışmadım.

"Çifte sesi onları çekiyorsa, onu bırakıp triffid silahı mı kullanmalıyım?" dedim.

"Yalnızca silah değil, bütün sesler," dedi Susan. "En kötüsü de traktör çünkü çok gürültülü. Bu yüzden nereden geldiğini kolaylıkla bulabiliyorlar. Ama bitki yakan makinenin sesini de çok uzaktan duyabiliyorlar. O çalıştığında bu tarafa döndüklerini gördüm."

"Keşke," dedim ona sinirle, "onlar hayvanmış gibi, 'duydular' demeyi bıraksan. Onlar hayvan değil. Duyamazlar. Onlar yalnızca bitki."

"Yine de, bir şekilde *duyuyorlar*," diye terslendi Susan inatla.

"Her neyse, düşünüp bir şeyler yapacağız," diye söz verdim.

Yaptık da. İlk tuzak, güçlü bir takırtı çıkaran kaba bir rüzgâr değirmenine benziyordu. Onu sekiz yüz metre uzağa diktik. İşe yaradı. Triffidleri çitimizden ve başka her yerden kendine çekiyordu. Yüzlercesi toplandığında Susan ve ben arabayla oraya gittik ve alev makinelerini üzerine salıverdik. İkinci seferinde de oldukça işe yaradı ama bunun ardından yalnızca birkaçı ona ilgi gösterdi. Bir sonraki hamlemiz çitten içe doğru girinti yapan, bir tür sağlam bölme oluşturmak ve sonra ana çitin bir kısmını kaldırıp yerine kapı yerleştirmek oldu. Elektrik jeneratörünün duyulabileceği bir yer seçmiştik. Sonra kapıyı açık bıraktık. Birkaç gün sonra kapıyı kapattık ve ağılda toplanan birkaç yüz triffidi yok ettik. Bu da başlangıçta oldukça başarılıydı ama aynı yerde iki kere deneyince aynı başarıyı elde edemedik. Çitin

başka kısımlarında bile, hapsettiğimiz triffid sayısı düzenli olarak düştü.

Her birkaç günde bir, alev makinesiyle sınırda dolaşmak triffid sayısını etkili bir biçimde azaltırdı ama çok zaman alırdı ve kısa sürede yakıtımız tükenirdi. Alev makinesi çok yakıt kullanıyordu ve silah depolarında bulabildiğimiz yakıt stoku fazla değildi. Yakıtı tükettiğimiz zaman, kıymetli alev makinelerimiz hurdaya dönüşecekti, çünkü ben ne etkili bir yakıtın formülünü biliyordum ne de onu nasıl üreteceğimi.

Triffid kümeleri üzerinde havan topu denediğimiz zaman, sonuç hayal kırıklığıydı. Triffidler, epey hasar aldıkları halde yaşamayı başarmak konusunda ağaçlara benzerler.

Tuzaklarımıza ve zaman zaman girişti̇ğimiz soykırımlara rağmen çit boyunca toplanan triffid sayısı gittikçe arttı. Hiçbir şey denemiyorlar, orada dikilirken hiçbir şey yapmıyorlardı. Yalnızca yerleşiyorlar, köklerini toprağa saplıyorlar ve bekliyorlardı. Uzaktan bakınca tüm diğer çalılar kadar kıpırtısız görünüyorlardı ve birkaçının çıkardığı tıkırtılar olmasa, onlar kadar sıradan sanılabilirlerdi. Ama tetikte oluşlarıyla ilgili kuşkuya kapılan olursa, arabayı yola çıkarması yeterliydi. Öyle vahşi bir kırbaç koridorundan geçerdi ki, ana yola çıktığında durup ön camdaki zehir tabakasını silmesi gerekirdi.

Arada bir içimizden biri triffidlerin cesaretini kırmak için yeni bir fikir buluyordu, örneğin çitin ötesinde yere güçlü bir arsenik çözeltisi serpmek gibi; ama onları püskürtebilsek bile, tüm başarılarımız geçiciydi.

Bu tür hamleleri denemeye başlayalı bir sene kadar olmuştu ki, bir sabah, erken saatlerde, Susan koşarak odamıza

girdi ve o *şeylerin* içeri girdiğini, evi kuşattığını söyledi. Her zamanki gibi, hayvanları sağmak için erkenden kalkmıştı. Yatak odası penceresinin dışındaki gökyüzü griydi, ama aşağı kata indiğinde oradaki her şeyin mutlak karanlık içinde olduğunu görmüştü. Böyle olmaması gerektiğinden kuşkulanarak ışığı yakmıştı. Pencerelere dayanmış derimsi yeşil yaprakları görünce, neler olduğunu tahmin etmişti.

Ayakuçlarıma basa basa yatak odası penceresine gittim ve pencereyi hızla kapattım. Daha kapanırken aşağıdan bir iğne kırbaç gibi savruldu ve cama çarptı. Evin duvarlarını, on iki sıra triffidden oluşan bir ormanın kuşatmış olduğunu gördük. Alev makineleri alet kulübelerinin birindeydi. Onları almaya giderken riske girmek istemiyordum. Kalın giysiler giyip eldiven taktım, deri kask ve gözlüklerin üzerine kafes maskeyi geçirdim ve bulabildiğim en büyük bıçakla triffidleri biçe biçe ilerlemeye başladım. Kafes maskeye o kadar çok iğne çarpıyordu ki, sırılsıklam kesildi ve içine ince bir serpinti halinde zehir yağmaya başladı. Zehir gözlükleri puslandırdı ve kulübeye ulaştığımda yaptığım ilk şey yüzümdeki zehri yıkamak oldu. Evin kapı ve pencerelerini tutuşturmaktan korktuğumdan, geri dönüş yolunu açmak için alev makinelerinden birini kısaca ve alçaktan hedef alarak çalıştırdım, ama bu onları, taciz edilmeden dönmeme yetecek kadar rahatsız etti.

Ben balıkadam ile astronot arası bir şey kılığında, evin iki yanındaki üst kat pencerelerinden uzanıp bizi kuşatan güruhu kavururken Josella ile Susan yangın söndürücülerin yanında bekledi. Birçoğunu kavurmak ve kalanları da

kaçırtmak fazla zaman almadı. Ardından, Susan benzer kıyafetler giyerek ikinci alev makinesini aldı ve kendisine son derece eğlenceli gelen triffid avına girişti. Ben ise sorunun kaynağını bulmak üzere çayıra çıktım. Zor olmadı. Tırmandığım ilk yükseltiden, triffidlerin saplarını savurarak ve yapraklarını sallayarak çiftliğimize akmaya devam ettikleri noktayı görebiliyordum. Çiti geçtikten sonra biraz yayılıyorlardı ama hepsi eve yönelmişti. Kafalarını uçurmak kolaydı. Fışkırttığım alev öndekileri durdurdu; silahı iki yana doğrulttuğum zaman geldikleri yöne döndüler. Üstlerine ve aralarına yönelttiğim alevler triffidlerin, geri kaçmasına neden oldu. Yirmi metre kadar uzakta, çitin bir kısmı yerde yatıyordu ve direkler kırılmıştı. Hemen, oracıkta, geçici olarak ayağa kaldırdım ve alev makinesiyle triffidleri tarayarak en azından birkaç saatliğine sorun yaratmalarını engelledim.

Josella, Susan ve ben günün geri kalanını gediği onarmak için harcadık. Çiftliğin her köşesini aramak ve davetsiz misafirlerin her birini bulmak Susan'la benim iki günümüzü daha aldı. Ardından çiti boydan boya denetledik ve tüm kuşkulu noktaları güçlendirdik. Dört ay sonra yine içeri girdiler.

Bu sefer gedikte kırık triffidler yatıyordu. Çiti yıkmak için hep birlikte bastırırken arada kaldıkları ve çit yıkıldıktan sonra diğerleri tarafından ezildiklerini düşünüyorduk.

Yeni savunma önlemleri bulmamız gerektiği açıktı. Çitimizin hiçbir kısmı yıkılan kısımdan daha sağlam değildi. Onları uzak tutmanın en olası yolu çite elektrik vermekmiş gibi görünüyordu. Bunun için, römorka oturtulmuş bir

ordu jeneratörü buldum ve onu eve çektim, ardından da Susan'ın yardımıyla tellere bağladım. Daha işi bitirmeden, bitkiler bir başka yerden yine içeri girmişti.

Sürekli, hatta çoğu zaman çalıştırsaydık bu sistemin kesinlikle işe yarayacağına inanıyorum. Ama yakıt sorunu vardı. Benzin, stoklarımızdaki en değerli malzemeydi. Yiyecek bulabilirdik ama benzin ve motorin bulamayacağımız zaman, kaybedeceğimiz yalnızca rahatlığımız olmayacaktı. Bir daha malzeme arama gezilerine çıkamazdık ve sonuç olarak malzemelerimizi yenileyemezdik. İlkel yaşam bu sefer gerçekten başlardı. Bu yüzden, çit teline günde yalnızca iki üç dakikalığına elektrik veriyorduk. Bu, triffidlerin birkaç metre gerilemesine sebep oluyor ve dolayısıyla çite yüklenmelerini engelliyordu. Ek önlem olarak, sınır ihlalleri ciddileşmeden başa çıkabilmemiz için iç çite bir alarm teli çektik.

Dezavantajımız, triffidlerin, sınırlı ölçekte de olsa deneyimlerinden ders almalarıydı. Örneğin, geceleri ve sabahleyin tele bir süreliğine elektrik vermemize alıştılar. Jeneratörü çalıştırdığımız belirli saatlerde telden uzak duruyor, biz elektriği keser kesmez yine yaklaşıyorlardı. O sırada, jeneratörün sesiyle teldeki elektriği ilişkilendirip ilişkilendirmediklerini bilemiyorduk ama daha sonra bunu yapabildiklerinden emin olduk.

Jeneratörü gelişigüzel zamanlarda çalıştırmak kolaydı, ama onları düşmanca duygularla devamlı inceleyen Susan kısa süre sonra, elektrik şokunun onları uzak tuttuğu sürenin gittikçe kısaldığını bildirdi. Yine de, çite elektrik vermek ve en yoğun oldukları yerlere zaman zaman saldırılar düzenlemek, bizi bir seneden uzun süre boyunca triffid işgalinden

kurtardı. Daha sonraki işgal vakalarında da, önemsiz bir rahatsızlıktan öteye geçmelerini önleyecek kadar erken uyarı aldık.

Çiftliğimizin güvenliği içinde tarımı öğrendik ve hayat bir düzene kavuştu.

Altıncı senemizin yazında bir gün, Josella ve ben birlikte kıyıya indik. Yollar iyice kötüleştiği için artık devamlı kullandığım yarım paletli aracı aldık. Josella için bir tatildi. Aylardır çitten dışarı çıkmıyordu. Çiftliği çekip çevirmek ve bebeklere bakmak, birkaç gerekli yolculuk dışında hiçbir gezintiye izin vermemişti, ama artık zaman zaman idareyi Susan'a devredebileceğimiz bir aşamaya gelmiştik ve tepelere tırmanıp zirvelerini aşarken bir özgürlük duygusu hissediyorduk. Güneydeki alçak yamaçlarda bir süreliğine aracı durdurduk ve orada oturduk.

Kusursuz bir haziran günüydü ve masmavi gökyüzünde yalnızca birkaç bulut vardı. Güneş kumsallarda ve ötesindeki denizde, tıpkı o kumsalların insanlarla dolu, denizin kayıklarla benek benek olduğu günlerdeki gibi parlıyordu. Birkaç dakika boyunca sessizlik içinde manzarayı seyrettik.

"Sen de *hâlâ*, gözlerini birazcık kapatsan, açtığında her şeyi eskisi gibi bulacağını hissetmiyor musun, Bill? Ben hissediyorum," dedi Josella.

"Artık pek sık değil," dedim ona. "Ama ben senden çok daha fazlasını görmek zorunda kaldım. Yine de, bazen..."

"Martılara bak, tıpkı eskiden olduğu gibiler."

"Bu sene çok daha fazla kuş var," diye onayladım. "Buna memnunum."

Uzaktan bakınca küçük kasaba hâlâ, geliri yerinde emekli orta sınıfın kullandığı kırmızı kiremitli küçük evlerden ve bungalovlardan oluşuyor gibiydi ama bu, ancak birkaç dakika süren bir izlenimdi. Kiremitler hâlâ görünse de, duvarları görmek zordu. Düzenli bahçeler kontrolsüzce büyümüş bitkilerin altında kaybolmuştu ve dikkatle yetiştirilen çiçeklerin soyundan gelenler orada burada renkli lekeler oluşturuyordu. Yollar bile, uzaktan bakınca, yeşil halı kaplı şeritler gibi görünüyordu. Oraya yaklaşsak yumuşak yeşillik etkisinin yanılsama olduğunu görürdük; her şey kaba, zorlu yaban otlarıyla kaplıydı.

"Daha birkaç sene önce," dedi Josella düşünceli düşünceli, "insanlar bu bungalovların kırları yok etmesinden yakınıyordu. Bir de şimdi bak."

"Kırsal alan intikamını alıyor, gerçekten," dedim. "O zamanlar doğanın işi bitmiş gibi görünüyordu. İhtiyarın bu kadar kanlı canlı olduğu kimin aklına gelirdi?"

"Beni korkutuyor. Her şey dağılıyormuş gibi. İşimiz bittiği, o kendi yoluna gidebileceği için seviniyor. Acaba, felaketten beri kendimizi kandırıyor olabilir miyiz? Gerçekten de işimiz bitti mi, sence, Bill?"

Gezilerim sırasında bu konuda düşünmek için ondan daha fazla zamanım olmuştu.

"Eğer sen, sen olmasaydın, sevgilim, buna kahramanca bir yanıt verebilirdim, genellikle inanç ve kararlılık olarak kabul edilen türden, iyimser bir yaklaşım."

"Ama ben, *ben* olduğuma göre?"

"Sana dürüst yanıt vereceğim; yani, biraz dürüst. Yaşam olduğu sürece umut da vardır."

Birkaç saniye boyunca, sessizlik içinde önümüzdeki manzaraya baktık.

"Sanırım," diye vurguladım, "ama yalnızca benim düşüncem olduğunu hatırlatırım, küçük bir şansımız var, o kadar küçük ki, eski halimize dönmek çok uzun zaman alacak. Triffidler olmasa, şansımızın çok yüksek olduğunu söylerdim ama yine de uzun zaman alırdı. Fakat burada asıl faktör triffidler. Onlar, daha önce hiçbir yükselen uygarlığın savaşmak zorunda olmadığı bir şey. Dünyayı elimizden mi alacaklar, yoksa onları durdurabilecek miyiz?"

"Asıl sorun, onlarla başa çıkmanın kolay bir yolunu bulmak. Durumumuz o kadar kötü değil, onları uzak tutabiliyoruz. Ama torunlarımız... Onlar hakkında ne yapacak? Tüm yaşamlarını, ancak büyük emekle triffidlerden temizledikleri bölgelerde mi geçirecekler?"

"Daha basit bir yolu olduğundan çok eminim. Sorun şu ki, basit yollar ancak karmaşık araştırmalarla öğrenilebiliyor. Bizim ise araştırma yapacak kaynağımız yok."

"Eskiden var olan bütün kaynaklar orada bir yerde, kuşkusuz, yalnızca almamızı bekliyorlar," diye araya girdi Josella.

"Malzeme, evet. Ama zihinsel kaynaklar, hayır. Bizim ihtiyacımız olan şey bir ekip; triffidlerin işini sonsuza dek görmeyi hedefleyen bir uzman ekibi. Bir şeyler yapılabilir. Bundan eminim. Triffid-kıran türünden bir şey, belki. Triffidlerde bir dengesizlik durumu yaratacak, ama başka varlıkları etkilemeyecek doğru hormonları üretebilirsek... Mümkün olabilir, bu işle uğraşacak yeterli beyin gücün varsa..."

"Eğer böyle düşünüyorsan, neden sen denemiyorsun?" diye sordu.

"Çok fazla sebep var. İlk olarak, ben beceremem. Çok ortalama bir biyokimyagerim ve tek başımayım. Laboratuvar ve ekipman gerekir. Daha da ötesi, zamanımın olması lazım ve şimdi bile yapmam gereken çok fazla iş var. Ama yeteneğim olsaydı bile, büyük miktarlarda sentetik hormon üretmek için doğru şartlara sahip olmamız gerekirdi. Bu, doğru düzgün bir fabrikanın yapabileceği bir iş. Ama ondan önce, bir araştırma ekibi olması gerek."

"İnsanlar eğitilebilir."

"Evet, tüm zamanlarını hayatta kalma işine adamaları gerekmeyecek, yeterli sayıda insan olduğunda. Belki bir gün onları kullanacak insanlar bulunur umuduyla bir yığın biyokimya kitabı biriktirdim. David'e elimden gelen her şeyi öğreteceğim ve sonra onun da bilgiyi bir sonraki nesle aktarması gerekecek. Ama bir süre üzerinde çalışacak boş zamanı bulamazsam, gelecekte kendimiz için alanlar yaratmaktan başka çare göremiyorum."

Josella çayırda sallana sallana bize doğru gelen dört triffidlik gruba bakarak kaşlarını çattı.

"İnsanların en ciddi rakibinin böcekler olduğunu söylerlerdi. Triffidlerin bazı böcek türleriyle ortak noktaları varmış gibi görünüyor. Biyolojik olarak bitki olduklarını biliyorum. Söylemeye çalıştığım şu: Triffidler, kendi bireyleri için ve bireyleri de topluluk için endişelenmiyor. Ayrı ayrı, zekâya benzeyen bir şeye sahipler ama kolektif olarak sahip oldukları zekâ çok daha fazla. Karıncalar ve arıların yaptığı gibi, belli bir amaç için birlikte çalışıyorlar. Bu çabanın bir parçası olsalar bile, bireylerin herhangi bir amaç ya da planın farkında olmadığı söylenebilir. Bütün bunlar

çok tuhaf, muhtemelen anlamamız imkânsız, zaten. Çok *farklılar*. Bana, miras yoluyla bir sonraki nesle geçen nitelikler fikrimize tamamen aykırıymış gibi geliyor. Arılarda ve triffidlerde, sosyal organizasyon geni gibi bir şey var mıdır? Ya da karıncalarda, mimarlık geni? Ve eğer onlar bu genlere sahiplerse, biz neden bunca zaman dil bilgisi ya da yemek pişirme yeteneği için gereken genleri geliştirmedik? Neyse, triffidlerde böyle bir şey var gibi. Birey olarak neden çitin yakınında dikildiklerini bilmiyorlar, ama birlikteyken amacın bizi ele geçirmek olduğunu ve eninde sonunda bu amaca ulaşacaklarını biliyor olabilirler."

"Hâlâ bunu engellemek için yapılabilecek şeyler var," dedim. "Seni böyle bir karamsarlığa sürüklemek istememiştim."

"Yorgun olduğum zamanlar dışında karamsar değilim. Normalde gelecek senelerde neler olabileceği hakkında endişelenemeyecek kadar meşgul oluyorum. Hayır, kural olarak, bir parça hüzünlenmekten daha öteye gitmiyorum, on sekizinci yüzyılda pek saygın görülen türden hafif bir melankoli. Sen müzik çalarken duygusallaşıyorum. Ölüp gitmiş, büyük bir orkestranın kapana kısılmış, gittikçe ilkelleşen küçük bir insan topluluğuna müzik çalmasında oldukça korkutucu bir şey var. Bana eskileri hatırlatıyor ve hayat bizi nereye götürürse götürsün, bir daha asla yapamayacağımız şeyleri düşünürken hüzünleniyorum. Sen de bazen öyle hissetmiyor musun?"

"Hım," diye onayladım. "Ama ben bugünü gittikçe daha kolay kabulleniyorum. Bir dilek hakkım olsa, eski dünyanın geri gelmesini dilerdim sanırım, ama bir koşulla. Anlarsın,

her şeye rağmen, içten içe hiç olmadığım kadar mutluyum. Bunu biliyorsun, değil mi, Josie?"

Elini benimkinin üzerine koydu.

"Ben de aynı şekilde hissediyorum. Hayır, beni hüzünlendiren, kaybettiğimiz şeylerden çok, bebeklerin tanıma şansını hiç bulamayacakları şeyler."

"Onları umut ve tutkularla yetiştirmek zor olacak," diye onayladım. "Geriye dönmemek elimizde değil. Ama durmaksızın geçmişe bakmamalılar. Yok olmuş bir altın çağ ve büyücü atalar fikri onları lanetler. Görkemli geçmişleri yüzünden aşağılık kompleksine kapılarak bezginliğe gömülen koskoca ırklar var. Ama bu tür bir şeyin olmasını nasıl engelleyeceğiz?"

"Ben şimdi çocuk olsam," dedi düşünceli düşünceli, "sanırım bir tür mantık isterdim. Bana bir mantık sunulmazsa... Demek istediğim, anlamsızca yok edilen bir dünyaya doğduğumu düşünmeme izin verilirse, yaşamayı da anlamsız bulurdum. Bu, durumu epey güçleştiriyor, çünkü olan tam olarak bu gibi..."

Düşünceler içinde duraksadı ve sonra ekledi:

"Sence biz... Sence onlara yardımcı olmak için bir mit yaratmamız doğru olur mu? Harika ölçüde akıllı bir dünya, ama o kadar kötü bir dünya ki yok edilmesi gerekmiş ya da kazayla kendi kendini yok etmiş? Tufan efsanesi gibi bir şey. Böylece aşağılık kompleksiyle ezilmezler, bu onları yeni bir dünya kurmak, hatta bu sefer daha iyisini kurmak için teşvik edebilir."

"Evet..." dedim düşünerek. "Evet. Genellikle çocuklara doğruyu söylemek iyi bir fikirdir. Daha sonra her şeyi

anlamalarını kolaylaştırır ama neden efsaneymiş gibi davranacağız?"

Josella bunu düşündü.

"Ne demek istiyorsun? Triffidler. Eh, onlar birinin hatası ya da kusuru, kabul ediyorum. Ama kalanlar?"

"Bence triffidler için kimseyi çok fazla suçlayamayız. Sağladıkları özsu o koşullar altında çok değerliydi. Büyük bir keşfin nelere yol açacağını kimse öngöremez, bu yeni bir makine türü de olsa, bir triffid de. Normal koşullar altında, onlarla başa çıkabiliyorduk. Koşullar onların dezavantajına olduğu sürece, onlardan çok faydalandık."

"Koşulların değişmesi bizim hatamız değildi. Kendiliğinden olan bir şeydi: Depremler ve fırtınalar gibi, sigorta şirketlerinin mücbir sebep dediği bir şey. Takdir-i İlahi. Belki de yalnızca buydu, bir mahşer. O kuyrukluyıldızı bizim getirmediğimiz kesin."

"Getirmedik mi, Josella? Bundan emin misin?"

Dönüp bana baktı.

"Ne demek istiyorsun, Bill? Biz nasıl getirmiş olabiliriz?"

"Kastettiğim, sevgilim... O gerçekten de bir kuyrukluyıldız mıydı? Anlarsın, kültürümüze işlemiş, eski bir batıl inancımız var. Kuyrukluyıldızlara güvenmeyiz. Sokaklarda diz çöküp onlara dua etmeyecek kadar modern olduğumuzu biliyorum ama yine de, yüzyıllardır yaşayan bir fobi. Semavi gazabın simgesi ve habercisi, dünyanın sonunun yakın olduğuna dair uyarı olarak görülüyorlar ve pek çok hikâye ve kehanette kullanılıyorlar. Bu yüzden, hayret verici bir semavi olguyla karşılaştığında, onu bir kuyrukluyıldıza bağlamaktan daha doğal ne olabilir? Bunu inkâr etmek zaman

alır ve sahip olmadığımız bir şey varsa, o da zamandı. Ve ardından mutlak felaket çöktüğünde, herkes sebebinin kuyrukluyıldız olduğuna inanır."

Josella bana dik dik bakıyordu.

"Bill, bana onun aslında bir kuyrukluyıldız olmadığını mı söylemeye çalışıyorsun?"

"Tam olarak bunu söylemeye çalışıyorum," diye onayladım.

"Ama anlamıyorum. O başka *ne* olabilir ki?"

Sigara kutusunu açtım ve ikimiz için birer sigara yaktım.

"Michael Beadley'nin senelerdir bir cambaz gibi ipte yürüdüğümüzü söylediğini hatırlıyor musun?"

"Evet, ama..."

"Eh, bence olan şey şu: İpten düştük ve düşüşten yalnızca birkaçımız, zar zor canlı kurtuldu."

Sigarayı içime çektim ve denize, üzerindeki sonsuz mavi gökyüzüne baktım.

"Orada, yukarıda," diye devam ettim, "orada, yukarıda Dünya'nın çevresinde dönen sayısız uydu silahı vardı, belki hâlâ vardır. Dünya'nın çevresinde dönerek uyuyan ve onları ateşleyecek birini ya da bir şeyi bekleyen bir sürü tehdit. İçlerinde ne vardı? Bilmiyorsun; ben de bilmiyorum. Çok gizli şeyler bunlar. Tek işittiğimiz tahminler: patlayıcılar, radyoaktif tozlar, bakteriler, virüsler... Bunlardan birinin gözlerimizin dayanamayacağı radyasyonlar yayacak şekilde yapıldığını düşün, optik sinirleri kavuracak ya da en azından zarar verecek bir şey."

Josella elimi yakaladı.

"Ah, hayır, Bill! Hayır, bunu yapamazlar. Bu, şeytani bir şey olurdu. Ah, inanamam. Ah, *hayır,* Bill!"

"Tatlım, oradaki her şey şeytaniydi. Sonra, bir hata olduğunu düşün ya da belki bir kaza. Kuyrukluyıldız yağmuruna yakalanmak gibi bir kaza; dilersen o şeylerin patlamaya başlamasına sebep olacak bir şey...

Biri kuyrukluyıldızlar hakkında konuşmaya başlar. Bunu inkâr etmek siyasi açıdan doğru olmayabilir, zaten zaman çok dardır.

Eh, doğal olarak bu şeylerin yere yakın yerlerde kullanılması hesaplanmıştır, sınırlı bir alanda etkili olacak bir şekilde. Ama uzayda patlamaya başlarlar ya da belki atmosfere çarptıklarında, her durumda, o kadar yüksekte etkin hale gelirler ki, tüm dünyadaki insanlar doğrudan radyasyona maruz kalır.

Tam olarak ne olduğunu artık kimse bilemez. Ama bir şeyden eminim. Bir şekilde, başımıza gelen bu felaketin sebebi biziz. Bir de şu salgın hastalık vardı: Tifo değildi, biliyorsun.

Bir kuyrukluyıldızın çarpıp dünyayı yok edebileceği binlerce senenin ardından, bu felaketin ancak biz uyduları silahlandırmayı başardıktan birkaç sene sonra gerçekleşmesi bana pek de tesadüf gibi gelmiyor, sence de öyle değil mi? Hayır, neler olabileceğini hesaba katarsak, o ipte çok uzun süre dayandık bence ama eninde sonunda ayağımız kayacaktı."

"O açıdan bakınca..." diye mırıldandı Josella. Sustu ve uzun süre sessiz kaldı. Sonunda:

"Sanırım bir açıdan bu, doğanın körlemesine bize saldırmasından daha korkunç gelmeli. Ama ben öyle olduğunu

düşünmüyorum. Ümitsizliğimi biraz dindiriyor, çünkü olanları en azından anlaşılabilir kılıyor. Eğer gerçekten öyle olduysa, en azından bir daha olmasını engelleyebiliriz, torunlarımızın torunlarının yapmaktan kaçınmaları gerekecek pek çok hatadan biri. O kadar çok hata var ki! Ama onları uyarabiliriz."

"Hım... şey..." dedim. "Triffidleri alt ettikten ve bu kargaşadan kurtulduktan sonra, kendilerine has yepyeni hatalar yapmak için bol bol fırsat bulacaklar."

"Zavallı küçük şeyler," dedi, sıra sıra torunlarına bakıyormuş gibi, "onlara pek de bir şey sunamıyoruz, değil mi?"

"İnsanlar, 'yaşam senin ondan yaratabildiklerindir,' derdi."

"Küçük istisnalar dışında bu, sevgili Bill, yalnızca koca bir... Eh, kabalaşmak istemiyorum. Ama sanırım Ted amcam da aynısını söylüyordu, ta ki bir bomba bacaklarını uyarana kadar. Bu olay fikrini değiştirdi. Ve şu anda yaşıyorsam, benim şahsen yaptığım herhangi bir şey yüzünden değildir." Sigara izmaritini fırlatıp attı. "Bill, bu olanlar sırasında talihimizin yaver gitmesi için ne yaptık? Yorgunluğuma veya bencilliğime yenik düşmediğim zamanlarda, arada bir, gerçekten ne kadar şanslı olduğumuzu düşünüyorum ve bir şeylere şükranlarımı sunmak istiyorum. Ama sonra, şükredecek biri veya bir şey olsaydı, buna benden daha layık birini seçeceğini düşünüyorum. Benim gibi basit bir kız için her şey çok kafa karıştırıcı."

"Ben de," dedim, "sürücü koltuğunda biri veya bir şey olsaydı, tarihteki pek çok şeyin olmayacağını düşünüyorum. Ama bunun beni çok endişelendirmesine izin vermiyorum.

Biz şanslıydık, sevgilim. Eğer bugün şansımız dönerse, eh, dönmüş olur. Ne olursa olsun, birlikte yaşadığımız günleri bizden geri alamaz. Benim hak ettiğimden daha fazlasıydı bu. Çoğu erkeğin hayatları boyunca elde ettiğinden daha fazlasıydı."

Bir süre daha orada oturduk ve denizi seyrettik. Sonra aracı küçük kasabaya sürdük.

Listemizdeki çoğu şeyi bulduktan sonra kıyıya inip güneş altında piknik yaptık, triffidlerin biz duymadan yaklaşamayacağı geniş bir taş ve çakıl şeridinin ardında.

"Fırsatımız varken bunu daha sık yapmalıyız," dedi Josella. "Artık Susan büyüdüğüne göre, eve eskisi kadar bağlı değilim."

"Bir parça dinlenme hakkı olan biri varsa, o da sensin," diye onayladım.

Henüz mümkünken, birlikte tanıdığımız, bildiğimiz yerlere son kez veda etmeyi arzu ederek söyledim bunu. Her sene kapana kısılma olasılığımız artıyordu. Daha şimdiden, Shirning'ten kuzeye gitmek için kilometrelerce yol alarak bataklığa dönmüş bir bölgenin etrafından dolaşmamız gerekiyordu. Yağmur ve derelerin sebep olduğu erozyon ve asfaltı çatlatan bitki kökleri yüzünden tüm yollar hızla bozuluyordu. Eve petrol tankeri getirebildiğimiz zamanların sonu yaklaşıyordu. Bir gün bir tanker ev yolundan geçemeyecek, büyük olasılıkla yolu sonsuza dek tıkayacaktı. Zemin kuru olduğu sürece yarım paletli araç kullanmaya devam edebilirdik, ama zamanla onun geçebileceği bir yol bulmak bile güçleşecekti.

"Son bir macera yaşamalıyız," dedim. "Sen yine güzelce giyinirsin ve birlikte..."

"Şşş!" diye sözümü kesti Josella, tek parmağını kaldırarak. Kulağını rüzgâra çevirdi.

Nefesimi tuttum ve gözlerimi açtım. Havada sesten çok bir zonklama hissi vardı. Hafifti, ama yavaş yavaş yükseliyordu.

"Bu... bu bir uçak!" dedi Josella.

Ellerimizle gözlerimizi gölgeleyerek batıya baktık. Uğultu hâlâ böcek vızıltısından farksızdı. Ses o kadar yavaş yükseldi ki ancak bir helikopterden geliyor olabilirdi; başka herhangi bir araç olsa bu süre içinde başımızın üzerinden geçip gitmiş olurdu veya uzaklaşarak işitme alanımızdan çıkardı.

Onu ilk Josella gördü. Kıyıdan biraz açıkta bir benek. Kıyıya paralel uçarak bize doğru geliyormuş gibi görünüyordu. Ayağa kalktık ve el sallamaya başladık. Benek büyüdükçe elimizi kolumuzu daha çılgınca salladık ve mantıklı olmasa da, gırtlaklarımızı paralarcasına bağırdık. Pilot aynı rotada devam etse bizi görmeden geçemezdi, ama yaptığı bu olmadı. Bulunduğumuz yere birkaç kilometre kala aniden kuzeye döndü ve karaya doğru uçtu. Yine de bizi görebileceğini umarak çılgınca el sallamayı sürdürdük. Ama makinenin rotasında ve sesinde herhangi bir değişiklik olmadı. Kararlılıkla ve aldırışsızca tepelere doğru vızıldamaya devam etti.

Kollarımızı indirdik ve bakıştık.

"Bir kez gelebiliyorsa, yine gelir," dedi Josella yiğitçe, ama pek ikna edici olmayan bir şekilde.

Makineyi görmek ruh halimizi değiştirmiş, dikkatle inşa ettiğimiz teslimiyeti büyük oranda yok etmişti. Kendi kendimize, başka gruplar olması gerektiğini, ama onların

bizden daha iyi durumda olamayacağını, hatta büyük olasılıkla onların durumunun daha kötü olduğunu söylüyorduk. Ama bir helikopter, geçmişten bir görüntü ve ses gibi uçarak geldiğinde, yanında anılardan daha fazlasını getiriyordu: Bir yerlerde, birilerinin bizden daha iyi yaşamayı başardığını söylüyordu. İçimizde bir parça kıskançlık mı vardı? Aynı zamanda, şansımız ne kadar yaver gitmiş olursa olsun, doğamız gereği sosyal varlıklar olduğumuzu hatırlatıyordu.

Makinenin geride bıraktığı huzursuzluk keyfimizi bozdu ve düşüncelerimizin yönünü değiştirdi. Dile getirilmemiş bir anlaşmayla eşyalarımızı toplamaya başladık ve düşünceler içinde, yarım paletli araca dönüp eve yollandık.

Temas

Shirning yolunu hemen hemen yarılamıştık ki, Josella dumanı fark etti. Başta bulut sanılabilirdi, ama tepeyi tırmanırken, yaygın üst katmanın altındaki duman sütununu fark ettik. Josella işaret etti ve tek kelime etmeden bana baktı. Senelerdir, yaz sonlarında kendiliğinden çıkan yangınlardan başka yangın görmemiştik. İlerideki dumanın Shirning civarından yükseldiğini hemen anladık.

Yarım paletli aracı, bozuk yollarda hiç sürmediğim kadar hızlı gitmeye zorladım. İçinde sallanıp sarsılıyorduk, ama araç kaplumbağa hızıyla ilerliyordu sanki. Josella yolculuk süresince dudaklarını birbirine bastırarak, gözlerini dumandan ayırmadan, sessizce oturdu. Dumanın kaynağının çiftliğe yakın olup olmadığına dair işaret aradığını biliyordum. Çiftliğin kendisinden gelmesin de, nereden gelirse gelsin. Ama yaklaştıkça, kuşkuya yer kalmadı. Yolun son kısmını araca çarpan iğnelerin hiç farkına varmadan, hızla aştık. Sonra, dönemeci dönerken, evin değil, odun yığınının yandığını gördük.

Klaksonu duyan Susan koşarak geldi ve güvenli bir mesafeden bahçe kapısını açan halatı çekti. Aracın takırtısı yüzünden duyulması zor bir şeyler söyledi. Boş eliyle yangını değil, evin önünü işaret ediyordu. Avluda ilerlerken sebebini

gördük. Çimenliğimizin ortasında, beceriyle konmuş bir helikopter duruyordu.

Biz yarım paletli aracımızdan inerken deri ceket ve pantolon giymiş bir adam evden çıktı. Güneşten kararmış, uzun boylu, sarışın bir adamdı. İlk bakışta, onu daha önce bir yerde gördüğümü hissettim. Biz o tarafa seğirtirken adam neşeyle sırıttı ve el salladı.

"Bay Bill Masen, sanırım. Adım Simpson. Ivan Simpson."

"Hatırladım," dedi Josella. "O gece, üniversite binasına bir helikopter getirmiştin."

"Bu doğru. Hatırlaman akıllıca. Ama benim de iyi bir hafızam olduğunu göstermek için: Sen Josella Playton'sın, eserin..."

"Yanılıyorsun," diye sözünü kesti Josella kararlılıkla. "Ben Josella Masen'ım ve eserimin adı David Masen."

"Ah, evet. Daha az önce ilk baskıya bakıyordum. Oldukça başarılı bir eser, söylememe izin verirsen."

"Bir dakika," dedim. "O yangın?.."

"Güvenli. Rüzgâr evden uzağa doğru esiyor. Ama korkarım odun stokunuzun büyük kısmı gitti."

"Ne oldu?"

"Susan başlattı. Evi gözden kaçırmamı istememiş. Motor sesini duyunca bir an önce işaret vermek için bir alev makinesini kapmış ve dışarı fırlamış. En yakın yakacak, o odun yığınıymış. Onun yaptığını kimse gözden kaçıramazdı."

İçeri girdik ve diğerlerine katıldık.

"Bu arada," dedi Simpson bana, "Michael, sözüme özürlerimizi sunarak başlamam gerektiğini söyledi."

"Bana mı?" dedim merakla.

"Triffid tehlikesini ilk gören sendin ve o sana inanmadı."

"Ama... Burada olduğumu bildiğini mi söylemeye çalışıyorsun?"

"Birkaç gün önce seni nerede bulabileceğimizi öğrendik. Hepimizin hatırladığından emin olduğum birinden: Coker denen bir adam."

"Demek Coker da kurtuldu," dedim. "Tynsham'ın durumunu gördükten sonra, hastalığın onu da ele geçirdiğini düşünmüştüm."

Daha sonra, yemeğin ardından, en iyi brendimiz eşliğinde adamın hikâyesini dinledik.

Michael Beadley ve grubu Tynsham'ı Bayan Durrant'ın merhametine ve ilkelerine bırakarak yollarına devam etmişlerdi, ama Beaminster veya yakınlarında bir yere gitmemişlerdi. Kuzeydoğuya, Oxfordshire'a yönelmişlerdi. Bayan Durrant bizi bilerek yanlış yönlendirmiş olmalıydı çünkü Beaminster'ın adı bile geçmemişti.

Orada, ilk başta grubun tüm ihtiyaçlarını karşılıyormuş gibi görünen bir malikâne bulmuşlardı. Bizim burada kendimizi emniyete aldığımız gibi onlar da orada kendilerini emniyete alabilirlerdi, kuşkusuz, ama triffid tehdidi arttıkça mekânın dezavantajları daha da iyi anlaşılmıştı. Bir sene geçmeden, hem Michael hem de Albay evin uzun dönemli potansiyelinden tatmin olmamaya başlamıştı. Mekâna epey emek vermişlerdi, ama ikinci yazın sonunda, zararın neresinden dönseler kâr olacağına karar vermişlerdi. Bir topluluk kurmak için seneler ölçeğinde düşünmeleri gerekiyordu, uzun seneler. Aynı zamanda, ne kadar oyalanırlarsa,

taşınmanın o kadar zor geleceğini hatırlamaları gerekiyordu. Onlara, genişletip geliştirebilecekleri bir yer lazımdı; triffidlerden temizlendikten sonra, fazla kaynak gerekmeden temiz tutabilecekleri, doğal savunma bariyerleri olan bir yer. O sırada yaşadıkları yerde, emeklerinin çoğu çitlerin bakımına gidiyordu. Nüfus arttıkça, çitin uzunluğunu da arttırmaları gerekecekti. Bakım gerektirmeyen en iyi savunma hattı suydu. Bunu düşünerek muhtelif adaların göreceli avantajlarını tartışmışlardı. Temizlemeleri gereken alan konusunda bazı endişeleri olsa da, Wight Adası'na karar vermelerinde en büyük faktör iklimdi. Bir sonraki Martta, amaçları uyarınca toparlanıp taşınmışlardı.

"Oraya vardığımızda," dedi Ivan, "triffid sayısının en son gördüğümüzden de fazla olduğunu anladık. Biz Godshill yakınlarında büyük bir kır evine yerleşmeye başlar başlamaz, binlercesi duvarlar boyunca toplandı. Bir iki hafta boyunca birikmelerine izin verdik ve sonra alev makineleriyle peşlerine düştük."

"O grubu yok ettikten sonra, yine toplanmalarına izin verdik ve onları bir kez daha kavurduk. Orada bunu yapmayı göze alabiliyorduk çünkü adayı onlardan temizledikten sonra, bir daha alev makinesi kullanmamıza gerek olmayacaktı. Adada ancak sınırlı sayıda triffid olabilirdi ve temizlenmek üzere ne kadar çok triffid toplanırsa, biz o kadar memnun oluyorduk.

Dikkate değer bir etki görmeden önce aynısını tekrar tekrar yapmak zorunda kaldık. Duvarlarımızın çevresinde kömürleşmiş gövdelerden bir şerit oluştuğunda, sonunda çekingenleştiler. Beklediğimizden çok daha fazlası vardı."

"Adada yüksek kaliteli triffid üreten en az yarım düzine sera vardı, özel seralardan ve parklardan bahsetmiyorum bile," dedim.

"Bu beni şaşırtmadı. Görünüşe bakarak, yüz sera da olabilirdi. Bütün bunlar başlamadan önce biri sorsa, tüm ülkede birkaç bin triffid olduğunu söylerdim, ama yüz binlercesi olmalı."

"Vardı," dedim. "Hemen her yerde yetişebiliyorlar ve oldukça kârlılar. Çiftliklere ve seralara kapatılmışken sayıları o kadar çok değilmiş gibi görünüyordu. Yine de, buralardaki sayıya bakarak, neredeyse hiç triffid bulunmayan geniş alanlar olmalı."

"Öyle," diye onayladı. "Ama gidip orada yaşamaya kalksan, birkaç gün içinde toplanmaya başlıyorlar. Havadan bakınca görebiliyorsun. Susan'ın yangını olmasa da burada birilerinin yaşadığını anlardım. İnsanların yaşadığı her yerin çevresinde karanlık bir sınır oluşturuyorlar.

"Yine de, duvarlarımızın çevresindeki güruhu biraz seyreltmeyi başardık. Belki duvarda toplanmanın sağlıksız olduğunu anladılar ya da belki akrabalarının kömürleşmiş kalıntıları üzerinde yürümekten pek hoşlanmadılar ve elbette, sayıları da azalmıştı. Bu yüzden onların bize gelmesini beklemek yerine biz gidip onları avlamaya başladık. Aylar boyunca en önemli işimiz bu oldu. Hep birlikte çalışarak adayı santim santim taradık ya da taradığımızı sandık. İşimiz bittiğinde, irili ufaklı bütün triffidlerin işini bitirdiğimizi düşünüyorduk. Yine de, ertesi sene ve ondan sonraki sene yeni triffidler belirdi. Şimdi, ana karadan rüzgârla gelen tohumlardan filizlenenlere karşı her bahar incelikli bir tarama yapıyoruz ve onların işini hemen bitiriyoruz."

"Bu çalışma sürerken bir yandan da organize olduk. En başta elli altmış kişiydik. Helikopterle dolaşıyordum ve insan grupları bulduğum yerlerde iniyor, onları bize katılmaya davet ediyordum. Bazıları kabul etti ama şaşırtıcı sayıda insan, teklifimle ilgilenmedi. Başkaları tarafından yöneltilmekten kurtulmuşlardı ve tüm sorunlarına rağmen bir daha eski düzene dönmek istemiyorlardı. Güney Galler'de bazıları kabile toplulukları kurmuştu ve kendileri için kurdukları minimal yönetimler dışında, herhangi bir organizasyon fikrine karşıydılar. Diğer kömür madenlerinin yakınında da benzer gruplar bulabilirsin. Genelde başlarında, o gece vardiyada olduğundan yeşil kuyrukluyıldızları görmeyenler var ama Tanrı bilir madenden çıkmayı nasıl başardılar."

"Bazıları işlerine karışılmasına o kadar karşılar ki, helikoptere ateş ettiler, Brighton'dakiler yaptı bunu."

"Biliyorum," dedim, "uzaklaşmam için beni de uyarmışlardı."

"Son zamanlarda bunun gibi grupların sayısı arttı. Maidstone'da, Guildford'ta ve başka yerlerde var. Sizin buraya saklandığınızı daha önce fark etmememizin sebebi bu. Yaklaştığımda bu bölge pek sağlıklı gelmedi. Ne yaptıklarını sanıyorlar, bilmiyorum. Muhtemelen iyi gıda depoları buldular ve başkalarının göz dikmesinden korkuyorlar. Her neyse, riske girmenin anlamı yok, bu yüzden onları kendi hallerine bıraktım.

Yine de, çok kişi gelmeyi kabul etti. Bir sene içinde nüfusumuz üç yüz kişiyi buldu; bir kısmı görmüyor, elbette.

Coker ve grubuna ancak bir ay önce rastladım ve sorduğu ilk birkaç şeyden biri sizin gelip gelmediğinizdi. Özellikle en başta, epey güçlük çekmişler."

"Tynsham'a dönmesinden birkaç gün sonra Londra'dan iki kadın gelmiş ve hastalık getirmişler. İlk semptomlar görülünce Coker onları karantinaya almış, ama çok geç kalmış. Hemen oradan taşınmaya karar vermiş. Bayan Durrant reddetmiş. Orada kalmayı ve hastalara bakmayı, mümkün olursa daha sonra gelmeyi tercih etmiş. Ama hiç gelmemiş.

Enfeksiyonu yanlarında taşımışlar. Hastalıktan kurtulmadan önce üç kez daha telaşla taşınmaları gerekmiş. O sırada batıya, Devonshire'a kadar gitmişler ve bir süre orada sorun yaşamadan kalmışlar. Ama sonra bizimle aynı güçlükleri çekmeye başlamışlar, sizin de yaşadığınız güçlükler. Coker orada neredeyse üç sene kalmayı başarmış ve sonra bizimle aynı mantığı yürütmüş. Yalnız, onun aklına ada gelmemiş. Bunun yerine, sınır olarak ırmağı kullanmayı düşünmüş ve bir çitle Cornwall'da bir burnu yalıtmış. Oraya vardıklarında ilk aylarını engeller dikerek geçirmişler, sonra, tıpkı adada bizim yaptığımız gibi, içerideki triffidlerin peşine düşmüşler. Ama daha zorlu bir bölge olduğu için onları tamamen temizlemeyi asla başaramamışlar. Çit başta oldukça başarılıymış, ama bizim denize güvendiğimiz kadar güvenemiyorlar ve insan gücünün büyük kısmı çitte devriye gezmek için kullanılıyor.

Coker çocuklar çalışabilecek kadar büyüdüğünde başlarının çaresine bakabileceklerini düşünüyordu, ama o zamana kadar yaşamları çok zor olacaktı. Onları bulduğumda fazla tereddüt etmeden gelmeye karar verdiler. Hemen balıkçı teknelerini yüklemeye başladılar ve iki hafta sonra hepsi adadaydı. Coker senin yanımızda olmadığını görünce, hâlâ bu yörede bir yerde olabileceğini söyledi."

"Onunla karşılaştığında, bunun ona duyduğum kızgınlığı geçirdiğini söyleyebilirsin," dedi Josella.

"Çok faydalı bir adam olacak," dedi Ivan. "Bize anlattıklarına bakılırsa sen de öyle," diye ekledi, bana dönerek. "Biyokimyagersin, değil mi?"

"Biyolog," dedim, "biyokimyadan da biraz anlıyorum."

"Eh, bu önemsiz ayrımı sürdürebilirsin, istersen. Mesele şu ki, Michael triffidleri bilimsel olarak alt etmenin bir yolunu bulmak için araştırma başlattı. Bir yere varacaksak, bir çare bulmak zorundayız. Ama şimdiye kadar proje üzerinde çalışacak, okulda öğrendiği biyolojiyi büyük ölçüde unutmuş insanlardan başka kimsemiz yok. Ne diyorsun, öğretmenlik yapmak ister misin? Uğraşmaya değer bir meslek."

"Uğraşmak için bundan daha değerli bir meslek düşünemiyorum," dedim ona.

"Bu, hepimizi adanıza davet ettiğin anlamına mı geliyor?" diye sordu Dennis.

"Eh, en azından karşılıklı olarak anlaşırsak," diye yanıt verdi Ivan. "Bill ve Josella muhtemelen o gece üniversitede ortaya koyulan genel ilkeleri hatırlıyordur. O ilkeler hâlâ geçerli. Eski düzeni yeniden kurmak değil amacımız, yeni ve daha iyi bir şey inşa etmek istiyoruz. Bu, bazı insanların hoşuna gitmiyor. İlkelerimizi kabul etmiyorlarsa, bize bir faydaları dokunmaz. Biz eski kuralların çoğunu sürdürmeye çalışan bir muhalefet partimiz olmasıyla ilgilenmiyoruz. Bunu isteyenlerin başka yere gitmelerini tercih ederiz."

"Bu koşullar altında 'başka yer' oldukça kötü bir alternatife benziyor," diye yorum yaptı Dennis.

"Ah, onları triffidlere atacağımızı söylemiyorum. Ama bizi beğenmeyen epeyce insan vardı ve gidebilecekleri başka yerler bulabilirlerdi, bu yüzden bir grup Channel Adaları'na gitti ve bizim Wight Adası'nı temizlediğimiz gibi onlar da orayı temizlemeye başladılar. Yaklaşık yüz kişi oraya taşındı. Onların da durumu iyi."

"Yani, şimdi karşılıklı onay sistemimiz var. Yeni gelenler altı ay kalıyor ve sonra kurul toplanıyor. Onlar bizim âdetlerimizi beğenmemişse bunu söylüyorlar; biz onların uygun olmadığını düşünmüyorsak düşüncelerimizi söylüyoruz. Uygunsa kalıyorlar, değilse Channel Adaları'na veya ana karaya ulaşmalarını sağlıyoruz."

"Biraz diktatörlüğe benziyor; sizin bu kurul nasıl oluşturuluyor?" diye sordu Dennis.

Ivan başını iki yana salladı.

"Yapısal meselelere girmek çok uzun sürer şimdi. Öğrenmenin en iyi yolu bizimle gelip görmeniz. Bizden hoşlanırsanız kalırsınız, hoşlanmasanız bile, birkaç sene sonra Channel Adaları'nın buradan daha iyi bir yer olacağını göreceksiniz bence."

Akşam, Ivan helikopterine atlatıp güneybatıda gözden kaybolduktan sonra, bahçenin bir köşesindeki en sevdiğim banka gidip oturdum.

Vadiyi seyretmeye başladım. Eskiden orada olan, bataklık suyundan arındırılmış, bakımlı çayırları hatırlıyordum. Artık yabani bir yere dönüşme yolundaydı. Terk edilmiş tarlalar şimdi çalı ve saz kümeleri, durgun su birikintileri ile benek benekti. Büyük ağaçlar bataklıkta yavaş yavaş boğulmaktaydı.

Coker'ı ve onun önder, öğretmen ve doktor hakkındaki konuşmalarını hatırladım: Birkaç dönüm arazimizde kalırsak geçinmek için harcayacağımız onca emeği; buraya hapsolursak bunun her birimizi nasıl etkileyeceğini; hâlâ faydasız ve kızgın hissederek yaşlanan üç kör üyemizi. Evlenme ve doğurma şansı bulması gereken Susan'ı. David'i, Mary'nin küçük kızını ve yeterince güçlenir güçlenmez çalışmaya başlaması gereken gelecekteki diğer çocuklarımızı. Besleyecek daha çok insan, elle yapılması gereken daha fazla iş olduğu için yaşlanırken daha da fazla çalışmak zorunda kalacak Josella ve beni...

Sonra bir de, sabırla bekleyen triffidler vardı. Çitin ötesinde koyu yeşil bir duvar halinde dikilen yüzlercesini görebiliyordum. Onlar hakkında araştırma yapmamız, doğal bir düşman ya da bir zehir bulmamız, dengelerini bozacak, onları alt etmemizi sağlayacak herhangi bir şey şarttı. Bunu yapabilmek için diğer işlerimize ara vermemiz gerekiyordu, hem de bir an önce. Zaman triffidlerin tarafındaydı. Onlar beklerken biz kaynaklarımızı tüketecektik. Önce yakıt, sonra çitleri onarmak için tel. Teller paslanıp dağılırken onlar veya soylarından gelen yeni triffidler hâlâ bekliyor olacaktı.

Diğer yandan, Shirning yuvamız olmuştu. İçimi çektim.

Çimenlerin üzerinde hafif adımların sesini duydum. Josella geldi ve yanıma oturdu. Kolumu onun omuzlarına doladım.

"Diğerleri bu konuda ne düşünüyor?" diye sordum.

"Altüst oldular, zavallıcıklar. Göremezken triffidlerin bu şekilde beklediğini anlamak zor olmalı. Burada el yordamıyla dolaşmayı öğrendiler, anlarsın. Körsen, tamamen yabancı

bir yere gitme düşüncesi dehşet verici olmalı. Biz onlara ne anlatıyorsak, yalnızca o kadarını biliyorlar. Burada yaşamanın ne kadar imkânsız bir hale geleceğini doğru düzgün anladıklarını sanmıyorum. Çocuklar olmasa, hiç düşünmeden "hayır" derlerdi, bence. Burası onların yeri, yurdu, anlarsın, sahip oldukları, kalan tek şey. Bunu derinden hissediyorlar." Duraksadı, sonra ekledi: "*Onlar* böyle düşünüyor ama elbette, aslında burası onların yeri değil; burası bizim, değil mi? Burası için çok çalıştık." Elini benimkinin üstüne koydu. "Burayı bizim için sen yarattın ve işledin, Bill. Sen ne düşünüyorsun? Bir iki sene daha kalalım mı?"

"Hayır," dedim. "Çalıştım çünkü her şey bana bağlı gibi görünüyordu. Şimdi ise boşuna gibi geliyor."

"Ah, sevgilim, öyle deme! Şövalye ruhu boşuna değildir. Sen hepimiz için savaştın ve ejderhaları uzak tuttun."

"Daha çok çocuklar için," dedim.

"Evet, çocuklar," diye onayladı.

"Bunca zamandır, Coker'ın söylediklerini bir türlü aklımdan çıkaramadım, bilirsin ilk nesil, emekçiler; bir sonraki, vahşiler... Bence iş oraya gelmeden yenildiğimizi kabul etmeli ve hemen gitmeliyiz."

Elimi sıktı.

"Yenilgi değil, Bill, hayatım, yalnızca bir... Ne deniyordu? Stratejik çekilme. Çekileceğiz ve geri döneceğimiz gün için çalışıp plan yapacağız. Bir gün döneceğiz. Sen bize bu iğrenç triffidlerin her birini nasıl yok edeceğimizi göstereceksin ve bizim için topraklarımızı geri alacaksın."

"Bana duyduğun inanç çok güçlü, sevgilim."

"Neden olmasın?"

"Eh, en azından onlarla savaşacağım. Ama ilk önce, gideceğiz. Ne zaman?"

"Sence yazı burada geçirebilir miyiz? Hepimiz için tatil olur, kış için hazırlık yapma gereği olmadan. Bizim de tatile ihtiyacımız var."

"Sanırım, bunu yapabiliriz," diye onayladım.

Oturduk ve vadinin karanlığa gömülmesini seyrettik.

"Tuhaf, Bill," dedi Josella. "Artık gidebileceğimizi biliyorum ve aslında gitmek istemiyorum. Bazen burası bana hapishane gibi geliyordu ama şimdi, gitmek ihanetmiş gibi geliyor. Biliyor musun, ben her şeye rağmen, hayatım boyunca buradaki kadar mutlu olmamıştım."

"Ben ise tatlım, bundan önce yaşamıyordum bile. Ama daha güzel zamanlarımız olacak, sana söz veriyorum."

"Aptalca, ama giderken ağlayacağım. Gözyaşlarım sel olacak. Bana aldırış etmemelisin," dedi.

Ama zamanı geldiğinde, hepimiz o kadar meşguldük ki, ağlamak aklımıza gelmedi.

Stratejik Çekilme

Josella'nın söylediği gibi, acele etmeye gerek yoktu. Yazı Shirning'te geçirirken adada kendimize yeni bir ev bakabilirdim ve stoklarımızın en faydalı kısımlarını ve toparladığımız aletleri taşımak için birkaç yolculuk yapabilirdim. Ama bu arada, odun yığını yok olmuştu. Birkaç hafta boyunca yalnızca mutfak ocağını yakmak için yakıta ihtiyacımız olacaktı, bu yüzden Susan ve ben kömür getirmeye gittik.

Yarım paletli araç bu iş için uygun değildi, bu yüzden dört çeker kamyonu aldık. En yakındaki demiryolu kömür deposu yalnızca on altı kilometre uzakta olsa da, bazı yollar kapandığından ve diğerleri bozuk olduğundan, gidip gelmek neredeyse bir gün sürdü. Önemli aksaklıklar yaşamadık ama geri döndüğümüzde gece olmak üzereydi.

Her zamanki gibi triffidlerin bitmek tükenmek bilmez saldırıları eşliğinde yolun köşesini dolandık ve hayretle bakakaldık. Bahçe kapımızın ötesinde, avlumuzda, canavar gibi görünen bir araç park etmişti. Manzara bizi o kadar sersemletti ki, birkaç dakika boyunca alık alık onu izledik. Sonra Susan kaskını ve eldivenlerini takıp kamyondan indi ve kapıyı açtı.

İçeri girdikten sonra gidip aracı inceledik. Şasi, ordu kaynaklı olduğunu düşündüren metal paletler üzerinde

duruyordu. Amatörce yapılmış bir karavan ile tekne arası bir şeydi. Susan ve ben ona baktık, sonra birbirimize bakıp kaşlarımızı kaldırdık. Daha fazlasını öğrenmek için içeri girdik.

Oturma odasında, ev ahalisine ek olarak, gri-yeşil kayak kıyafetlerine bürünmüş dört adam bulduk. İkisi bellerinde, sağa takılmış kılıflı tabancalar taşıyorlardı. Diğer ikisi yarı otomatik tüfeklerini sandalyelerinin yanında yere dayamışlardı.

Biz içeri girerken Josella tamamen ifadesiz yüzünü bize çevirdi.

"İşte, kocam da geldi. Bill, bu Bay Torrence. Bize bir tür resmi görevli olduğunu söyledi. Bize bir teklif yapmaya gelmişler." Hiç bu kadar soğuk konuştuğunu hatırlamıyordum.

Bir anlığına yanıt veremedim. Gösterdiği adam beni tanımıyordu, ama ben onu çok iyi tanımıştım. Size nişan almış birinin yüzü hafızanıza kazınıyor. Dahası, o kıpkırmızı saçlar vardı. O becerikli genç adamın Hampstead'te grubumu nasıl geri çevirdiğini çok iyi hatırlıyordum. Başımı sallayarak selam verdim.

Bana bakarak, "Burada idarenin sizde olduğunu anlıyorum, Bay Masen?" dedi.

"Mekân Bay Brent'e ait," diye yanıt verdim. "Bay Brent burada."

"Demek istediğim, bu grubu organize eden kişi sizsiniz, değil mi?"

"Mevcut koşullar altında, evet," dedim.

"Güzel." Şimdi bir yere varmaya başladık havasıyla konuşuyordu. "Ben Güneydoğu Bölgesi komutanıyım," diye ekledi.

Bu bana önemli bir şey anlatmalıymış gibi konuşuyordu. Anlatmadı. Ben de öyle dedim.

"Anlamı," diye vurguladı, "Britanya'nın Güneydoğu Bölgesi Acil Durum Kurulu'nun başkanıyım. Bu görev dolayısıyla, personel dağıtım ve tahsisatı, sorumluluklarımdan biri."

"Gerçekten mi?" dedim. "Bu kurulu daha önce hiç duymamıştım."

"Muhtemelen duymamışsınızdır. Dün ateşinizi görene kadar biz de sizin buradaki grubunuzdan tamamen habersizdik."

Sözlerine devam etmesini bekledim.

"Böyle bir grup keşfedildiğinde," dedi, "araştırmak, değerlendirmek ve gerekli düzenlemeleri yapmak benim görevim. Bu yüzden, buraya resmi görevle geldiğimi düşünebilirsiniz."

"Resmi bir kurul adına. Yoksa bu, kendi kendini seçmiş bir kurul mu?" diye sordu Dennis.

"Kanun ve düzen olmak zorunda," dedi adam gergin gergin. Sonra ses tonu değişerek devam etti:

"Avantajlı bir yer bulmuşsunuz, Bay Masen."

"Bay Brent buldu," diye düzelttim.

"Bay Brent'i bu işin dışında tutacağız. Sırf siz burada kalmasını mümkün kıldığınız için burada."

Dennis'e baktım. Yüzü sertti.

"Yine de, mülk ona ait," dedim.

"*Aitti*, olarak anlıyorum. Ama onun bu mülkün sahibi olmasına izin veren toplum düzeni artık yok. Dolayısıyla tapular artık geçerli değil. Dahası, Bay Brent görmüyor ve bu yüzden yetki sahibi olacak donanımdan yoksun."

"Gerçekten mi," dedim yine.

Daha ilk karşılaşmamızda bu genç adamdan ve kendinden emin hallerinden hoşlanmamıştım. Adamı daha iyi tanımak fikrimi yumuşatmamıştı. Sözlerine devam etti:

"Bu bir ölüm kalım meselesi. Duygusallık, pratik önlemler alma gerekliliğini engellememeli. Şimdi, Bayan Masen bana burada toplam sekiz kişi olduğunuzu söyledi. Beş yetişkin, bu kız ve iki küçük çocuk. Bu üçü dışında hepiniz görüyorsunuz." Dennis, Mary ve Joyce'u gösterdi.

"Evet, öyle," dedim.

"Hım. Burada büyük bir oransızlık var, biliyorsunuz. Korkarım bazı değişiklikler yapmak zorundayız. Böyle zamanlarda gerçekçi olmak lazım."

Josella gözlerini benimkilere dikmişti. Bakışlarında uyarı gördüm. Ama hemen o anda tepki vermeye niyetim yoktu, zaten. Kızıl saçlı adamın doğrudan yöntemlerini gözlerimle görmüştüm ve neyle karşı karşıya olduğum konusunda daha fazla bilgi edinmek istiyordum. Görünüşe göre bunu o da anlamıştı.

"Size durumu açıklasam iyi olacak," dedi. "Kısaca, şöyle. Bölge Karargâhı Brighton'da. Yakında Londra bizim için girilemeyecek kadar kötü olacak. Ama Brighton'da kasabanın bir kısmını temizleyip karantina altına almayı başardık ve orayı biz yönetiyoruz. Brighton büyük bir yer. Hastalık geçtikten sonra daha fazla dolaşabiliyorduk ve kasabada epey stok olduğunu görmüştük. Son zamanlarda, daha uzak yerlerden konvoylar getiriyoruz. Ama artık bu da sona eriyor. Yollar kamyonların geçemeyeceği kadar bozuk ve malzeme bulmak için çok uzağa gitmeleri gerekiyor. Eninde sonunda

olacaktı, elbette. Orada daha senelerce yaşayabileceğimizi düşünmüştük ama olmadı. Daha en baştan, çok fazla insana bakmayı üstlenmiş olabiliriz. Her neyse, artık dağılmamız gerekiyor. Geçinmenin tek yolu doğanın verdikleriyle yaşamak. Bunu yapmak için daha küçük birimlere bölünmemiz gerek. Standart birim, on köre bir gören vermek, artı, varsa, çocuklar."

"Burada iyi bir yeriniz var, iki birimi desteklemeye uygun. Size on yedi kör kişi vereceğiz ve buradaki üç körle birlikte yirmi edecek ve elbette, sahip oldukları çocuklar."

Hayretle bakakaldım.

"Ciddi ciddi yirmi insan ve çocuklarının bu araziden geçinebileceklerini mi söylüyorsunuz?" dedim. "Bu kesinlikle imkânsız. Biz kendimizi geçindirebilir miyiz, ondan bile emin değildik."

Adam başını kararlılıkla iki yana salladı.

"Kesinlikle mümkün. Ve size, burada kuracağımız iki birimin kumandasını öneriyorum. Dürüst olmak gerekirse, kumandayı siz almak istemezseniz, alacak birini getiririz. Bu zamanlarda israfı göze alamayız."

"Ama etrafınıza bir bakın," diye tekrarladım. "Mümkün değil, o kadar."

"Sizi temin ederim, *mümkün*, Bay Masen. Elbette, standartlarınızı biraz düşürmeniz gerekecek. Önümüzdeki birkaç sene boyunca hepimiz bunu yapmak zorundayız, ama çocuklar biraz büyüdüklerinde, onların emeğini kullanarak genişleyebilirsiniz. İtiraf ediyorum, bu, altı yedi sene boyunca sizin için çok çalışmak anlamına gelecek; bundan kaçınmak mümkün değil. Ama ondan sonra, zamanla

rahatlayacaksınız ve sonunda yalnızca denetleme işiyle yetinebilirsiniz. Yalnızca birkaç senelik güçlük karşılığında iyi bir ödül, kuşkusuz, değil mi?"

"Şimdiki halinizle, nasıl bir geleceğiniz olur ki? Ölene kadar çok çalışmak ve sonra çalışırken ölmek. Çocuklarınız da benzer bir yaşamla karşı karşıya kalacak, sırf geçinmek için, daha fazlası değil. Böyle bir ortamda geleceğin önderleri ve idarecileri nereden gelecek? Sizin yönteminizle yıpranacaksınız ve yirmi sene sonra hâlâ çalışıyor olacaksınız ve tüm çocuklarınız kendi emekleriyle yaşayacak. Bizim yöntemimizle ise önderliğini yaptığınız klan sizin için çalışacak ve oğullarınıza bir miras bırakacaksınız."

Sonunda kavramaya başlamıştım. Hayretle, "Bana bir tür feodal beylik önerdiğinizi mi anlamalıyım?" dedim.

"Ah," dedi. "Anlamaya başladığınızı görebiliyorum. Şu anda karşı karşıya olduğumuz durum için doğal, sosyal ve ekonomik yönetim biçimi bu."

Adamın bunu son derece ciddi bir plan olarak sunduğundan kuşkum yoktu. Yorum yapmaktan kaçınarak sözlerimi tekrarladım.

"Ama burası o kadar çok insanı besleyemez."

"Kuşkusuz, birkaç sene boyunca onları triffid ezmesi ile beslemeniz gerekecek. Görünüşe bakarak, hammadde eksikliği çekmeyeceksiniz."

"Hayvan yemi!" dedim.

"Ama besleyici, önemli vitaminlerle dolu olduğunu duydum. Ve dilenciler –özellikle de kör dilenciler– umduklarını değil, bulduklarını yerler."

"Onca insanı alıp hayvan yemiyle beslememi mi öneriyorsunuz ciddi ciddi?"

"Dinleyin, Bay Masen. Biz olmasak, bu kör insanların hiçbiri şu anda yaşıyor olmazdı, çocukları da öyle. Bizim söylediklerimizi yapmak, bizim verdiklerimizi almak ve buldukları için minnettar olmak onlara kalmış. Sunduklarımızı reddetmek istiyorlarsa kendi cenazelerini hazırlarlar."

O anda felsefesi hakkında düşündüklerimi söylememenin daha akıllıca olacağına karar verdim. Başka bir konuya geçtim.

"Anlamıyorum. Söylesenize, sizin ve kurulunuzun bütün bunlardaki rolü ne?"

"En üstün yetke ve yasama gücü kurula verilmiştir. Kurul yönetir. Aynı zamanda, silahlı kuvvetleri de kontrol eder."

"Silahlı kuvvetler!" diye tekrarladım ifadesizce.

"Kesinlikle. Silahlı kuvvetler, sizin beylik dediğiniz kurumların ödediği vergilerle, gerektiği zaman, gerektiği gibi oluşturulurlar. Karşılığında, sizin de dış saldırılara ve iç isyanlara karşı kuruldan destek talep etme hakkınız var."

Başım dönmeye başlamıştı.

"Bir ordu! Kuşkusuz küçük, hareketli bir polis ekibi."

"Genel durumu anlamadığınızı görüyorum, Bay Masen. Uğradığımız felaket bu adalarla sınırlı değildi, anlarsınız. Dünya çapındaydı. Her yerde aynı kaos yaşanıyor, öyle olmalı, yoksa şimdiye dek aksini duyardık ve her ülkede muhtemelen hayatta kalan birkaç kişi var. Şimdi, ayağa kalkan ve işlerini düzene koyan ilk ülkenin, aynı zamanda başka yerlere düzen götürecek ülke olması mantıklı geliyor, değil mi? Bunu yapmayı başka bir ülkeye bırakmamızı ve o

ülkenin Avrupa'nın, muhtemelen daha fazlasının yeni hâkim gücü olmasına izin vermemizi mi önerirsiniz? Elbette, hayır. Mümkün olan en kısa sürede ayağa kalkmamızın ve hâkim güç olmamızın, böylece tehlikeli bir rakibin aleyhimize organize olmasını engellememizin milli bir görev olduğu açık. Dolayısıyla, olası tüm saldırganların cesaretini kırmaya yetecek bir gücü ne kadar kısa sürede toparlarsak o kadar iyi."

Birkaç saniye boyunca odaya sessizlik çöktü. Sonra Dennis tuhaf bir kahkaha patlattı.

"Yüce Tanrım! Bütün bunları yaşadık, hayatta kaldık ve şimdi adam *savaş* başlatmamızı öneriyor, öyle mi?"

Torrence sertçe, "Anlatamadım, galiba," dedi. "Savaş sözcüğü haksız bir abartı. Mesele yalnızca, ilkel kuralsızlığa dönmüş kabileleri yatıştırma ve idare etme meselesi."

"Elbette, aynı iyicil fikir onların da aklına gelmemişse," dedi Dennis.

Josella ile Susan'ın dikkatle bana baktıklarını fark ettim. Josella, Susan'ı gösterdi ve sebebini anladım.

"Şunu açık seçik anlamak istiyorum," dedim. "Görebilen üç kişi olarak yirmi kör yetişkin ve belirsiz sayıda çocuğun tüm sorumluluğunu almamızı istiyorsunuz. Bana öyle geliyor ki bu..."

"Körler tamamen beceri yoksunu değil. Çok şey yapabiliyorlar ve buna kendi çocuklarının bakımı ve yemek hazırlanması da dahil. Doğru düzgün idare edilirse işin çoğu gözetim ve yönlendirmeye indirgenebilir. Ama iki kişi olacaksınız, Bay Masen. Siz ve karınız, üç kişi değil."

Susan'ın mavi işçi tulumu içinde, saçlarında kırmızı bir kurdeleyle dimdik oturduğunu gördüm. Bana ve Josella'ya bakarken gözlerinde endişeli bir yakarış vardı.

"Üç," dedim.

"Üzgünüm, Bay Masen. Her birime on kişi dağıtıyoruz. Kız karargâha gelebilir. Bir birimin idaresini alacak yaşa gelene kadar orada yapacak faydalı işler bulabilir."

"Karım ve ben Susan'ı kendi kızımız olarak görüyoruz," dedim adama sertçe.

"Tekrarlıyorum: üzgünüm. Ama kurallar böyle."

Bir süre ona baktım. O da gözünü kırpmadan bakışlarıma karşılık verdi.

Sonunda, "Eğer bu iş olacaksa, Susan'la ilgili sözlere ve taahhütlere ihtiyacımız olacak," dedim.

İçe çekilen nefesler duydum. Torrence'ın duruşu biraz gevşedi.

"Doğal olarak, size verebileceğimiz her türlü teminatı vereceğiz," dedi.

Başımı salladım. "Bütün bunları düşünmek için zamana ihtiyacım var. Benim için çok yeni ve şaşırtıcı bir fikir. Aklıma pek çok sorun geliyor. Buradaki ekipman aşınıyor. Yıpranmamış yeni ekipman bulmak zor. Fazla zaman geçmeden iyi, sağlam iş atlarına ihtiyacım olacağını görebiliyorum."

"At bulmak zor. Şu anda pek az canlı atımız var. Muhtemelen bir süre daha insan gücü kullanmanız gerekecek."

"Bir de," dedim, "konut meselesi var. Diğer kulübeler şimdiki ihtiyaçlarımız için çok küçük ve tek başıma prefabrik kulübeler bile inşa edemem."

"O konuda size yardımcı olabileceğimizi düşünüyorum."

Yirmi dakika daha ayrıntıları tartışmaya devam ettik. Sonunda tavırlarına bir parça cana yakınlık gelmişti. Sonra, surat asan Susan'la birlikte onu arazimizi gezmeye gönderdim.

"Bill, sen ne..." diye başladı Josella, kapı Torrence ve yoldaşlarının arkasından kapanırken.

Ona Torrence hakkında bildiklerimi ve sorunları silahla çözme eğilimini anlattım.

"Bu beni hiç şaşırtmadı," dedi Dennis. "Ama, bilirsin, şu anda beni şaşırtan, aniden triffidlere karşı daha olumlu hisler beslemeye başladığımı fark etmek. Onlar olmasa muhtemelen şimdiye dek bu gibi olaylarla çok daha fazla karşılaşırdık. Ağalık düzeninin gelmesini önleyen tek faktör onlarsa, hepsine iyi şanslar."

"Bütün bunların akıl almaz olduğu açık," dedim. "Hiç şansları yok. Josella ve ben öyle bir kalabalığa bakarken bir yandan da triffidleri nasıl uzak tutabiliriz? Ama," diye ekledim, "dört silahlı adamın önerisini kısaca 'hayır' diye yanıtlayabilecek bir durumda değiliz."

"O zaman sen..."

"Sevgilim," dedim, "gerçekten de beni, kullarını ve uyruklarını kırbaçla yöneten bir bey olarak görebiliyor musun? Triffidler tarafından alt edilmesem bile?"

"Ama dedin ki..."

"Dinle," dedim. "Hava kararıyor. Buradan ayrılmaları için çok geç. Bu gece kalmak zorundalar. Yarın Susan'ı yanlarına alıp götürmek isteyeceklerdir, sanırım uslu durmamız için çok iyi bir rehine olur, anlarsın. Bize göz kulak olacak

bir iki kişi daha bırakabilirler. Eh, bunu kabul edeceğimizi sanmıyorum, ya sen?"

"Hayır, ama..."

"Onu, fikrini kabullenmeye başladığıma ikna ettiğimi umuyorum. Bu gece, rıza ima eden türden bir akşam yemeği hazırlayacağız. İyi bir yemek olsun. Herkes bol bol yesin. Çocuklar da bol yesin. En iyi içkilerimizi çıkar. Torrence ve dostlarının bol bol içmesini sağla, ama bizler az içeceğiz. Yemeğin sonunda ben kısa süreliğine ortadan kaybolacağım. Sen yokluğumu fark ettirmemek için partiye devam et. Onlar için eğlenceli plaklar çal, falan. Herkes de şamataya katkıda bulunsun. Bir şey daha. Kimse Michael Beadley'den ve grubundan bahsetmesin. Torrence, Wight Adası'na yerleştiklerini biliyor olmalı, ama bizim bildiğimizi bilmemeli. Şimdi, bana bir çuval şeker lazım."

"Şeker mi?" dedi Josella boş boş.

"Yok mu? Eh, büyük bir kutu bal, o zaman. Bunun da iş göreceğini sanıyorum."

Akşam yemeği boyunca herkes rolünü iyi oynadı. Buzlar erimekle kalmadı, ortam epey ısındı. Josella geleneksel içkilere ek olarak kendi mayaladığı güçlü meyi de getirdi ve o da iyi karşılandı. Konuklarımız keyifle otururken ben fark ettirmeden dışarı çıktım.

Battaniyeler, giysiler ve daha önceden hazırladığım bir yemek paketini kucakladım ve yarım paletli aracımızı sakladığımız barakaya koştum. Ana yakıt depomuz olan tankerden yarım paletlinin deposuna hortum çekerek ağzına kadar doldurdum. Sonra dikkatimi Torrence'ın garip aracına

çevirdim. Manyetolu fenerin yardımıyla yakıt deposunun kapağını buldum ve depoya bir litre kadar bal döktüm. Büyük bal tenekesinin geri kalanını yakıt tankerine boşalttım.

İçeridekilerin şarkı söylediğini duyabiliyordum. Görünüşe göre parti hâlâ iyi gidiyordu. Yarım paletliye bir iki anti-triffid ekipmanı ve sonradan aklıma gelen birkaç parça eşya daha ekledikten sonra içeri döndüm ve partiye katıldım. Gecenin sonunda duygusal bir atmosfer hâkim oldu ve parti dağıldı.

Onlara, derin uykuya dalmaları için iki saat verdik.

Ay yükselmişti ve avlu beyaz bir ışıkla yıkanmaktaydı. Baraka kapılarının menteşelerini yağlamayı unutmuştum ve her gıcırdadıklarında bir küfür sallıyordum. Diğerleri bir sıra halinde yanıma geldi. Brentler ve Joyce, mekânı bir rehbere ihtiyaç duymayacak kadar iyi tanıyorlardı. Josella ve Susan, çocukları taşıyarak onları takip etti. David'in uykulu sesi bir kez yükseldi ve Josella hemen elini ağzına kapatarak susturdu onu. David'le birlikte ön koltuğa geçti. Diğerlerinin arkaya geçip kapıları kapattığını gördüm. Sonra sürücü koltuğuna oturdum, Josella'yı öptüm ve derin bir nefes aldım.

Avlunun karşısında, triffidler kapıya yaklaşmıştı. Birkaç saat boyunca püskürtülmedikleri zaman hep yaptıkları bir şeydi.

Tanrı'ya şükür yarım paletlinin motoru hemen çalıştı. Birinci vitese aldım, Torrence'ın aracının çevresinden dolandım ve doğrudan kapıya doğru sürdüm. Sağlam tampon kapıya çarptı. Tel kafes ve kırık tahtalarla süslenmiş bir halde öne atıldık ve triffidler iğnelerini öfkeyle araca savururken bir düzine kadarını yere devirdik. Sonra yola koyulduk.

Yokuş yukarı tırmanan yolda Shirning'i görebildiğimiz bir yere gelince durdum. Bazı pencerelerde ışık vardı. Biz izlerken aracın farları yandı ve evi aydınlattı. Marş motoru hırıldamaya başladı. Motor çalışınca bir huzursuzluk sancısı hissettim, ama o hantal aletten kat kat hızlı olduğumuzu biliyordum. Makine sarsılarak paletleri üzerinde kapıya doğru dönmeye başladı. O dönüşünü tamamlayamadan motor öksürdü ve durdu. Marş motoru yine hırıldadı. Sinir bozucu bir biçimde hırıldamaya devam etti, ama işe yaramadı.

Triffidler kapının yıkıldığını keşfetmişti. Ay ışığı ve farların aydınlığı altında, onların zarafetten yoksun bir alay halinde sallana sallana avluda ilerleyen ince biçimlerini görebiliyordum. Yolun iki yanından başkaları sarsıla sarsıla onları takip ediyordu.

Josella'ya baktım. Ağlamıyordu, bakışlarını kollarında uyuyan David'e çevirdi.

"İhtiyacım olan her şey burada," dedi, "ve bir gün sen bizi geri kalanlara getireceksin, Bill."

"Eşlere özgü güven çok hoş bir özellik, sevgilim, ama – Hayır, lanet olsun, ama falan yok– evet, sizi geri getireceğim," dedim.

Yarım paletliden inip önündeki döküntüleri temizledim ve pencerelerdeki zehri sildim. Sonra tepelerin zirvelerinde, aracı güneybatıya doğru sürdüm.

Burada, benim kişisel hikâyem diğerlerininkiyle birleşiyor. Toplu hikâyemizi, Elspeth Cary'nin kusursuz koloni tarihçesinde bulabilirsiniz.

Artık tüm umutlarımız buraya bağlı. Torrence'ın neofeodal planından bir şey çıkacağını sanmıyorum, ama kurdukları beyliklerin bazıları hâlâ yaşıyor. Sakinlerinin, duvarların ardında sefil ve yoksul yaşamlar sürdüklerini duyduk. Ama sayıları fazla değil. Arada bir Ivan, bir tanesinin daha yıkıldığını ve onları kuşatan triffidlerin dağılıp başka kuşatmalara katıldığını raporluyor.

Bu yüzden, bizi bekleyen görevi kendi başımıza başarmalıyız. Bir yol görebildiğimizi düşünüyoruz, ama triffidleri geri püskürtmek, imha etmek ve ele geçirdikleri topraklarda tekini bile bırakmamacasına temizlemek için dar boğazı aşacağımız güne kadar bizim, çocuklarımızın ve onların çocuklarının yapması gereken daha çok iş ve araştırma var.